Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Blicher, Steen Steensen.; St. St. Blicher ; [udg. af P. L. Møller].
Titel | Title:	Gamle og nye Noveller
Bindbetegnelse | Volume Statement:	Vol. 4; Deel 7
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : C.A. Reitzel, 1846-47
Fysiske størrelse | Physical extent:	1-7 i 4 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130021448401

Gamle og nye

Noveller

af

St. St. Blicher.

Syvende Deel.

Kjobenhavn.

Forlagt af Universitetsboghandler C. A. Reitzel.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1847.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Gamle og nye Noveller

af

St. St. Blicher,

udgivne

ved

P. L. Møller.

Syvende Deel.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Indhold.

Side

Vinhandleren og Herremanden . . . . . 1.

Krybeskytten . . . . . 55.

Fjorten Dage i Jylland:

1. Klintekirken . . . . . 80.
2. Langebæk Præstegaard . . . . . 91.
3. Gravhøjen . . . . . 108.
4. Solholm . . . . . 124.
5. Bondegildet . . . . . 139.
6. Jacobinerne . . . . . 152.
7. Snabsthing . . . . . 162.
8. Jacobinerklubben . . . . . 173.
9. Halds Ruiner . . . . . 179.
10. Natmandskrig . . . . . 188.
11. Hexen . . . . . 197.
12. Langemargrethe . . . . . 206.
13. Gjensyn . . . . . 219.

Gyldholm (En Middagsdrøm) . . . . . 229.

Kjerlighed i Vildmosen. II. (Nye) . . . . . 247.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Nordlyset.*)

Nordlys! — mistyd ej, Landsmand, dette Ord!
Her er ej Tanke om et Lys i Nord;
Nej! kun et lidet Glimt paa Nordens Himmel;
Et muntert Blus, et venligt Aftenskjær
Kan ej, vil ej fordunkle Stjerners Hær,
Men snoer sig fredlig blandt den lyse Brimmel.

Et Nordlys ej uliig er Skjaldens Flugt:
Han svinger sig fra Jordens mørke Bugt,
Hans Sjel, som Ilden, stedse opad stræber.
Han mellem Himmelen og Jorden gaaer,
Og dog den første her han aldrig naaer,
Men føler tidt, han end ved Jorden klæber.

Nordlyset flaggrer frit nu her, nu der,
Afverler i mangfoldigt Farveskjær:
Snart laaner det sit blege Skin fra Maanen,
Snart som en Fakkel rød og frygtelig
For Jordens Børn det varsler blodig Krig,
Og knittrer som et Lyn fra Tordenblaanen.

*) Forsang til et æsthetisk Maanedskrift af dette Navn, der udkom i Randers, og hvor Blicher først vakte almindelig Opmærksomhed ved de Noveller, han her leverede.

Saa vil og Skjalden sig bevæge frit;
Sin Sang han, som sin Gang, vil skifte tidt:
Nu mildt og stille qvæder han til Harpen,
Nu hæver atter vældigt sig hans Røst,
Frembruser, som en Storm, fra spændte Bryst,
Og vækker, skrækker med et Drøn som Sarpen.

Nordlyset brænder udi Nattens Stund;
Det tænder helst sit Blus paa mørkest Grund,
Og skinner klarest oppe dybt ved Polen.
En fast beregnet Tid det kjender ej,
Det følger ikke nogen afmaalt Vej
Paa Himlen, som Planterne om Solen.

Saa vaager Skjaldens Sjel i stille Nat;
I Mørket griber han sin Harpe fat,
Og synger helst, naar hele Jorden tier.
Ej kalder Magtbud frem hans Hjertes Sang,
Afmaaler ej, betegner ej hans Gang;
I Friheds Tempel Skjalden sig indvier.

Min gjæve Landsmand! kjærlig nu modtag
Vort Afskedslys! naar efter daadfuld Dag
Til Sang og Eventyr Du Øret vender.
Naar Mørket ruger paa den tause Jord,
Et venligt Glimt opstiger i dit Nord,
Og skyldfrie Glæde til dit Hjerte sender.

Viinhandleren og Herremanden.

I.

Ringen.

Den Fremmede, som førstegang kommer til Aalborg, og hændelsesviis igjennem den Gade, hvor det gamle Apothek er beliggende, finder sig saa overrasket ved Synet af denne Bygning — hvis han ellers ejer mindste Sands for saadant — at han uvilkaarlig standser, seer og seer, og kan ikke blive mæt; gaaer, og staaer igjen, og er først efter gjentagne Vendinger istand til at løsrive sig fra en Gjenstand, som saa behageligt fængsler hans Opmærksomhed. Han gribes af en Følelse, der ligner den, som opvækkes hos en Rejsende, naar han efter længere Fart gjennem øde Egne uventet befinder sig lige for et yndigt Landskab, hvis Skjønhedsfylde fasttryller hans Blik, og tvinger ham til at standse, for i Mag at nyde det forlystende Skue. Eller som naar der i en Klynge af Hverdagsansigter viser sig en udmærket Skjønhed og tiltrækker alle Øine; hun allene sees, de andre oversees. Og virkelig staaer hiint

vidunderligtsmukke Huus saaledes der mellem de andre, som Øjet løber over uden at see. —

Men skulde Du skjænke dem et flygtigt Blik, vil Du med nogen Forundring spørge: Hvad ville I her? Hvor har I tordet vove at opstille Eder saa nær ved dette idealske Kunstværk? Maaskee for end mere at hæve dets Yndigheder? — Eller Du siger til dette: „Hvad tænkte din Mester paa, da han oprejste dig blandt disse gamle, gammeldags Skuur?“ —

Men din Forundring vil stige endnu højere, naar Du erfarer, at det er ældre maaskee end alle de andre; at det tilhører en Tidsalder, som med Hensyn til de skjønne Kunster i Norden kaldes den barbariske. —

„I hvilken Smag“ — kunde Du, min Læser! spørge — „i hvilken Stiil er da dette sælsomme Kunstværk? — Den antike — græske?“ —

Nej! —

„Den romerske?“ —

Nej!

— „Den gothiske?“ —

Nej! den er i hollandsk Smag. Men den er alligevel liig et Digterværk, som ikke udelukkende tilhører nogen vis Tidsalder eller Folk, men alle; fordi det bevarer sin første Ungdomsskjønhed i en Glands og Friskhed, over hvilke Tiden intet formaaer, saalidet som de Forandringer, den uafladelig frembringer i Menneskenes Smag og Synsmaade.

Det var samme Sommer, som dette Aalborgs Underværk fuldendtes, og havde faaet sin sidste Afpudsning, at en ung Herre tilhest med sin Rideknægt efter sig kom en smuk Morgenstund i kort Gallop ned ad denne Gade, men paa den modsatte Side af Kanalen, der gjennemskjærer den.

En kort violet Fløjelskappe, sammenhæftet paa Bry-

stet med et af Ædelstene tindrende Guldspænde, flagrede løst omkring ham, og viste ved ethvert af Hestens Spring en eller anden Deel af hans kraftfulde Skikkelse, hvis fuldkomne Skjønhed endnu mere fremhævedes ved den tætsluttende Dragt: en sort Trøje af samme Stof som Kappen, med smaa Skjøder eller Flasker, bebræmmede med hvide Silkefryndser, og lange gule Hjorteskindsburer. Smaa Guldsporer med brede Hjul blinkede paa Hælene af de korte, vide, mangefoldede Støvler. En lille sort Fløjelshue eller Barret bedækkede hans Isse, fra hvilken nedrullede gule, naturligtkrusede Lokker.

Men om end ikke hans Legemsskjønhed og pragtfulde Paaklædning skulde tiltrukket sig Opmærksomhed i en Stad ved Liimfjorden, hvor engelske Hofkavalerers dagjældende Moder sikkert vare aldeles ubekjendte: alligevel maatte den unge Fremmedes Aasyn gjøre et ualmindeligt Indtryk paa den qvindelige Deel af Indvaanerne. Vi ville overlade vore Læserinder at tænke sig det efter enhvers Ideal af mandlig Skjønhed, og blot tillægge: at hvorvel det bar et Præg af Stolthed, forsvandt dog dette aldeles saasnart han smilte; og dertil fandt han ofte Anledning.

— Det var derfor ikke at undre over, om han blev betragtet med endnu større Nysgjerrighed af Alle baade paa Gaden og i Vinduer, end den, hvormed han selv holdt stille og beskuede det omtalte smukke Huus, idet han yttrede paa Fransk sin Forundring for den i tilbørlig Frastand holdende Tjener. Men neppe var det sidste Ord udtalt, før hans flygtigt over hele Huset omflagrende Blikke samlede sig ved dets Dør, hvor just tvende rigt og stirligt klædte Damer fremtraadte. Den ene var en høj, ædel Skikkelse, meget smuk, men dog synligen ikke i første Tidsrum af sin blomstrende

Alder; den anden var kjendelig baade mindre, yngre og skjønnere.

Begges Øine vendte sig strax mod den Fremmede, der hilsede med en let Hovedbøjning. Damerne nejede, og gik ned ad Trappen, efterfulgte af en Tjener med Rejsekapper over Armen; de toge Vejen til Færgebroen, og forsvandt snart tilvenstre i et Stræde, som førte derhen.

I dette Øjeblik traen en aldrende, tarvelig klædt Borgermand ud i Bislaget af det Huus, ved hvilket Rytterne befandt sig, bukkede, lettede sin blaa uldne Hue, og trykkede den atter ned over den furede Pande.

Uden at besvare hans Hilsen spurgte den unge Herre: „Hvem boer derovre?" —

„Min Svigerson," lød Svaret.

— „Var det maaskee hans Kone Nogen af dem, der gik?" — sagde Herren hastigt.

— „Den ældste, den højeste" — svarede Borgeren — „det var hans Kone — min Datter." —

„End den lille?" spurgte hiin videre.

„En Tiggerunge, de har taget til dem," gjenmælede denne but, og med en heel foragtelig Mine. —

„Men," lagde han til, idet han gik heelt ned paa Gaden — „med Forlov! maae a være saa nøsviis og spørge, om I ikke er Junkeren fra Sæbygaard?" —

„Jo!" svarede Ridderen — „hvorfor ellers?"

— „For det er mig, med Skam at melde" — sagde Manden — „som har skikket Eder nu i to Aar Eders Hr. Faders Penge til Paris og siden til London." —

„Naah!" sagde Ridderen ligegyldigt og næsten foragteligt — „saa I er den Kræmmer — hm — hvad er det I hedder?„

„Knud Jensen med Skam at melde," — var Svaret.

„Knud Jensen, Knud Jensen," gjentog Adelsmanden ligesom for at indprente sig dette plebeiske Navn. — „Hvad det ellers var, jeg vilde sige," — lagde han til med et ironisk Smiil — „har I bygget det Huus herovre?" —

„Nej Herre! saa gal er Knud Jensen ikke," svarte denne.

„Maaskee," — vedblev hiin, „det alligevel er bygget for Eders Penge?" —

„Nej! nej!" lød Svaret, — „De derovre skal ikke faae en Skilling af Knud Jensens Penge; før skal a smide dem ud i Fjorden." —

„Det er et christeligt Forsæt," sagde Ridderen; — „har I ingen flere Børn?" —

„Nej!" — svarte Kræmmeren, — „A har havt nok i hende derovre." —

„Det lader til," — vedblev hiin — „at I ikke gjør synderlig meget af hende; hvad har hun forseet sig i? — Hvem er hendes Mand? Og hvorfor lod I ham faae Eders Datter? Hvem er han? Hvad hedder han?" —

„Hold, naadig Herre, hold, mens a bier lidt!" sagde Kjøbmanden; „I jager for stærkt, I maae give Stunder, og lade mig svare paa een Ting ad Gangen. Han derovre hedder Jens Bang, og skal fare med at være Viintapper. De sige, han er adelsbaaren; og det kan gjerne være, for han slaaer isand stort paa. Saameget veed vi, at han er en ægte Vendelboe, og født deroppe paa Bangsboe ved Fladstrand. Han har været udenrigs, siden han var en Knægt. Hvad han har bestilt der, det veed Ingen. Men da han kom tilbage for tre Aar siden, havde han rigtignok et Fjerdingkar hollandske Dukater, eller nogle flere

med sig. Maknudster*) min Datter — var dengang at være paa Nør-Elfjær: og saa blev de gode Venner, og fik hverandre; og det var nu godt nok. Men saa begyndte de strax at slaae store Brød op, og sætte de høje Hjul æfor, og byggede det Fandens Castel der. Det er ikke dermed gjort: nu har han begyndt at bygge et Hospital for fattige Folk. A haaber til vor Herre, han lader mig leve den Dag, da a skal see dem selv derinde." —

„Han er en god Christen, min kjere Knud Nielsen!" sagde Ridderen — smaaleende. —

„Knud Jensen!" — rettede Kræmmeren. —

„Godt! godt! Knud Jensen!" vedblev hiin; „hvad det ellers var jeg vilde sige — hvor gik Maknudster og den Anden nu hen?" —

„Det har a ligekjert," svarede Knud, „ellers skal de vel over Fjorden og derop til Bangsboe, der springer de jo hveranden Uge." —

„Farvel, og Tak for god Underretning!" sagde Ridderen siirligt, og gav sin Hest Sporerne.

Han og Rideknægten galopperede nu affted, den samme Vej, som Damerne havde taget.

„Farvel du franske Abekat" snærrede Knud Jensen, Aalborgs rigeste Mand, efter denne; „dine mange Herregaarde tager Fanden vel ogsaa engang, skulde jeg troe; — ligesaavel," lagde han til, og grinte opad Svigersønnens Vaaning, „som denne hollandske Vindmølle."

Herpaa stampede han op ad Trappen, og satte sig paa Bænken i Bislaget, betragtende med et selvtilfreds og haanligt Blik de Forbigaaende. Disse hilsede ham næsten uden Undtagelse alle; men den pengestolte Kræmmer saae

*) Maren Knudsdatter.

paa de fleste uden at gjenhilse; andre skjænkede han et svagt Nik, og kun for to eller tre bevægede han Huen.

Knud Jensen var et Menneske af det Slags, som ikke findes hver Dag. Allevegne gives der gjerrige, misundelige, haardhjertede, hadefulde; men til Lykke sjælden nogen, der i een Person forener alle disse Egenskaber. Knud Jensen var en saaden Sjældenhed: han var gjerrig til det allerydderste; hans Digten og Tragten gik ud paa at samle Penge, formere Penge, gjemme Penge. Og anvendte han i dette Øjemed ethvert Middel, som stod i hans Magt: Bedragerie i Handel, falsk Maal og Vægt, saavelsom den meest blodsuende Aager.

Men ikke tilfreds med selv at samle Rigdom, misundte han alle Andre deres — ligemeget om den erhvervedes paa lovlige eller ulovlige Maader — og det hørte til en af hans højeste Glæder i Livet, naar en anden Riigmand blev fattig, om han end ikke selv havde fortjent det allermindste ved hiins Forarmelse. Han var ej allene følesløs, men ubarmhjertig i den Grad, at han glædede sig over enhver fremmed Ulykke; ja yttrede frit ud sin Fryd ved Haan og Spot. Han hadede virkelig alle Mennesker, og han elskede ikke engang sig selv. Sin Kone, hvem han naturligviis havde taget for Penges Skyld, ærgrede han snart ihjel; og den eneste Datter skulde af samme Aarsag være vandret samme Vej, hvis ikke en fjern Beslægtet paa Moderens Side havde taget det arme Barn til sig; hvilket den unaturlige Fader gjerne tillod, for at spare Omkostningerne ved hendes Pleje.

Men det allerbesynderligste hos denne virkelige Menneskehader var dog dette: at han bestandig førte Guds Navn i sin vanhellige Mund, og det paa en Maade, i en Tone, som om han allene var elsket og beskjærmet af det

høieste Væsen, og alle Andre hjemsøgte med velfortjente Ulykker og Plager. Indtraf en ødelæggende Ildebrand, et sørgeligt Dødsfald, eller hvilkensomhelst Elendighed ramte Nogen, strax var han tilrede med et: „Det er en Guds Straf, — det er Løn som forskyldt, — det har den og den længe spillet for, o. s. v.“ Vilde Nogen af de af ham bedragne eller ved Aager udsuede, gjøre ham Bebrejdelser, var han fræk nok til at svare: „Hvad kommer det mig ved? see Du dertil! a holder mig til Vor Herre, han er stærkere end Fanden.“ —

Og ville vi nu forlade Knud Jensen i sit Bislag; vi skulde ikke have anvendt saa mange Pensselstrøg paa hans stygge Billede, hvis vi ikke ventede siden hen i denne Historie at fornye Bekjendtskabet med Manden.

Færgen var beredt til at støde fra Broen, da Ridder Kay — saaledes kalde vi herefter den nysbeskrevne unge Adelsmand — kom farende til, og forlangte Overfart for sig selv, sin Tjener og sine Heste. Jens Bangs Hustrue og Plejedatter sade allerede paa Bænken i Færgens Agterende, med Ryggen til Staden; men da Ridderen med lette og sikkre Spring paa Rækling og Tofter var kommen hen til dem, og lettede Barretten fra de krusede Guldlokker, rejste begge Damerne sig halvt fra Hynderne, den ældste med en sagte Hovedbøjning, den yngste med en lidet dybere; hvorpaa de atter nedlode sig — Ridderen efter et „med gunstig Tilladelse!“ ligeover for dem. Færgen, som var een af de mindre, havde ikke Rum for Hestene, der indskibedes i en større; men allerede forinden dette skeete, stødtes fra Land.

Liimfjorden var blank og stille; den laae som et uhyre Spejl mellem sine ophøjede, mangefarvede Rammer. Den ene dannede Vendsyssels grønne Kyst med det venlige

Sundbye, under den høje Skandsebakke, i Midten; den anden, endnu skjønnere, udgjorde Aalborg, over hvis lange Række af rødtakte Huse hævede sig begge Kirketaarnene, og de trende høje Spidser af Viintapperens stolte Palais.

— Ridder Kay, som sejlende baglænds havde dette i Syne, tog heraf en naturlig Anledning til at indlede en Samtale med Bygherrens skjønne Hustrue.

Strax i Begyndelsen viste Adelsmanden ved den skjødesløse — for ikke at sige overmodige Tone, i hvilken han tiltalte de borgerlige Qvinder, hvor vel han kjendte sin Stands endnu meer end sin Persons Fortrin, og hvor let det kom ham at gjøre dem gjældende. Men ikke vare mange Ord verlede, inden han følte, at der gives Fortrin, som staae endnu højere, nemlig Forstandens. Viintapperkonens, i hine Tider hartad vidunderlige Aandsdannelse, undskyldte langt bedre Stoltheden i hendes Aasyn, Væsen og Tale, der hastigen gik over fra Svar til Spørgsmaal og Tiltale.

Den belevne Ridder, hvis fine Dannelse alligevel var mere udvortes end indvortes, saae sig flere Gange sat i Forlegenhed for Svar — for ham et højst uvant Tilfælde — hvorfor han engang greb til den Udflugt, som for sig selv, at henkaste et Par franske Beundrings- eller Forundrings-Floskler. Dette gav ham slet ingen Fordeel; thi Bangs Hustrue talte dette Sprog ligesaa flydende som Modersmaalet, saa at han hverken i hiint eller dette saae sig i Stand til at vorde Samtalens Herre; hvilket vitterligt nok hændes ofte langt mere dannede Mænd i Selskab med aandrige Qvinder. —

Han tyede nu til en anden Udvej, idet han forsøgte at glimre med de Kundskaber, han paa sine Udenlandsrej-

ser havde indsamlet, og navnligen i Bygningskunsten — det Æmne, hvorom Samtalen i Særdeleshed drejede sig.

„Hvo der kjender den græske og romerske Stiil," sagde han blandt andet, „kan aldrig nægte, at den jo staaer højt over enhver andensomhelst; og jeg undrer mig over, at Eders Mand, som sikkert ogsaa maae kjende den, kunde foretrække den nederlandske eller hollandske — eller hvad den hedder." —

„Saa Huset behager Dem ikke?" spurgte dets Ejerinde med et Smiil, som ikke røbede nogen Krænkelse.

„Jo ganske overordentligt," svarte Ridderen; „jeg har kun derimod, at det er hollandsk. Naar jeg seer et hollandsk Huus, tænker jeg altid paa hollandsk Klædedragt; og den — vil De vist indrømme mig — er ingenlunde smagfuld. Jeg troer ikke det var mueligt, jeg kunde forelske mig i et hollandsk Fruentimmer, om hun endogsaa var en Dyveke, blot for Dragtens Skyld." —

„Siig ikke det!" sagde Frue Bang smaaleende, med et Sideblik til sin Naboerske; „jeg vidste ellers ikke, at det var Dragten, som udgjorde et Fruentimmers fornemste Skjønhed." —

„Det meente jeg heller ikke," svarte han; „men det er dog Dragten, som enten forhøjer Skjønheden, eller nedsætter den. Den er det samme for Legemet, som for Exempel Formen for et Digterværk." —

„Oh! min Herre!" sagde Damen, „den sande Digter forstjønner alle Former" —

„Og en qvindelig Skjønhed alle Dragter?" faldt Ridderen leende ind. —

„Aaja!" svarede hun, „forudsat, at hun besidder Smag og Sands for det Skjønne, — har De seet Dyvekes Gaard i Kjøbenhavn?" —

„Mange Gange," sagde han. —

„De finder den ikke smuk?“ vedblev hun. —

„Paa ingen Maade,“ svarte han. —

„Vores Gaard derimod,“ sagde hun videre, „tilstaaer De jo, behager Dem; og jeg antager det for noget meer end blot Compliment til dens Beboerske.“

— „Paa min Ære,“ forsikkrede Ridderen, „det er det ogsaa; jeg finder den særdeles smuk.“ —

„Nuvel! gjenmælede hun; den er hollandsk, og Dyrekes er hollandsk; den ene er smuk, den anden ikke; Aarsagen hertil maae søges —“

„— Hos Bygmestrene,“ fuldendte han med en resignerende Hovedbøjning.

Hidtil havde den yngste af Damerne ingen videre Deel taget i Samtalen, end med Miner; men disse viste ogsaa Ridderen tydeligt, at hun fulgte dens Gang. Selv havde han vel nogle Gange henvendt sig til hende, for dog at høre, hvorledes saa yndig en Mund talede; men den ældre havde bestandig taget Ordet for hende, hvilket hun ogsaa villig lod hende beholde.

Nu, just som Ridderen havde indrømmet hiin det sidste, afskilte hun første Gang de mørkerøde Læber.

„Men er“ — sagde hun, idet hendes Blik foer flygtigt hen over Ridderens Ansigt, og fæstede sig paa Kysten ligeoverfor hende, — „men er Stilen i disse to Bygninger ikke ganske eens? jeg seer aldeles ingen Forskjæl paa Formen?“ —

„I det Hele — nej,“ svarte Frue Bang — *i det Enkelte* — jo; thi *Forholdene* ere heelt forskjællige; kun hvor de enkelte Dele have den passende Størrelse og Afstand, hvor Siraterne ere anbragte paa de rigtige Steder, kun der er Formen som den bør at være.“ —

„Altsaa dog Forskjæl paa Formen!“ sagde den Unge.

„Som paa alt i Verden„ svarte den ældre; „men kun for den, som har Øjne til at see det.“ —

Ridderen vilde her have yttret en Bemærkning; og Samtalens Stof skulde sikkert have varet ud for hele Overfarten, hvis det ikke var pludselig blevet overskaaret. En Færge, kommende fra Sundby, lagde til Siden af den Aalborger, og en bred rød Haand greb fat om Rælingen, idet den, hvem Haanden tilhørte, raabte: „Her kommer a med Øget; see nu paa det!“

Med disse Ord rejste Prangeren sig — thi en saadan var han — og stillede sig foran en smuk blaablommet eller da saakaldet abildgraa Hoppe. Han roste nu dens udmærkede Egenskaber og Skjønhed i de sædvanlige Kunstudtryk, imedens han med en Elskers Øjne stadig betragtede den. Ogsaa Frue Bang og Ridderen hævede sig fra deres Sæder, for at beskue det virkelige udmærkede Dyr, som efter Viintapperens Begjæring var kjøbt til en Ridehoppe for hans Hustrue.

„Er den solgt?“ spurgte den unge Adelsmand hurtigt.

„Endnu ikke,“ svarte Prangeren, der strax saae, at han her havde endnu en Medbejler til Abildgraa.

„Da er den jo saagodtsom kjøbt,“ sagde Fruen; „thi har min Husbond bestilt den, er han ogsaa Mand for at betale den.“

Prangeren smilede; men der laae lumsk Ondskab i dette Smiil; „ja! ja!“ sagde han, „det er godt nok; men den første Skilling er altid den bedste — hvad tykkes han, den Kat kan være værd?“ henvendte han sig til Adelsmanden, — „hvad torde han give for den?“ —

„Jeg gaaer ikke ind i Andens Handel,“ svarede denne med et haanligt Blik til Prangeren.

Denne, der hellere havde solgt sit Dyr til den fine

Junker, end til Viintapperen, der selv var Hestekjender, tog Haanden, med hvilken han havde holdt fast i den fremmede Færge, til sig, og sagde: „Min Broders Datter skal ellers ikke gjøre Regning paa Knud Jensens Kroner; og Viintapperens de gule Hollændere kunne vel ogsaa faae Ende.“

Blodet underløb den stolte Kones Ansigt; hendes Aand tabte Ligevægten. Opbragt rev hun een af sine Guldringe af Fingeren, kastede den langt ud i Vandet, og sagde: „Naar den kommer igjen, skal Jens Bang tigge til Mads Jensen, eller døe i Armod.“ —

II.

Rejsen til Sæbygaard.

Paa Færgebroen ved Sundby stode tvende Mænd i lange grønne Frakker, om Livet brede gule Hjorteskindsbelter, paa hvilke skinnede store Solvjagtskildter, sirede med deres Herrers adelige Vaaben. I Belterne stak lange Jagtknive — de saakaldte Hirschfængere; over venstre Skulder hang Rifler, og over den højre Jægerhorn. Den ene af disse Mænd var Hr. Jørgen Lykkes Skytte paa Sæbygaard, den anden Hr. Jens Bangs paa Bangsboe.

Ved deres tilhørige Herskabers Nærmelse blottede begge Jægrene deres Hoveder, og stak deres graae, rundpullede, bredskyggede Hatte under Armene, berettende, at Ridefogderne paa hine Gaarde havde sendt dem til Sundbye, for at ledsage de Ventede, eftersom det ikke var sikkert at rejse uden Bevæbning over „jydske Aas.“

Ved denne Tidende, som dog ikke syntes at gjøre Indtryk paa Frue Bang, sagde Ridderen til begge Damer:

„Der ligger heri en Opfordring til mig, at escortere Eder; og jeg haaber, at J ikke afslaaer mit Tilbud." —

Det blev ogsaa med Tak modtaget. Rideknægten forsynede herpaa sin Herre og sig selv med Vaaben: Kaarde, og ladte Pistoler i Sadelhylstrene. Skytterne hentede deres Heste, og tvende til Damerne; og snart droge de Rejsende hen ad Vejen til hine Herresæder; Skytterne til højre med Riflerne tvers over Sadelknappen, Damerne i Midten, og Ridderen med Tjener paa venstre Fløj; dette efter Datids Brug af Høflighed mod de qvindelige Ryttere, der i deres Damesadler sade vendte til denne Side.

Uden at fornemme noget til Røvere havde Selskabet tilbagelagt den første Skovbakning en Miilsvei omtrent fra Sundbye; men da det nærmede sig jydske Aas, spurgte Fru Bang sin Skytte: „Er der virkelig foregaaet noget Roverie? og hvor var det?"

Inden hiin fik svaret, faldt Ridderen imellem med den Bemærkning, at en Røverhistorie kunde indjage Damerne unødvendig Skræk.

Men den ældste af dem smilte, sigende: „Hvo kunde dø af Skræk under Eders Beskyttelse, ædle Ridder! — fortæl kun, Niels!"

Nielses Fortælling var, som slige udannede Menneskers, unødvendig lang, og længere end jeg her skjøtter om at gjentage den; men Hovedindholdet var, at en Bissekræmmer var fundet død — myrdet og udplyndret. —

Da han endte, havde man netop naaet Stedet, hvor Ugjerningen var skeet.

„Der fandt de den Dræbte," sagde Skytten, og pegede hen til en lille Hob Pinde, som laae tæt ved Vejen; hvorpaa han sprang af, trak sin Hest med — som brugeligt er paa Jagten — gik tilside, sankede sex Stykker af ned-

faldne Trægrene, og kastede dem paa Hoben. Da han havde opfyldt denne fromme Pligt, hvis Betydning han ej engang selv kjendte, besteeg han atter sin Hest, og Rejsen fortsattes i Taushed igjennem de dybe lovoverhvælvede Dale, alt uden mindste Hindring.

Vendsysel er, hvad Jordens Form, og selv dens Beskaffenhed angaaer, halvfremmed for de sydligere Egne af Halvøen. Det viser langt tydeligere Spor af en stor Naturrevolution, og efter Bakkestrækningernes Retning synes en Oversvømmelse fra Nordvest til Sydost at have udhulet Dalene imellem dem, og udjevnet de Kjærsletter, ad hvilke Bækkene — paa et Par nær — snart over flade Enge, snart gjennem dybe, idelig bugtende Hulinger, søge Kattegattet. Det Hele har endnu den Dag i Dag et vildere og — om jeg saa maae sige — mere raat Udseende, end det øvrige Jylland; Bakkerne ere almindeligviis stejlere, mere forvovne; selv en stor Deel af det opdyrkede Land er Bakker og Skrænter: Dalene ere hyppigt snevrere, hvorved de ogsaa maae synes dybere, om de end ikke vare det: og, ej at tale om den fire Miil lange øde Sandtunge, der slikker sig op i Nordsøen, saa er jo den uhyre Vildmose endnu bestandig en Ørken. —

Meest sælsom, meest „barok" — for at bruge et fremmed Ord til et fremmedagtigt Landskab — er dog Egnen mellem Sæbye og Fladstrand, to tre Mile mod Vesten. Naar man stiller sig paa Bakken der norden for Sæbygaards Skov, og seer ud over den nysbetegnede Egn, skulde man troe at have for sig et temmeligt jevnt Landstrøg, en Højslette, eensformig og lidt beboet. Men beslutter man sig til at gjennemvandre den, da faaer man — ja hvad skal jeg kalde det? — een Aabenbaring efter den anden.

Jeg torde ligne disse viniliske „Højlande", som de og der kaldes, ved en Bog, hvis eenfoldige Titel og tarvelige Omslag ikke synderligt tiltaler Nysgjerrigheden; men som dog i sin simple Klædning indslutter uventede Skatte. Saaledes kjender jeg ogsaa en Qvinde, hvis Hverdagsansigt ikke lover meer end netop; men tael til hende! tael med hende om noget, som just ikke hører til dagligt Brød, saa skal Du see, hvor indholdsrigt dette samme Ansigt vorder: ethvert Smiil om den skjønttalende Mund, ethvert Glimt fra de opildede Øjne, er et Tankesprog, eller et Orakelsprog; den herlige Aand derinde aabenbarer sig paa eengang baade ved Tegn og Ord.

— Dette Højland da — om hvilket jeg maaskee har vakt vel høje Forventninger, det er gjennemskaaret af mange dybe og snevre Dale, hvis Sider — jeg kunde faae Lyst til at kalde dem Vægge — almindeligviis ere saa bratte, at man med en Slags Ængstelse seer Huusdyrene græsse henad de smalle Gangstier, der virkelig synes dannede kun for og af Gemser og Steenbukke. Bunden i disse Dale er hyppigt bevoxet med Buske og Træer, og gjennemslynget af Smaabække, der uophørligen risle og pladske nedad den ujevne, stenige Grund.

I de Dale, der gjøre Undtagelser fra denne Hovedcharacteer, finde vi her en Bondegaard, hist en Molle, her en Eng, hist en Søe; og paa vort ophøjede Standpunkt fængsles vore Blikke stærkere af disse overraskende Opdagelser end af selve Havet, i hvis Baggrund vi stundom tage de blege Skytoppe hen med Synskredsen for Sverrigs Klippekyst, men i klart Vejr tydeligt øjne — til den ene Side Læssøe, Ægirs gamle Sæde — til den anden endnu tydeligere det nærmere Frederikshavn i sin anden og skjønnere Ungdom, med sin kongelige Mole, sit hvide

Castelteaarn, sine mange Skibsmaster, og paa hiin Side de forhen saa frygtede Holme.

Skulde jeg her synes at have gjort for langt et Spring — ikke i Historien, men i Geographien — da bedes saadant undskyldt med, at jeg med min Fortælling snart vil komme til at bevæge mig i det nu betegnede Højland, der adskiller de tvende fornævnte gamle Herregaarde, og i fordums Tider var langt vildere, det vil sige: langt videre bevoxet med Skov, som og med hine mørkladne Værter, der saa ensformigt og tarveligt beklæde vore uopdyrkede Sletter, Banker og Moser.

Endnu inden vore Rejsende paa en Milsvej nær havde naaet den sydlige Grændse af Højlandet, bleve de i en lille usel Landsbye alle paa eengang opmærksomme paa en halvvoxen og halvnøgen Bondetøs, der sad paa en Steen udenfor en faldefærdig Hytte; hun havde en død Kat liggende over Knæerne, men strøg og klappede den, som om den kunde været levende, alt under stille Taarer, og af og til et „solle Mis!" —

„Holdt Du saameget af den Kat?" spurgte Fru Bang, og standsede sin Hest.

Pigen bejaede, men med et Hjertesuk saa heftigt, at hendes spinkle Krop rettedes som ved Fjederkraft, og Hovedet fløj tilbage, omflaggret af de lange uredte Lokker; men kun et Øieblik, saa sank hun atter sammen over sin døde Yndling. —

Ridderen, som holdt hende nærmest, fremtog en Silkepung og deraf en Krone, den han rakte Barnet med de Ord: „See her er noget til at faae din Kat begravet for." —

Hun kastede et frygtsomt Blik til den prægtige Herre,

og eet til Pengen, den hun slet ikke gjorde Tegn til at ville modtage.

„Naa! vil Du ha'e den?" spurgte denne.

„Hvad er det for een? og tør jeg?„ spurgte Pigen.

„Det er jo en Krone," sagde Ridderen, „Du tør meget vel."

Nu tog hun den endelig, men med ikke større Begjerlighed, end at hun strax brugte den til at stryge den døde Kat med. Ridderen loe, Fruen smilte, men i hendes Ledsagerindes Øjne fremglimtede Taarer. —

„Hvorfor sørger Du saa stærkt over den Kat?" spurgte Ridderen.

„Det tør jeg ikke sige," lød Svaret, ledsaget af et frygtsomt Øjekast til alle Sider.

Nu loe hele Selskabet.

„Du tør nok Ingenting?" sagde Fruen.

„Nej," svarede Staklen med et krampagtigt Suk. —

„Da tør jeg sige det," lød en mandlig Røst fra den anden Side — „Manden kom herom for lidt siden, med hans Hunde, og min Søster sad der, hvor hun nu sidder, med Katten ligesaadan paa Skjødet; men da var den levende. Saa siger Manden: „Vil I Kjeltringpak holde Katte til at tage mine Harer? — Puds! Puds!" — Saa reev jo Hundene Katten ihjel."

Ridderens Ansigt underløb med Blod; han tøjlede sin Hest op, bukkede for Damerne, og Alle satte sig i Trav videre hen. —

Bondekarlen, der med Armene paa Kanten af Halvdøren havde givet Oplysningen om Kattens Død, keeg efter de Bortdragende, rækkede Tungen langt ud, og vendte sig til sit Arbejde derindenfor. Barnets Moder, som gjennem et solbrændt Skaar af en Rude havde seet saavel det ene som

det andet, vilde nu hente Tøsen; men da hun saae den store Sølvpenge, slog hun forfærdet Hænderne mod Laarene. Og varede det endda noget, inden hun vovede at berøre den sjældne Skat.

Havde vor lille Caravane ikke sinket sig disse faa Minutter ved nysbemældte ubetydelige Optrin, vilde den maaskee blevet Tilskuer ved et andet, langt meer oprørende.

Junker Kaj — rødmede ikke uden Aarsag ved Bondeknøsens Forklaring over Kattemordet; Manden var nemlig ingen anden, end hans egen Hr. Fader, den meget velbyrdige, men tillige meget tyranniske, Jørgen Lykke til Sæbygaard, Lerkenfeld, Mariagers Kloster og Overgaard — hvis Billede i Legemsstørrelse endnu den Dag idag sees paa venstre Haand, naar man er kommen op ad Taarntrappen paa sidstnævnte Herregaard. —

Dragten henviser til de gamle Tider for to Aarhundreder siden, og længere; og Ansigtet selv — dette store runde Ansigt paa Kæmpekroppen, med de plirende Øine under lyse, tynde Øienbryn, de smalle Læber, der synes ifærd med at danne et ondskabsfuldt Smiil — Alt dette henleder uvilkaarligt Tanken paa Adelsdespotie.

Nærværende Begivenheder indfalde virkelig ogsaa paa en Tid, da Munkeherredømmet allerede tvende Menneskealdre tilbage var tilintetgjort, og det verdslige Aristokratie eneherskende undertrykte Folket, og trodsede Kongerne.

Paa Hjemvejen fra sin Kattejagt var vor Herremand kommen igjennem en anden Bondebye. Da han ved Enden af samme med sit Følge er lige ud for Præstegaardens Port, staaer der — ikke Stedets Præst — men en anden, nemlig Mads Sørensen fra Ullits, der var her paa et Par Dage, at besøge sin gamle Ven og Broder. Hos denne fremmede Præstemand staaer hans Yndlingshund, en

Pudel med en Paryk, ligesaa stor som dens Herres. Denne bukkede sig dybt; hans Hilsen blev modtaget, men ikke besvaret. Pudelen hilsede paa *sin* Viis de fremmede Hunde; men een af disse svarede med et voldsomt Bid i den lodne Slægtning. Præsten vil redde sin Yndling, og giver med sin Knortekjæp den fremmede Grobian et saa rap Slag, at den paa tre Been hylende humpede hen til *sin* Herre. Denne standsede sin Hest, reev Riffelen ud af Saddelstroppen, lagde den for Øjet, trykkede til — og Puddelen væltede og vred sig i sit Blod. Nu blev Præsten først opbragt, og gav sin Vrede Luft i nogle heftige og ikke ret høflige Ord.

Hr. Jørgen værdigede ham ej engang et Svar; men bød sine Jagtbetjente, „at lade den sorte Kjole smage Hundepidsken!"

Disse sprang strax af Hestene; een greb Præsten i Brystet, og holdt ham; men to andre udførte Næsefongens skændige Befaling.

Hundeskriget, Præstens Raab om Hjelp, og Prygleriet, tiltrak flere Tilskuere baade inde i Gaarden og bagved paa Gaden; men ingen dristede sig til at komme nær, langt mindre at frie den arme Præst fra sine Bødler.

Endelig raabte Herremanden med et Grin: „Nu kan det være nok for den Gang! Mester Mads har vel lært at kjende Forskjellen paa en Adelsmands Hund og en præstelig Køter."

Med bitter og indædt Harme gik Præsten ind, og Voldsmanden reed smaaleende sin Vej. *) —

Jeg skulde neppe have beskrevet et Optrin, der i hine Tider ikke var saa sælsomt, hvis dette ikke havde været

*) Virkelig Begivenhed.

første Act af en blodig Tragedie; hvilket længere hen sandfærdigen skal vorde fortalt.

Da vort ridende Selskab naaede Møllen, hvor Vejen ind til Herreborgen Sæbygaard dengang drejede af, tilbød Junker Kaj — og det var hans Alvor — at ville ledsage Damerne lige til Bangsboe; men Frue Bang vilde paa ingen Maade lade sig overtale hertil. Hun foreholdt tilsidst Ridderen, „at efter saa lang en Borteværen fra hans egen Familie borde han ikke drage dens Hjem forbi." —

Skjøndt dette ikke lod til at have noget særdeles Tiltrækkende for ham, følte han dog Rigtigheden af denne hendes Paamindelse; dog foreslog han hende ydermere at medtage hans Faders Livjæger, hvori hun maaskee havde indvilliget, hvis ikke hendes Husbond tilligemed en bevæbnet Tjener netop nu var kommen frem ad Skovvejen paa hiin Side Møllen.

Saa drejede han da om til Gaarden, men langsomt, og med Øjnene henvendte efter Viinhandlerfamilien, lige til den forsvandt i Skoven. — At det kun var eet Medlem af samme, der saaledes fængslede hans Hu og Sandser, det vil Historien snart herefter vise.

For een fra lange Reiser hjemvendende Søn, der dog langtfra ikke hjemkom som „den Forlorne," var Modtagelsen ikke for varm: Moderen rakte ham siddende sin Haand til Kys, med et snøvlende „hien venu, mon fils!" men saae langt mindre paa ham selv — det vil sige hans Ansigt — end paa hans Klæder, der havde et for hende ganske nyt Snit: Faderen nikkede blot til Sønnens engelske Hilsen — en dyb Hovedbøjning — og spurgte flygtigt, „hvem er det, Du var ifølge med?„

Da dette Spørgsmaal var besvaret, traf Hr. Jørgen en fleerdobbelt Rad af Rynker i sin brede Pande, og sagde:

„Vistnok er Han af Adel, men Hun var ikke andet end en gemeen Krœmmertøs.“

Derpaa aabnede han et Vindue, hidkaldte Livjægeren, og befalede: „Imorgen skyder Du en Kronhjort! men see at tage ham paa Viintapperens Beridt, derovre i Bangsboe Skov!“ — „Hæ!“ brummede han, lukkende Vinduet, „hvad skal saadan Nogen med Ædelvildt?“

Han vendte sig nu til Sønnen, og sagde koldt: „Mens J var borte, har jeg udseet en Kone til Jer; hun bærer tre Herregaarde i sit Slæb.“ —

Junker Kaj, som allerede var bleven saa forstandig, at han erkjendte Rigdoms høje Værd, og som dertil vidste, at en riig Ädelsmand ikke behøver at gjøre sig Skrupler over Galanterier, og som nogen Erfaring i tvende galante Hovedstæder havde bragt til den Overbeviisning, at al Modstand i Grunden ikke var andet end Formaliteter — han blev slet ikke fortrydelig paa Faderen, fordi han havde udseet tre Herregaarde til ham samt en Kone med øvrigt Inventarium.

Han spurgte altsaa naturligviis først om Herregaardene, og da de vare nævnede, behøvede han ikke at spørge om Konen; thi saa vidste han strax, hvad det var for en Enke, der hørte til hine.

Mod hende havde han ikke andet, end at hun var vel ung; (hun var heller ikke meer end fire fem og syrgetive) og en Hustrue paa 70 a 80 vilde have tjent ham meget bedre. Dog derom yttrede han intet for den Gamle; men, efter aflagt Taksigelse trak han sig tilbage, for at udkaste Planen til en mindre fast og mindre langvarig Forbindelse med den dejlige Viinhandler-Datter.

III.

Duellen.

De tvende Herregaardsskytter, Niels paa Bangsboe og Jens paa Sæbygaard, havde i længere Tid havt skjæve Øine til hverandre; og det fordi de, ej uden Grund, nærede Mistanke om gjensidigt Indgreb i Jagtrettighederne. Saaledes havde Jens i nogen Tid savnet en Trettenender, og da han vidste, at i Bangsboe Skov stod en dejlig Hjort med fjorten Ender, saa var hans Herres Befaling ham slet ikke ukjærkommen.

Men inden vi skride til Fortællingen om samme Hjorts tragiske Endeligt, og hvad derpaa fulgte, vil det ikke være afvejen, at berøre et Forhold af en blidere Natur, som meget længer havde fundet Sted mellem begge Familier.

Jens havde en eneste Søn, og Niels en eneste Datter. Den første var en rask Jægersvend, og den sidste saa smuk, som nogen Pige i Vendsyssel kan være. De vare opfostrede tilhobe fra ganske smaa af, thi Ejlers Moder døde tidligt fra ham, og Faderen vilde ikke mere gifte sig; og da dengang, som længe efter, var god Forstaaelse mellem begge Skyttehuse, saa tog Niels gjerne Jenses Barn i Kost og Pleje.

Det var i hiin Tid — saavelsom og i denne, kan jeg troe — ingen stor Sjældenhed, at en Ungkarl og en Ungmøe fik gode Øine til hverandre. Og derfor bør det ikke forundre Nogen, langt mindre betvivles, at disse tvende Skyttebørn bleve Kjærester, og det endnu før de selv vidste, hvad saadannoget vil sige. — Men da de saa fik Forstand paa det, og der var givet Ejler — Løvte

om en Skovfogedtjeneste, saa tænkte baade han og Karen alvorligt paa Ægteskab. —

Men nu var Eiler ikke den eneste, som kunde lide Karen — saadannoget finder nuomstunder ikke heller saa sjælden Sted — og hans Medbejler var fornuftig nok til at indsee, at, for at opnaae sin Hensigt, maatte han enten paa een eller anden Maade stikke den anden ud. Da saadant ikke vilde lykkes paa den nærmeste Vej, saa slog han ind paa en længere, idet han søgte at sætte Splid mellem begge Fædrene. Ved sindigt Overlæg udfandt han det bedste Middel hertil, ved at bilde den ene ind, at den anden havde ranet det og det Stykke Vildt i hans Herres Skove. Ved et Gilde, hvor begge havde seet lidt for dybt i Ølkruset, kom det først til gjensidige Stiklerier, og derfra til ligefremme Bestyldninger; og toge de begge den tause Beslutning, „at gjøre Lige for Løgnen."

Den anden Følge af Sammensætteriet var, at det blev forbudet de Unge, videre at tænke paa nogen Forbindelse.

Nu da: Jens Skytte gaaer en Høstmorgen med sin Riffel ind i Bangsboe Skov, for at knibe den Hjort med de fjorten Ender; og er heldig — eller uheldig — nok til at opdage og skyde den, idet den kom tilbage fra en natlig Excursion i Bøndernes Rugmarker. Efter strax at have ladet sin Riffel, giver han sig til med Jagtkniven at afhugge lovrige Bøgegviste, for under disse at skjule Hjorten, indtil den paafølgende Nat.

Neppe færdig med denne Bestilling, seer han Bangsboeskytten, ogsaa bevæbnet, listende sig frem imod ham; dog ei endnu paa Skudvidde. Vel vidende, at det her gjaldt Liv eller Død, træder han bag et nærstaaende Træ, fra hvilket Baghold han iagttager Fiendens Bevægelser.

Og da denne rykker fremad fra Træ til Træ, gjør Jens Skytte ligesaa. Endelig ere de komne hverandre saa nær, at den der først kom til at brænde paa, vilde ufejlbarligt sende sin Modstander ind i Evigheden; men da de forsigtigen dækkede sig, hver med sin Bog, og kun nu og da kikkede tæt om ved Siden af samme, gaves kun usikkre Skud: Ingen af dem gad gjøre det første.

Da seer Jens Fiendens Hoved bøje sig ud fra Træstammen og forblive i denne Stilling længere end sædvanligt. Hurtig Bossen til Kinden, og Kuglen afsted. Nielses Hat tumlede til Jorden — men han selv kom nu med Riffelen i begge Hænder løbende hen mod den ulykkelige Fiende. Han havde nemlig brugt den Krigslist, at putte et stort Stykke trøsket Ved, som skulde forestille Ansigt, ind i Hatten, og forførte derved Jens til at spilde sit Skud.

Denne, der kjendte Niels som en rapfodet Achilles, vilde ikke forsøge en unyttig Flugt; men traadte, hengiven i Skjæbnen, ud fra sit Skjul, og raabte til Modstanderen, idet han pegede med den ene Haand til Panden, med den anden til Hjertet: „Her eller der! men træf godt!“ —

Niels havde allerede bragt sin Riffel til Anslag — der var kun et Secund mellem Liv og Død, kun tre Favne mellem Bossens Munding og Jenses Hjerte — da — han trykker ikke los — han tager Mordvaabnet fra Kinden, og siger heelt sagmodigt og langsomt: „Jens! var det ikke ligesaagodt vi bleve Godevenner igjen?“

— Taarer — Angers, Skamfuldheds og Glædes Mixtur — trillede ned over den Dødsdømtes og nu Benaadedes Kinder. Et dybt Suk og en Haandrækning var hans Svar.

Niels greb den frembudte Højre, og sagde: „Det

kunde rigtignok tilkomme Dig at give mig en ny Hat; men lad saa Ejler faae den til hans Bryllupsdag!" —

„Og Karen med!" — raabte Jens; og et nyt og djervt Haandslag bekræftede Alliancens Fornyelse. —

„Men hvad gjøre vi saa med Hjorten derhenne?" tog den sidste tilorde. —

„Hm!" sagde Niels efter nogen Betænkning, „siden Du har skudt ham, faaer Du ogsaa beholde ham — og det er ikke for Guds Skyld" — lagde han til; „for din Herre er dog, saa stille at sige, en ugudelig Krop, og man skal gjøre sig gode Venner med Fanden, om man kan — som det hedder. Kom Du kun, saasnart Du kan, med en Vogn, og lad den holde ved Skjellet! Og tag med et Par Steenslæbere, som I kan binde til hverandre, og lægge Hjorten paa; saa kan Du og Een til nok trække ham hen til Vognen. Jeg skal nok sørge for, at ingen herfra seer det." —

„Det er altsammen godt, Niels!" svarede den Anden; „men det er dog d i n Herres Hjort." —

„Du kan lade mig faae een af d i n Herres, om jeg engang skulde være i Forlegenhed for saadanceen. Men saa skal Du og, saasnart Du kommer til Gaarden med Hjorten, sige ham, hvor Du har pudset den, og med det samme faae hans Ord for, at Ejler maae gifte sig med Karen." —

„Det skal jeg," raabte Jens, „og nu Gud i Vold! Og Tak for d e n Gang; Du kan lide paa mig ihvor det saa er — et Farvel saalænge " —

Niels tilnikkede ham sit. Og dermed adskiltes de.

Hjemkommen til Sæbygaard, gav Jens sin Herre Rapport (men ikke fuldstændig) om sit Strejftog, og strax blev der ordret en Vogn til at hente Byttet. Hr. Jørgen

roste sin Skytte, og lagde til: „Du skal ogsaa faae det første, Du beder mig om.“ —

Jens betænkte sig ikke længe, men bad om den allernaadigste Ægteskabsbevilling.

„Hvad!“ raabte Herremanden, og trak de smalle hvidgule Bryn ud over sine Kattøjne, „naar ere Du og Niels blevne Venner igjen?“ —

Nu maatte Jens ud med hele Historien. Herren drog derved Øjenbrynene op igjen, og smilede — paa hans Maneer, idet han gjorde Munden bredere, og sammenkneb de blaablege Læber saaledes, at ingen af dem vare synlige:

„Den Niels maae være en dum Hund,“ sagde han; „ellers havde Du ligget paa dine Gjerninger. Men det kan være hans egen Sag. — Er der ellers noget ved den Datter, Ejler er saa forgabet i? Lad os see hende med det første, og dersom hun saa anstaaer mig, saa skal de ogsaa faae hverandre.“

Jens takkede, gik til sit Huus, og fortalte Sønnen Dagens Begivenheder fra først til sidst. Men dette sidste huede ikke Knøsen.

„I kjende jo nok Naadigherren,“ mumlede han hovedrystende; og Karen er den smukkeste Qvinde i hele Vendsyssel. Dersom han fik Lyst til hende —“ han fuldendte ikke, men knyttede sin Højre, og kastede et fælsomt Blik til sin Riffel ved Bjelken.

„Aah!“ tysede Faderen, „der er ingen Ulve i den Mose — tredsindstyve Aar — graa Haar!“ —

„Hm!“ brummede Eiler, „det er ikke et Aar siden, om I vil huske Jer om, da Kjen Lauster*) havde Gilde — hvem maatte hun sove ved den første Bryllupsnat? Naar

*) Kirsten Larsdatter.

Bruden er kjøn, gi'er han sjelden sin Ret bort. Det er en Fandens Ret (han bekræftede denne Thesis med et Flad-haandslag paa Hjorteskindslaaret) — den skal jeg ikke have noget af. „Men," lagde han til, „jeg vil selv følge hende, naar hun skal besees, og — vistnok: Karens Villie faaer han aldrig hverken med det Gode eller med det Onde. Hun er ligesaa armstærk, som hun er kydsk; det veed jeg."

— Faderen smilte, tog sin Riffel, satte Trækstokken i Løbet, og i det han rensede og pudsede sit kjære Vaaben, fløjtede han Tonen til en paa den Tid ny Vise, hvis Ord lyde saaledes:

Og det var Sejer i Rindeløw,
Satte paa sin Brylluphat:
Min bitte Ane! Du er saa knøv —
I min Arm Du sover inat.

Til Gudshuus ginge de begge saa,
Med mildeste Hjertens Glæde.
Før Solen dukked i Havet blaa,
Hun maatte saa drøvelig græde.

Og Præsten havde velsignet dem,
Og Degnen havde sagt Amen!
Og Brudeskaren den kjørte hjem
Til Gildegaarden med Gammen.

Og der blev drukket, og der blev ædt
Saalænge de kunde sandse.
Og da hver Gjæst nu var rigtig mæt,
Stod alle op til at danse.

Og som nu Dansen saa lystelig gik,
Da komme den Herremands Svende.
Da Bruden hans Bud og Befaling fik:
Sig strax til Gaarden at vende.

Og Brudgommen, som han stod derved,
Hans Kinder de bleve saa hvide;
Sin Underlæbe tilblods han bed:
„Det er jo ej Sengetide."

„Men skynd dig min Brud! at klæde dig om;
„Paa det Du maae Herren behage!"
En anden Vej han til hende kom
Og vildt udi Favn monne tage.

„Hys! stille, min Hjerte! og klynk ikke saa!
„Det hjelper slet ikke, Du græder.
„Et bedre Raad vi nu hitte vel paa:
„Lad os i en Fart bytte Klæder!"

„Hvad har Du ifinde, min søde Ven!"
Hendes Hjerte tog til at banke. —
„Det veed Du, saasnart jeg kommer igjen;
„Vor Herre skal os vel sanke."

Saa ginge i Danseskuen de To;
Hun, Hatten dybt ned i Panden,
I Kofte, Broge, og sølvspændte Skoe —
„Der har vi jo Fæstemanden!"

Bagefter tripped den falske Brud,
Og sky under Kyshatten skuled.
Om Bristerne slubbred det natlige Skrud,
Og Kroppen i Kaabe sig skjuled.

Hun læsped til Svendene: „Hurtig derhen!
„Den naadige Herre tilvillie!
„Jeg vilde dog gjerne tilbage igjen,
„Mens end de danse paa Tillie."

Som de nu da kom i den Borgergaard,
Til een af de Svende hun siger:
Beed Herren, „vi færdes i Mørke faaer!
„I Lyset sig skamme vi Piger."

Saa nedbragte Svenden den Herremands „Ja,“
„Han kunde den Blysomhed lide . . .“
Og kom de tilsammen i Mørket da,
Sad ned ved hverandres Side.

Hun siger: „En Gud dog i Mørket seer;“
„Han vil mig miskundelig være!“
„Hr. Ridder! jeg Eder saa mindelig beer:
„I la'er mig beholde min Ære!“

„Hvad Ære! Er det da ej Ære nok,
„Jeg saadan en Bondetøs viser?
„Imorgen saa vandrer Du hjem til din Rok,
„Og ydmyg min Naade Du priser.“

Saa favner han Sejer med stærken Arm;
Men Sejer sin Kniv monne drage.
Den stødte han dybt ind i Ridderens Barm, —
Mod Gulvet tørned hans Hage.

Men Sejer sig lister af Gaarden ud,
Med Kniven under sin Kaabe.
Saa kommer han hjem til sin unge Brud —
Af Fryd hun begynder at raabe.

Han tysser og vinker, hun følger ham stum,
Og Gjæsterne efter dem skotte;
Og lidt efter lidt, saa bliver der Rum,
Hvor før de sig Tærne traadte.

De ledte i Lade, de ledte paa Loft,
De ledte i Kammers og Framme*);
De ledte i Mark, og de ledte paa Toft;
De ledte i Skov og i Damme.

---

*) Køkken paa Jydsk.

End havde til denne Time de leb't,
De skulde dog aldrig dem fundet.
Thi aldrig fra dem har man hørt eller seet.
Og nu er Taven udspundet.

IV.

Damernes Yndling faaer to Kurve for een.

Der er Varsel i det gamle Mundsprog, som kalder Rigdom og Skjønhed „Lykkens Gaver;" thi Lykken er en Gudinde, man ikke skal stole paa; hun tilkommer ofte, at man sætter et „U" foran hendes Navn, — hendes Gaver ere Fristelser; det er en Helt, som overvinder disse.

Ridder Kay var ingen saadan Helt. Ikke fordi han jo *sejrede*, hvor han behagede; men der var Sejre iblandt, om hvilke han kunde sige med Pyrrhus, „vinder jeg saadanne flere, saa har jeg tabt Alt." —

Siden berørte Rejse fra Aalborg til Sæbygaard, havde den dejlige Jomfrues Billede fortrængt ethvert andet af hans Phantasie — paa eet nær; og det var Viinhandlerindens. Vel stod det *bag* ved Jomfruens, men allige-vel ovenover, saameget som hun selv var højere af Skabning og stoltere af Aasyn. —

Til Bangsboe vilde han; men Faderen maatte ikke vide det. En Fortrolig var ham hertil nødvendig; og han valgte Skytten Jens. Med denne reed han da paa Jagt, iført en pyntelig engelsk Jægerdragt; og, medens Skytten blev tilbage ved Grændsen mellem begge Herregaardes Jagtdistricter, fortsatte han Vejen til Bangsboe, under

det artige Foregivende, at ville spørge til Damernes Befindende efter Rejsen.

Hans øvede Øje viste ham snart det Indtryk, hans mandige Skjønhed havde gjort paa det unge Pigehjerte; og han skred ufortøvet til Belejring, i sikkert Haab om Overgivelse paa Naade og Unaade. Men Fæstningen var fastere, end han endnu havde fundet nogen. Han kunde aldrig komme den nærmere, end paa en vis Afstand. Der var en Bastion, paa hvilke alle hans Angreb mislykkedes. Han kjendte ikke dens Fasthed — thi den findes ikke ved alle Fæstninger — men dens Navn er ellers „Castitas." — Da Fæstningen desuden i Frue Bang havde en klog og paapasselig Commandant, var den under saadanne Omstændigheder uindtagelig.

Hvad var her at gjøre? trække sig tilbage? Intet mindre; det var endog for vor forelskede Ridder en moralsk Umulighed. Han besluttede, først at vinde Bangsboes skjønne Beherskerinde; saa haabede han i hende at faae en mægtig Allieret. Derhos vakte han den elskende Piges Skinsyge; og hvad denne „Hjertets Svøbe" kan virke, saavel til som fra, derom var Junker Kaj ikke ukyndig.

— Forgjæves! Frue Bangs Hengivenhed til sin Mand, hendes Characteerfasthed vare de Klipper, paa hvilke alle Ridderens Planer strandede. Krænket Stolthed, utilfredsstillet Sandselighed drog ham tilsidst saavidt ud over Sømmeligheds og Klogskabs Grændser, at han udbrød: „Vil I nægte mig, hvad de allerhøjeste Damer have tilbudet mig?" —

„Det vil jeg," svarte hun; „thi jeg kjender Jer nu, og jeg foragter Jer."

— Hermed vendte hun ham Ryggen — som Sif

gjorde ved Loke —; og Junkeren var nu nødt til at vende Bangsboe Ryggen for stedse.

Nu først begyndte hans Tilbøjelighed at luttre sig, og derved at fortjene Kjærligheds gammeladelige Navn. Han indsaae, hvad han havde tabt, og hvorledes: han kom til at tænke over sig selv, sit løsagtige Liv, dets glædeløse Nydelser, med paafølgende Tomhed. Han kunde ikke dølge for sig selv, at han aldrig havde elsket som nu — aldrig før nu. Han følte et saadant Savn, som intet Leflerie var istand til at erstatte. — Han blev tungsindig.

Ogsaa hun blev tungsindig; men denne Sjelsbyrde var lettere for hende at bære, da den var fri for Anger. Hun følte, at Dyden forlener en Kraft, som selve skuffet Kjærlighed ikke mægter at nedbryde.

V.

Viinhandleren.

Jens Bang var et af de Mennesker, man aldrig bliver klog paa — som Folk sige. Han talte overalt meget lidt, og allermindst, ja stundom slet intet, da naar man meest havde ønsket og ventet det. Hvad Meninger og Begivenheder angik, da var han yderst tilbageholdende — indesluttet i sig selv. Hvo som engang havde forlangt hans Mening at vide, frittede ham ikke oftere.

„Han er polidsk — han er falsk," hed' det om ham: „Han er en Guldmager, en Sortekunstner — den Slemme tager ham nok med alle hans Rigdomme." Der var dog

eet Menneske, der kjendte ham, der elskede, højagtede ham; og det var — hans egen Hustrue. —

Denne Qvinde, hvem vi kjende som fast, modig indtil Stolthed, hun var mod Husbonden den blødeste ømmeste Qvindelighed selv, Hans Villie var ogsaa hendes. Hans lyse Aand — men som lyste kun for hende i hele sin Klarhed — hans ædle Hjerte, men som kun aabnede sig for hende — havde i en elskende Kone vundet ham en yndig Datter.

Bang — uagtet neppe fyrgetyve Aar — havde en mere end hundredaarig Erfaring, og han besad en Aandsdannelse, som vilde gjort ham til en Prydelse for det nittende Seculum. Men Moder Natur havde ikke gaaet tiltide med ham. —

Efter sin Fader arvede han Bangsboe med Gods, men ikke uden temmelig Gjæld, efter de Tider. Ved Faderens Død laae han med sin Hovmester i Paris — efter Datids adelige Studeremaade — og ilede nu hjem, for at overtage de ham som eneste Søn tilfaldende Ejendomme. —

Hvor ung han end var — en 22 Aar — besad han dog en langt skarpere oekonomisk Sands end Faderen; thi fulgte han til en Nabogodsejer en Allodialgaard og noget Bøndergods, og det saa fordeelagtigt, at han ej allene betalte den paa Bangsboe hvilende Gjeld, men fik endog saameget i Behold, at han kunde tilfredsstille sin Handelslyst. Dette gjorde han med saadant Held, at han inden faa Aar kunde føje en anden Tilbøjelighed, nemlig — Byggelysten. Og saaledes blev den, i Begyndelsen omtalte og endnu tilværende, skjønne Bygning oprejst.

Det har sig, troer jeg, med Byggelyst som med Drikkelyst: den svækkes ikke ved Alderdommen. Den Byggelystne

opfører, ubekymret for, at det engang vil nedrives — ligervijs som den Gjerrige samler, uden at tænke paa: at der gjerne vil komme Adspredere efter. —

Men Bang byggede for Fremtiden, saa varigt, som noget her paa Jorden kan være. Dog byggede han ej allene for sin egen Fornøjelse; han byggede til Medmenneskers Nytte. Han byggede og begavede et Hospital i Aalborg, og det med denne sælsomme Forbeholdenhed: „at dersom han selv eller Kone skulde komme i Trang, da skulde Bestyrelsen være pligtig at forpleje dem, som andre Almisselemmer, i samme Stiftelse."

— Det var just i det Tidspunct, Junker Kaj gjorde sine mislykkede Angreb paa Skjønhederne i Bangsboe, at dets Besidder viste sin Hustrue Planen til Hospitalet. Ved at see denne sidste Betingelse, blegnede hun; men snart kom Modets Farve tilbage paa hendes Aasyn. Hun rækkede sin Mand Haanden, og sagde med et roligt Smiil: „hvor Du er, der vil jeg ogsaa være; men naar — —"

„Lad mig fuldende hvad Du vilde sagt!" — faldt han hende i Talen. „Naar jeg frygter for Fattigdom, hvorfor bygger jeg saa et Fattighuus? — Ikke sandt? Det vil jeg sige Dig: jeg frygter ikke for Fattigdom; thi Gud har i mit Sind og i Dig skjænket mig en Rigdom, som hele Verden ikke formaaer at berøve mig; men jeg stoler ikke paa Verden; den kan berøve mig Alt det, jeg har vundet fra den — og jeg er dog ingen Croesus — undtagen — ved denne;" — her førte han Hustruens Haand til sine Læber, og hvidskede meer end sagde:

„Soud ick al bewenen,
„dat hier te bewenen waer,

„So had ick wel al de daghen werc,
„die daer comen in het jaer;

„Dat alle berghen goude waren
„en alle water wijn,
„So had ick you noch veel liever,
„Moy meisje, waerje mijn.“ *)

Ved disse ømme Elskovssuk, udsendte i det hende saa kjere nederlandske Maal, tindrede to Taarediamanter i den ædle Ovindes Øine; hun omslyngede sit Hjertes Ven med Andromaches Hjerteudgydelse:

„Du est mig Fader, Mand og Broder
„Du est mit Alt —.“

„Adieu mijn vader en moeder,
„Myn vriendckens alle ghelijc,
„Adieu mijn suster en broeder!
„Jck vaerder na't hemelrijc.“

VI.

Herremanden.

Den mishandlede Præst, Mads Sørensen, havde en Slægtning, der var Præst til Ullits, Foulum og Svingel-

*) Ved Rhinen synger endnu Almuen:
„Ach! sollt ich, was hier zu beweinen,
„Daß alles beweinen nun,
„So hätt' ich für alle Tage
„Im ganzen Jahre zu thun.“

„Wenn alle Wasser waren Wein,
„Und alle Berge wären Edelstein,
„Und sie wären mein,
„So soll mir mein Schätzelein
„Noch viel lieber sein.“

bjerg i Gislum Herred. Da hiin ønskede at komme bort fra sin Tyrans Nærhed, aftalte han med denne et Bytte af Kald, og finge de samme bevilget af Herremanden, der havde Patronatet over begge.

— Hvorvel nu Mads Sørensen tabte i Indtægter, saa besluttede den onde Herre ydermere at formindske disse. Til den Ende frarev han egenmægtig det benævnte Pastorat Svingelberg Sogn, og henlagde det til Vesterbølle og Østerbølle i Rinds Herred. Den forurettede Præst grædmede sig i Taushed. —

Endnu ikke nok: Herren berøvede ogsaa hiin Menighed dens Kirke, den han nedbrød, og af hvis bedste Materialier han opbyggede en Deel af det nuværende Lerkenfeld, hvis østre Fløj den Dag idag bærer Kirkenavn.*)

Herved blev Præstens Taalmodighed udtømt; han ivrede paa begge sine andre Prækestole mod dette Kirkeran, idet han troede at borde paatale Guds og sine Sognebørns Rettigheder. Men Adelsrettigheder vare den Tid stærkere. Vor Adelsmand lod ved sin Foged give Præsten en alvorlig Irretesættelse, med Betydning: at dersom han tiere oplod sin Mund om denne Sag, kunde han vente den haardeste Straf. Men Præsten taug ikke; han tord-

*) Hvo som vil antage denne Begivenhed for en Fiction, en licentia poetica, ham skal de nyudkomne Amtskorter vise, at det var en licentia aristocratica. Thi han vil finde Svingelberg Distrikt, som ligger norden for Lerkenfelds Aa — det naturlige Herredsskiel — endnu aftegnet som henhørende til Rinds Herred.

nede meget mere endnu heftigere mod „Helligdommens Røver.“

Saasnart denne erfarede Præstens vedvarende Djervhed, lod han ham ved sine Svende voldelig bringe i det underjordiske Fængsel paa Lerkenfeld, og der belægge med Lænker. Et Straaleje, en Skive Rugbrød, og en Krukke med Vand — det var alt, hvad han ved sparsomt Lys gjennem et snevert Hul i Muren kunde opdage. Han lagde sig paa Lejet, foldede sine lænkebundne Hænder, og hentede i Bønnen — den var en ydmyg Hengivelse i Guds Villie — en saadan Trøst, som gjør Aanden stærk, en Styrke, som allene Troen skjænker. —

Den følgende Morgen fik han Besøg af sin Forfølger.

„Naa Præst!“ snærrede han ad ham, „vil Du nu erkjende din Forbrydelse mod din jordiske Herre, og paa dine Knæe anraabe hans Barmhjertighed?“ —

Den Tiltalte vendte sig til Tyrannen, og sagde: „jeg erkjender ingen jordisk Herre, uden Kongen; og jeg anraaber ingen om Barmhjertighed, uden Gud i Himmelen. I Dig erkjender jeg kun en Røver og Voldsmand, som træder alle guddommelige og menneskelige Love under Fødder. Skal jeg endog her lide, fordi jeg taler Guds og min Frelsers Sag, saa lad mig fra mit Golgatha opstige til min Herres Paradiis!“ —

„For dit Golgatha skal jeg sørge,“ brølte Tyrannen; „men dit Paradiis bliver vel nedenunder i Gruusgraven hos Ræve og Grævlinge.“ —

Hermed forlod han sit Offer, og gav sin Birkedommer Befaling at dømme Præsten fra Livet, „som Oprører

mod menneskelig Øvrighed og guddommelige Love."

— Den Træl af en Dommer gjorde kort Proces, og to Dage efter blev Præsten ført baglænds til den Banke, som gjør Skjæl mellem Svingelbjerg og Foulum Sogne, og sammesteds halshugget. —

Denne Misgjerning udførtes saa hurtigt, at den unge Lykke ikke erfarede den, før Mellemkomst — om den kunde have hjulpet — var umulig.

Men Junkeren hørte denne Skjændselsdaad paa et saa sælsomt Sted, og af Læber, som gjorde ham Efterretningen dobbelt smertelig og nedtrykkende.

Skjøndt Porten paa Bangsboe var lukket for Junker Kaj, saa vare dog Skovene deromkring ikke spærrede, og deels ridende, deels gaaende, omkredsede han ofte i hele Timer den Gaard, som var hans Længslers Hjem. Han speidede — uden Nytte.

Spurgte han et mandligt Tyende om hende, vi veed nok: om hun var paa Gaarden? om hun var frisk? om hun ikke imellem gik ud i Skoven eller i Haven? — saa fik han aldrig andet Svar end: „A ved et ett." Det qvindelige Tyende var ligesaa uvidende; kun visse Djekask, visse Smaasmiil viiste, at man vidste eller anede Grunden til hans Undersøgelser.

Mismodig gik han — Hesten havde han efterladt hos een af Sæbygaards Skovfogder — en Sommeraften fra Bangsboe af og hjemad.

Som han var vandret igjennem een af hine dybe Dale, og kommen op paa Kanten af en Brink, mærkede han, at den Fodstie, han havde fulgt, ikke var den rette. Foran ham, dybt nede laae — som sammenvoxet med den bratte Banke — et lille straatakt Huus — jeg veed ikke

rettere, end at det ligger der endnu imellem Nørre-Knude og Understed.

Han gik derned for at spørge Vej. — Stien førte om ved Østerenden af Hytten, paa hvis Gavl et lille Vindue, eller rettere Glughul, bestaaende af fire usle, solbrændte Smaaruder, syntes at lade kun lidet Lys og mindre Luft ind. Endnu førend han var kommen lige ud for samme, hørte han derindenfor en Roks Snurren og en svag og langsom, qvindelig Syngestemme.

Han standsede og sagde ved sig selv: „Her synges! — Her i denne fattige Hytte — synger man — medens man maaskee i Slottet sukker og græder. — Hm! ja! Glæde for Guld — fattig Rolighed for Rigdoms tyvagtige, næsvise Lakejer, Frygt, Uroe, Smiger, Bedrag — hm! der er dog en Slags Ligevægt."

— Under denne philosophiske Betragtning traadte han hen til Vinduet, lyttede, forbausedes ved Sangstemmens Bekjendthed, bøjede Øret til, og hørte de sidste hartad hendøende Toner af den gammelhollandske Elskovssang:

„Ghy meucht wel t'huiswaert ryden,
Ghy meucht wel t'huiswaert gaen,
Ghy meucht een ander kiesen,
Myn liefde is al vergaen." *)

Hjerterørt, saaledes som aldrig tilforn, stod den stolte Ridder, ikke faa Øjeblikke, uden Bevægelse. Men Haabet, Kjerligheds Morgenstjerne gjød sine Straaler i den omskyggede Sjæl. Han hævede sit nedbøjede Ansigt, og sang

*) Nu kan J hjemad ride,
Nu kan J hjemad gaae,
Min Kjerligheed er borte,
Til en anden J bejle maae. (Frit oversat.)

med sin mandigklare Stemme dette Vers af en anden hollandsk Vise:

„Bent ghyint wout, clein voghel stout,
Cant you niemand bedwinghen,
So dwingt you de haghel, de coude sne,
Het loof al wander linde.“ *)

Ved de første Toner af den velbekjendte Stemme foer vor dejlige Hollænderinde halvt op fra Stolen. Men uden at see sig om efter Sangeren, rejste hun sig heelt, gik til den ene Dør og laasede den, gjorde ligesaa ved den anden; og flere vare der ikke paa Værelset.

Da Junkeren saae dette, som snart blev bestilt, pikkede han sagtelig paa Vinduet og bad om at blive hørt.

„Tal,“ svarte Pigen, der igjen havde sat sig bortvendt fra ham, „men jo kortere jo bedre.“ —

Et virkeligt Hjertesuk var Indledningen til en Tale, der havde meget om Kjerlighed, men intet om Ægteskab.

Den sjelstærke Pige drejede sig med Stolen og paa Stolen om mod Vinduet, og sagde: „Ridder Lykke! jeg elsker Eder — stille! Ingen Junkerstreger! — Men just denne Kjerlighed giver mig Styrke til at modstaae Eders forføriske Angreb. Jeg har udsøgt mig dette Fristed, som I nu har opdaget. Men Villie er fri; og den har I langt mindre Magt til at tvinge, end Eders ugudelige Fader til at myrde min hæderværdige Slægtning i Ullits.“

— „Hvad er det I siger?“ raabte Junkeren forskrækket.

---

*) Vilde du i Skovens Skjul, du vilde Fugl,
Og kan slet ingen dig tæmme,
Saa tæmmer dig Hagel og kolde Snee.
O! bliv dog hellere hjemme!

„Gaae til Svingelbjerg! saa kan J faae det at vide!“ svarte hun, og hængte et Klæde for Vinduet.

Den nu heelt udelukkede og bortfræmmede Elsker ilede til Sæbygaard, for at erholde Forklaring over den Elsktes frygtelige, men for ham hartad utrolige Tidende. Den var altfor sand.

Væggene i Sæbygaard bleve *sorte* for ham — som det hedder — han væmmedes ved sin egen Fader. Den sønlige Kjerlighed havde Bøddeløren borthugget; ak! den havde ogsaa afhugget den unge Kjerlighed, hiin blomstrende Rosengreen, der smilede og duftede ham saa hjerteqvægende — Fader og Kjereste begge paa eengang tabte for ham.

Store, uventede Sorger ville enten aldeles svække, eller og fremavle en hidtil ukjendt Styrke. Den af aandelige Lidelser Omspændte skal enten segne under dem, eller — rejse sig over dem. Det er under saadanne Livsstorme, at Manden kan lære at kjende sin iboende, men hidtil slumrende Kraft; hvad denne formaaer over Blødagtighed og kjelen Dosighed.

En saadan Omvendelse foregik med den, hidtil paa Roser dansende, Lykkens og Qvindernes Yndling. Han følte nu Tornene — Livets Alvor. Dets Spøg hensmeltede som en tynd Morgenskye, og tykke Stormbyger formørkede hans forhen saa lyse Himmel. Men han følte: at Modgang, dybe Sorger, var Noget, han hidtil havde savnet, at de kunde gjøre Spraderen til en Mand. Som en saadan see vi ham paa Rejsen sydefter.

Kay Lykke havde en Moster paa Herregaarden Skeel — dengang kaldet Huolgaard. Hende havde han i de sidste Aar ikke seet — kun flygtigt tænkt paa. Nu var

Huolgaard — hvad jeg vilde sige: dens Besidderinde, Maalet for hans Rejse.

Denne gammeladelige — bedre: denne ædle Qvinde, var mangeaarig Enke, og barnløs; men hun adopterede bestandig saamange Forældreløse og Fattige, at hun erhvervede sig en udmærket stor Familie. Hele Godset hørte til hendes Huus.

VII.

Ridderens Moster.

„Huolgaard" — jeg vil beholde denne gamle Benævnelse paa det senere „Skeel" — ligger, om just ikke i et „Hul," saa dog lavt nok til at fortjene sit oprindelige Bondenavn, der skriver sig fra den Tid, da Bonden blev Træl, og Adelsmanden Herre. Den er, som flere gamle Herresæder, en firkantet, tykmuret og stærkmuret Fæstning med Grave omkring sig — en Levning fra Aristokratiets Guldalder i Danmark. Den ligger ogsaa regelmæssig lavt — for Vandets Skyld, at Gravene ikke skulde mangle. — Man vidste ikke dengang, at *tørre* Grave koste Bestormerne længere Tid og mere Blod.

At den unge verdenslystne Cavalier i sin Drøvelse tyede til Skeels alderstegne Besidderinde, maae nødvendigviis give os høje Tanker om hendes Forstand og Sindelag; og disse Tanker ville vi finde fuldkommen retfærdiggjorte.

Ved den første Indtrædelse til hende fyldte Kay

Lykkes hidtil saa klare Øjne sig med Taarer, og den Mund, som kun var vant til Skjemt, Smiil og Latter, fortrak sig til Graad, idet han, bøjende sig med Ærefrygt, førte hendes Haand til sine bævende Læber.

„Kay!“ sagde hun med mild og dog højtidelig Alvor, „Din Bedrøvelse, hvis Aarsag jeg kjender, glæder mig; den indgyder mig Agtelse for min Søsters Søn. Den Udaad, Jørgen Lykke nu har øvet, sætter en blodig Plet paa Familiens Vaaben. Kan Du end ikke udslette den, da stræb dog at bedække den med dine egne Dyder! Først og fremmest maae du omskifte dit flygtige Levnet, vorde Mand og Familiefader — kunde Du elske i Dyd og Ærbarhed?“

— „Moster!“ svarede han, „det gjør jeg allerede; men den, jeg elsker, har forkastet mig for min Faders Skyld; maaskee og“ — lagde han med nedslagne Øjne til — „for mit forrige Levnets.“

— „Er det ikke Hollænderinden paa Bangsboe?“ spurgte hun med et let Smiil. — Junkeren nikkede. —

„Men,“ vedblev hun, „har Du ikke mærket noget til Gjenkjerlighed hos hende?“ —

„Vel det,“ svarede han; „hun har selv tilstaaet det i det samme Øjeblik, da hun bortviste mig fra sig — saa fast og højhjertet er hun.“

— Mosteren taug noget, og grundede.

— „Kay!“ sagde hun derpaa, „da det er dit Alvor med din vakkre Hollænderinde, saa vil jeg bejle for Dig. Bliv nu her, mens jeg drager til Bangsboe, og bringer Sagen i Rigtighed. Saadannoget forstaae vi Qvinder os paa.“ —

„Kjæreste Moster!“ sagde han sukkende, „jeg takker Eder for denne moderlige Omhue! men hun er ikke paa

Bangsboe; for at undgaae mig, har hun skjult sig i en Bondehytte, hvor jeg hændelsesviis fandt hende, der hvor hun gav mig saa kort Besked. Det er ikke ret langt fra Bangsboe; men I kan vist hverken ride eller gaae derhen."

— „Ligemeget!" svarte hun, „jeg vilde alligevel først tale med Bang og hans Hustrue; og kunne vi komme tilrette, saa lade vi din Inclination hente — lad Du kun mig sørge!"

— „Men min Fader!" sagde han, „han giver aldrig sit Minde; han vil gjøre alt for at hindre mit Forehavende, ja maaskee desværre! forgribe sig paa hende."

— „Jeg har Skjul og Sikkerhed for Eder," faldt Mosteren ind. „For det første see vi Tiden an, og den kan forandre baade Forholdene, Planer og Sindelag."

Kay Lykke rettede sit Hoved; Haabets Straaler belyste hans Aasyn; med en Elskers Fyrighed trykkede han den Gamles Haand til sit Hjerte.

— „Her skal Du ikke blive" sagde hun eftertænksomt; — „Du er vel Jæger?"

— „Ja."

— „Forstaaer Du ogsaa Jagten? Kan Du skyde? anføre Hunde? og hvad mere dertil hører?"

— „Javel; men maae jeg spørge hvorfor?"

— „Seer Du! min Skytte paa Skjervad er nu nylig død, og hans Plads er ikke besat. Jeg havde ladet sye en ny Jægerdragt til ham; og jeg troer, den kan passe Dig. Vil Du træde i min Tjeneste?" vedblev hun smilende, „jeg skal tjene Dig igjen." —

„Gjerne," svarede han med et muntert Smiil; „men om nogen der kjender mig?" —

„Jeg skal saaledes forvandle Dig," sagde hun leende,

„at ej engang din lille Hollænderinde skal kunne kjende Dig. Jeg har gjemt fra min salige Husbond af et savdant Mundskjæg og Kindskjæg, at, naar Du faaer det paa, skal Du ikke mere ligne Dig selv.“ —

Ved dette Forslag gik vor Ridders Smiil over til ret hjertelig Latter; og opildnet ved det Eventyrlige deri, og ved det til Vished grændsende Haab om lystelig Ende paa Romanen, knælede han for den herlige Tante, og kysfede begge hendes Hænder.

Saaledes forvandlet, og forsynet med en Skrivelse til Ridefogden paa Skjervad, reed nu Kay Lykke didhen.

— Paa Vejen faldt det ham ind: at, for at gjøre sig endnu mere ukjendelig, vilde det være tjenligst, at ömskifte det danske Maal med det tydske, eller dog at fortydske hiint, hvilket, ved den fremmede Udtale, var ham let at gjøre.

Og ville vi nu overlade den ridderlige Skytte til Ulvene og Rævene og Hjortene i Skiervads dengang vildtrige Omegn, for at følge Mosteren paa hendes Friertog til Bangsboe.

VIII.

Ringen. Og Bryllupet.

Man kan nok vide, at den højfornemme Frue blev standsmæssigt modtaget paa tidtnævnte vendsysselske Herresæde. Dets Herskerinde fandt især Naade for Besögerindens Öjne. Hun kunde vanskeligt faae i sit Hoved, at

det var en født Kræmmerdatter, der viste en saa aldeles adelig „Comportement" — som det dengang hed, og selv i Franskesproget, der i de Tider var Adelens Maal — hos Mange „Kragemaal" — havde en Færdighed, som intet lod tilbage at savne. Hendes Husbond var jo ligesaa dygtig i Franzosken; men han oplod ikke sin Mund, uden Talen blev henvendt til ham, og lod snart begge Damerne allene. En Kjender af Ansigter vilde i hans have læst noget om dybe, men mandigt kuede Sorger.

Nu, vor skeelske Frue rykkede, efter nogen dengang nødvendig foreløbig Passiar, frem med sit Hverv; dog ikke ligefrem, men som en klog Generalinde, ad Omveje og Defileer. Manøvren blev ogsaa kronet med Held. Thi, skjøndt Frue Bang længe retirerede, og gjorde Demonstrationer, saa blev dog Resultatet: at den skjønne Gjenstridige skulde hentes, og Sagen overlades til hendes Resolution.

Dette skeete. — Fredsmæglerinden tilstod ved Hjemkomsten for sin kjære Søsterson: at hans Elskede var en hollandsk Fæstning i Styrke og udholdende Modstand. —

Vauban siger: at ingen Fæstning, end ikke een af hans egne, kan holde sig længere end 6 Uger. Den, Kay Lykkes Moster belejrede, holdt sig kun i 6 Timer; og overgav sig da paa føromtalte Vilkaar. —

Ved saadanne glædelige Begivenheder er det gammel Sæd at gjøre et Gjæstebud — større eller mindre. Dette iagttoges ikke paa Bangsboe; Bevertningen der blev som til daglig Brug, faa Retter, men disse gode, og ypperlig Viin.

Blandt Retterne forekom ferske Havfisk. Frue Bang tog for sig et Torskehoved. Da hun havde skaaret dette over, blev hun siddende ubevægelig, og hverken Kniv eller

Gaffel rørte sig i hendes Hænder. De to andre Damer mærkede ikke dette, men vel hendes Mand, der kastede et spørgende Blik paa hende. Uden at anvende Ord fik han dog et fyldestgjørende Svar, idet hun rakte ham een udaf Fiskens Hoved nedfalden Guldring. Bang gjenkjendte den let: det var den selvsamme, som ved hiin Overfart over Liimfjorden blev offret til Nøkken. Med et usædvanlig mørkt Aasyn stak han den til sig og mumlede som for sig selv:

Hoe my nu te noc de is
dat soll ick U well segghen —
ich ben noch al de selve man. —

Ved disse sidste Ord hævede han sit Hoved, og saae med en lykkelig Elskers glade og kjekke Mine paa sin Hustrue, hvis Ansigt øieblikkeligt viste et Gjenskin af den elskede Husbonds.

Vi forlade nu Bangsboe og Fruens polykratiske Ring, for paa Skiervad at see to andre Ringe, to Fæsteringe, blive verlede.

At Brudgommen havde faaet Efterretning om Faderens, sandsynligviis dødelige Sygdom, hvilket Budskab han hemmeligt meddeelte Bruden, kunde ikke andet end forhøje begges Lykksalighed, der forhen dæmpedes ved Tanken om den Frygtelige og hans Hævn, naar han erfarede hvad der skeete; det kunde umulig ret længe holdes skjult for ham, og det var dog altid usikkert, hvorvidt Tanten vilde være istand til at beskytte og gjemme de Nygifte; thi foruden Præst og Degn vare fire Bidner tilstæde; og skjøndt Handlingen foretoges i et Gemak, hvor intet Tyende kom; skjøndt de to Embedsmænd vare rundelige betalte for at holde rene Munde, saa vilde dog den foregivne Jægers Forsvinden, og den beslørede Bruds Ankomst snart have

bragt Kammerpiger og Lakejer paa Spor, om dette endog i Forstningen vilde været urede.

Forend Vielsen, begyndte han — jeg mener nemlig Junkeren — af sin Hoffærdighed og dennes Datter Spottelyst, idet han kastede Øjnene paa den indtrædende Præst, og saae dennes lugslidte Kjole og slattede Pibekrave, at yttre til Selskabet — men paa Fransk, som paa den Tid jo var Adelsproget — „at han var nysgjerrig efter at høre, hvad for en Tale, der kunde rystes ud af saadanne Ærmer.“

— Han fremførte det højt nok til, at den stakkels Præst kunde høre det; men det brød Junkeren sig ikke om, da en Præst, som forstod Fransk, i hine Tider var endnu større Sjældenhed, end en Adelsmand, der forstod Græsk.

— Naa! Den lugslidte Velærværdighed træder hen for Brudeskamlen, bukker, fremsiger Bønnen — paa Fransk, som hele Vielsen i samme Sprog, og det saa reent og med en saadan Udtale, at Ingen af de Tilstedeværende var istand til at overgaae ham heri.

— Budgommen blev herved baade bleg og rød — som man siger — og da Præsten over det Thema: „At Ydmyghed er den Riges og Mægtiges skjønneste Klenodie“ — fandt rigelig Anledning til at ydmyge den overmodige Junker, saa lovede denne ved sig selv, at han for Fremtiden vilde omgaaes forsigtig med Brugen af fremmede Sprog.*)

Endnu før Festens Ende bragte et Jilbud den

*) En lignende Begivenhed passerede for en 150 Aar siden paa Lolland, hvor det var en Præst Blicher i Stakkemarke, der saaledes parlerede.

Tidende: at Tyrannen paa Sæbygaard var saligen hensovet. Rejsen did kunde følgelig det unge Par ikke opsætte. Efter en hjertelig Afsked med deres jordiske Lykkes Skaberinde, ilede de da uopholdeligt til den Herrebolig, de nu skulde tage i sikker og frydelig Besiddelse.

IX.

I Hospitalet.

I „Hvedebrødsdagene" — eller, som Britten mere træffende siger „Honningmaanederne" — faaer man undskylde to Elskende, om de glemme alle andre Mennesker. Vore Nygiftes Honningmaaneder vare ligesaa lange som to Almanakmaaneder. Og da deres Maane kvællede lidt, var det først, de fik Tanker om at besøge Vennerne paa det hollandske Slot.

I den lykkeligste Sindsstemning, som tænkes kan, rede de, under behørig Ledsagelse, afsted. Paa Vejen gjennem hiin By, hvor de i sin Tid havde seet „Tøsen med Katten," saae og kjendte de hende igjen, og det saa meget lettere, som hun ikke var stadseligere klædt end den Gang.

— Vor nye Herremand lod gjøre Holdt foran Hytten, og Moderen kalde ud. Hun var ligesaa pjaltet som Datteren.

„Min Ven!" siger da Frue Lykke til sin Mand, „jeg kan nok mærke, at Du har noget Godt i sinde." —

„Det har jeg vel“ svarte han, „jeg vil give dem lidt.“ —

„Hvis Du saa synes“ siger hun igjen, „saa lad os give dem meget! Det er: lad os tage dem ud af denne elendige Rønne, og give dem Kost, Klæder og Huuslye paa Gaarden, imod at de bestille hvad de kunne, og ere flittige og skikkelige.“ —

„Vel!“ svarte han; Tilbudet blev gjort, og med Glæde antaget.

Efter denne velgjørende Standsning gik det nu videre sønderpaa til Sundbye og til Aalborg; og Talen var meest om den Glæde, man selv vilde have, og den, Bangs vilde have, ved den forehavende Sammenkomst.

Da vor Caravane nærmede sig det attraaede Huus, viste sig, liig et ondt Forvarsel, paa en Bænk i Taarndøren Knud Jensens uhyggelige Skikkelse. —

„Naa! det fornøjer mig at see Jer her, min Kjære!“ raabte Ridderen, „I ere altsaa blevne Godevenner — ere de Selv hjemme?“

— Knud Jensen havde rejst sig, og bukkede dybt flere Gange med Huen i Haanden; men paa hans Lava-Ansigt spillede vulkaniske Glimt.

„A er hjemme her, med Eders Naades Tilladelse,“ gryntede han; „den forrige Ejer med Konen ligger nu i den Grav, de gravede til Andre.“ —

„Ere de døde“ raabte Fruen forfærdet.

„Ikke saa ganske“ lød Svaret; „men de sidde og kukkelure i deres eget Hospital som Almisselemmer; for de havde dog Held til at faae alting forødt. — Vil I ikke see, hvordan de leve? Det vil vistnok fornøje dem.“

Efter disse Ord bukkede han end dybere, satte Huen

paa, og gik ind i det Huus, hvor vore Rejsende forgjæves havde lovet sig nogle Dages muntert Samliv.

Jeg har i min Ungdom seet her i vort Norden eet, ellers kun i det varmere Syden sig befindende Rovinsect, som i Systemerne har det ildevarslende Navn „Sphinx atropos.“ Det er en Birøver, og kan, saasnart de flittige Skabninger mærke dens Nærværelse, forjage dem alle af Kuben. Som en saadan menneskelig Sphinx sad Knud Jensen ved Døren — ligesom hiin ved Flyvehullet.

— Ved Midler, som fleertallige staae til en riig Skurks Brug, havde han i stakket Tid vidst at ødelægge sin Svigerson saaledes i Bund og Grund, at der neppe havde behøvedes en anden Kjøbmands Fallit og et Par Strandinger, for at knæle ham saa haardt, at han maatte opgive alle sine faste, og det allermeste af sine rørlige Ejendomme, tyende med sin Kone til den milde Stiftelse, der var hans eget Værk.

Ridderen med Kone opsøgte dem der. Den sidste kastede sig hulkende om Venindens Hals; den første rakte med et Par oprigtige Taarer Bang Haanden. —

Men i disse to Hospitalslemmers Øjne kom ingen Taarer; derimod kom paa deres Læber Smiil — ikke tvungne, og langt mindre bittre, men milde og rolige, saadanne som Sjælestyrke og god Bevidsthed fremkalder dem. —

„Mine kjere Venner!“ udbrød Ridderen, „jeg har Ejendomme nok — tager een af mine Gaarde i Besiddelse! anseer den som Eders egen!“

— „Jeg takker Eder, min ædle Ven!“ sagde Bang; men vi boe jo her i vort eget Huus, og æde vort eget Brød — hvad mere kan Menneskет ønske sig? Anseer ikke

dette for Stolthed! Min Kone og jeg have det samme Sindelag, som tilforn hjalp os taale Lykken og nu at bære Ulykken. Havde vi to ikke kjendt hverandre før, saa maatte vi lært det nu. Jo snevrere Verden — jo nærmere ere vi hverandre. Men at besøge Eder engang imellem, være Vidner til Eders Kjærlighed og Glæde — det skal være os en Glæde."

Dette Tilbud blev med Haandslag antaget; dog med den Betingelse, at første Besøg strax skulde gjøres. Og det gjordes.

Nu er forlængst den Lykkelige Slægt uddød.
Vor Ridder — om hvem det hedder i Visen:
„Og hver en Skjønjomfru hun ønsker sig,
Gud give Kay Lykke vilde have mig!" —
fik snart et rædsomt Bevis paa Lykkens Ustadighed. —

En Dame, hvis forelskede Miner og galante Indbydelser han siden sin Omvendelse havde forsmaaet, og som var en Omgangsveninde af Frue Bang, havde i et meddeleligt Øjeblik af denne faaet Ridderens forømtalte Angreb paa hendes Kydskhed at vide, og ovenikjøbet hans Yttringer om „de allerhøjeste Damers Gunst." Paa samme byggede hun sin altfor heldige Hevnplan.

Hun var særdeles yndet af den regjerende Dronning. Og hende aabenbarede hun nu, „at Kay Lykke havde pralet af at have nydt hendes Yndigheder." Den opbragte Kongekone bragte dette ganske varmt til sin Mand, og denne lod uden videre Undersøgelse Ridderen dømme som Majestætsforbryder, skjænkede ham vel af Naade Livet, men berøvede ham Gaarde og Godser, og tvang ham til,

i fremmed Land at søge et Fristed for huuslig Lykke, den han ogsaa fandt i den elskede Hustrues Fødeegn.

— Den engang saa frodige Adelsstamme er forsvunden, ligesom Ulfeldts og flere, og nye Skud grønnes i de Herreborge, der have overlevet saa mange Slægter.

Krybeskytten.

For rigtigen at bedømme navnkundige Mennesker — berømte saavel som berygtede — maae man sammenligne Modstanden med Kraften.

Naar en Attila eller en Tamerlan fører en Million Krigere frem til Kamp, og der aldrig engang modsættes dem den halve Styrke, da fortjener det ingen Beundring om de sejre. Kan derimod en Skanderbeg med tyve Tusinde i tredive Aar heldigen forsvare sig mod det tidobbelte Antal, da tilkjende vi ham eenstemmigen Heltenavn.

Endogsaa naar en lovløs Røver viser List og Mod, opvækker han Forundring — om ikke Beundring —, og vor Afskye bliver blandet med Forbauselse.

Mathias Klostermayer var en af disse, som Naturen synes at have bestemt til Anfører; men som desværre kun blev en Roveranfører. Hans List, Mod og Aandsnærværelse gjorde ham det muligt, med en halv Snees forvovne Karle i hele 6 Aar at trodse og undgaae Bayerns og Schwabens civile og militaire Magt.

Han blev født i Aaret 1738 i Küssing i Bayern,

hvor hans Fader var Hyrde. Denne holdt — sin Fattigdom uagtet — Sønnen flittig til Skolegang og Arbeide. Til sit 16de Aar blev Mathias hjemme hos Faderen, hvorpaa han kom i Tjeneste paa det Jesuiterne tilhørende Slot, Mergenthan. Hans Opførsel var her upaaklagelig; men en Lyst opvaagnede hos ham, hvis stigende Magt drog ham i Fordærvelse — Jagtlyst.

Naar den küssinger Skytte af og til kom i Kjøkkenet med et Stykke Vildt, da var det den unge Mathias's største Glæde at betragte dette, saavelsom Skyttens Bøsse, hans Hirschfænger og øvrige Jagttøj. Denne selv, som saaledes hentede den hurtige Fugl ned af Luften og Hjorten fra Bjerget, var Gjenstanden for hans høieste Beundring; han betragtede ham som et Væsen af højere, ædlere Natur.

En Jægers Stand og Liv var fra nu af hans inderligste, dristigste Ønske. Skytten, som snart mærkede Knosens Tilbøjelighed, underholdt ham — efter Jægeres Maade — med Jagthistorier, den ene eventyrligere, mere pirrende, end den anden; og Følgen blev, at Mathias's Tanker nu kun sjelden vare hjemme, men som oftest i Marken og Skoven ved Hjortene og Vildsvinene. Skytten, som ønskede sig en Kammerat paa Jagten, og tidt behøvede En til at fremdrive Vildtet og skaffe det hjem, tillod den muntre Knos at følge sig, naar Lejlighed gaves, og lærte ham derefter at bruge et Gevær, hvilket han med større Fyrighed tog i Hænder, end Jesuiterne Crucifixet.

Med saadan Lyst og Iver kunde det ikke fejle, at han jo i kort Tid opnaaede megen Færdighed, og snart traf hans Kugle ligesaa sikkert, som den gamle øvede Jægers. For desto oftere at kunne ledsage denne, forlod han sin Tjeneste i Mergenthan og drog tilbage til sin

Fodebye. Men ikke altid havde Skytten Lejlighed, naar Mathias havde Lyst, og nu vovede denne alene at betræde Vildbanen — først vel med bankende Hjerte, men siden med jo længer jo stærkere tiltagende Mod. Udbyttet af dette Solofængerie gjemte han i hule Træer og dybe, ham velbekjendte, Gruber og Kløfter, og assatte det med megen Forsigtighed til Gjæstgivere og Andre, som gjorde sig en Næringsvej af at skille Krybeskytterne ved det stjaalne Vildt til lave Priser.

I hele 5 Aar stod Lykken ham troligen bi; hvortil det dog bidrog meget, at han boede Skytten saa nær, at han altid kunde vide, naar han var sikker for ham. I en anden Henseende smilede ogsaa Lykken til ham, idet han 11 Gange i disse 5 Aar, ved det unge Mandskabs Udtagelse til Krigstjeneste, trak et Frilod.

Men omsider beviste den blinde Gudinde ogsaa sin Ustadighed paa vor Krybeskytte.

En Sommeraften i Aaret 1761, som han just havde bragt en Værtshusmand i Friedberg en Raabuk, og i Skjænkestuen fortærede en Deel af det erholdte Honorar, maatte det føje sig saaledes, at en Trop bayerske Hværvere fik i Sinde at udkaste deres Garn paa samme Sted. Saasnart de traadte ind i Stuen, opdagede det vovede Blik strax den velvorne, slinke Mathias, og med megen Appetit udkastede disse Menneskefiskere Garnet efter ham; forgjæves! Som Loke fordum, sprang han over med Raskhed og smuttede under med Snildhed.

Da List ikke vilde hjælpe, gik man en Gjenvej, og brugte Magten. Vel gjorde den eventuelle Helt tapper Modstand, men Fire mod Een er et stærkt Argument; snart sad han med bundne Hænder paa Bænken. Han beraabte sig nu paa Verten; dog denne, som allerede

ved Hjelp af nogle Ducater var bleven ganske enthusiastisk for Landets Tarv, skjød sin Hue næsten baglænds af Hovedet og sagde med megen Pathos:

„Jo, min Broder! Du er rigtignok hværvet, og det er godt for Dig — meget bedre, end Tugthuset!"

„Hvad siger han?" raabte Mathias — og lettede sig fra Bænken, idet han forgjæves vrikkede og sled med de bagbundne Arme.

„Jeg siger" svarede Verten, „at saadan en Krybeskytte, som Du, maae takke den naadige Churfyrste, at han vil tage Dig i sin Tjeneste."

„Ho, ho, Fatter!" gjenmælede Mathias „er jeg en Krybeskytte? er jeg en Vildttyv, hvad er saa han? — en Hæler, lille Fatter! —"

„Nej, min Søn! deri ta'er Du feil; jeg er Vert i den sorte Bjørn," svarte denne „og har jeg kjøbt en Hare af Dig, saa var det fordi Du bildte mig ind, at Du var Skytte i Mergenthan og folgte efter dine Herrers Befaling."

Klostermayer beed Tænderne sammen, og hans Ansigtsmuskler bævede convulsivisk, som hos En, der har nedslugt en bitter Medicin; men en indvortes hastig Beslutning glattede snart igjen enhver Rynke, og med en Mine, halv suur og halv sød, sagde han:

„Fanden hvilket! er jeg Soldat, saa er jeg Soldat! Hør, din lodne Skjelm! giv os Noget at leve af! Den sidste Daler, jeg fik af Dig, skal herud! men — jeg kan ikke engang komme i min Lomme!"

„Vil Du være ordentlig og fornuftig," svarte en af Hværverne „saa skal Du snart faae dine Hænder fri."

Gom sagt, saa gjort: Klostermayer fik sine Hænder, og med det samme — som det lod — sin Tunge

fri. Han fortalte, pralede, løj, drak og skjemtede saalænge, til det virkelig lykkedes ham at inddysse Hværvernes Aarvaagenhed. Endelig forlangte han at komme ud i et vist Ærinde, hvilket tillodes ham under tvende Hværveres Opsyn. Saasnart han var ude paa Gaden, gav han pludselig den ene et vældigt Puf i Hjertekulen, saa Sands og Aande forgik ham, spændte Krog for den anden, og iilte nu af alle Kræfter ud af den nærliggende Stads-Port.

Vel satte Hværverne efter ham; men det vundne Forsprung var allerede for stort, og ingen af de Mødende fandt Kald til at stoppe den raske Flygtning, ihvormeget end hans Forfølgere raabte og skreg. Han stilede nu sit Løb lige ned til den forbiflydende Lechflod: Hværverne, som troede at fange ham der, bagefter; men Klostermayer var en øvet Svømmer. Rask styrtede han sig i Vandet og kravlede alt op paa den modsatte Bred, da Hværverne naaede til Floden. Til Afsked viste han disse sin Tunge, derefter en vis anden Deel af Legemet, og forsvandt saa i det tykke Krat.

Da han kjendte — saa at sige — hver Busk i nogle Miles Omkreds, blev det ham ikke vanskeligt henimod Midnat at naae en Kulsvierhytte, hvor den venskabelige Modtagelse viste, at han ikke var fremmed. Men det kolde Bad ovenpaa Svedekuren sendte den stakkels Krybeskytte en Feber paa Halsen, som uden Kulsviernes Pleje ufejlbarligen havde lagt ham i Graven.

Som han en Dag omsider følte sig stærk nok til at forlade sit Asyl, og — siddende i Kakkelovnskrogen med Albuerne paa Knæerne og Kjæverne understøttede af begge Hænder — tænkte paa sin Riffel og Jagttaske, som han havde gjemt fire Mile borte paa den anden Side af Lech i en huul Eeg: bukkede en Mand sig ind ad den lave

Stuedør, med en Riffelpibe foran sig. Hans hele Udvortes havde noget Skummelt — næsten Lønligt ved sig.

Paa det sorte, allerede med Graat indsprængte Hoved, bar han en lille trekantet Hat, hvis Hypothenuse sad skjævt ned over det højre Øre. Den ene korte Spids bedækkede næsten det højre Øje; men lignede dette det venstre, da var det mørkt, dybtliggende, næsten skjult under et kridhvidt Øjenbryn, og flankeret af en mægtig Ørnenæse. Det hele Ansigt var ellers aldeles uden noget Udtryk; men en Physiolog vilde maaskee have lignet det ved et Blad, hvorpaa der er skrevet med sympathetisk Blæk, og som ved Hjælp af Varmen kan lade sig læse. En gammel mørkegrøn, men i Sømmene lysgrøn Jakke sluttede sig om den brede, noget krumbøjede Ryg, og skjulte det halve af et Par sorte, over Knæene glindsende, Skindbuxer. Han satte meget betænksomt Riflen i en Krog, som det lod til, han for havde kjendt, hængte Hatten paa Piben, og tog en Grævlingeskinds Jagttaske over Hovedet, hvoraf han ved Bagbenene udtrak en Hare.

„Her er en Mis!" sagde han til Kulsvieren „lad Grethe stege os den til Aften. Og her er en Snaps" — føjede han til, idet han lagde en lille flad Kurveflaske paa Bordet.

Kulsvieren tog, uden at svare, mod Haren og gik i Kjøkkenet til sin Kone. Den Fremmede satte sig for Enden af Disken, knappede sin Jakke op, drog sine Skoe af, og lagde sine Fødder op paa Bænken.

Ved denne Bevægelse kom han til at vende Ansigtet hen mod den Krog, hvor Klostermayer sad. Ubevægelig betragtede han denne, som, endnu mat efter sin Sygdom, ikke følte Kald til at afbryde Tausheden. I nogle Minutter toge de saaledes hverandre i stiltiende Øjesyn —

ikke ulig to fremmede Jagthunde, der uventet mødes, standse, betragte hverandre med mistroiske Blik, og derpaa enten gaae sagte og vaersomme hver sin Vei, eller ogsaa ved Jægerens Mægling forenede fortsætte den afbrudte Jagt. Saaledes gik det her, da Kulsvieren kom ind og forestillede begge Krybeskytterne for hverandre.

Da den Ældres, i Tydsklands Skove vidtberømte, Navn, Xaverius Bobinger, blev nævnet, rejste den Unge sig gjennemtrængt af Ærbødighed, og udbad sig ydmygt en saadan Mands Protection. Bevæget ved Mayers Skjæbne, og endmere ved Kulsvierens fordeelagtige Vidnesbyrd, lovede Bobinger at tage ham med sig, som — Driver, og underholde ham indtil han atter kunde komme i Besiddelse af sit Gevær. Dette Tilbud blev med Taknemmelighed modtaget, og et Par Dage derefter tiltraadte de deres Vandring.

Paa denne profiterede Mayer særdeles af den erfarne Bobingers Omgang, forøgede sine Kundskaber i Geographie og Jagt, samt i den Kunst at undgaae de regulaire Jægers Efterstræbelser; men maatte gjengjælde denne practiske Underviisning med saadanne Arbejder, som han medrette ansaae for at være under sin Værdighed. Han blev ikke Riflen betroet, men maatte nøjes med at opjage Vildtet, bære og sælge det til Hælerne, udspejde Skovene o. s. v.

Ikke med Uvillie skiltes han derfor fra sin Mester, da de havde naaet Skoven, hvor Riflen var skjult. Til Afsked fik han, som Erkjendtligheds-Beviis, Anbefaling til en Bøssemager, der til Krybeskytters Bequemmelighed forfærdigede Rifler med flad Kolb, som kunde skrues af ved Laasen, og puttes under Kjolen.

I det velbekjendte Gjemmested fandt Mayer til sin

store Glæde den kjere Riffel, skjøndt overtrukket med Rust. Medens han afgned denne, fik han med et Slag paa Skulderen den Hilsen: „Glück auf, Weidemann!“

Det var en Frijæger, som under Navnet „Tyroleren“ allerede længe havde været en Skræk for alle Herskabsjægere.

Bekjendtskab og Venskab blev indgaaet i samme Øjeblik, og Jagten drevet med Fordeel og Held. Efterhaanden kom flere Krybeskytter til, og dette Selskab drev i fire Aar uforstyrret den ædle Jagt, indtil det omsider af en udsendt Commando blev omringet, fanget, og sendt paa $\frac{3}{4}$ Aar til Tugthuset i München.

Her gjordes flere nye Bekjendtskaber; og da Straffetiden var udløbet forenede man sig efterhaanden, og Mayer, som den raskeste, snildeste og færdigste Skytte, udvalgtes til Anfører. Han viste sig denne Post fuldkommen værdig ved sin Retfærdighed i Byttets Deling og ved sin Snuhed i at undgaae alle Efterstræbelser.

Inden kort Tid blev Mayer — eller som han nu heed: den bayerske Hiesel — en Gjenstand for Jægernes Frygt og Had, og Bøndernes Beundring. Bayerens og Schwabens Skove hjemsøgtes; Vildtet formindskedes; Landmanden glædede — Godsejeren harmede sig. Aldrig kom man rigtig paa Spor efter disse ubudne Gjæster; de erholdt altid betids de fornødne Vink af Hælerne, af Kroemændene og af Bønderne selv; og naar de forenede Herregaardsjægere troe at have dem vist, vare de allerede over Grændsen og husserede i andre Jagtrevierer.

Da Hiesels Bedrifter nu blev det yndede Thema i Kroehusunderholdninger, lod engang en Møller ikke langt fra Mähringen sig uforsigtigen forstaae med, at han opfostrede en ualmindelig stor Bulbider, ved hvis Hjælp

han haabede at kunne fange den frygtelige Hiesel, saasnart han kun vilde vise sig i Egnen.

Da Friskytten erfarede dette utidige Pralerie, overgav han Riffel og Hirschfænger til sine Kammerater i det nærliggende Krat, ilede til Møllen, og mældte sig hos Molleren, som en Svend, der søgte Tjeneste. Molleren behøvede ham ikke, men vilde dog formilde sit Afslag med en god Bevertning. Under denne ledte Hiesel Samtalen uformærkt hen paa sig selv og sine Bedrifter.

I Førstningen vilde den ellers saa snakkesomme Møller ikke ret bide paa Krogen, men svarte kun med et „hm" og et listigt Smiil paa den Andens eventyrlige Fortællinger. Da han endelig steeg saa højt med sin Roes, at han paastod, Hiesel var ej alene skudfri, men kunde ikke engang overvindes eller fanges af noget Menneske, da fik han rigtig Molleren paa Glatiis.

„Pyt, min Ven!" raabte han, „jeg har en Hund, han skal alene gjøre det af med Karlen."

„En Hund!" gjentog Hiesel, skudsende og betænksom, „en Hund! I hans Accord med Fanden staaer maaskee Intet om, at han skal hytte ham for Dyr, men blot for Mennesker — hm, Fatter! den Hund gad jeg dog seet!"

Efter nogen Vægring, lovede Molleren at vise ham den; men advarede ham, ikke at gaae ind til den i Laden, hvor den for sin Glubskhed var indelukket. Han fulgte ham derhen, og aabnede Døren paa Klem; men Hiesel — ligesom dreven af ubetvingelig Nysgjerrighed efter ret at see Dyret — stødte Døren heelt op.

I samme Øieblik foer Hunden løs paa ham; og Molleren, som frygtede, at det kunde koste Menneskets Liv, vidste i sin Angest intet andet Raad, end at løbe ind efter

sit Gevær, for at skyde Hunden. Imidlertid tabte Hiesel ikke sin Aandsnærværelse; men svobte i en Hast sit Lommetørklæde om den venstre Haand, og jog den ind i Bulbiderens aabnede Svælg. Denne, i Angst for at qvæles, lod sig lettelig rive om og binde med en Strikke, som Hiesel i denne Hensigt havde medtaget. Med Tørklædet snorede han den derpaa Flaben til, og inden Molleren fik sit Gevær ladet, havde den foregivne Mollersvend allerede baaret Hunden ud i Krattet.

Paa Vejen mødte han den rigtige Mollersvend, og bad ham hilse hans Husbond: „at han i Dag havde seet sin Hund sidste Gang, men den bayerske Hiesel første Gang." —

Saa fjendtlig Krybeskyttens og Hundens første Bekjendtskab var, saa venskabeligt blev dog deres Forhold siden, og Dyrets Frygt for sin Overvinder gik over til den største Hengivenhed. Hvor Hiesel kom ind, tog han altid sin Plads for Enden af Bordet, og Hunden sin ovenpaa det; og naar denne laae der, rullende sine frygtelige Øjne omkring paa de Tilstedeværende, vare disse ikke utilbøjelige til at anse den for Beelzebub selv, eller een af hans Haandlangere.

Da alle regelmæssige Jægere vare Hiesels naturlige Fjender, fattede han til disse et uudslukkeligt Had, og søgte ved hver given Lejlighed at hævne sig paa dem for de Forfølgelser, under hvilke han idelig leed. Intet Under, om han skar den hele Jægerstand over een Kam, og ofte lod Uskyldige føle sin Hævn. Denne gik dog aldrig videre end til Skjælsord, Slag, Geværstød og mindre farlige Hirschfængerhug; aldrig har han gjort sig skyldig i Mord paa nogen Jæger, som han i Skove eller Vertshuse

antraf med afgjort Overmagt, og som ikke satte sig til Modværge.

Hans Bedrifter af denne Natur ville Læserne vistnok skjænke Actor, der med kedende Omstændigheder har anført og sikkert overdrevet dem alle. Jeg skal altsaa indskrænke mig til Fortællingen af hans med angribende Jægere og Soldater holdte Fægtninger, i hvilke han lod see et Mod, en Snildhed og en Aandsnærværelse, der vare en bedre Sag værdige.

Den første Skjærmydsel forefaldt i Waldbergerskoven, i Nærheden af Augsburg, hvor han blev angrebet af Jægere og Soldater. Da han kun var selvsjette mod et mangedobbelt Antal Fjender, fandt han et Tilbagetog raadeligst, og udførte virkelig dette, under idelig Skyden, saa heldigt, at han kun mistede een af Banden, som faldt i et Baghold.

Da han kort efter havde forstærket sit Korps til 8 Mand, blev han i Nærheden af Simnach angrebet af türkhejmske Jægere, mistede atter een Mand, men frelste de øvrige.

Alvorligere var følgende Affaire, som forefaldt sidst paa Aaret 1768. Hiesel befandt sig med fire Kammerater paa en Mejeriegaard, hvor de forbleve Natten over. I Morgenstunden saae de sig pludselig omringede af et fuggerisk-kirchbergsk Streifpartie, der opfordrede dem til øieblikkelig Overgivelse.

Hiesel lod som han dertil var ganske villig, og bad blot om Tid til at klæde sig paa. Det blev ham tilstaaet; men istedenfor at overgive sig, flygtede han med sine Kammerater igjennem en Bagdør.

De her posterede Jægere skjøde: een af Krybeskytterne faldt død paa Stedet; Hiesel og de 2 andre fortsatte

saarede Flugten henad den nærliggende Skov til. Tvende af de Jægere, som havde fyret, kastede nu Geværene, og løb efter de Flygtende med dragne Hirschfængere.

Da Hiesel mærkede, at de halede ind paa ham, gjorde han pludselig omkring, og skjød den ene af Forfølgerne gjennem Hjertet; den anden faldt næsten i samme Øjeblik, dødeligt saaret af Tyroleren.

De øvrige Jægere, som vare i Begreb med at komme deres Kammerater til Hjælp, standsede nu saalænge, til de Forfulgte fik Tid at naae Skoven, hvor det endnu mindre var raadeligt at fortsætte Jagten efter dem. Medens den Døde og Døende bleve baarne ind, saae den fjerde Vildtyv, som hidtil havde skjult sig i Kjælderen, sit Snit, og undslap lykkelig til sine Kammerater.

Saasnart Hiesel i et af sine sikkre Smuthuller havde faaet sit Saar lægt, og den adspredte Bande — der nu beløb sig til 15 Mand — samlet, drog han ud til nye Foretagender, nemlig Hævn over de Jægere, med hvem han troede at have gamle Regninger at afgjøre.

Efter en saadan Expedition blev han i Grevskabet Burgau angreben af en Trop kejserlige Soldater. Men Hiesels Spejdere vare paalideligere, end hans Fienders; han vidste baade disses Ankomst og deres Antal, og disse heri overlegen, rykkede han dem dristig imøde og forjog dem op paa Slottet.

Denne Hiesels Lykke til at undgaae sine Fiender er ikke saa forunderlig, naar man overvejer, at Hælerne, til hvem han for lav Priis afhændede det stjaalne Vildt, at Kroemændene, for hvem han og hans Folk vare gode Kunder, at Bønderne, som gjerne saae Vildtets Formindskelse — at alle disse fandt en særdeles Interesse ved at staae

Krybeskytterne bi med gavnlige Efterretninger, og at Andre ved Frygt afholdtes fra at forraade dem.

Saaledes kunde de længe uhindrede gjennemfare det sydlige Tydskalands Skove, og stødte først i Efteraaret 1769 igjen paa en Commando Roggenburgere i Breitenthal; men vel underrettet om dennes Svaghed, angreb og forjog han den, efter at have taget en Corporal til Fange. Stolt af Sejeren, gik han med fire Kammerater til Roggenburg selv, forlangte Middagsmad for sig og Sine, og da man undskyldte sig med et herskabeligt Forbud, erklærede han spottende, at han nok selv skulde finde Vejen til Kjøkken og Kjælder, hvor han ogsaa huserede efter Behag.

Ikke længe derefter angreb han et andet Strejfpartie i Byen Buchloe, dræbte Nogle af dem, og drev de Øvrige paa Flugt. Ingen bedre Lykke havde en endnu talrigere augsburger Troppeafdeling i Wertachskoven. Hiesel posterte sig bag Ruinerne af et gammelt Capel; han og Tyroleren skjød, de Øvrige ladede Geværene til dem; og uden Tab paa sin egen Side, tvang han Angriberne til Retirade.

Kort efter indfandt hele Fribytterselskabet sig en Søndag Eftermiddag i Byen Kellmünz; og efter at have udstillet en Skildvagt, overlod det sig til alskens Lystighed i Værtshuset. Næsten hele Landsbyen havde her forsamlet sig, for at see den navnkundige Hiesel, der med sin lille Hob saa ofte havde undgaaet, trodset og adsplittet tvende Kredses regulaire Tropper. Smigret ved denne Udmærkelse, haranguerede Anføreren den gabende Almue, og fremstillede sig selv som dens Beskytter mod Adelens Undertrykkelser.

„I seer" sagde han „hvorledes Grever og Baroner,

Rigsstæder og Fyrster, Churfyrster, ja Kejseren selv, have sammensvoret sig imod mig, og tragte efter mit Liv, fordi jeg befrier Eder for Hjorte og Vildsviin, som ødelægge Eders Marker. Men om Paven selv kom herhid med alle hans Cardinaler, jeg agtede ham ikke mere end den Hane, der sidder!"

Med disse Ord lagde han sin Riffel til Kinden og skjød Hovedet af Hanen, der stod paa Enden af Huset.

„Saaledes" raabte han triumpherende — „skal det gaae alle mine Fjender. Hiesels Kugler gaae ikke forbi. Tag et Spil Kort, Tyroler! træd tyve Skridt af, og hold mig Spar-Es frem mellem dine Fingre."

Denne gjorde efter Befaling, og med en Riffelkugle gjennemborede den sikkre Skytte Kortet. I samme Øieblik kom den udstilte Vagt og berettede, at en stærk Commando Bayrere var i Anmarch.

Istedenfor at flygte posterede Hiesel sine Folk foran Vertshuset, medens Bønderne skyndsomst forlode Valdpladsen. Bayrerne, som troede, at Vildtyvene vare inde i Vertshuset, nærmede sig dette ubekymret; men aldrig saasnart drejede de omkring det sidste Hjørnehuus, før de to forreste faldt dødeligt trufne af Hiesel og hans tro Tyroler. Nu blev Ilden almindelig fra begge Sider; mange af Bayrerne bleve saarede, men de vare dog for overlegne i Tal. Efter at have mistet tvende af sine Folk, trak Hiesel sig med de øvrige fægtende tilbage til den nærliggende Skov.

En heldigere Kamp, som endte med afgjørende Sejer, bestod Hiesel mellem Juul og Nytaar 1770 i Byen Elchingen. Han sad i Vertshuset og fik sig et Slag Kort med sine Jægere; og da han havde besluttet at blive der Natten over, havde han sendt sine Skoe til Skoemageren,

trukket Kjole og Vest af, og gjort sig det ret mageligt. Da knaldede pludselig tvende Skud udenfor Døren. En Commando Stadsoldater fra Ulm havde umærket nærmet sig og skudt Skildvagten. Døren fløj op, og en behjertet Soldat sprang ind med spændt Gevær og opplantet Bajonnet; flere stode bag ham i Forstuen; de øvriges Vaaben klirrede udenfor Vinduerne.

Uden at svare paa Soldatens „gebt Euch!" strøg Hiesel meget sindig sine Penge sammen og puttede dem i Buxelommen, hvilken han ligesaa besindigt tilknappede. Herpaa greb han Riffelen, som stod ved ham i Krogen; og enten nu Soldaten blændedes af Lysene, eller og han troede, at Hiesel vilde udlevere sit Vaaben — nok er det, han gav denne Tid til at skyde sig.

„Lysene ud!" skreg Hiesel, „skyd de Hunde ned!"

Saa hurtig gjort som sagt: Lysene sluktes, og en almindelig Salve af Krybeskytterne dræbte og saarede flere af de i Forstuen staaende Soldater. Friske traadte i deres Sted og fyrede ind i Stuen, men iblinde. Der var mørkt og de Angrebne i Sikkerhed for Soldaterne Kugler. Ingen var værre faren, end Verten og de øvrige Gjæster, som gjerne vilde være neutrale i denne Krig.

Ved Hiesels første Skud sprang de op og søgte sig hver et Fristed: nogle under Bænkene, andre bag Kakkelovnen, og andre i Sengene, hvor de tilhyllede sig med Dynerne og svedte Angestens Sved. Medens Hiesel og hans Folk ladede paany, listede sig en af disse paa hans Befaling hen til Døren, som Vinden havde blæst i, og holdt paa den. Een af Soldaterne rykkede udenfra, men kunde ikke aabne den, da han kun havde fat paa Klinken, Krybeskytten derimod paa Haandfanget.

Da alle havde ladt, raabte Hiesel: „Slip nu!" Døren

fløj op paa vidt Væg, og en anden Salve indenfra gjorde atter lyst blandt Ulmerne: endogsaa deres Fændrik, Kazenwadel, faldt ved Lieutenantens Side, med fire af Soldaterne. Alligevel fortsattes Striden til bestandigt Tab for Angriberne. Hiesel, som frygtede, at de, naar en General-Salve fra Stuen var gaaet, skulde storme ind i Masse med en Fakkel fra Ildstedet (hvilket de strax burde have gjort), fandt det raadeligere, at bruge sin gamle Taktik: han og Tyroleren alene skjød — de Øvrige ladede.

Hvergang nogle af Fienderne lode sig see for Døren, belyste af Ilden paa Skorstenen, blev et Par af dem dræbt eller saaret, og med friskt ladte Geværer kunde de Belejrede vedligeholde en Løbeild og afslaae Stormen. Ogsaa Bulbideren tog virksom Deel i Forsvaret, og beed blandt flere en indtrængende Soldat saaledes, at han blev Krøbling sin Livstid. Men i sit blinde Raserie afskilte den ikke noje nok Ven og Fjende: den anfaldt en Vildtskytte, som stod Døren for nær, og med Nød og Neppe kunde han frelses af dens frygtelige Tænder.

Besynderligt nok! fra dette Øjeblik af forsvandt Øyret ganske aldeles — mon ikke af Skam og Harme over sin Fejltagelse? Hiesel saae den aldrig mere. Dette Tab gik ham nær til Hjerte, og han ansaae det medrette for et ondt Forvarsel. Endnu nogen Tid forsøgte den commanderende Officier at forcere Indgangen; forgjæves! Hans Folk blev under deres frugtløse og blodige Anstrængelser stedse mere modløse; Forstuen og Bryggerset vare fulde af Døde og Saarede, og neppe var der Friske nok til deres Bortbringelse. Flere af de første maatte virkelig efterlades, da Retiraden omsider blev besluttet. Denne iværksattes med temmelig Orden og under bestandig Fyren mod Husets Vinduer og Døre.

Da Hiesel mærkede Fjendernes Bortgang, og ikke holdt det for raadeligt at fyre efter dem ud af den stærkt befæstede Dør, lod han Halvparten af sine Folk stige op paa Loftet og sende de Flygtende nogle Kugler til sidste Afsked. Ligesaa forsigtig som dristig, troede han sig endnu ikke fuldkommen sikker, men lod En aabne Bagdøren ud til Haven, for der at see efter. Rigtigt: her var en Underofficier posteret med sin Peloton, med den bestemteste Ordre, hverken at fyre eller røre sig af Stedet, før Røverne mueligen vilde flygte gjennem denne Udgang. Taus og ubevægelig havde denne Trop hørt paa den langvarige Skyden, uvis om Kampens Udfald, især da Ilden tilsidst sagtnedes og tildeels syntes at fjerne sig.

Saasnart Bagdøren gik op, lod Underofficieren sin Commando give en Salve derhen, dog uden Virkning: men da den strax blev besvaret med flere Skud fra Huset saavelsom med jublende Sejersskrig, da han strax derpaa i Enden af Byen hørte Retirade-Trommen, maatte han ogsaa beslutte sig til at følge denne.

Hiesel, som nu mærkede, at Huset og Byen var forladt af Fjenderne, lod tvende af sine Folk regalere de Flygtende med et Stykke paa Valdhorn. Det lystige Jagtstykke contrasterede skarpt med de Saaredes Jamren, og lød sørgeligt i de bortdragende harmfulde Krigeres Øren.

Nu bleve Lysene tændte; Værten og Gjæsterne kom frem af deres Smuthuller; de tilbageblevne Døde udplyndredes, og den i Stuen først trufne Soldat, som endnu levede og bad om Drikke, blev af Hiesel selv vederqvæget med et Kruus Øl, hvorpaa han drog det sidste Suk. Den eneste haardtsaarede Vildskytte var den af Hunden forbidte.

For at faae ham plejet paa et sikkert Sted, laante

Hiesel en Hest af Verten til at transportere ham, da han ikke var istand til at gaae. Efter at have nydt nogle Forfriskninger ovenpaa Kampen, drog den sejrende Hob endnu samme Nat bort til andre Egne, og hævnede, som sædvanligt, den formeentlige Uret paa adskillige herskabelige Jægere og Betjente, og først paa en ulmsk Jæger i Golzwang, hvis Huus blev udplyndret. Jeg skulde ikke have udhævet denne blandt flere lignende Begivenheder, dersom den ej havde tjent til at belyse en Side af den ulykkelige Forbryders Characteer. Hanerne vare spændte og fem Geværpiber pegede mod Jægerens Bryst; da styrtede hans højfrugtsommelige Kone ind og kastede sig for Rovernes Fødder, og den allerede af Hiesel fældede Dødsdom: „Du ulmske Hund maae døe!" blev tilbagekaldet.

Sejerstolt og endnu varm fra Blodbadet i Elchingen, vidste han dog at betvinge sit og sine Fribytteres myrdelystne Sind. Da disse forlode det plyndrede Huus, rakte Anføreren den ængstede Jæger Haanden med de Ord:

„Du kan takke din Kone for dit Liv!"

Og gjennem Vinduet tilkastede han ham et i Elchingen erobret Gevær istedenfor hans eget, som Roverne toge med sig. Jeg kalder dem Rovere; thi med lignende Plyndringer, skjondt ikke med Blod, betegnede de nu deres Vej.

Læserne vente maaskee at see denne Fortælling oplivet ved een eller flere Kjerlighedshistorier — jeg kan ikke opfylde denne Forventning, da jeg har besluttet uden mindste Afvigelse at følge Sandheden. Slemt nok og sært nok, at Historien i denne Punct iagttager den dybeste Taushed! saa meget særere som Hiesel, efter dens Beskrivelse, skal have været en smuk Karl — ret en Rinaldo i Alt, undtagen i Kjerlighed: høj, stærk, velskabt, med et af Sundhed og Mod blusende Ansigt, store blaae Øjne, der altid vare i munter,

fyrig Bevægelse, og en hurtig og fast Gang, der forkyndte Mod, Aandsnærværelse og Beslutningskraft.

Ikke lidet vilde det have pyntet nærværende Novelle, om dens Helt havde havt nogle Amouretter med sværmeriske og fordomsfrie Frøkener, eller med Fruer, bevogtede af skinsyge Mænd; eller om dog i al Fald en resolvert Jomfrue, med Riffel paa den alabasters Nakke og Gehæng om den smalle Taille, havde deelt Jagtens Glæder og Kampens Farer med sin elskede Rover.

Men intet af alt dette; har den vilde Jæger elsket, da har det kun været „im Durchfluge." Saadanne flygtige Væsner synge vel med Wallensteins Ryttere: „im Sturme erringen wir Minnesold!" og paa dem kan vist ogsaa anvendes Oehlenschlägers Beskrivelse af Niord:

„Hurtig Nærmen, hurtig Fjernen;
Snart besøgt og snart forladt!" —

Nu da, kjære Læsere og Læserinder! tag til Takke med denne ukjerlige Historie, som den er! i mange tusinde andre skulle vi have nok af Kjerlighed. Jeg nærmer mig til Enden af denne, idet jeg fortæller Hiesels sidste ulykkelige Bataille.

I Vertshuset i Osterzell — en Bye, som tilhører Klosteret Rotenbuch — tilbragte han selvtiende en kold Januarnat i Aaret 1771. Da de udsatte Skildvagter lige til Dagningen intet Fiendtligt havde mærket, inddrog han disse, saameget tryggere, som Jorden var bedækket med dyb Snee, og der just faldt en meget tyk og vildsom Riimtaage. De forfrosne Skildvagter vare neppe blevne opvarmede, og havde taget Plads ved Spillebordet, førend deres Ro og Morskab paa en frygtelig Maade blev afbrudt. Fyrstbiskoppen af Augsburg havde udsendt et Compagnie Grenaderer, under Premierlieutenant Schedels Anførsel.

Med disse havde mange Politiebetjente og Jægere

forenet sig; endogsaa flere store Hunde havde man ikke forsmaaet at medtage. Hele denne Trop havde i nogle Dage været paa Spor efter Banden, uden at kunne naae den. Endelig kom sikker Underretning, at den om Aftenen var draget ind i Osterzell. Det var Midnat, og man havde 3 Miil at marschere ad dybt tilsneede Veje; alligevel brød Schedel ufortrøvet op, og naaede Osterzell just i det heldige Øjeblik, da Hiesels Skildvagter havde forladt deres Poster.

Først blev en Skov, som laae nogle hundrede Skridt fra Byen, besat med Jægere; derpaa blev Vertshuset i al Stilhed omringet. Dette laae i Enden af Byen, og bestod — som almindeligt — kun af en eneste Bygning; det nærmeste Huus, der laae lige over for Kroens Kjøkkendør, blev vel spækket med Grenaderer. Den almindelige Indgangsdør, som førte til Gjæstestuen, var paa den modsatte Side ud til Marken; men de Grenaderer, som beordredes til at angribe denne Dør, kunde ikke nærme sig den uden at krybe under de Vinduer, hvor de frygtelige Gjæster vare inde. Ved eet af disse stod just den altid urolige og mistænksomme Hiesel, da den første Grenadeer krumbøjet listede sig forbi.

Han vendte sig om til de Spillende og sagde: „lad nu Beterne staae, og put Pengene i Lommen; her ere Nogle udenfor, som ville have Frokost. Skyd Jernstængerne for Døren og kommer saa herud i Kjøkkenet, men lad Mellemdøren staae!“

Denne Dispositition var den bedste, som kunde tages; thi herfra kunde Husets tre Døre overstryges, og fra den fjerde paa Husets modsatte Ende, ind til Stalden, førte kun en smal Mellemdør, som med et stort Bryggerkar og et vægtigt Salttrug spærredes, ind til Rovernes Vaaben-

plads. Værten og hans Familie, som ikke kunde undflye, maatte søge deres Tilflugt i Sovekamret, for hvis eneste Indgang de opstablede Dyner og Puder, som et Brystværn mod Kuglerne.

Hiesel aabnede Kjøkkendøren forsigtig, og saae her Fjendens Hovedstyrke marscherende opad Gaden med Schedel i Spidsen. Denne skulde vorde det første Offer — han holdt ud igjennem Dørsprækken — Riflen klikkede; og inden den blev sat istand, var Schedel inde imellem Pelotonerne.

Fløjmanden, en kæmpestor Grenadeer, blev nu udseet i hans Sted; han hørte hverken Skuddet, eller Hiesels „rejs til Helvede, Goliat!"

Hurtig greb han et andet Gevær, og førend Pelotonen kunde svinge og gjøre sig færdig, laae allerede en Anden ved Goliaths Side. Soldaterne havde nu ordnet sig, og skjøde gjennem den lukkede Dør; men Hiesel og hans Folk havde søgt Skjul bag Murene. Saalænge de stode her, vare de sikkre; men Fiendens Ild maatte besvares, og dette kunde kun skee gjennem Døren og Vinduerne, hvorved de altsaa blevе udsatte for Kuglerne.

Hiesel og Tyroleren paatoge sig som sædvanligt den farlige Bestilling; de passede det gunstige Øieblik, naar de fleste Skud vare faldne udenfor. Een af de andre maatte aabne Døren paa Klem, og med lynsnar Hurtighed blev gjennem den smalle Aabning lagt an, sigtet og skudt, og efter ethvert Skud lød en frygtelig Forbandelse fra Hiesels Mund.

Dog, da Soldaterne ikke mere stod lige for Døren, men havde trukket sig til den ene Side, da der kun var liden Tid til at sigte, og da den tykke Krudtdamp gjorde dette usikkert, traf Rovernes Kugler ikke mere saa godt,

skjøndt de næsten alle tildeelte lettere og sværere Saar. Da Soldaterne nu ogsaa skjøde gjennem Endedøren og gjennem Gjæstestuens Vindver, ogsaa ind ad Mellemdøren, blev intet Sted i Kjøkkenet længer sikkert, og een efter den anden af Roverne bleve trufne, dog ikke dødeligt, ja ej engang saa haardt, at de jo kunde forsætte Kampen.

Schedel, som mærkede, at Rovernes Ild ikke tog af, begyndte at frygte for Ulmernes Skjæbne; thi hans Folk, af hvilke tvende allerede laae døde, og mange saarede havde forladt Kamppladsen, lode til at ville tabe Modet. Han besluttede derfor at angribe Roverne ogsaa ovenfra; men for at komme op paa Loftet, maatte man nødvendigen passere den nu stedse halvt aabnede Dør, der desuden af mangfoldige Kugler var gjennemboret som et Sold. Ved at løbe hurtigt lykkedes det dog alle paa een nær; en Herregaardsskytte lod sig nemlig af Nysgjerrighed eller Overmod forlede til at standse et Øieblik, for at see ind til Fienden. Dette Øieblikks Tøven kostede ham Livet. De øvrige, som lykkelig vare komne op paa Loftet, brækkede her en Fjæl op; men forefandt derunder en Hvælving, som atter maatte gjennembrydes. Her fik Roverne nu en ny Punkt at forsvare, og den vanskeligere end de øvrige; thi de kunde ikke skyde op igjennem Hullet, uden at udsætte sig for Kuglerne ovenfra. Een af dem blev ogsaa snart dødeligt truffen, og paa en anden blev, idet han sigtede, hele det underste Kjævebeen bortskudt. Soldaterne havde paa Loftet fundet en gammel Seng. Af Dynevaar og Halm gjorde de Patroner, som de fyldte med Krudt, antændte og kastede gjennem Hullet ned i Kjøkkenet, hvilket her formerede Dampen, Heden og Forvirringen. Men Ilden begyndte ogsaa at angribe Loftet, og truede at stikke hele Huset i Brand; der maatte derfor tænkes paa at slukke. I Mangel af

Vand, trillede de en Oltønde som laae der oppe, hen til Hullet, og heldede Indholdet ned. Den saarede Krybeskytte, som laae lige underneden, og før var i Fare for at opbrændes, blev nu stædt i en ny — den at drukne.

Men nu blev Kampen alt for ulige: en af Vildtyvene var allerede død, en anden laae i sidste Aandedræt; alle de andre vare, paa een nær, saarede. Hiesel selv havde faaet to Streifkugler i Benene; Heden, Røgen og Qvalmen tiltog; Krudthornene og Kuglepungene vare deels tømte, deels ikke at finde; Bøssestenene sløve, Panderne vaade — kort: Slaget var tabt. Anføreren beholdt længst Modet: han bad, opmuntrede, truede, bandede — forgjæves, han maatte see, hvorledes hans Staldbrødre efterhaanden forsvandt — en bag Ovnen, en anden inden i den, en tredie mellem Fleskesiderne i Skorstenen.

Da raabte han endelig højt, første og sidste Gang i sit Liv „Pardon!"

„Giver Jer paa Naade og Unaade, og kommer ubevæbnede herud!" lød Schedels Svar; og med det samme bød han holde inde med Skydningen.

Hiesel med en Anden nærmede sig Døren; men da han først vilde vide, hvorledes Pardonen blev holdt, stødte han Kammeraten hen foran sig. Denne blev strax greben, bunden og kastet ud i Sneen. Da han saae dette, besluttede han endnu engang at døe med Vaaben ihænde; men Haabet, Misdæderens sidste Ledsager, forandrede hans Beslutning, og lod ham øjne et Glimt af Redning.

Rask sprang han ud og lige hen til Schedel, som han omarmede, ligesom en overvunden Feldtherre yder den lykkeligere Sejrherre sin Hylding. De forbittrede Soldater vilde have myrdet ham; men Schedel afværgede det, og lod ham binde. De andre Røvere bleve opsøgte

i deres Smuthuller, og hele Selskabet henfort først til Buchloe, hvor deres Saar bleve helede, og derfra til Dillingen.

I sit lange Fængsel fornægtede Hiesel ikke sin kjekke, sorgløse Characteer, ej heller i de mange Forhør, som over ham bleve anstillede. Med største Oprigtighed fortalte han alle sine Bedrifter; især opholdt han sig længe og gjerne ved de Fægtninger, han sejerrig havde leveret sine Forfølgere: hans Miner og Fagter fortalte da ligesaa fyrigen som hans Tunge.

Man bebrejder ham, at han gjerne vilde vælte Skylden for de ærgerløse Foretagender, at mishandle og plyndre Værgeløse, paa sine Kammerater; men heri har han neppe gjort dem Uret. Ikke kan han af Fejghed og Troløshed have beløjet disse Mennesker; thi ellers vilde han vistnok ogsaa have robet de Hælere, til hvem han afhændede det stjaalne Vildt. Men i denne Post var han ubøjelig: ingen Trusler, ingen Løvter, ingen Smiger (hvilken sidste alene ofte med Held anvendtes) var istand til at fralokke eller fravriste ham den Hemmelighed, som Taknemmelighed og Æresfølelse bød ham at bevare.

„Æresfølelse?" vil man spørge, „hos en Tyv, en Røver?" — O ja! thi Hiesel ansaae sig ikke selv for en saadan.

Hans Forsvar, der ofte satte Dommerne i Forlegenhed, lader sig virkelig høre, og forklarer det Haab om Benaadning, som han lige til sin Dødsdag nærede.

„Vildtet er fælleds Ejendom," sagde han „tilhører Ingen med udelukkende Ret; idag her, imorgen der, maae det falde for den, som har Mod og Færdighed til at dræbe det. Dette er Naturens Ret, som ubillige Love og partiske Privilegier ikke kunne ophæve; og af denne har jeg benyttet

mig, og tjent mit Brød ved en for Almeenheden gavnlig Bedrift. Idet jeg forhværvede mit Udkomme, hjalp jeg til at befrie den haardt plagede Bonde fra de Dyr, som ødelagde hans Kornagre og Viingaarde, og saaledes berøvede ham de Midler, ved hvilke han skulde mætte sin hungrige Familie og slukke sine ubarmhjertige Herrers Pengetørst. Kun dette gjorde jeg; men man forstyrrede mig i min Haandtering, forfulgte mig, som om jeg selv havde været et vildt Dyr, og tragtede efter mit Liv. Da maatte jeg forsvare mig; det samme gjøre Konger og Fyrster, naar de angribes. Dette, mener jeg, at have gjort som en Mand. Det er ikke min Skyld, at mine egne Landsmænd vare mine Fiender. Vilde min naadige Churfyrste tage mig i sin Tjeneste, skulde jeg mod hans Fiender vise det samme Mod, som jeg nu — desværre — har spildt paa hans Soldater."

Men hans Grunde vare spildte, hans Veltalenhed frugtløs: efter syv Maaneders Fængsel blev han, med tvende af sine Staldbrødre, (de andre havde fundet Lejlighed til at undslippe) henrettet. Han blev qvalt, derpaa radbrækket og parteret. En Kriger skulde have fundet sig hædret ved Hiesels Mod, Snildhed, Aandsnærværelse og Standhaftighed i Døden. —

Man kunde have ønsket ham en bedre paa Ærens Mark.

Fjorten Dage i Jylland.

1. Klintekirken.

Paa Jyllands Vestkyst, kun faa Favne fra Havet, staaer en Kirke.

I Aarhundreder har den trodset Bølgernes Magt, men enhver Storm nedriver et Stykke af dens Bryststværn; og allerede beregner man Tiden, da den maae synke i Graven, som Søen langsomt, men uopholdelig udhuler. Naar Vinden blæser haardt fra Vesten, da vælte sig de tunge Bøver mod Klinten med saadan Vælde, at Kirken ryster, dens Ruder klirre, Altertavlen og Stolene dirre. Men stiger Vejret til Storm, da hylles den i en Taage af Skum, der pidsker som det tætteste Snefog langt ind over Kysten; og en Torden, som om Alverdens Kanoner her paa eet Sted løsnedes, drøner saaledes, at den Hørende døves, og den Døve hører.

Det var Dagen efter saadant et Uvejr, at jeg med min Vert, Præsten i Langebek, tilfods nærmede mig Klinten, for at see Vesterhavet. Luften var stille, Himlen klar, men Bølgernes Vrede var endnu ikke stillet; trende hvide Strimer i lige Løb med Kysten, viiste hvorle-

des de brøde sig paa Rifferne, skjøndt Bruset af de frygtelige Brændinger ikke kunde mærkes paa Landet for den nærmere Dundren i Havstokken. Thi ogsaa udenfor Rifferne var Søen i voldsom Bevægelse, steeg og sank i Høje og Dale, og tumlede sig ind mod Strandbredden.

Næst efter en stjernefuld Himmel yder Havet det højtideligste Skue — enten det sees i rolig eller oprørt Tilstand. De Følelser — til Tanker er ingen Mag — de Følelser, dette ensformige og dog saa alvorsfulde Syn vækker, tumle sig, jage hverandre paa Bølgernes Viis, urolige som disse, og uudgrundelige som Dybet selv. Men Sjelen udmattes snart af den uvante stormende Bevægelse; man har en Fornemmelse, der ligner Svimmelhed; man længes efter Land, fast Grund og sikkert Fodfæste.

Da jeg omsider vendte mig fra det store Skuespil, for at drage Aande og summe mig, fandt jeg min Ledsager siddende paa en Klittagstue, ridsende Figurer i Sandet med sin Stok. Af den ligegyldige Mine, med hvilken han rejste sig, mærkede jeg vel, at han blot af Høflighed havde ventet, til mine Øjne vare mættede — selv urørt ved den majestætiske Scene, der paa mig havde gjort et saa rystende Indtryk. Men han havde den jo hver Dag for Øje, og nyt eller fornyet maae det være, som kraftigt skal røre.

„Mennesket vænnes til Alting," siger Ordsproget; ogsaa til at beskue de rædsomste Naturoptrin, saavelsom de yndigste — om ej med Ligegyldighed — saa dog med en vis Ligevægt i Sindets Bevægelser. Med en saadan spurgte Præsten mig — dog ikke uden en Smule Stolthed af denne hans Egns eneste Herlighed — „har De nu seet Vestervovvov? er det ikke smukt?"

— Med samme Ligevægt siger og Virtuosen ved et

Musikstykke, som henriver Andre: „Er det ikke peent?“ og Ciceronen i et Billedgallerie om en Raphael: „Det er et Mesterstykke.“ Selv en Digtning, som fortryller „decies repetita“*) kan dog omsider, ved alt for hyppig og umaadelig Nydelse tabe, eller synes at tabe, af sin Saft og Kraft, smage som Hverdagskost, og lyde som dagligdags Tale. Men Fejlen ligger ikke i Maleriet, i Melodien, i Digtet; den maae søges hos Tilbederen selv, som glemmer, at ethvert Glædesbæger har sin Bund, der aldrig maae vorde synlig, og at det gamle „hav mig lidt kjer, hav mig længe kjer,“ kan anvendes paa meer end Elskov.

— En qvægende Adspredelse var mig derfor Synet af den rolige Landjord, idet jeg med Ryggen til det vildtlarmende Hav nedlod mig tæt hos Præsten; thi skulde vi tale sammen, maatte der ikke hvisses. Dog den, som naar han førstegang seer Vesterhavet, har meget at sige, borde aldrig ulejliget sig did.

Ikke heller jeg var stemt til Snakkesomhed; hvilket vel min Sidemand mærkede, da han spurgte, om jeg vilde tove her et Qvarteerstid til han kom tilbage fra et Sygebesøg. Jeg bejaede det gjerne; jeg følte Trang til at være ene paa dette betydningsfulde Sted, hvor jeg paa den ene Side havde det ødelæggende Element, og paa den anden de sørgelige Spor af dets Ødelæggelser.

Enhver Gjenstand paa denne øde Kyst bar Mærker af Fortidens Storme, men især af Gaarsdagens: den lille kullede Kirke var berøvet sin Afpudsning, dens Muur var revnet, dens Tag havde mistet en Deel af sin Beklædning, Kirkegaarden var en skaldet Sanddal, stribet eller flammet ligesom Strandbredden — et Mærke af Bølgernes Overskylning. Hist og her laae en Pjalt af et søndersplittet Sejl, og Stumper af knuste Planker. End ikke de Døde

*) Ti Gange gjentaget.

havde hvilet i Roligheb: den lette Bedækning var bortskyllet fra flere end een Kiste; i Kanten af Havbakken stak Ender af dem frem; ja Hovedskallen af en Gravens Indvaaner, hvis snevre Huus forlængst maatte være hensmuldret, var atter kommen tilsyne fra hiint mørke Land, „hvor ingen Sol siger: stat op! til den Sovende.“

Ved Synet af Tidens ødelæggende Virkninger paa den legemlige Verden og de karrige Levninger fra dens graadige Tand, maae enten det aandelige i Menneskket synke dybt under det legemlige, eller hæve sig højt over alt det, som fattes med udvortes Sandser, til Tanken om Evigheden og dens Herre. Men Sjælen svimler paa en Højde, for hvilken dens Vinger endnu ej ere udvoxede, og daler atter ned til Jorden søgende et roligt Hvilepunkt. Stundom vorder det os for trangt i Huus: da ile vi ud i det umaalelige Frie; men der kommer ogsaa den Andagstime, da Verden er os for stor, Himmelen for høj: da tye vi ydmyge ind i det lave Gudshuus, som vore svage Hænder oprejste, deri at tilbede den, „som alle Himles Himle ikke kunne fatte.“

Jeg rejste mig fra Knæfaldet foran Klintekirkens Alter, styrket, livsglad og lykkelig ved min „beskikkede Deel“ paa Jorden. — Kirkedøren knarkede — jeg vendte mig, og tænkte, det var min Præst, men hørte i det samme en klangfuld qvindelig Stemme sige: „hjælp mig, Mariane! jeg kan ikke ene faae den op.“

Jeg ilede strax ned til de Udenstaaendes Bistand; men forinden jeg kunde yde dem samme, foer den tunge Egedør op; og da de maae have anvendt for mange Kræfter dertil, busede de nogle Skridt fremad, og den Ene saa heftigt ind imod mig, at jeg opfangede hende i mine Arme. At et dobbelt Forbauselsesskrig ledsagede denne uventede Om-

favnelse, var saare naturligt, og ligesaa, at vi alle Tre stode maalløse et Par Secunder, inden jeg kunde frembringe en Undskyldning. Den hurtigt favnede og ligesaa hurtigt slupne — Thereſe maae være hendes Navn — sagde med et muntert Smiil: „det tilkom vel egentlig mig at gjøre Undskyldningen, da jeg foer saa voldsomt imod Dem.“

Jeg var ikke i Stemning til at sige Damer Artigheder, og havde jeg end været det, skulde jeg dog hverken havt Mod eller Fatning dertil, saa heftigt forbausedes jeg over den Ubekjendtes, store Skjønhed. Hun var een af de lyseste Blondiner, jeg nogensinde saae: Øine af klareste Himmelblaa, Hud af Lilliehvidt, paa Kinderne tingeret med bleg Hyazinthrødme, smalle Læber af mørkere Rødt — den lille Mund beskyttet paa begge Sider af Smilehuller; hele det aabne milde Engleansigt omflydt af Haarlokker, hvis Farve endnu ej har faaet Navn, som man hverken kan kalde guul, ej heller hvid, men snarere hvidguul eller guulhvid — en Farve omtrent som Morgentaagernes om Solen, just idet den staaer op fra Havet. Med andre Ord: Thereſes Haar, hendes Aasyn, hendes høje Skabning, hendes stolte Holding var alt som man tænker sig Frejas. Jeg veed ikke bedre at sammenligne de Følelser, Synet af en saadan ægtenordisk Skjønhed opvækker, end ved dem, man fornemmer paa en nordisk Vinterdag, naar Luften er stille, Himlen reen, og natlig Riimfrost har forsølvet Mark og Skov, Alt til den fineste Qvist — naar Træernes hvide, i Morgensolens Straaler mattindrende Toppe mod Æthers lyseste Blaa, Vinterens festlige Pragtsmykke, frembyder et Syn, for hvilket

„Støvet blot har Øje,
Men Tungen ikke Ord.“

Efterſom jeg blot havde Øje for den ene af de i

Kirken saa hovedkulds indbrydende Piger, skulde jeg ikke dengang have været mægtig for at sige, hvorledes den anden saae ud; men da Læseren maaskee ønsker at vide det her, vil jeg ikke skuffe hans Forventning.

Mariane — saaledes maae hun hedde — var som man kalder det, just det Modsatte af Therese. Et Ideal af hiin sydeuropæiske Skjønhed, som de italienske Malere tillægge deres Madonnaer: bleg af Ansigtsfarve, med Øine af det dybeste Mørkblaa, og Haar, som vel bør kaldes bruunt, men dog har et rødligt Skjær. I hendes Aasyn laae Alvor og Dybsind, mildnet ved Ydmyghed og Fromhed, eller bedre, Andægtighed; og denne sidste Egenskab, der udgjorde Hovedtrækket i hendes Characteer, eller snarere, Forbindelsen af alle de andre, var virkelig at læse i hendes Stillinger, Gang og hele Væsen, men udtalte sig dog allermeest i hendes sagte, bløde, hartad bævende Stemme.

Jeg har nu kjendt hende over tyve Aar, men aldrig seet hende lee; selv hendes Smiil vare sjældne, og at ligne ved korte, matte Solglimt gjennem Efteraarets Regnskyer. Hun var — om Jordens Børn tør laane de Himmelskes Navne — Sorgens Engel, ligesom Therese Glædens. —

— I Sandhed! dersom jeg var kommen sidst i Kirken, dersom jeg, istedet for at modtage disse yndige Væsner i Døren, havde ved min Indtrædelse seet dem ved Alteret: jeg maatte have antaget dem for Engle, for levende Sindbilleder paa det gamle og nye Testamente, paa Loven, den alvorlige Tugtemester og Evangelium, den milde Vejleder, paa Frygtens Tjeneste og Kjerlighedens. Selve Dragten var betegnende — den Enes sort, den Andens hvid.

Længer skulde jeg vel blevet staaende i min stumme

Henrykkelse, dersom Præsten ikke var kommen i det Øjeblik, jeg forgjæves ledte om Ord til at besvare Thereses Undskyldning.

— Forelsbig maae jeg forklare, at samme Mand havde den synderlige Vane, naar hans Sind kom ud af sædvanligt Blikstille, da at mumle sine Tanker saa lydeligt, at de Nærstaaende tydeligt kunde forstaae ham, hvilket hans Bekjendter kaldte, „at tænke højt," og som ofte gav comiske Scener, i hvilke han var ene Skuespiller imod sin Villie. —

Som han nu da traadte ind i Vaabenhuusdøren, standsede han overrasket, og sagde halv højt: „Seer vi det! — Stadsdamer! — rare Piger! — hjertelig velkomne! — men det vil gaae ud over mine Nelliker — den Hvide er en lille Vildkat!"

Her holdt han op; den Hvide knistrede, den Sorte smilte — thi de kjendte hans Maneer — og Begge vendte sig og hilste.

„Ej ej! det glæder mig" — sagde han nu heel højt — „er' De spadserende til Kirken? eller holder Vognen herude?"

Dette sidste bejaedes. Derpaa forestillede han os for hverandre: den sorte Dame som Frøken Sonnenthal, en Datter af Generalen paa Solholm, og den hvide som Jomfrue Dyber, en Kjøbmands Datter i Viborg. At besee Kirken var egentlig Frøkenens Indfald; thi Vesterhavet havde de begge seet saa ofte, at dette ikke mere kunde lokke dem saa langt bort fra den venlige Præstegaard.

Kirken havde kun lidt for Øjet: dens Indre var som dens Ydre i affældig Tilstand; Stolene vare umalede og tildeels ormstukne; hist og her paa Sæderne laae Stum-

per af Psalmebøger; Prækestolen fremviste nogle plumpt-udsirede Træfigurer og Munkebogstaver, som Præsten udtydede. Altertavlen var af de almindelige: Midten forestillede Maria med Barnet, og begge Fløjene de tolv Apostler, og ovenover saaes Engle, fra hvis oppustede Ansigter kun Smaastumper af de forlængst afbrukne Basuner stak frem.

Den overgivne Therese spurgte Præsten med paatagen Enfoldighed: om det var Amoriner? Han var ikke den Mand, der havde Svar paa rede Haand; hendes alvorlige Veninde gav det for ham; med et omt bebrejdende Blik sagde hun: „ja Therese! men af de himmelske."

„Hvorfor ikke Menneskebørn, som blæse Sæbebobler?" lod en Stemme bag ved os.

Vi drejede os alle om, og saae et ungt, peent klædt Menneske med Hænderne paa Ryggen — han hilste med et let, hartad fornemt Buk, og Præsten ham igjen med ek: „Velkommen fra Hovedstaden, Hr. Vang!" hvortil han i sin lydelige Tankegang føjede: „Hø! Paradoxmand! nymodens Viisdom!"

Denne lod ikke til at bryde sig om hiins uvitterlige Yttringer, stjøndt et hurtigt Øjekast viiste, at han vel havde opfanget dem — han maatte længe have kjendt Præstens Vane. Paa mig derimod gjorde denne — som enhver anden — Plumphed den sædvanlige Virkning: ej allene nemlig naar Samtalen i et Selskab pludselig gaaer over til Skjænderie, eller Ægtefolk for Trediemand giver en Sparlagensscene til Priis; men ogsaa naar en stødende Flauhed — Sottise — falder en Person ud af Munden, vækkes hos mig en vis urolig, næsten ængstelig Fornemmelse, saa det uvilkaarlig driver mig til at gribe ind og give Talen en anden Vending.

Saa optog jeg og her den Fremmedes Ord, og spurgte, hvad han forstod ved Sæbebobler.

„Luftkasteller" svarte han rasft —; „ere Sæbebobler vel andet end glimrende opadstræbende Tingester, som alligevel ere tomme, eller — om man saa vil — kun fulde af Luft — af Vind — Luftballoner, Vindæg? og ere de menneskelige Foretagender andet?

„Lidt mere, lidt mere!" svarte jeg.

„Lidt nok, lidt nok!" gjentog han med et klogt Smiil, „vanitas vanitatum! alt under Solen er Forfængelighed, sagde Salomon, som dog havde bygget et Kastel, der vel mindst af alle saae ud som en Sæbebobble."

„Paradoxmand!" tænkte jeg ved mig selv, dog ikke saa højt som Præsten, og pirret ved den unge Herres Tone og Smiil, vilde jeg give ham en Nød at knække, da et Skriig bag Alteret bortdrog min Opmærksomhed fra Salomon den anden; det var Therese, som med et „Herre Jesus!" kom ilende frem.

Uden at spørge foer jeg derom, og saae — hvad rigtignok kunde afpresse en ung Pige et Angestskrig: i Skriftestolen, en Nische i Muren, sad nemlig en gammel graaskjægget Mand, ifort en pjaltet Præstekjole, om Halsen havde han en Slags Pibekrave af Siv, og paa Hovedet et Taarn af sex eller flere Parykker — den ene ovenpaa den anden.

„En Flagermuus?" spurgte den unge Diogenes, idet han trængte sig frem ved Siden af mig; men i samme Øieblik blegnede han, og ryggede sig tilbage.

„Her," sagde jeg, „har De strax eet Beviis for Deres Paastand; den menneskelige Forstand i det mindste hører til de salomoniske Forfængeligheder."

Nu havde Præsten fra den anden Side faaet Øje

paa den Vanvittige, og tiltalte ham med et: „Ej! see, Hr. Provst! hvad bestiller De her?“

„Skrifter Syndere,“ lød Svaret med gravitetisk Mine og i langsom Tact, „vil Hr. Broder med?“

„Nej, mange Tak!“ sagde denne, bukkede dybt, og gav os andre Tegn at gjøre ligesaa. Therese nejede, man Mariane foldede sine Hænder, og saae medynksom ivejret. —

Hr. Vang var allerede foran, og halvt ude af Kirken.

Ved Udgangen spurgte jeg Præsten, om Stakkelen skulde blive ene tilbage? „Oja!“ svarte han, „vi kjende ham saa godt her i Egnen. Han gjør hverken sig selv eller andre Fortræd, skjøndt han er gal, som De seer.“

Han fortalte os videre: „At den Ulykkelige i sin Ungdom havde studeret, med Nød og Neppe havde faaet første og anden Examen, men var bleven rejiceret til Attestats, hvorpaa han et Sted i Landet — han vidste ikke hvor — i nogle Aar havde forestaaet et Degneembede, var siden gaaet reent fra Forstanden, og indbildte sig nu at være Provst. Han var vel bekjendt hos hartad hele Stiftets Gejstlighed, og ingen Degn vægrede sig ved at betroe ham Kirkenøglen om Sognedage — derfor havde jeg ogsaa fundet denne Kirke aaben —; thi det var hans største Lyksalighed, hele Timer at sidde i Skriftestolen, at staae for Alteret eller paa Prækestolen. Vel talte han ikke — alle hans Fremstillinger vare blot mimiske — men hans Aasyn udviste klarligen den indvortes Virksomhed i en forvirret, men dog med gejstlig Stolthed opfyldt Hjerne. Den kjereste Foræring man kunde gjøre ham, var en Paryk; og da Præsteparykker just i denne Periode begyndte at vige for eget Haar, havde han snart samlet sig flere, end der

vel kunde stilles paa Hovedet. Han hørte sig gjerne af Almuen kaldes „Faar" (Fader) og af Præster „Hr. Broder! Collega! og Provst!" Det Huus, hvor han engang blev modtaget med et simpelt „Degn! — Batel (Bertel) eller vel endog „Gal Batel!" det vendte han strax Ryggen, gjorde en Bevægelse med Fødderne som om han afrystede Støvet, og kom der aldrig mere."

Da vi steeg tilvogns, for at kjøre tilbage til Præstegaarden, savnedes Vang; Kudsken sagde, at han var gaaet forud ad Gangstien, og idetsamme saae vi ham ogsaa dukke op af den nærmeste Sanddal med korte og raske Skridt.

„Naar man seer det Menneske bag paa," hviskede Præsten til mig — vi to sad paa det bagerste Sæde — „kan man ikke tage fejl af ham."

„Man kan tage fejl af Ansigter," svarte jeg.

„Meget let," faldt han ind, „men ikke af Gangen; Ansigtet kan være en Maske, men Gangen er naturlig, den er ikke forstilt; og for ikke at lade mig skuffe af Ansigtet, bedømmer jeg allersikkrest et Menneske, naar han gaaer fra mig. Kjære! see dog ret paa Hovmesteren!" —

„Hovmester? hvor?" — afbrød jeg —

„Paa Solholm, for den lille Baron," svarte han, „see kun hans smaa faste Skridt! ved ethvert af dem kaster han ud med Fodspidsen, hvormed han siger saameget som: „Jeg bryder mig kun lidt om andre Mennesker, han stiver Knæerne, hvilket betyder: jeg er mig selv nok, jeg er Mand for min egen Hat; og vil De nu bareste lægge Mærke til, hvor voldsomt det arme Kjolesød slynges hid og did. Pokker skulde være hans Tjener eller hans Kone! thi det vilde komme ud paa eet."

Skjøndt jeg ikke var uindviet i hans Velærværdig-

heds Pygoskopie — som han selv behagede at kalde den — saa overraskede mig dog nu hans haarde Dom over den unge Mand i den Grad, at jeg ikke kunde tilbageholde min Misbilligelse, men spurgte ham, om han havde andre og sikkrere Data for Fyrens Characteer end hans Fodskifte og hans Kjoleskød, for hvilke vel egentligen Dansemesteren og Skrædermesteren kom til at være ansvarlige?

„Jeg disputerer aldrig," svarte han, „det veed De, men mit System holder Stik."

Derpaa begyndte han med Damerne en anden Samtale, i hvilken jeg med saa megen større Interesse deeltog, som jeg hos den ene fandt en reen og dyb Følelse, og hos den anden et hurtigt og klart Blik, forenet med ukonstlet Vittighed. Let og umærket gled Tiden, skjøndt Vejen var sandig og tung; den Miil fra Kirken til Langebæk Præstegaard var mig ikke længere end ellers en Fjerdingvej.

---

2. Langebæk Præstegaard.

Denne Bolig ligger som et Lærkerede i Lyngen, luunt og dybt og lonligt; man seer den ikke, før man er lige oven over den — at sige fra de trende Sider, hvor Kjørevejene gaae. Ikke skulde man tænke, at her, vist over en Fjerdingmiil fra Kirkebyen og endnu længere fra andre menneskelige Vaaninger, og, som det lader til, midt i den vilde Hede, befandt sig en præstelig Arne, hvis den ikke stundom røbede sig ved sin Røg, der i nogen Afstand synes at opstige af Jorden.

Da jeg førstegang — Aaret iforvejen — kom her,

havde jeg taget Vejviser med fra en By, der laae en Miil nordenfor.

„Hvor langt har vi til Langebæk?“ spurgte jeg.

„Et godt Stød“ var Svaret.

Men det var et langt Stød, og længere end det borde været; thi de dybe Hjulspor snoede sig som tvende Slanger ud og ind i store Bugter.

„Hvor langt har vi nu?“ spurgte jeg flere Gange.

„Et Stød endnu, et bitte Stød!“ hed det bestandigt.

Tilsidst spurgte jeg ikke mere, men stræbte at forkorte den lange og slette Vej, der ingen Jagen tillod, med at tælle Gravhøjene. Ej heller var dette noget let Arbejde; thi ej allene pippede de i stor Mængde frem, liig Bobler paa Lynghavet, men denne Luftens dirrende eller bølgende Bevægelse, som den jydske Almue kalde „Lokes Havresæd“ forvilder og blænder Øjesynet, som ellers ved Vognens slingrende Bevægelse allene vorder usikkert nok.

Med eet aabnede sig forud en grøn Stribe i den mørkbrune Hede, og alt som vi kom nærmere, udvidede og forlængede den sig. En lille Græsplet i den jydske Ørken er allerede nok til at fængsle Øjet; hvor meget mere da et Kildevæld? Om end de Bredder, det befugter, ere snevre, smiler dog det friske Grønne saa meget livligere, som det indfattes i Lyngens mørke Ramme, og dets Rislen er dobbelt liflig i den omgivende dybe Stilhed.

„Nu er han her“ sagde Vejviseren.

Jeg saae endnu Intet, men saa Secunder efter ligger Præstegaarden saa godt som lige underneden os. Da Kudsken gjorde Holdt for at binde et Hjul, — saa bruges ved Nedkjørsel af meget bratte Skrænter — stod jeg af Vognen for ret at nyde dette sødtoverraskende Skue: under mine Fødder den ydmyge Præstebolig, lyngtakt, med blaa-

lige Leervægge, paa Ildstedraden nær, der var hedet*) — som Jyden siger — med Kalk og Straatag; bag dette en net lille Hauge, omplantet med stormtrodsende Hyld og Syrener, og vel besat med Kirsebærtræer og Abilde; og derfra den smalle lysgrønne Engdal, der strakte sig vel en halv Miil ned til en tversforbiløbende Aa, hvis Vande blinkede i Middagssolens Straaler.

I Haugen — thi saa høj er Banken, at jeg kunde overse det halve af denne og næsten hele Gaardsrummet — i Haugen bevægede sig et temmelig talrigt og pynteligt Selskab, som nylig maatte have forladt et godt Bord, thi man var mere højrøstet, loe og sang lystigere, end om Formiddagen plejer at være Tilfældet; og strax derpaa kom ogsaa en ung Pige ud fra Huset med Kaffekande, en anden med Fløde, en tredie med Kopper, en fjerde og femte med et Bord, hvilke Byrder saa mange unge Herrer kappedes om at skille dem ved, at slet Ingen i Gjerningen kom til at vise sin Belevenhed. Derefter kom halvvorne Børn løbende med Stole, med Piber og Tilbehør; ja omsider udbares Instrumenter: et Par Violiner, en Fløjte og en ærværdig Bas.

I Nærheden af Kjøbenhavn tiltrækker sig et saadant Optrin kun flygtig Opmærksomhed. Man lader i det højeste Øjet gjennemløbe Grupperne, for at see om der findes een eller anden Bekjendt, og fortsætter uden at standse sin Vej; men her — langt ude i de jydske Heder, ret inde i Timiansegnen, som Beboerne skjemteviis kalder den — her electriserer det. Og nu den Gjæstfrihed — men det er ikke det rette Ord — den Hjertelighed, der modtog mig vildfremmede Mand! ordentligt som om det

*) Noget mindre end: pyntet.

var mig, der gjorde hele Selskabet en særdeles Tjeneste. Der var Høstgilde i Præstegaarden, og foruden et Sæt liggende Fremmede fra Hovedstaden, var en temmelig vid Omegns Honoratiores efter Skik og Brug indbudne.

Jeg havde slet ingen anden Indførelse i Huset end Afgivning af nogle mig uvedkommende og i sig selv uvigtige Papirer, dem en Embedsmand i nærmeste Kjøbstad havde bedet mig paa Gjennemrejse at besørge, og dog var det neppe, jeg paa tredie Dagen fik Lov til at kjøre videre, — vel at mærke — paa Præstens egen Vogn. Selv denne Mands Sæ:heder, paa hvilke jeg strax efter den første Hilsen fik en Prøve, bidrog til endmere at oplive min glade Stemning: idet nemlig hans Kone begyndte at føre mig omkring, og gjøre mig bekjendt med de Tilstedeværende, brummede han efter mig: „Jo jo! en vakker ung Mand! — Ærligheden selv! — har ret en sjælden godmodig Gang!"

„Lad det ikke frappere Dem," hviskede hun hurtigt, „min gode Mand har den Maade, undertiden at sige højt, hvad han tænker; men han tænker reelt, og har, uden at vide det, sagt Dem en velmeent Artighed."

Det første Indtryk af en livløs — ligesaafuldt som af en levende — Gjenstand bevarer sig længe, ja saalænge som Erindringen selv. Det Sted, vi førstegang saae med Glæde, gjensee vi herefter ligesaa; ej allene opvækker og opfrisker det Mindet om Alt, hvad dengang foregik, men tryller endog Sjelen ind i samme Stemning.

At Tonen af en Sang eller andet Musikstykke kan bevirke dette, er ikke paafaldende, thi Musiken er jo virkelig et Sprog, Toner er Tanker, Tacter Ord, og Noder Bogstaver; men endog Synet af en Blomst — ja blot Lugten — er nok for at tilbagekalde i Hukommelsen en heel

Tildragelse tilligemed den Sindsbeskaffenhed, i hvilken vi under samme befandt os. Duften af en Martsviol, for Exempel, minder mig ej allene om Kirsebærgangen, fremstillende for mit indre Øje den foraarsgrønne Vold, de knoppende Træer, Voldgravene og øvrige Omgivelser, men sætter mig logsaa heelt tilbage i hiin søde Sjelstilstand, da jeg som Dreng her forstegang hilste den unge Vaar. —

Saaledes nu, da jeg, efter et Aars Mellemrum, igjen stod paa Præstebakken, saae ned paa det gjæstfrie Huus, paa den venlige Hauge, paa Syren-Løvhytten, hvor vi musicerede, og Lindealleen, hvor vi siden dansede, indtil den kolde Havguse jog os ind i Storstuen: da — jeg veed ikke at udtrykke mig tydeligere — tilsmilte mig det hyggelige Sted moderkjerligt som et andet Hjem. Therese maae i mit Aasyn have læst mit Hjertes Bevægelser; thi et Par Taarer tindrede i hendes himmelblaae Øine, og med ukonstlet Rørelse sagde hun: „De har Ret! her er godt at være."

Men derpaa, ligesom undseende sig for en Fremmed over sin Følsomhed, begyndte hun at trippe ned ad Bakken, og det vel ilsomt. Hendes Veninde, der støttet ved Præstens Arm traadte sikkrere, raabte, at hun skulde tage sig iagt. For silde! hun var ikke mere istand til at standse Farten, men faldt, bultrede og trimlede lige ned til Foden af Skrænten. Det sidste af hendes Nedfart saae jeg ikke, thi det gik mig selv næsten lige saa godt, da jeg instinctmæssig vilde ile hende tilhjælp. Ingen af os fik mindste Skade; men den yndige Pige var bleven saa forvirret, fortumlet og skamfuld, at hun, skye som en opjaget Raa, foer ind i Præstegaarden, uden en eneste Gang at see sig tilbage.

Først en Time derefter blev hun atter synlig, da

Veninden havde trøstet hende med den Forsikkring, at jeg havde begyndt at tumle ligesaa tidlig som hun. Præsten, hvis Følelse ikke var den allerfineste, modtog hende med et ironisk Smiil, og mumlede dertil:

„teretes suras integer probo!“ *)

Men Vang declamerede med en for hans unge Alder priisværdig Alvorlighed: „hony soit qui mal y pense!“ **)

Therese rødmede; thi skjøndt hun ikke forstod Ordene, anede hun dog, at de angik hende:

„Tal Dansk, de gode Herrer!“ faldt Præstekonen hurtig ind, „os stakkels Fruentimmer kan De jo sagtens baade kjøbe og sælge paa Latin.“

„Meget gjerne, lille Mama!“ svarte han; „hvad Hr. Vang sagde, det er den Devise, som den ældste Ridderorden i Engelland fører, og som har følgende Oprindelse: paa et Bal ved Edvard den tredies Hof tabte en Dame —“

„— Aah det er jo en gammel Historie,“ afbrød hun, „den kjende vi godt — kom Jomfrue Dyber! og giv os et lille Stykke!“

Denne Vending behagede Alle, endogsaa Ham selv — som Hans Velærværdighed altid derhjemme benævnedes i tredie Person — thi han var en stor Elsker af Musik, og skjøndt ingen Rodesluger — som han kaldte de konstfærdige Musikere — accompagnerede han dog paa sin Violoncel ret harmonisk og smagfuldt. Therese satte sig villig til Klaveret, og uden Forspil istemte hun strax en munter Sang, som Præsten ledsagede med dybe Syngetoner og hans Kone med tactmæssige Nik.

Da Sangen var ude, og Therese uden Ophold falden

*) Med reent Sind ynder jeg trinde Lægge (Horats).

**) Skam faae den, som tænker ilde derom (Hosebaandsordenen).

ind i en fejende Vals, lod bagved en mig fremmed Røst:

„Amor er dog en Erkegavtyv! —"

Det var Baron Sonnenthal: han var ubemærket kommen ind af den aabenstaaende Haugedør, og havde formodentlig hørt det sidste Vers.

Baronen var et af de Mennesker, hvis glatte og smilende Ansigter altid vise paa smukt Vejr, om endog indenfor i Sindet er Regn og Blæst; han var hvad man kalder en smuk Mand, eller bedre: han besad hiin negative Skjønhed, paa hvilken vel intet findes at udsætte, men egentlig heller intet at udmærke. Saaledes gives der Ovindeansigter, som ved første Øjekast synes saa englemæssigt dejlige, at et ubevogtet Mandshjerte begynder at frygte for sin Roligheds, men ved nærmere Betragtning forsvinder Glorien, og istedenfor Engelen seer man blot et Menneske som Folk er flest. —

„Hvad ondt har Amor gjort Dem, Hr. Baron?" spurgte Therese, idet hun efter en kort Hilsen atter satte sig til Klaveret, „hvorfor er han en Gavtyv?"

„Det skal jeg sige Dem, min rare Pige!" svarte han, „Skjelmen lader sig ikke nøje med at gjøre vore Øjne til Forrædere mod Hjertet, og det var paa min Ære dog meer end nok; men han lister sig og ind igjennem Ørerne."

Therese smilte skjelmsk, og uden at svare klimprede hun Melodien til: „Paa mit Hjertes Skorsteen brænder" —

„En harpiret Elskovsbrand," sang Præsten med sin dybe Basstemme; men inden han endnu havde udbrummet den sidste Stavelse, begyndte hun paa Ouverturen til Don Juan.

Dette Mesterværk af Tonedigternes Shakespeare, som var aldeles nyt for Tilhørerne, paa mig nær, virkede med

saadan Trolddomsmagt paa den musikalske Præstemand, at han snart sad hensunken i stum Forbauselse, snart foer op som af en Drøm — nu smilte som henrykt i den tredie Himmel, nu skuddrede som greben af en Febergysen; og da Tryllerinden holdt op, saae han først paa hende, saa paa os andre, een for een, uden længe at kunne frembringe en Lyd, til han omsider sik Luft i hans dyreste og kun i højeste Affect brugelige Eed:

„Min Himmeriges Part! Hvad var det?"

Saaledes — mindes jeg grant — blev ogsaa jeg tilmode, da Schiller førstegang faldt mig ihænde. Tilforn vidste jeg virkelig ikke hvad Poesie var, skjøndt jeg anede det; jeg havde læst Homer og Virgil, men jeg forstod dem vistnok ikke, thi kold var jeg og kold blev jeg. Ikke meget bedre gik det mig med de Nyere: smukke Tanker, Klang og Rhytmus, men ikke dette ubeskrivelige, der ligesaavel i Prosa som i Vers vækker de slumrende Følelser og udfolder Sjelens Vinger — da kom Schiller, kom som den første Kjerlighed til Ynglingens Hjerte, og gjenfødte mig til det højere Liv herneden.

Therese smilte og sagde: „det er Ouverturen til Don Juan."

„Don Juan!" raabte Præsten og sprang op fra Stolen, „det er en Troldmand, denne Don Juan; det er en Halvgud!"

„Don Juan hedder Operaen," vedblev hun, „Componistens Navn er Mozart?"

„Mozart?" gjentog han, og det er første Gang, jeg hører Noget af denne Mirakelmand — nej! bliv siddende, allerfødeste Jomfru! og lad os faae mere af den Tonde!" —

Hun gav os nu et Sangnummer efter det andet, og det med en Sandhed, som vist vilde fortryllet Mozart selv;

men jeg følte stedse dybere og dybere Sandheden af Baronens: „var det ikke nok, at Amor gjør vore Øjne til Forrædere mod Hjertet? skal han ogsaa liste sig ind gjennem Ørerne?“

Kort sagt: jeg mærkede selv først, hvad ellers sjelden skal finde Sted, at jeg begyndte at vorde forelsket. Jeg sad fastkoglet til min Stol, og Fortryllelsen maatte uundgaaeligt vare lige saalænge som Musiken, den kunde ikke løses, før det behagede Therese; hvis hun da vilde have gjennemgaaet hele Udtoget af Operaen, vilde den dalende Sol faaet os alle, mig og Præsten ganske sikkert, at see paa eet og samme Sted. Men hun brød af paa Halvvejen, og det paa en Maade, der virkede, efter Ordsproget, som en Spand koldt Vand over Hovedet.

Hun havde ikke sjunget mere end de to første Ord af Arien: „Kolige Druer,“ før hendes Englestemme taug, og hendes Rosensingre begyndte at udhamre en Bondedans, der efter nogle Tacter forvandledes til et Charivari saa skurrende, som nogen uovet Haand var istand til at frembringe, og derpaa sprang hun op — Præsten og jeg ligeledes.

„Hvad er det for noget?“ brummede han, „Capricer — Nykker!“ men hun hviskede til ham, saa jeg ret godt kunde høre det: „man kaster ikke Perler —.“

En plump Skraben lød bagved, og et Blik paa den Nysankomne syntes virkelig at retfærdiggjøre vor Virtuosas synderlige Opførsel. Havde end ikke Præstens højttænkte „Qvid novi ex Africa?“ vakt Ideen hos mig, jeg maatte alligevel snart have bemærket Ligheden mellem Fyren og en kallunsk Hane; hans tykke pluddrende Mæle, hans klunstede, vrikkende Gang, vilde allene have erhvervet ham dette Prædikat, om end ikke den violblaa Snabel mellem de røde,

koparrede, laskede Kjæver, havde saa levende mindet om den stolteste, arrigste og naragtigste blandt Fuglene. Men allermeest træffende fandt jeg dog Ligheden senere hen, da jeg saae ham i en Menuet: med begge Hænder i Buxelommerne udbredte han Albuerne som Vinger, brystede sig og slog med Nakken, og hvergang han skreed forbi sin Dame udstødte han gjennem Næsen et Prust, bestemt som den fjedrede Sultan giver fra sig, naar han i sin Selvfølelses Culminationspunct tripper et Par Trin fremad, og slæber de struttende Vinger henad Jorden.

De Andre hilste ham med et „Velkommen Hr. Forvalter!" og Baronen med et familiært „Goddag Huusfoged!" —

Strax efter indtraadte en ung, moderne klædt, og ligesom Forvalteren besporet Mand, hvem man forestillede mig som Hr. Rumsøe, Nabopræsten i Skramlum.

Neppe havde denne hilset rundt, før Baronen spurgte ham: „vi skal vel altsaa tikke lidt i de apocryphiske Bøger?" og ikke vel var Spørgsmaalet ude, før Forvalteren stiltiende satte et Spillebord frem midt i Stuen, og bad derpaa højt om „Baronens Bibel."

Verten dækkede strax med Lombrekort, og indbød mig til at tage Plads; men da jeg forsikkrede, jeg var en Begynder, spillede slet og ugjerne, anviste han mig Damernes Selskab, og satte sig selv ned tilligemed de andre tre Herrer; og kunde jeg af den Hurtighed og Lyst, hvormed alt dette skeete, let skjønne, at alle Fire udgjorde et sluttet Partie.

Jeg saae mig omkring efter Damerne, de vare ikke inde, men rimeligviis i Haugen. Jeg gik derud, og mødte strax Hovmesteren, som spadserede allene med Hænderne paa Ryggen.

„De spiller ikke Kort?" spurgte han.

„Rødtvungen," svarte jeg.

„Det gaaer mig ligesaadan," vedblev han; „og skal jeg spille, maae det være Hasardspil; det er reent Tøj, aabenbar Krig, ærlig Kamp. Deres saakaldte Commercespil, er dog kun et Slags høfligt, af Moden autoriseret Snyderi. Det skal lade, som om de spillede blot for Morskab — Hykleri! — ellers maatte de jo spille om Slentringer. Hasardspil er Krig, Commercespil er Cabinetsforhandlinger — diplomatiske Negociationer; ved Krig søger man at erhverve ved Magt, paa den anden Maade ved List; Hasardspilleren er — om De saa vil — en Røver; den anden er en Tyv."

Der var noget saa frit, rask og hensynsløst i disse hans Yttringer, at jeg, uagtet Paradoxjageriet stak lidt frem, ikke kunde nægte ham mit Bifald, hvorvel jeg ikke heller fordulgte, at Ideen med dens Indklædning lignede Johannes den Døber i Kameelhaarskjortlen.

„Det er mig kjært," sagde han, „og det saameget kjærere, som jeg troer, det ikke var Deres Hensigt, at sige mig nogen Compliment — og Complimenter," lagde han til, „maae jeg reent ud sige Dem, ere mig langt modbydeligere end ærlige Grovheder; ikke engang mod et Fruentimmer, for hvem jeg nærer nogen Slags Agtelse, kan jeg tillade mig sligt."

„Det var vistnok skjønt," svarte jeg, „om Alle fulgte Deres Princip, om baade Tale og Handling simplificeredes saa meget muligt, og Sandheden stedse traadte frem i sin uskyldige Nøgenhed, om man f. Ex. ikke tiltalte sit Medmenneske som en fraværende Person eller som et nomen collectivum, om man afskaffede al Titulatur, lod Gud allene være Herre og naadig — netop som Franskmændene, tilforn de største Complimentmagere i Verden, der nu

allesammen ere Dus og bedde blot Borgere og Borgerinder."

„Er det Alvor?" spurgte han heftigt.

„Det er Alvor," svarte jeg.

„Saa er Du min Mand, Nordstjerne!" raabte han, rækkende mig sin Haand — jeg slog til, indtagen af Yngslingens ærlige Djervhed, og Venskabspagten var sluttet. —

„Men" vedblev jeg, „skulde det ikke forholde sig noget anderledes med det, Du kalder Compliment? Vi maae være enige om Ordets Betydning; mig synes det har en dobbelt. I den ene, som Du tænker paa, er Compliment vel det samme som Smiger; men i den anden og bedre er det jo hverken mere eller mindre end Høflighed —"

„— Høflighed kommer af Hof —" faldt han ind.

— „Lad det komme hvoraf det vil!" vedblev jeg, „Høflighed kan ogsaa være oprigtig meent. Hør Vang! Er Sandhed ikke Sandhed, fordi den er indklædt?"

„Jo — saamænd!" svarte han langsomt.

„Det var vistnok naturligere om alle Mennesker gik nøgne; men kunne vi ikke være lige ærlige og sandhedskjære, fordi vi indhylle os i Klæder? og er da en velmeent Compliment andet end en indklædt Bifaldsyttring? Hverken Du eller jeg vil sige til en smuk Pige: Himmel! hvor Du er dejlig! omendskjøndt det kan være idetmindste en reen objectiv Sandhed. Hvi skulde det da være Falskhed eller Fornærmelse, under en fiin Indklædning at yttre vor Hjertensmening?"

„Naar Du tager Ordet saaledes," sagde han, „kan jeg ikke have synderligt imod det; men skal vort hurtige Bekjendtskab engang vorde Venskab, saa maae Sandheden stedse fremtræde mellem os uden mindste Beklædning, hvad enten der skal bifaldes eller dadles; — men der seer jeg

Damerne — skal vi indlade os med dem, maae vel vor landflygtige Gudinde drapperes en Smule, om det saa kun var med ostindisk Musselin."

De to Veninder sad paa en Havebænk; Frøkenen havde en Bog for sig, men saasnart hun blev os vaer, lukkede hun den sammen og gjemte den — det forekom mig, at hun havde grædt.

„Hvad skal vi vædde, det er Siegwart?" sagde Vang sagte til mig, og højt til Damerne:

„Skulle vi ikke høre Hr. Nordstjernes Mening om den Bog, De veed nok?"

„Hvorfor ikke? svarte Jfr. Dyber rask. „Jeg troer neppe", vedblev hun, „han vil være saa streng som De, — det er Klosterhistorien Siegwart, Hr. Nordstjerne! som Bogcensuren paa Solholm har dømt til Baalet — De kjender den?"

„Jo" svarte jeg, „og tilstaaer — siden jeg opfordres — at denne Dom synes mig vel grusom. Efter min Følelse er den et Mesterstykke i sit Slags; skjøndt jeg heller ikke nægter, at den kan indeholde en sød Gift!"

„Gift?" sagde Frøkenen næsten forskrækket, og Vang tilføjede triumpherende:

„Der har vi mine Ord."

„Og dog" sagde Therese, „befinde vi os jo alle Fire ret vel efter Nydelsen af denne Gift."

„Det er ogsaa af de langsomme" svarte jeg, „og tilmed ingen af de absolute; den er kun farlig for Enkelte — det kommer allene an paa Læserens særegne Sindsbeskaffenhed, om han har Modtagelighed for Giften."

„Gift!" gjentog Mariane eftertænkende og som for sig selv: „hvorledes skulde den kunne findes forenet med

saa dyb og inderlig en Religiositet? med saa fromme, saa rene Følelser? — Jeg forstaaer Dem ikke."

„Det glæder mig, Frøken!" svarede jeg, „men det er ikke mere, end hvad jeg ventede; i Paradiset frygtede man ikke Slangen — dog, jeg er forpligtet til at forklare mig tydeligere: der gives flere Slags Gift; jeg meente ingen af dem, der angribe Religiositet og Dyd, men en saadan som forstyrrer Hjertets Rolighed, idet den vækker Haab, som aldrig opfyldes — Længsler, som aldrig stilles, viser os Verden i et Rosenlys, der forsvinder med Ungdommens Morgendrømme, og navnligen Menneskene som Idealer, der da kun skylde Digternes Indbildingskraft deres korte Tilværelse —"

„— Det vil sige" faldt hun ind, „at De overhovedet bandlyser alle Romaner —"

„— Nej, min Frøken!" svarte jeg, „ikke andre end de falske."

„Er det dem," spurgte hun, „der fremstiller Verden som den *borde* være?"

„Ja — ogsaa dem; — enhver, der afbilder den enten som et Paradiis, eller som et Helvede, eller som en Blanding af begge."

„Hr. Nordstjerne," tog Vang Ordet, „synder ikke Romaner, men Historier."

„Ganske rigtig!" raabte jeg, „jeg elsker virkelig Romanen, naar den er Historie, naar dens Begivenheder og Characteerskildringer ere sande, eller *kunne* være det."

— Mariane sukkede: „mon denne Sandhed, De her anpriser, ikke ogsaa har *sine* Gifter, der desværre ere mere virkelige end Romanens?"

„Jo desværre!" svarte jeg; „men Historien lærer os

at kjende og undflye dem — den anpriser dem ikke — det gjør Romanen ved sine." —

Saalænge havde Therese forholdt sig som en opmærksom Tilhørerinde, og af og til kastet hurtige og forskende Blikke paa de Talende — her tog hun et Linde-Blad, lagde det tilrette mellem Tommel- og Pegefingeren, som til Skrald, og sagde:

„Jeg har ladet mig sige, at den sande Historie indeholder meget, som er falskt —"

„— Det er ganske vist," svarte jeg, — „skjøndt intet, som jo kunde være sandt; men derfor er ogsaa den sande Roman paalideligere end Historien; ved denne kommer det an paa, om det er saa, ved Romanen derimod blot, om det kan være saa."

„Historien" vedblev hun, „kan en stakkels Pige ikke critisk bedømme; og hvorfor, Hr. von Nordstjerne! maae hun ej, til Trøst mod den virkelige Verdens bedrøvelige Sandheder, tye hen til en opdigtet, og dele med Skjalden hans fromme Selvbedrag? Ere ikke de skjønneste Digtninger just de, som henflytte os fra den faldne Verdens Torne og Tidsler imellem Paradisets Blomster og Livsens Frugter? som oplofte os over Jorden, og søge at bringe os dens Jammerligheder iglemme? eller er Romanskriveren ikke ogsaa Digter? har han ikke samme Ret, som den, der skriver Vers?"

— Mariane smilte glad og mildt til sin djerve Medhjælperske; og jeg gad gjerne som overvunden have kastet mig for den skjønne Sejervinderindes Fødder.

„Jo!" svarte jeg, „naar vi blot ikke glemme, at Romanen er Digtning, eller at staae paa vore Fødder, naar vi atter dale fra den svimlende Flugt."

— Therese rejste sig, i det hun slog Skrald med Lindebladet. —

„De skyder Victoria," sagde Vang med Lune; „det er for tidligt; De har vel bragt den ene fjendtlige Fløj til Retirade, men den anden har endnu ikke været i Ilden. Hvad Siegwart især angaaer, troer jeg at kunne overbevise Dem —"

„— Vi vil ikke overbevises, Hr. Vang!" faldt hun hurtig og bestemt ind. — „Naar De seer et Sorgespil, som indtager Dem, vilde De neppe være den Tak skyldig, der vækkede Dem af Illusionens Drøm, og hvidskede Dem i Øret, „„hvorfor græder De? bær Dem dog ikke saa barnagtigt ad! det er jo kun Digt og Fabel altsammen"" — der seer jeg desuden Pigen komme, for at kalde os tilbords."

— Hermed tog hun Mariane under Armen, gjorde et Knix og begge ilede foran, efterfulgte af os to Philosopher.

Suppeterrinen stod paa det dækkede Bord, Vertinden ved sin Stol med Hænderne paa Bagslaget, biende efter Udfaldet af en Solo couleur. Denne var falden i Baronens Lod, og det var øjensynligt et Spil af højeste Vigtighed, thi en saadan Alvor i hans Aasyn saaes vist aldrig enten før eller siden — af mig idetmindste ikke; — men man bør ogsaa tage i Betragtning, at Solopullien var fuld af Sølvmynt, og Beten desforuden saare stor.

„Si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinæ",*) sagde Vang saa højt, at Spillerne gjerne kunde hørt det, hvis ikke Ting af højere Vigtighed havde bemestret sig alle deres Sandser.

*) Naar Verden styrter sammen, slaaer den de Modigste ihjel.

Ligesaalidet fandt Vertindens gjentagne: „Maden bliver kold" Vej til Spillernes Øren.

Endelig sprang Verten op fra Stolen — han havde siddet over og seet de Andres Kort, — og raabte: „min Himmeriges Part! nu vinder han den Solo!"

Baronens Ansigt straalede

„Som Solen fra sin delte Sky."

Han fremviste sine tre sidste Kort, og sagde: gagné en quatre! divide et impera!" Derpaa tog han Pullien, rejste sig, og bød Vertinden sin Arm med en Mine, som om slet intet var forefaldet.

Pastor Rumsøe og Forvalter Hiarum bleve endnu siddende en rum Tid, og gave hverandre i temmelig bittre Udtryk Skyld for Tabet af dette vigtige Slag, ja denne Ordstrid endtes ikke ganske, før Stegen kom paa Bordet, og det endda kun paa den Maade, at et Væddemaal blev indgaaet, og en fraværende Præst — der ansaaes som en Professor i Lombre — antaget til Voldgiftsmand. —

Endelig gik Samtalen over paa Dagens politiske Begivenheder: Forvalteren, en ivrig Tilhænger af Bjergpartiet, førte Ordet, og priste dets kraftige Forholdsregler til Oprettelse af fuldkommen Frihed og Lighed; han syntes herved ganske at overse Principalens, en gammeladelig Barons, Nærværelse. Denne, ganske ligegyldig ved sin Betjents maratiske Yttringer, jubilerede over Præsteskabets Udryddelse, og dette ikke uden lidt forblommet Spotteri over Religion i Almindelighed. Maaskee de tvende Religionens Tjenere ej engang mærkede hans Sarkasmer; men vist er det, at Ingen af dem besvarede samme.

Da Maaltidet var tilende, gik Spillerne igjen til deres Lombre. Frøkenen, der foregav en Upasselighed, rejste med hendes Veninde til Solholm; Vang og jeg til-

bragte de øvrige Timer til Sengetid med Samtaler, i hvilke han røbede saavel Skarpsind og Frimodighed, som Disputerelyst, Paastaaenhed og Hang til Heterodoxie. Dog vare mine Tanker stedse delte mellem de afhandlede Æmner, og en fraværende Gjenstand, der havde gjort et Indtryk paa mit Hjerte, som jeg vel følte, var noget meer end overfladisk.

---

3. Gravhøjen.

Mit Soveværelse var et Qvistkammer, som vendte mod Syd, og hvorfra der var Udsigt over Haugen ned igjennem Engdalen. Da jeg ikke følte Trang til Søvn, rejste jeg mig ved Solens Opgang, og satte mig for det aabnede Vindue.

Morgentaagen hang udspændt fra Bakke til Bakke som et Tæppe over Dalen, steeg og sank og bølgede, sagtelig bevæget af milde Luftpust. Tæt uden for mig paa den højeste Abild sad et qvidrende Svalepar. Fjernt og nær lød Lærkernes skingrende Morgensang, og derimellem Vibens muntre og Rylens klagende Toner, Hjejlens Fløjten, Horsegjøgens og Urhanens Skoggren. Det var ikke hiin mig saa velkjendte, saa kjære Fuglecencert, som Lundenes Sangere opføre paa min løvrige Fødeø; men lutter fremmede Stemmer — Hedens Beboere, der næsten alle tie om Dagen, og kun ved Solens Komne og Bortgang hilse dette Verdens oplivende Lys.

Endnu livligere blev det derude, da tillige Huusdyrenes Stemme lode sig høre ved Uddrivten: Koernes Drønen, Faarehjordens „uendelige Brægen", og Hyrdens Sang i gammeldags tungsindig Kæmpeviseskiil, med sine langtrukne Moltoner og ideligt gjenkommende Omqvæd. Men lidt

efter lidt hendøde een Stemme efter den anden; Taageforhænget over Dalen adskiltes, steeg og dannede sig i enkelte tynde Skyer, der alle snart hensmeltede i Glandsen af den over Lyngbjerget nu heelt oprundne Sol.

Hvor ofte klages ikke over de jordiske Glæders Kortvarighed! og dette gjælder ej allene om dem, som hiin vise Slave*) satte „udenfor vor Magt", men og om dem, som Sjelen selv fremkalder af sit eget uudgrundelige Dyb: Phantasiens Tryllebilleder — disse den indre Virksomheds yndige Skabninger — ere ligesaalidt vor Ejendom, ligesaa flygtige som enhver anden, der blot tilhører de udvortes Sandser. De henflyve, bortsmelte som hine Morgentoner. Vi stræbe forgjæves at holde dem tilbage; vi gribe efter de vigende Skygger, og vende tomhændede tilbage, eller erholde Noget, vi hverken have ventet eller ønsket. Saaledes gjenkalde vi stundom, efter flere Aars Mellemrum, een eller anden lykkelig Sindsstemning — stundom kommer den ukaldet — lønlig Glæde fylder vort hele Væsen, vi befinde os i en sød magnetisk Slummer, eller i Theriakiens**) første paradisiske Stadium, men som vi forgjæves anstrænge os for at forlænge, — ak! det staaer ikke i vor Magt — saalidet som Clairvoyancen i den Magnetisertes: Engelen

„kysser os omt og forsvinder";

den søde Ruus er forbi. Virkeligheden jager Indbildningen paa Flugt, eller de skjønne Forestillinger omskiftes pludselig, uvilkaarligt, ligesom een Drømmescene afløser den anden i vild Uorden, ligesom Billede følger paa Billede i den magiske Lygte. —

Jeg saae mig selv ved Thereses Side; hendes høire Arm omslyngede min Hals, hendes venstre en smilende Glut.

*) Epiktet. **) Opiumsruus.

Jeg saae os som Kronhelm og hans Therese — som Adam og Eva i Miltons Paradiis. Men strax derpaa fremstillede sig ukaldet Menneskets Forforer — højst sælsomt! — i Baronens Skikkelse. Med den alvorligste Villie stræbte jeg at bortmane ham — jeg mægtede det ikke. Istedenfor at vige, nærmede han sig og fæstede sit koglende Slangeblik stivt paa Therese; og hun, som uimodstaaelig afstedslæbt ved magnetisk Kraft, foer ind i den onde Fiendes aabnede Favn, han krystede hende — som Slangerne Laokoon — hun vreed, hun vaandede sig. Jeg foer til for at knuse hans Hoved, men Jorden aabnede sig, og under haanende Skrogger rev han hende med sig ned i Afgrunden.

Jeg foer op, som af en Drøm; jeg græd, som over et virkelig tabt Paradiis. —

„O Du ærlige Epiktetes!“ sukkede jeg, „hvad er da i vor Magt, naar ej engang Phantasien er det?“ —

„Phantasiens Brug!“ tyktes han mig at svare.

„Ja!“ raabte jeg, „det er et Varsel, givet af en kjærlig Aand — jeg vil frelse hende.“

„Hvem?“ raabtes der nede fra Haugen.

Det var min Vert, som røg sin Morgenpibe. Paa hans forundrede „Hvem?“ mærkede jeg først, at jeg havde snakket over mig; og forvirret, som jeg var, kunde jeg ikke svare andet, end: „nu kommer jeg strax.“

— Jeg skyndte mig derned. Han stod endnu paa samme Sted med Piben i Haanden, og saae sig rundt om, søgende den, som skulde frelses. —

Jeg betog ham Vildfarelsen ved at forklare ham, hvorlunde Indbildningskraften havde havt mig en Smule tilbedste, dog naturligviis uden at nævne ham Personen. —

„De taler med Dem selv,“ sagde han smilende —

„De bliver gammel — men Apropos, har De Lyst til at besee en Gravhoj, som jeg er ved at kulkaste? der finde vi ogsaa Damerne fra Solholm, og følge med dem til Gaarden — vi ere inviterede til Middag.“

Jeg samtykkede.

Under min Omklædning gav jeg mig til at gaae irette med mig selv, eller egentlig med min balstyrige Phantasie, fordi den havde laant den onde Aand Baronens Legeme.

„Hvorfor da,“ sagde jeg, „vil Du endelig gjøre ham til en samvittighedsløs ugudelig Forfører? At han har kaldet Therese „min Rare! min Søde!“ er vel i Grunden blotte tilvante Talemaader, som en Mand paa hans Alder gjerne uden Anstød kan bruge til en Pige, der kunde være hans Datter. Og i hans Øjekast til hende vil dog allene Skinsyge see noget meer end den Mildhed, han viser mod Alle og Enhver. Hvad beviser vel det, at den plumpe Forvalter engang sagde til hende: „tag Dem i Agt for min Principal! han er en stor Skjelm efter Pigerne!“ Er han maaskee ikke selv een af hendes Tilbedere? Idet jeg saaledes straffede mig selv, mindedes jeg pludselig, at jeg om Natten havde havt en Forestilling ifsvne, som lignede meget den, der bares mig vaagen for; „men hvor kom saa Drømmen fra?“

Der stod jeg — kunde ikke komme videre, end Plato og Kant.

Da vort første Bestemmelsessted ikke laae en halv Miil fra Præstegaarden, gik vi derud; thi saaledes foreslog min Vert. Jeg, skjøndt kun halv saa gammel som han, havde vel hellere aget, men undsaae mig ved at tilstaae det. Hvor nemlig intet Seværdigt findes paa en Vej, der betjener jeg mig hellere af Hestenes Fødder, end af mine egne;

og fra Langebæk til Højen var kun Lyng, og intet andet. —

Vi fandt tre fire Karle ifærd med Arbejdet, og allerede saavidt, at Indgangen til et Gravkammer juſt ved vor Ankomſt viſte ſig. Da denne var ryddet, fik jeg Lyſt til at være den førſte i det „ſnevre Huus“, men ſaa lavt til Loftet var der, at jeg maatte ſaagodtſom krybe derind.

Snart befandt jeg mig i det egentlige Sovekammer, ſom nu førſtegang efter maaſkee mere end tuſinde Aars Forløb modtog et levende Væſen, og Morgenſolens Straaler, der belyſte en Leerurne, — ſaavidt jeg ved flygtigt Øjeſyn opdagede — den eneſte mærkelige Gjenſtand, Hulen indeholdt. Med dette Udbytte vendte jeg tilbage, og vilde ſtrax været ifærd med at underſøge Indholdet, hvis Præſten ikke havde afholdt mig:

„Lad os bie med det!“ ſagde han „ſee hiſt! der kommer ſaa ſandelig en Mand, der gjør mere af en ſort Leerpotte med brændte Been og andet Snavs, end af en god Potte Suppe i en Sølvterrin: han ſkal tage Laaget af — De ſkal ſnart ſee, hvor graadig han farer i Potten.“

I fejende Gallop kom den Omtalte i ligeſte Linie over Heden, og brød ſig hverken om Vej eller Sti. Inden et halvt Minuts Forløb var han ved Foden af Højen. Han ſprang af Heſten, uden videre at bryde ſig om denne, der ogſaa ſtrax ſkulde have benyttet ſin Frihed, hvis ikke een af Graverne havde grebet den i Tøjlen.

Den flyvende Rytter ſyntes at ville tiltale os; men da han i det ſamme fik Øje paa den aabnede Indgang, ſtandſede han pludſelig ſom forſteenet, udſtrakte Armene, og frembragte ikke andet end et langt „Ah!“ et ſaadant, ſom en Smarodſer udaander ved Synet af et lækkert Bord, eller en forlibt Tilſkuer ved Fremtrædelſen af en dejlig

Skuespillerinde. Da han havde staaet nogle Secunder med et Aasyn, som om han saae Himmelen aaben, og ikke Jorden, fik Tungen atter sin tabte Brug:

„Pastor! kjere Pastor!“ udbrød han bebrejdende, dog uden Bitterhed, „og det kunde De gjøre, uden at lade mig det vide!“

„Jeg vilde overraske Dem,“ faldt Pastoren ind, „med en lille underjordisk Raritet, og her har De den“ — han viste paa Urnen.

Nu først faldt Antiqvarens Øine paa Skatten; thi under hiin Replik havde han dem endnu stivt fæstede paa Hullet i Højen.

„Ved Odin Haugadrot! og alle Aserne!“ jublede han, „det er den skjønneste, jeg til Dags Dato har seet; en Form aldeles magelos! — og Størrelsen! — ypperlig conserveret! — med begge sine Hanker! — og med Laag paa!“ —

Under disse Forundrings- og Glædes-Udbrud nærmede han sig langsomt Skridt for Skridt, satte sig paa det ene Knæ, og lagde Hænderne sagtelig og klappende om Grydens Sider, som en Fader, der kjertegner sit Barn.

„Har De havt den aaben?“ spurgte han hurtigt.

Paa vor Benægtelse rev han et fiint hvidt Klæde op af Lommen, og udbredte det paa Jorden; men da han vel frygtede, at det ikke var stort nok til at rumme Indholdet, gjorde han det samme ved sit Halsklæde. Derpaa tog han med største Forsigtighed Laaget af, og stirrede en Stund med Henrykkelsens Smiil ned i den halvfyldte Urne.

„Lad Kammerraaden nu rode lidt omkring i denne Askemødding,“ sagde Præsten, „mens vi ryge en Pibe heroppe.“

Jeg stødte ham paa Armen.

„Siger intet," sagde han igjen ligesaa lydt, „siger intet, i nærværende Øjeblikke kan han hverken høre eller see, hvad der foregaaer omkring ham — det er med ham som med Urhanen i dens forlibte Ekstaser."

— „Det er dog et ganske uskyldigt Libhaveri," mente jeg, da vi havde lejret os paa Højens Top, „og jeg føler ret godt, hvorledes det kan blive til Lidenskab. For mig har ogsaa enhver Oldtids-Levning noget tiltrækkende, noget stille ærværdigt. —"

„— Saamænd!" sagde Præsten bifaldende, medens han slog Ild til Piben; „men at gjøre Oldsager til sit eneste Studium, deraf kommer dog aldrig noget stort ud."

„Det var alligevel tænkeligt," vedblev jeg, „at det med Tiden kunde give noget Udbytte for vor gamle Historie."

„Meget muligt," svarte han, „men at betragte det som det vigtigste af Alt, er dog en Smule naragtigt."

„Hvad et Menneske finder Kald til," meente jeg, „bør han vel anseе for det vigtigste, om han deri skal bringe det til Noget. Den, som med Ligegyldighed betragter og driver sin Dont, vorder stedse en Fusker: en Fusker er den Snedker, den Skomager, som ikke sætter sit Haandværk over alle andre; og det samme gjælder om Konstneren og Skribenten."

„Godt nok!" svarte min Modstander, og tog sig et langt Drag af Piben; „Alt, hvad vi øve, Leeg eller Alvor, maae skee med Lyst, ellers vorder det Alvorlige Leeg, og Legen for alvorlig; men hvorfor skal Snedkeren foragte Skomageren og Skræderen? og Konstneren den solide Videnskabsmand? Jeg har kjendt en Dansemester, som paastod, at hans Konst var Fundamentet til andre, ja til alle Videnskaber — Moralen med. Den samme Professor

Springgaas tog aldrig Hatten af for et Menneske, som gik indad med Fødderne, var han endog Kongens første Minister."

„Han var sikkert en Virtuos?" spurgte jeg.

„Det ansaaes han for," nikkede Præsten.

„Ja seer De, min Ven!" vedblev jeg, uden denne Stolthed havde han vist aldrig bragt det til Virtuositet. Eensidighed maae man holde Mennesket tilgode, da Alsidighed er uopnaaelig. En Virtuos i Tonekonsten maae gjerne for mig ansee en Violin for den vigtigste af alle menneskelige Opfindelser, naar han saa forstaaer at tractere den, — og en Digter troe sig indblæst af Guddommen selv."

„Hm! hm!" mumlede Præsten, „der er Noget i det, De siger; Herregaardsskytten for Exempel, som kommer der henne, han sætter Jagten over alt Andet i Verden, og foragter i sit Hjerte Enhver, som ikke kan skyde. Han veed ikke tydeligere at betegne den højeste Grad af Uvidenhed og Enfoldighed, end ved den Talemaade: „„Den Karl er saa dum, han kjender ikke Bukken fra Raaen"";" men selv skyder han rigtignok paa en Prik — jeg vil ellers forelobig sige Dem, at han staaer højt anskreven hos Baronen, der har ført ham med herind fra en Udenlandsrejse."

— Den omtalte Nimrod, en undersætsig, fortsmudset Person, med dybtliggende Øine, reed, ledsaget af en Hønsehund, lige hen imod os, lettede paa Hatten, og bragte os paa Tydsk Herskabets Hilsen: at samme nemlig kom strax efter, for at tage Højen i Øjesyn. Derpaa sagde han for sig selv i en skjemtende Tone:

„Aperpo, Hr. Pastor! Hvem giver Dem Lov til at kaste Ræve ut i min Revier?"

Præsten, som gjerne tydskedes, svarte: „ein guten Wort, min lieber Liefers! will er nicht trinken ein Schnaps?“

Hertil takkede Jægeren, og stod af Hesten. En af Graverne blev opkaldt med Madkurven, og en Serviet udbredt imellem os, hvorpaa Frokosten udpakkedes. Kammeraaden indbødes til at deeltage i Maaltidet, men han betakkede sig for det første, da han endnu ej var færdig med at undersøge den fundne Skat.

Da Skytten havde faaet den første Snaps, som han med opløftet Albue og langt tilbagebøjet Hoved hældte i Halsen, begyndte han oprømt:

„Akkeraat sodan sad jeg og min Lieutnant Ewald — han er nu Genneraal — i den nordmekaniske Krig, da den franske Genneraal Lafayette kam, og jog os væk fra vores Maaltid; men den Pus betalte jeg ham; fra Busken skikkede jeg ham en Valet, so han glemte at sto op igjen —“

„— Lafayette,“ rettede jeg, „lever jo endnu.“

„Det mo være en Søn af min Lafayette,“ svarte han, „for den jeg skød, rejser sig min Seel ikke før Domsdag.“

Præsten blinkede til mig, og fyldte atter Tomlingen til Lafayettes Banemand. Han stak ud, og takkede med en nye Anekdot fra Krigen, endnu mere heroisk end den første.

Nu kjendte jeg min Mand, og gjorde ingen flere Bemærkninger ved hans nordmekaniske Krigshistorier, der for hver ny Snaps vandt baade i Omfang og digterisk Højhed. Hvad der egentlig gav dem Værd, var dog den Omstændighed, at Forfatteren selv troede sine Fictioner; thi det er ligesaa almindeligt, som billigt, at Løgneren

saalænge søger at narre Andre, til han omsider vorder sin egen Nar.

Endelig kom da Herskabet. Skytten satte sig tilhest, reed Vognen imøde, og escorterede den til Højen. Inden han begav sig bort til Dagens Forretning, maatte han, med synlig Ærgrelse, døje en grov Bommert mod den ædle „Waidkonst," som han kaldte den:

Hans Herre sagde nemlig til ham: „See nu, min kjære Johan! at Du skaffer os nogle Snepper til Aften!"

Øjeblikkelig standsede han Hesten, som om han vilde til at lægge an, satte et Ansigt op, hvori først Forbauselse og derefter Mødynk blandet med Ringeagt ikke utydelig afmalede sig.

„Snepper? — Snepper!" gjentog han, „i Juny Monat? om Baronen so vilde forere mig Solholm op ok net som den stoer, kunde jeg ikke skaffe Dem en Sneppe idag; po denne Aarsens Tid har vi her i Landet lige saamange Elefanter som Snepper." —

„Naa naa!" sagde Baronen, „Snepper eller Brokfugle, det kommer ud paa eet."

„Det gjør Fanden," mumlede Dianas Yndling, idet han hurtig drejede Hesten, og galopperede bort, maaskee fordi han frygtede for, at han ikke længer vilde være istand til at hemme Udbrudet af sin billige Harme.

Ligesom de Kjørende kom af Vognen, ilede de hen til Kammerraad Urold, der endnu laae paa Knæerne, ragede med en Sølvsøger, og lagde de fundne Herligheder tilside paa sit Halsklæde. Han hilsede blot med hurtige Nik. Den skjelmske Therese faldt ham strax i Flankerne.

„Men Gud bevar os vel," raabte hun, „bruger De deres rene fine Lintøj til saadant Snavs!"

„Snavs?“ gjentog han, dog uden engang at see paa hende.

„Hvad tænker De, Fruen vil sige?“ vedblev hun, og tog fat paa en Flip af Lommeklædet.

Men han, som mærkede hendes Hensigt, greb hendes Arm med en Musekats Raphed, og sagde bestemt og truende: „De la'er det ligge!“

Therese rev Armen til sig; hun blev virkelig vred, men det klædte hende alligevel nydeligt, og fremstillede blot en ny Variation af Skjønheden. —

Kammerraaden tog ikke nogen Notice heraf, men hældede med stor Forsigtighed Smullet i Urnen, som han tog under den ene Arm; og med Reliqvierne i den anden Haand, rejste han sig nu, hilsede og sagde:

„Den Opdagelse, jeg her har gjort — det forstaaer sig med Hr. Pastorens Bistand, hvorfor jeg er hans evige Skyldner — er af allerhøjeste Interesse og Vigtighed. Lad os tage Plads for Exempel her oven paa denne samme classiske Høj, og der vil jeg give mig den Ære, nogle Minutter af fængsle Selskabets Opmærksomhed.“

Huldtsmilende som en ung Professor bukkede han for os, vendte sig, og begyndte paa Opgangen; men da Højens Stejlhed gjorde ham denne vanskelig, tog Vang og jeg ham under Armene; thi vort Tilbud, at bære Helligdommene, vilde han ikke modtage — han havde dem alt for kjer, til at betroe dem i Andres Hænder.

I Højens Top var en rund Fordybning, paa hvis Kant vi satte os; i Midten stode Gjenstandene for vor Opmærksomhed og Antiqvarens Forelæsninger.

„Mine Herrer og Damer!“ tog han tilorde: „De see her de jordiske Levninger af den danske Konge Hadding, og hans Dronning Hartgrepe!“

Her gjorde han en Pause, dragende Vejret dybt, som Een, der just har lettet sit Sind for en stor Hemmeligheds Byrde. Baronen smilte næsten umærkeligt; hans Datter saae paa Kammerraaden med store Øine, som om hun ikke vidste, enten det skulde være Spøg eller Alvor.

Therese paalagde sig ingen Tvang — som Vang og jeg, der beed os i Læberne — hun loe ret hjertelig; og Præsten mumlede sit „hæ! nu rider Fanden Conrectoren."

Oldgrandskeren hørte det ikke, eller lod saa; han vedblev som følger:

„Mine Herrer og Damer! denne Paastand er ikke greben af Luften; jeg skal føre dem Beviserne: denne Høj kalder Almuen Luushøj. Denne Benævnelse maae ingenlunde udledes af et vist almindeligt Insect; men af det gamle ubrugelige Lius, det samme som Lys, der atter er bleven udtalt Lis — Engellænderne, som nedstamme fra Jyderne, kunne endnu ikke prononcere Vocalen y — Consonanterne L og R forvexledes lettelig, og saaledes faae vi Rishøj. Dette er en forkortet Udtale af Ripshøj; Ripshøj ligesaa af Gripshøj. Dette er kommen af Grepshøj; Grepshøj af Grepeshøj, og Grepeshøj igjen af Hartgrepeshøj. Nu kommer det af sig selv: Hartgrepeshøj — Grepeshøj — Grepshøj — Gribshøj — Ripshøj — Rishøj — Lishøj — Lyshøj — Liushøj — Luushøj — der har vi det!"

Med et triumpherende Smiil saae han sig rundt om i Kredsen, som om han trodsede al videre Modsigelse; men heller ingen fandt Sted; thi Enhver af os vilde hellere nyde noget meer af denne gamle Suurdejg. Efter en kort Pause tog atter ved:

„Sagnet beretter os, at denne Hartgrepe var meget troldkyndig, og at hun i levende Live førte sin Mand,

Kongen, med sig til Underverdenen, hvilket betyder hverken meer eller mindre, end at de lod sig begrave i een og samme Hoj — nu har vi dem altsaa her begge to. Og skulle vi derpaa skride til Undersøgelsen af de tilstædeværende kostelige Levninger. Jeg sagde: vi har dem begge to; men egentlig har vi kun det Halve af dem; thi det andet Halve ligger paa Havets Bund —"

„— Og naar nu" — afbrød Baronen med et sarkastisk Sideblik til Præsten, — „naar nu Kammerraaden ovenikjøbet forblander den øvrige Halvdeel af de salige Been, kan det blive vanskeligt nok, at faae dem samlede igjen paa Dommedag!"

Den Tiltalte mumlede: „Hæ! Spotter! Fritænker! bedst at lade som man ikke hører."

Det skulde blevet vanskeligt at qvæle Latteren, hvis ikke Spotterens letsindige Yttring havde vakt Uville hos os andre. Men jeg bemærkede til min Skræk, at Therese smilte til ham — min Drøm randt mig i Tanker, og en Febergysen gjennemfoer mig. En lang Tirade af Urolds Forelæsninger gik nu mine Ører forbi, og jeg vaktes først af mine mørke Grublerier, da han rejste sig, og overrakte Therese en Stump rustet Metal, der havde Skikkelse af en Kasketskygge.

„Betragt engang dette!" sagde han, „Herrerne ville glatvæk erklære det for et Stykke af en Hjelm — intet mindre! det er et Pragtsmykke, Damestads! hvilket jeg strax vil gjøre Dem begribeligt!"

Og nu beviste han, idet Tunge og Fingre manøvrerede med lige Hurtighed, at Stumpen var en Deel af et Diadem; men da han, for end mere at tydeliggjøre sig, og vise, hvorledes det havde siddet, tog fat paa Thereses

Hoved, som om det havde været et caput mortuum, slog hun til hans Haand, sprang op, og sagde:

„Mit Hoved frabeder sig den Ære at tjene Dem som Skabilken! brug Deres egen Parykblok, naar De vil opstikke Dronning Hartgretes Sæt!“

„Hartgrepe!“ rettede han koldsindig, og lagde Diademet ned, for at fremtage en anden Raritet. Men Therese og hendes Veninde forlode Auditoriet og trippede ned ad Højen. Vang fulgte deres Exempel; og efterhaanden listede vi andre os ogsaa bort, saa at Professoren tilsidst blev allene tilbage.

Uden at fornærmes raabte han efter os: „Gaaer De ind i Gravkammeret, da vær for Himlens Skyld forvarlige, om der skulde være flere Urner! jeg kommer strax.“

Jeg bukkede mig for at gaae ind i Højen; men standsede, da jeg saae begge Pigerne i en Stilling, som tydede paa fortrolige Meddelelser: de holdt hinanden omfavnede, og Mariane støttede sin Pande mod Thereses Skulder. Jeg trak mig tilbage, og paa Baronens Indbydelse traadte jeg hen til Vognen, for at tage min Andeel i den medbragte Frokost.

Kammerraaden var endnu ivrig beskæftiget med paany at gjennemrage Beenkullene, da vor Vert raabte op til ham:

„Kom nu Hr. Antiqvitetsraad! og faae lidt Vederlag! De har tracteret os med Suppe, kogt paa gamle Been; men hvor kraftig den end var, troer jeg dog, vi kunne trænge til Spise fra nyere Tider.“

Den Tiltalte, som saae, at der var anrettet med gode Sager, og Flaskefoderet aabnet, forlod sit Liggendefæ, og ilede ned til Vognen; man mærkede strax, at han var Ven af et godt Bord. —

Da vi Mandfolk vare samlede om Dyreryggen, savnede Baronen først Damerne:

„Hvor er Jomfru Dyber og min Datter?“ spurgte han, „see til de Fandens Tøser! hvad kan de bestille saalænge i Graven? Man skal see, de holde Sjelemesse for Lange Margrethe, eller hvad det er hun hedder — aa! vær saa god Hr. Vang og hent os dem!“ —

Vang gik, men kom ikke igjen. Efter et Indhug i Stegen og et Glas rundt, sagde Baronen:

„Jeg troer, paa min Ære! at Candidaten maae anticipere den gejstlige Stands Forrettighed, at absolvere smukke Synderinder — Hr. von Nordstjerne! vil De ikke ikke ind i Skriftestolen?“

Jeg fulgte Opfordringen. Da jeg var kommen ind til de Trende i Højen, bemærkede jeg en synderlig Alvor i Alles Ansigter. Ingen af dem talte, men stode med nedvendte Blikke og ubevægelige som Marmorfigurer paa et Gravminde.

En Stund antog jeg samme Stilling, indtil Vang omsider brød Tausheden, idet han ligesom opvaagnede af en Drøm, greb Thereses og min Højre, og, inden vi vidste, hvad han vilde, eller kunde forhindre det, lagde dem sammen med de Ord:

„Hvad Graven har tilsammenføjet, skal Ingen paa Jorden adskille.“

Therese rev hurtig sin Haand løs, og med det Udraab: „Komediantspiller!“ ilede hun ud i det Frie; Veninden fulgte hende noget langsomt.

Vang holdt endnu min Haand, og spurgte med godmodigt Skjelmeri: „blev Du ogsaa vred, Nordstjerne?“

Jeg tænkte paa, hvad jeg skulde svare ham, thi vred var jeg i Grunden ikke; men han tog atter Ordet:

„Seer Du, amicissime! jeg har blot fremskyndet hvad alligevel vilde skee. Allerede igaar indsaae jeg, at I to vare bestemte for hverandre, og da jeg nu ubemærket af Pigerne kom herind, bekjendte hun for sin Fortrolige, at hun virkelig havde Godhed for Dig. Da de bleve mig vaer, frygtede de med Grund for, at jeg var bleven et ukaldet Vidne til denne Bekjendelse, og heraf kom det, at Du ved din Ankomst fandt os alle Tre saa forlegne. Hvad skulde jeg gjøre? Du var dog nærmere berettiget til at indvies i Hemmeligheden, end jeg. Men hertil kommer endnu en høist vigtig Bevæggrund til mit raske Skridt: imellem os! Baronen er en stor Vellystning og farlig Forfører. Therese er nu hans nærmeste Maal; og for at naae dette søger han, efter gammel heldig Praxis at nedrive Kydskhedens eneste og stærkeste Bolværk — jeg mener Religionen. Den anden, nemlig Æren, falder snart bagefter. For at frelse det vakkre Barn, fik jeg det Indfald at kaste hende i Armene paa Dig, da jeg havde temmelig Vished for, at Du ikke vilde støde hende bort."

Skinsyge og Frygt, Kjerlighed og Glæde strede om Herredømmet i mit heftigt bevægede Sind.

Jeg trykkede den fremfusende Vens Haand, og sagde: „det synes som om jeg, uden at søge, skal finde tvende af Livets yndigste Blomster — Venskab og Kjerlighed. Dog hvad den sidste angaaer — jeg er ikke uden Bekymring — sig mig: skulde Therese virkelig lægge Øre til Baronens Lærdomme?"

„Med hendes vittige Hoved og sorgløse Letsind, kan det vel være at befrygte," svarte han „dog staaer allerede een frelsende Engel ved hendes Side — hans egen Datter. Hun er just det Modsatte af Faderen, følelsesfuld,

from, ja man kunde vel sige andægtig, sin ædle ulykkelige Moders udtrykte Billede. Jeg veed, at hun af al Magt modvirker Faderens giftige Indskydelser; men Kjerlighed vil alligevel udrette mere end Venskab. — Din Haand bæver? rolig, Nordstjerne! Med Fatning maae Du igjen træde ud til Selskabet — vi kunne ikke tøve længere herinde.« —

Med tvungen Rolighed fulgte jeg ham, og under en næsten almindelig Taushed, som kun Baronen nu og da med et lystigt eller og et frivolt Indfald afbrød, kjørte vi til Herregaarden.

---

4. Solholm.

Denne Gaard ligger, som de fleste gamle i Danmark, lavt og paa en sumpig Grund, for ej at mangle Vand i de omgivende Grave. Den er anlagt midt i en Engdal, men Bakkerne paa østre og vestre Side ere saa høje, at man endnu paa en Fjerdingmiils Afstand ikke seer andet af Solholm end trende Taarnspiir, hvoraf det midterste er lidt højere end de andre. De have en pyramidalsk Form, og Bønderne kalde dem, træffende nok, Solholms Tørvestruer. Seet fra de vestlige Bakker tager Herresædet sig smukt ud: over den foranliggende lave Ladegaard hæver sig den stolte Borg med sine mørkrøde Mure og blytakte Spiir. Bagved ojner man Trætoppene i Haugen, og til begge Sider udstrækker sig et Ellekrat, hvorigjennem en lille Bæk søger sin krumme Vej til Storaaen.

Slottet bestaaer af fire sammenbyggede Fløje, der indslutte en Borggaard, ikke større, end at en forspændt Vogn netop kan vende derinde. Udenom løbe dobbelte Grave,

der tilforn have været forsynede med Vindebroer; man kjender endnu tydelig disses Sted paa det nyere Muurværk i Broernes midterste Buer. Den inderste Pille ved begge Enderne har engang tjent til Fængsel; et lille firkantet Hul, med tykke overkalkede Jernstænger viser hiin første Bestemmelse. Nu ere de aldeles overflødige — nu, da Lovene yde et sikkrere Værn end Mure og Grave.

Det glæder derfor enhver Fredens og Frihedens Ven at see Bunden af den yderste Grav forvandlet til Eng, og den inderste hist og her bevoxet med Siv og Rør. Vindens Susen derinde forekom mig ofte som Sukke af henfarne Aander — deres, som vansmægtede i Smaadespoternes Fængsler, eller disses, der endnu sørge over gamle Dages forsvundne Herlighed og Vælde. Svanerne, der ikke længer formaae at udrydde den stedse skabende Naturs vegetabilske Frembringelser, syntes mig som Roligheds og huuslig Lyksaligheds yndige Symboler, naar de med opløftede Vinger glede, eller af sagte Luftninger omdreves, paa de Vande, over hvilke fordum Kampens Pile hvinte og Stridstompeten smeldede.

Slottets Indre er for Ukjendte en reen Labyrinth. Snevre Vindeltrapper føre fra eet Stokværk i et andet; korte og lange, lyse og mørke Gange lede til saa mange smaa og næsten ligedannede Værelser, at der for Ubevante krævedes Nummerering for at hitte Rede i dem, og først ved længere Ophold i Borgen kunde Benævnelserne „den røde Stue," „Generalens Cabinet," „Fru Elses Kammer," o. s. v. give sikker Anviisning til de betegnede Værelser. —

Blandt saa mange smaa, fandt jeg kun tvende ret store Sale. Den ene var Riddersalen — saaledes kaldet vistnok, fordi den indeholdt en Samling af længst hen-

farne Ridderes, Baronens Forfædres, Billeder, tilligemed deres velbyrdige Fruers. Da den nuværende Besidder her første Gang præsenterede mig sine Aner, med deres mørke, skjæggede Ansigter, nogle i Harnisk og guldbesporede vide Støvler, andre i de langskjødede Trøjer med Halskraver og Pibekraver eller med Pludderbuxer og brednæsede Skoe — da forekom han mig, med hans muntre Væsen og moderne Dragt, som en Fremmed iblandt dem, og ikke som deres Descendent og Arving.

Den anden, som var meget skjønt decoreret i nyeste Smag, syntes jeg — vel af denne Grund — meget mindre om, da den passede i den gammeldags Borg som f. Ex. et firkantet Vindue i en gothisk Kirke. At vi spiste her, fandt jeg rigtignok mere passende; thi i den førstomtalte vilde jeg bestandig troet, at de stolte Forfædre med Haan og Harme havde stirret ned paa det af Adelige og Borgerlige sammensatte Selskab, paa den Frihed og Lighed, der herskede mellem Herre og Forvalter, Frøken og Jomfrue, hvor Drikkeviser, som „Druen voxer paa vor Klode," bleve sjungne af ærbare Præstemænd.

Hvilke Forandringer blot i en Menneskealder! Ej engang tredive Aar tilbage maatte Præsterne lade deres Vogne blive holdende nede i Ladegaarden, Forvalteren fik Audients i Gangen, og Bonden vovede ikke at betræde den yderste Bro.

Anretningen var prægtig, og gjorde Vertens Gjæstfrihed Ære; dog smagte hans fine Vine mig, som om de vare blandede med Eddike og Galde, thi Therese var hans Dame, og lod til at finde Behag i hans Underholdning. Det var derimod øjensynligt, at hun skyede mit Blik, og mødte hendes Øjne mine, vendte hun dem hurtigen bort med aabenbar Kulde. Jeg underholdt mig da, saa godt

jeg efter min Sindsstemming var istand til, med min Dame, Frøkenen, hvem jeg atter fandt rigelig Anledning til at agte og beundre.

Jeg savnede hendes Moder, hvis Ikketilstædeværelse syntes at høre til Dagens Orden, da Baronen ej engang med et Ord havde anmærket den for Gjæsterne. Maaskee havde jeg ej heller savnet hende, hvis min nye Vens Yttringer i Gravhøjen ikke havde vakt Lyst hos mig til at kjende en Qvinde, han omtalte med saa dyb en Agtelse.

„Er Deres Moder ikke vel?“ spurgte jeg Datteren. Hendes Ansigt mørknedes.

Hun svarte med dæmpet Røst: „Min Moders Helbred er ikke med det bedste; men ønsker De at gjøre hendes Bekjendtskab, skal jeg efter Bordet føre Dem til hende.“

Mere blev for Øjeblikket ikke talt herom, men saasnart Kaffeen var gaaet omkring, erindrede jeg hende om det givne Løvte.

Aldrig saae jeg nogen Qvinde, der ved første Møde indgød en saadan Velvillie og Tillid, og tillige paabød en saa uimodstaaelig Ærefrygt. Jeg havde forestillet mig en gammel, af Sorg og Sygdom nedbøjet Matrone, og fandt en rank og fyldig Kone med meget meer end Spor af Skjønhed i det ædle Ansigt; men vel opdagede man snart Spor af Bekymringer — af bedske Taarer, kunde jeg sige — paa de blege Kinder; og naar hun aabnede Læberne til Tale, viste sig et Træk i Mundvigene, som om hun med nogen Anstrængelse dæmpede en frembrydende Graad. Dog kunde man ingenlunde tydelig skjelne, om denne Mine var medfødt eller et Minde fra søvnløse, hengrædte Nætter. Den dejlige Datter kyste den endnu smukke Moders Haand,

som hun med begge sine førte til Læberne, med en Inderlighed, der strax indtog mig for hende.

Vor Samtale angik meest min Familie, med hvilken hun i yngre Dage havde været bekjendt, og ellers ligegyldige Gjenstande; men den førtes fra hendes Side paa en Maade, som røbede baade den fineste Verdenstone, og tillige en højst uddannet Aand. Der undslap hende end ikke den letteste Hentydning paa hendes Skjæbne og Forhold til Baronen, der, om det ej havde været Verden bekjendt, alligevel antydede sig ved hendes Affondring fra ham og hans Selskaber.

Naar jeg i Samtalens Gang henvendte mig til Datteren, mærkede jeg, at hun, ligesom forskende, betragtede mig, og da jeg ved Afskeden fuld af Ærbødighed kyssede hendes Haand, tilsmilte hun mig med en ret moderlig Venlighed, og sagde i en Tone, som viiste, at hun meente det: „Det vil glæde mig at see Dem oftere."

Jeg bragte siden i Erfaring, at det var Skik paa Solholm, at Gjæsterne efter Bordet aflagde Visit hos Baronessen — Baronen kaldte dette „Cour" — men nu første Gang undrede det mig, efterhaanden her at see mine Bordkammerater komme og gaae. Den første, der efter mig ved Kammerjomfruen lod sig melde, var Præsten i Langebæk, hvem Baronessen modtog høfligt men koldt. Det var mig tydeligt, at hun, over Mandens Særheder, miskjendte hans gode og agtværdige Egenskaber. Selv han følte dette, thi, gjengjældende een Ubilligbed med en anden, mumlede han i Bortgangen: „Rar Dame! men stolt — stolt!"

Hun hørte det, og smilte næsten umærkeligt. —

Efter ham, nær ved at støde ham tilbage i Døren, kom Pastor Rumsøe, glødende af Baronens søde Viin.

Hans Holdning var stiv, som hans Conversation; thi han havde kun naaet den første Grad af Beruselse, i hvilken man endnu mærker sin Tilstand, og, for at skjule den, antager en langt større Ærbarhed, og stiver Knæerne meer, end fornødent gjøres.

Hans Hensigt lykkedes ham virkeligt hos den med Bacchi Mirakler saa ubekjendte Dame. Hun troede, at han just var kommen ud fra en Ordstrid. Dette yttrede hun uden synderlig Tilbageholdenhed for Datteren. Hans Collega derimod vidste bedre, hvorledes han var faren, thi da de carambolerede i Døren, brumlede han godmodigt: „Evoe, Evan! quo me rapis?“ —

Thereſe udeblev ikke; men da hun, ligesom ved Bordet, syntes at skye mig, fornam jeg, at jeg nu vilde blive tilovers, og anbefalede mig.

Vang mødte mig udenfor. Han var den eneste af dem, der hørte til Gaarden, som gjorde Opvartning hos Baronessen. Baronen paalagde sig i denne Henseende ingen Tvang, den nye Forvalter ikke heller; men meest harmede det mig, at see den unge Baron — en Knøs paa sexten Aar — følge Faderens Exempel. Han var letsindig og vilter, men ikke ond, skjøndt jeg snart bragte i Erfaring, at den gamle Baron gjorde Alt for at fordærve ham, og især for at fjerne ham fra Moderen. Meer hertil virkede dog hendes egen Strænghed; thi, for at modarbejde sin Mand, havde hun taget det urigtige Greb, at behandle Sønnen med Haardhed. Hun maatte overſee den Sandhed, at Kjærlighed (jeg mener den active kjærlige Behandling) ikke forkjæler, men vel Forelskelse. Ikke sært da, om Drengen skyede sin Moder, af hvem han idelig maatte høre Irettesættelser, og holdt sig til Faderen, hvem han alligevel ikke elskede, fordi han ikke agtede ham,

da denne ej allene lod ham have sin Frihed i alle Ting, men endog opmuntrede ham til Galskaber. Sørgeligst plejer da Udfaldet at vorde, naar den ene af Forældrene kjeler, og den anden idelig revser; men, hvorvel det unge Menneske befandt sig i et saadant Tilfælde, gjorde han dog en Undtagelse fra den opstillede Grundsætning. Han blev siden, da han havde udraset, en taalelig brav Mand, af dem, der just ikke gjøre meget Godt, men heller intet Ondt.

Jeg kunde fristes til at troe, at der gives Naturer, som ikke kunne fordærves, saavelsom andre, der, endog med den omhyggeligste Opdragelse, ikke kunne forædles. Hvo skulde have troet andet, end at den samvittighedsløse Fader maatte have opdraget et Asskum — en Lovelace? Stedse stræbte han at gjøre Sønnen Dyd og Religion saa latterlig, som han med sin Vittighed virkelig var istand til, og greb hertil, ret med Lyst, enhver mulig Anledning og Lejlighed.

Endnu samme Dag, da jeg fra Baronessen gik tilbage til Selskabet, blev jeg Vidne til en saadan højst oprørende Scene. Jeg aabnede Døren til et Gjennemgangsværelse, og i samme Øjeblik traadte Baronen og Forvalteren ind af den modstaaende Dør, just som den unge Laps brødes derinde med Søsterens Kammerjomfru om et Kys.

„Nej, see til den Helvedes Knægt!“ raabte Baronen, „nu kan jeg nok ikke længer have mine Piger i Ro for ham! han snapper Maden af Munden paa mig!“ —

„Æblet falder ikke langt fra Stammen!“ gryntede Forvalteren med sit sædvanlige Pruft oppe i Næsen og sin modbydelige Latter.

Hans Herre smilte som Een, man siger en stor Ar-

tighed, og Drengen, benyttende den faderlige Opmuntring, foer ud efter den flygtende Pige.

Da jeg kom tilbage til Billardstuen, hvor der sædvanlig blev drukket Kaffe og røget Tobak, var denne allerede tom. En Tjener sagde mig, at Selskabet var i Haugen, og tilbød sig at vise mig derned. Men jeg vilde hellere blive her med den Beslutning, alvorligen at undersøge mit Hjertes Tilstand, og hvilke Kræfter jeg kunde opbyde, for at bekæmpe en Lidenskab, der — det følte jeg vel — allerede havde vundet formeget i Styrke, og som ugjengjældet let kunde vorde min Roligheds Grav. Selv i det Tilfælde, at den blev besvaret fra Thereses Side, mon den da ej kunde geraade mig til endnu større Fordærvelse, hvis hun for silde befandtes at være min Kjerlighed uværdig? — Nøje, upartisk, men strængt, foresatte jeg mig at drøfte hendes Opførsel — ak! Den Forelskede i sin berusede Tilstand er kun slet skikket til Undersøgelser, der kræve den fuldkomneste indvortes Rolighed og Ligevægt. Hvor skulde vel en Dommers Koldblodighed findes hos den, hvis Hjerte gjennemstrømmes af Ild? hvis Indbildningskraft fører ham fra een Yderlighed til en anden og aldrig tillader ham ret længe at holde Forstandigheds og Skjønsomheds Middelvej? Snart forekom hun mig som en Engel, hvis himmelske Reenhed noksom beskyttede hende mod en Vellystnings Angreb, og tillige gjorde enhver Selvfristelse umulig.

Da straffede jeg mig selv for min barnagtige Skinsyge, og følte, efter i Tankerne at have gjort den Forurettede Afbigt, en vis munter Rolighed, som varede saalænge, som der kan være mellem eet Suk og et andet. Thi snart hviskede en Stemme inden i mig: „Hun er jo dog hverken meer eller mindre end en Qvinde, en Skab-

ning, „hvis Navn“ — det er, hvis Natur — „er Skrøbelighed“; et „Leerkar“ sammensmeltet af Forfængelighed, Falskhed og Sandselighed. Og denne er dertil vild og letsindig fremfor de fleste af hendes Søstre. Det er din Forelskelse, der gjør Dig blind for hendes Fejl, eller rettere blænder dit Blik ved den Glorie, med hvilken den har omgivet hendes Ansigt: hun er i Grunden som de Andre baade i Sind og i Skind.“

Saa oprørtes min Stolthed, og Intet syntes mig lettere, end strax at afkaste et saa uværdigt Aag. Men saa hviskede strax den anden Stemme: „Hvad, om hun elsker Dig? om denne Kjerlighed var det af Forsynet bestemte Middel til hendes Frelse? Hvad om hun ved din Side endog kunde vorde et Mønster for Koner og Mødre?“ —

Herpaa smagte jeg lidt med lønligt Behag, indtil den søde Smag udslettedes ved den første Stemmes bittre Tilsætninger: hm — om? — dersom? — byg ikke paa Muligheder! — om hun elsker Dig? deri stikker det. —

Og nu tog jeg mig for, ene og allene for det første at holde mig til Undersøgelsen af dette Hovedpunkt; men jeg kom bestandig ligevidt: jeg kastedes som en Fjederbold frem og tilbage mellem Nej og Ja. Nu syntes mig, at Symptomerne paa hendes Kjerlighed vare tydelige nok — og atter forekom mig hendes Kulde og Ligegyldighed mig ligesaa indlysende. Det var virkelig, som om jeg havde været besat af tvende Procuratorer, den ene hendes Actor, den anden hendes Defensor. Selv var jeg den livagtige Herman von Bremenfeld som Dommer, der stedse gav den Ret, som talte sidst.

Temmelig lang Tid har vistnok Sagens Plaidering

medtaget; thi da jeg kom til mig selv igjen, stod Vang foran mig med sammenslyngede Arme, og sagde:

„Bravo! nu seer jeg, Du elsker tilgavns, siden Du sover med aabne Øjne. Den rigtig Forelskede maae have Øjne og ikke see, Ører og ikke høre. Her har jeg staaet et halvt Qvarteer foran Dig usеet og uhørt — det glæder mig — Alt hvad Menneskет foretager sig, bør det gjøre tilgavns — Halvhed duer aldrig, allermindst i Kjerlighed."

Lidt fortrædelig — enten det nu var over at forstyrres i mine Grublerier, eller fordi en saa nye Bekjendt, der endnu ej kunde gjøre fuld Paastand paa Vennenavnet, saa ligefrem afslorede en Hemmelighed, han selv paa engang havde paanødt mig og indtrængt sig i. —

Nok er det, jeg fik det Indfald, ganske hensigtsløst at spørge ham: „jeg vil haabe, at Du selv altsaa er enten kold eller varm?"

Han traf Brynene ned, og svarte langsomt: „Det er ganske rigtigt! een af Delene er jeg — jeg er virkelig kold — desbedre! — eller desværre! — Kom med ud i det Frie!" sagde han derpaa hurtigt, „i Venskab er jeg ikke kold — jeg har ikke frarevet Dig din Hemmelighed, nu maae Du dele min!" —

Vi gik tause gjennem Haugen ud i Ellekrattet, og satte os paa en Græsbænk ved Bækken.

„Nordstjerne!" sagde han med dyb og alvorlig Stemme: „Du er den eneste, foruden mig, som nu veed, at Frøken Sonnenthal elsker mig; thi hun veed det vist ikke selv."

Forundret saae jeg paa ham: „Og Du?" —

„Er kold," svarte han; „og er dette ikke bedst for os begge? Kløften mellem os er altfor uhyre, hun riig — jeg fattig, hun af gammel adelig Herkomst — jeg —"

Her holdt han pludselig inde, støttede Albuen paa Knæet og Panden mod Haanden. Efter nogle Secunders Taushed, den jeg ikke følte Kald til at bryde, lænede han sig tilbage mod en Træstamme, saae med sammenslyngede Arme lige ud for sig, og, som om han havde talet til den forbirindende Bæk, vedblev han koldt og roligt, liig den, der fortæller et Eventyr fra fjerne Tider eller Lande:

„Jeg er en Frugt af forbuden Elskov, falden i Mørke fra Stammen, og i Mørke henslængt saa langt, at jeg neppe igjen skal finde den.

„Af Almuefolk kan jeg ikke være oprunden; thi enten var jeg da bleven qvalt i Fødselen, eller og havde min Moder vedkjendt sig mig. En Prindsesse har hun heller ikke været; thi i dette Tilfælde maatte der være sørget lidt bedre for mig. Min Herkomst maae vel altsaa søges i Middelstanden. En Præst — gammel Enkemand, velhavende og barnløs, fandt mig en Morgen i sin Forstue. Han antog mig, opdrog og underviste mig til mit syttende Aar. Da han havde dimitteret mig til Universitetet, og udstyret mig med Klæder og de nødvendige Penge, gik han derhen, hvor jeg haaber, han har fundet Lønnen for sin faderlige Kjerlighed imod det faderløse Hittebarn. I fire Aar fuldendte jeg mit academiske Cursus — ja! Du var maaskee selv tilstæde, da jeg tog Attestats. Siden har jeg været Hovmester. Du indseer nu selv, at om jeg end ogsaa elskede Frøkenen, kunde jeg ikke tænke paa nogen Forbindelse med hende."

„Du har Ret, min Ven!" svarede jeg; men Eet maae jeg oprigtig sige Dig: naar Du vidste, at hun elskede Dig, borde Du saa ikke, for hendes Roligheds Skyld, have forladt Solholm?"

„Jeg har kun vidst det i tre Dage," svarte han.

„Vel har det paa nogen Tid af og til forekommet mig saa; dog agtede jeg ikke stort paa disse tvivlsomme Symptomer: Sukke, Farveskiften, etcetera etcetera, — og meente, at den os Mennesker medfødte Egenkjærlighed let kunde forlede til at udtolke dem falskeligen. Men uforvarende, ubemærket kom jeg til at høre hendes Bekjendelse for den paatrængende Veninde. Det forstaaer sig, Nordstjerne! nu rejser jeg; men hvorhen? og under hvilket Paaskud?"

Det glædede mig at kunne tilbyde den ædeltænkende Ven Lejlighed hos mig, til han enten fik en anden Condition eller kom i Embedsvej. Baronen vilde ikke være vanskelig at tilfredsstille; thi flere Gange havde han stiklet paa sin Hovmesters altfor moralske Opdragelsessystem. Baronessen derimod agtede ham, og mistede vistnok saare nødig en saadan Mentor for hendes Søn. Og Frøkenen — dog, hvad kan ikke Fraværelse udrette med Tidens Hjælp?

Længe varede vor Samtale; thi ogsaa Therese var Gjenstand for samme, hvorvel jeg endnu hverken naaede Overbeviisning om hendes Characteer, eller kom til nogen Beslutning for Fremtiden.

Men Velanstændighed bød mig vende tilbage til Selskabet, og afbryde den venskabelige Ordveksling, der var mig saa behagelig, fordi den angik den fortryllende Therese, og fordi min Modstander tapperligen modsagde enhver af mig opkastet Tvivl om hendes Uskyldighed. Den muntre Larm i Haugen mindede os om at bryde op.

Vi fandt de Fleste forsamlede ved Fortunspillet.

„Det er dog et sandt Ordsprog" raabte Baronen os imøde, „at Alting klæder de Smukke godt. Vil De bare see paa Jomfru Dyber, hvor kjedet hun bærer sig ad!"

„Og dog er Potten nu min!“ sagde hun smilende, idet hendes forvildede Kugle slumpede ind ad Nihullet.

„Det er virkelig et Lykkespil“ sagde Præsten i Langebæk, der som blot Tilskuer sad paa en Bænk ved Siden, „og bærer med Rette den vægelsindede Gudindes Navn og Billede.“

„Hvormange andre Fejl hun end har“ tog Baronen Ordet „blind er hun ikke; det see vi nu — hun favoriserer Ungdom og Skjønhed.“

„Maaskee“ svarte Præsten; „kommer den sidste Gave ogsaa fra Fortunas Haand — men see der igjen! Var nu ikke den Kugle sigtet lige paa Mellemhullet, men bliver kastet tilbage i Sandet; er det ikke uretfærdigt.“

„Ingenlunde!“ meente Baronen „den var altfor stærk.“

„Saa kommer jo mine Ord igjen, at Dueligheed, Kraft og Mod udretter intet uden Lykkens Bistand.“

„Men hvad betyder da Ordsproget, Hr. Pastor!“ spurgte Forvalteren, der slog den uheldige Kugle: „Lykken staaer den Djærve bi?“

„Ordsproget er ikke saa uhjemlet,“ faldt Dommen, „naar man veed den oprindelige Betydning af djerv, der er det samme som næsviis, uforskammet, dumdristig. Folk af saadan Characteer er som oftest Fru Fortunas Kjeledægger. Derfor hedder det og: Hvo som vover, han vinder, nemlig vover uden Raison.“

Forvalteren prustede, men blev Svaret skyldig. Baronen smilte, saae hen til mig, og gjorde en Grimasse ad Forvalteren, som vendte Ryggen til, i Begreb med at kaste. Jeg antog Baronens Djekast som en Opfordring til at deeltage i Samtalen.

„Min Mening,“ sagde jeg, „er den: at Spillet har

faaet en urigtig Benævnelse og Skytsgudinde. Er det ikke ved et vist Maadehold her vindes? ved at passe en Middelvej mellem Svaghed, Langsomhed, Frygtagtighed paa den ene Side og paa den anden Forvovenhed og overdreven og utidig Kraftanspændelse? Dygtighed forenet med Sindighed naaer jo sikkrest Maalet. Det er ikke meer end billigt, at den, der løber Storm til Lykken, bliver tilbageslaaet, og at den Svage og Fejge forsilde eller aldeles ikke naaer sit Mæd."

„Rem acu tetigisti!" mumlede min Præst.

„Altsaa" sagde Baronen leende, „kommer jeg vel til at give Damen derhenne Afsked; men hvem sætter jeg istedet?"

„Middelmaadighedens Gudinde" sagde en Pige med et dristigt Aasyn, der nylig var kommen til.

„Middelmaadigheden, skjønne Jomfru!" sagde Bang skjødesløst, „har ingen Gudinde, den behøver ingen, den hjælper sig selv. For lidt og formeget fordærver Alting. Verden — jeg mener de Vældige i Verden — er bedst tjent med middelmaadige Redskaber, som kunne udrette det, de skulle, hverken meer eller mindre; deres Middelmaadighed er deres Fortuna."

Min Præst tog sin Pibe af Munden, og sagde: „jeg er temmelig sikker paa at gjette Deres Text, Lykken er de Daarliges Formynder, ikke sandt?"

„Saa omtrent," svarte Bang; „kun istedenfor Daarlige bør man sige, de Villieløses, deres, jeg omtalte, der ingen fast og sikker Villie have selv, men virke som blinde Redskaber for Andres. Da de ikke kunne undvære Formynder, tykkes mig ej heller, man kan kalde dem daarlige, naar de give sig under Lykkens Formynderskab."

Under denne Samtale havde jeg, saa hemmeligt jeg

kunde, iagttage begge Veninderne. Frøkenen spillede ikke med, men sad paa en Sidebænk, og Thereſe beſtandig hos hende, undtagen naar hun maatte frem og kaſte. Hun ſmilte uforbeholden ad Vangs Tale; Mariane derimod rødede — om ikke Mishag — saa dog en Slags Uvillie, blandet med Bekymring; men selv gjennem denne Sky paa hendes ædle Aaſyn ſtimtede jeg Blinket af Kjerlighedens Lue. Vel troligt, at kun min Vens Meddelelſe havde gjort mig saa ſkarpſynet. Endnu var jeg ikke selv saa forelſket, at jeg jo kunde føle ved fremmed Ulykke; og en beklagelig Ulykke var viſt nok Frøkenens Kjerlighed, thi rimeligviis vilde den i saa blødt og ſtille et Hjerte ſlaae dybe Rødder — og Moderen, hvem denne Datter allene bandt til Livet, naar hun engang opdagede hendes haabløſe Lidenſkab — — her afbrødes jeg i min mørke Tankegang ved det Raab: „Havgufen!“

Det kom fra en af Gjæſterne, ſom ej havde deeltaget i Spillet, og nu ilede fra Marken ind i Haugen, for at varſkoe Damerne; Spillet hævedes ſtrax og Alle ſøgte den nærmeſte Vej til Huus, for bag tætte Vægge at ſkjerme ſig mod Havets ſkumle Aand, der indhyllet i Taagen, farer hurtig og lumſkelig frem, udſlyngende ſine frygtelige Pile: Febre, Gigt, Tandpine, Hoſte og Snue.

Det er netop paa de ſkjønneſte Sommerdage, Havgufen kan ventes. Naar alle Vinde ere til Hvile, naar ingen Sky pletter den lysblaa Æther, hvor Solen ſtraaler i ſin Enevældes Glands og kalder ſelv Naturen til Glæde, alle Fugle ſynge deres muntreſte Sang, og alle Blomſter rejſe højeſt deres favre Hoveder, Græsgangene klæde ſig i det lyſeſte Grønt, og Kornmarkerne love Sædemanden en frodig Høſt — da viſer ſig i Kimingen mod Nordveſt en mørkblaa Bænk, der ſnart udbreder ſig til begge Sider.

Den hæver sig ikke højt som Skyen, men sniger sig lavt hen med Jorden, lig Høgen, naar han har udspejdet et Bytte. Man skulde tænke, det var en Aftensky fjernt paa Havet; men næsten i et Nu er man midt inde i Taagen og — i Vinterens Kulde: da forstumme Fuglene, Blomsterne sænke deres Hoveder, og i de bølgende Vange suser det som Dødssukke. Næste Morgen sees Taagens sørgelige Spor; forsvunden er Markernes livliggrønne Farve, hele Naturen har faaet et gammelt og skrantent Udseende, Sommerens Skjønhed er falmet, de gustne Vange minde om en tidlig og karrig Høst. Ulykkelig Kjerlighed er Hjertets Havguse.

---

5. Bondegildet.

Baronen havde med megen Artighed tvungen mig til at overnatte paa Gaarden; men vel muligt, at Thereses Nærhed virkede mere, end hans Overtalelser.

Næste Dag beredte den muntre Vert sine Gjæster en Adspredelse, som for mig var aldeles nye, og af hvilken jeg, sandt at sige, kun lovede mig lidet. Gaarsdagen havde der været Bryllup i nærmeste Landsby: een af Baronens meest formuende Fæstere giftede sin Datter med en ogsaa velhavende Naboes Søn. Om Søndagen stod det saakaldte Andendagsgilde, og didhen var det han førte os, „for" — som han sagde til Herrerne — „at vise dem sine smukke Bønderpiger."

Paa tvende Vogne rullede vi derhen, men steeg af tæt udenfor Byen, for tilfods at begive os til Gildegaarden, der laae i den modsatte Ende. —

Et saadant Besøg var ingen Overraskelse for Godsets Almue, som ofte saae deres Husbond iblandt sig ved mindre høitidelige Anledninger, og som meget vel kjendte den almindelige Hensigt af denne hans Nedladenhed. Da denne Stand desuden ikke tager det saa nøje med Ekskovseventyr hos Ugivte, og disse ej heller vare uden visse Fordele for Vedkommende, toge Bønderne med Fornøjelse mod deres Sultan — dette var et Øgenavn, Forvalteren havde givet ham, og som de Andre snart optoge. —

Rygtet om vor Ankomst havde strax udbredt sig lige til Brudehuset, og da vi traadte ind i Gaarden, hilstes vi af tvende Clarinetblæsere, der havde opstillet sig udenfor den store Dør, af hvilken Gjæsterne sværmede ud som Bier af Kuben, for at see denne Tilvæxt i deres lystige Samfund. —

Saasnart vi vare komne indenfor, bød Baronen Bruden op til en Dans. —

Bønderne kjendte dengang ikke andre end den polske, og en svag Efterligning af Menuetten. Den første, som almindelig kun danses af eet eller to Par ad Gangen, er voldsom og vild: trampende, springende drager eller snarere slæber Danseren sin Meddanserinde efter sig i hurtige og snevre Kredse, slipper hende et Øieblik, kladsker i Hænderne, griber hende atter, og snoer hende omkring i stormende Hvirvler. Baronen, en fortrinlig Danser, gav ingen af Bønderkarlene efter i Raskhed, men overgik dem langt i Lethed og Ynde, saa jeg med største Fornøjelse skulde have beundret hans Færdighed i denne slaviske Nationaldans, hvis han havde holdt sig til den nygivte Kone eller nogensomhelst anden Dame; men, inden jeg tænkte derpaa, havde han grebet Therese.

Mit Hjerte bankede, og med beklemt Bryst vilde jeg

drage mig bag ved Tilskuernes Kreds, da hun, efter et Par Rundaer, smuttede fra ham, og satte sig paa en Bænk i Nærheden af mig. Med lettet Sind nærmede jeg mig hende, og yttrede min Modbydelighed for en saa lav og raa Forlystelse.

„Derfor deserterede jeg ogsaa," svarede hun med et Smiil, der liig et Solglimt atter oppvarmede min Barm. —

I dette Øieblik kom Vang og drog mig med sig ind i en anden Stue.

„Almuen," — sagde han her — „har en Skik, som jeg virkelig lider: Dagen efter Brylluppet gaaer Brudgommen, ledsaget af de unge Karle ud af Brudehuset; en Spillemand følger dem. Noget derefter komme alle de gifte Mænd, lede efter ham, og søge med List eller Vold at tage ham fra hine. Ligesaa skeer det med Bruden, som de unge Piger tage imellem sig, og Konerne opsøge. Kan nu det unge Par samles inden een af dem bliver greben af Modpartiet, taber dette det udsatte Væddemaal; i modsat Fald hiint — Du mærker vel Betydningen af denne Spøg?" —

„Jo vel!" svarede jeg: „men hvorfor trak Du mig herind for at aabenbare mig Noget, som aldeles ingen Hemmelighed er?" —

„Fordi," — sagde han, — „jeg vilde foreslaae Dig, om vi to ikke skulde tage Gjæsteroller i denne Farce? Det fine bestaaer deri, at man kan bringe Opsøgerne paa Vildspor, og til den Ende pleje de Unge — naar Lejlighed gives — at forklæde enten Brud eller Brudgom, eller begge to. Seer Du nu: jeg er af hendes Høide, og iører mig hendes Stads; Du bytter Dragt med ham — saa er Travesteringen færdig. Mændene løbe efter Dig, Konerne efter mig, og imidlertid har Parret forenet sig."

Uden at oppebie min Indvilgelse, tog han mig under Armen, og idet vi ilsomt forlode Gaarden, fortalte han mig, at Alt var aftalt og forberedt med Vedkommende. Midt nede i Byen smuttede vi ind i et lille Huus, hvor det ikke varede længe inden Brudgommen og hans Følge forenede sig med os. I Hast byttede vi Klæder: han fik min fine Conventsfrakke, mit hvide Halsklæde og min høje spidspullede Hat — jeg hans lange blaae Vadmelskjole, hans røde Kattunsklæde og brede Hat. Medens dette gik for sig, var Vang forsvunden, og jeg fulgte de unge Karle ud paa Gaden — Spillemanden i Spidsen. Og nu brugte denne uafladelig sin Bue; thi det er Vedtægt, at Jægerne stedse maae kunne vide, hvor Vildtet er.

Her saae vi nu først langt foran os min Brud med hendes Piger fare tvers over Gaden, og noget efter Konerne den samme Vej, men endnu intet til vore Forfølgere. Endelig bleve vi dem vaer langt bag ved os: og nu gik det over Stok og Steen, gjennem Gaarde, gjennem Huse, over Hauger og Tofter, som om en virkelig Fiende var os i Hælene. Omsider stødte vi i en snever Gyde uformodentlig paa hverandre."

„Her faae vi en Russi," (det engelske rush) sagde den raskeste af Karlene til mig — „sørg nu for sig selv, mens vi rykkes med Mændene, og see han finder et Hul!" —

Jeg løb nu tilbage; men tøvede dog lidt ved Enden af Gyden, for at see Stridens Beskaffenhed og Vending. Begge Partier vare omtrent lige stærke, og brødes vældigen med megen Larm og Raaben. Nogle faldt, men rejste sig strax igjen som i Valhalla; og Mændene vare ikke istand til at bryde Karlenes tredobbelte Linie.

Uden at oppebie det endelige Udfald, fortsatte jeg min

Flugt, og sneg mig ind ad den første Dør, jeg fandt aaben. I den snevre Forstue, hvor jeg nu stod, blev jeg ikke længe: en forvirret Støj, som alt mere nærmede sig, lod mig frygte, at mine Forfølgere havde fundet mit Spor. Jeg aabnede derfor paa Maa og Faa en Dør; og denne førte til et rummeligt Værelse, der kun svagt oplystes af et eneste lille Vindue med smaa af Solen forbrændte Ruder. Men neppe havde jeg lukket Døren, og seet mig om efter et Skjul mellem Kister og Skabe, før den atter aabnedes, og ind treen — Bruden; om den rette eller falske kunde jeg endnu ikke see.

„Er det Dig Vang?“ spurgte jeg.

Ved denne Tiltale foer den Indtraadte forskrækket sammen, og vendte sig om imod mig med Ryggen til Vinduet. Da jeg følgelig ikke kunde skjelne Ansigtet, formodede jeg, at man uheldigviis havde tilført mig den falske Brud.

„Det traf slemt, lille Moer“, sagde jeg, „hun seer nok, at jeg ikke er den rette; jeg maae vel derfor ud, for at see, om jeg kan finde ham.“

Med disse Ord nærmede jeg mig Døren. Hun svarede intet, men drejede Hovedet efter mig. Jeg kastede et Blik paa hende — forbausedes — standsede — det var — Therese. Nu stod jeg ligesaa taus som hun; mit Hjerte bevægedes af sælsomme, søde Anelser.

Det var øjensynligt, at dette Sammentræf, — vist nok en Foranstaltning af den sindrige Vang — kom hende ligesaa uventet som mig; hendes Forundring var ikke Forstillelse. — Men enten nu dette Møde var et Værk af min Ven eller af Tilfældet; jeg følte, at det skulde benyttes som et umiskjendeligt Vink af Skjæbnen.

„Therese!“ sagde jeg, udstrækkende min Haand. Lang-

somt, med nedslagne Øine, hævede hun sin — jeg greb den med begge mine, og drog den til mit Hjerte.

„Therese!“ sukkede jeg. Hun taug endnu.

„Therese!“ vedblev jeg, „det er tredie Gang, at vi af en usynlig Magt føres hverandre uvilkaarligen imøde — o! sig mig: vil Du vorde, hvad Du nu synes at være? min“ —

Brud, vilde jeg sagt, men førend Ordet kom over mine Læber, fløj Døren op; Karle og Piger trængte ind i Værelset med Støj og Latter. De raabte i Mundene paa hverandre, at Pudset var lykkelig fuldført, og de Nygivte samlede i Brudehuset uden Forhindring af de narrede Mænd og Koner; nu bad man os at følge med derhen. —

Jeg bød Therese min Arm; hun indvendte, at vi dog først maatte omklædes.

„Ingenlunde,“ svarte jeg, „Illusionen maae vedligeholdes saa længe som muligt.“ Og sagtere lagde jeg til: „den gjør mig saa lyksalig.“ —

Stiltiende modtog hun min Arm. Vi gik; syngende og jublende fulgte Skaren efter.

Da vi traadte ind i Spisestuen, fandt vi det unge Par siddende for øverste Bordende, begge i deres Maskeradedragter: han nok saa kjek med min lidt for snevre Hat paa det ene Øre, og hun noget undseelig i Thereses græske Chemise, og under hendes bredskyggede Straahat, der halvt skjulte, halvt beskyggede hendes blusrøde Ansigt. Baronen gik os med et tvungent Smiil imøde, førte os op til hine, og bad os tage Plads, idet han paastod, at vi skulde spise i Costume. Selv satte han sig lige overfor os ved Brudens Side; og derefter sade langs ned med begge Sider de Øvrige fra Solholm i fraterniserende Blanding med Almuesmænd og Qvinder.

„Her har vi allerede en Forsmag paa den tilkommende Frihed og Lighed," raabte Hiarum.

Vang tog strax Ordet: „De mener vel, naar Grever og Baroner skal afskaffes; men saa bruger man heller ingen Forvaltere."

De nærmest siddende Bønder loe af Hjertens Grund.

Forvalteren loe med, men lagde til: „saa tage vi de Herrer Gejstlige under Armen, og følges ad i Kehrausen.

Nu vare de strax midt inde i den franske Revolution, som dengang havde naaet Folketyranniets højeste Spids. Thi Hiarum var en ægte Sansculot, og Vang, som stedse faldt ham i Flankerne — naar han var i det Lune — modsagde ham i Alt. Jeg hørte kun kort og med et halvt Øre paa denne Mundkamp; mine Tanker tilhørte min yndige Naboerske. Vor Samtale var fattig paa Ord, den førtes meest med stjaalne Sideblik; og eengang mødtes vore Hænder under Bordet, hun besvarede mit frygtsomme Tryk — Sløjferne paa hendes Barm hævede sig højere — nu vidste jeg da, at hun elskede mig. Tiden fløj. Jeg mærkede ikke, at Maaltidet var forbi, før Degnen istemmede Takkepsalmen.

I mangen Danselystighed har jeg deeltaget baade før og siden, men i ingen som denne. Medens jeg nu nedskriver min Kjærlighedshistorie, er jeg allerede en aldrende Mand, og har alt længe siddet over og seet mine Børn danse, men endnu har Billedet i min Sjel af den længst forsvundne Ungdomslyst sin første friske Farve; det fremtræder stedse lige levende, og i Følge med alle de søde Følelser, som den Gang gjennemstrømmede mit hele Væsen: Therese — den dejlige Bondebrud — tyktes mig en arcadisk Hyrdinde; Leergulvet, hvorpaa vi svævede med hverandre, var et letgyngende Blomstertæppe; og den vistnok tarvelige

Musik bragte — som det hedder — selve Hjertet til at dandse.

Som en Polskdands skulde afløse den adstadige Menuet, kom Froken Sonnenthal, som ikke dansede, hurtig hen til Therese, hviskede noget, og drog hende skyndsomt bort med sig. Da det vilde været upassende at følge dem, traadte jeg til side, og stod nogen Tid ventende paa deres Tilbagekomst. Da kom Vang, og bragte mig Damernes Hilsen og Undskyldning: Thereses Fader var nylig kommen til Solholm og vilde ufortovet tale med hende. I samme Øieblik hørte jeg en Vogn rulle ud af Gaarden.

Nu forvandledes pludselig den hele Scene. Violinerne skurrede, de arcadiske Hyrder og Hyrdinder bleve plumpe og klodsede Bønderfolk, og den hele Commerce flau og kedelig. Jeg satte mig i en Krog af Stuen, og sejgpinede mig selv med Anger over, at jeg havde ladet Lejligheden fare mig ubenyttet forbi. Borde jeg ikke uden Forhaling have frarevet hendes Læber den søde Tilstaaelse, Haanden allerede havde lovet? Naar seer jeg hende nu igjen, og hvor? og hvorledes? Og mon da hendes Tilbøjelighed, som nu kunde være fængslet for stedse, ikke er svækket — henvejret — vegen for en anden?

— Med saadanne Selvbebrejdelser martrede jeg mig en god Tid, uopmærksom paa hvad der foregik uden for mig, da jeg ublidt vækkedes af mine mørke Drømmerier ved et Traad paa Foden.

Det var den plumpe Forvalter, der sparkede ud i en Menuet. I min Sindsstemming var jeg oplagt til at see Alt fra den værste Side, at ærgre mig over Alt — i Bekymringer ofte en velgjørende Diversion. Han gjorde ingen Undskyldninger — sandsynligviis var han uvidende om sit Fejltrin; vrippen fulgte jeg ham derfor med Øinene, og blev

herved opmærksom paa hans Dans, til hvilken jeg hverken før eller siden saae Mage. Han holdt begge Hænderne i Buxelommerne — kastede Hovedet idelig tilbage, hvorved en lille Pidsk, bunden noget tilvenstre, snart smuttede under Kjolekraven, snart pippede op med Enden — de gulkravede Been kastede han kraftigt ud til Siderne, saa de tvende massive Uhrkjeder slyngede og klingrede mod hverandre; og naar han skreed forbi sin Dame, brystede han sig end mere og udstødte hiint kalkunske Prust, der saa levende mindede om den befjedrede Consistorialraads sultaniske Kjærlighedserklæringer.

Min Vert, Præsten, kom i det samme, satte sig hos mig og sagde: „De betragter vist Forvalteren Hiarum?"

Jeg nikkede.

„Hans Dans" vedblev han, „er virkelig højst characteristisk. Ellers bedømmer jeg ikke et Menneske efter Dansen, thi den er Kunst og Gangen Natur. Men hos ham ere begge Slags Bevægelser aldeles overeenstemmende. Læg bare Mærke til ham, naar han gaaer! han knejser med Hovedet, men seer ikke til nogen af Siderne, ligesom han vilde sige: „jeg bryder mig kun lidet om mine Medmenneskers Domme, jeg foragter dem." Ogsaa skræver han i Gangen, og tager ligesaa stor Plads op af en Vej som to Andre, og Ingen kan gaae tæt ved ham: dem render han da paa Ærmet, træder dem paa Foden. Kort sagt, det er en tydelig Advarsel, at man i det daglige Liv bør holde sig tre Skridt fra Livet af ham."

„Han synes rigtig nok noget indbildsk, — naragtig" — svarede jeg —

„Aa! mere end naragtig," tog Præsten Ordet; „han er — mellem os — en Skurk, der bedrager baade sin Hosbond og hans Bønder."

„Veed Baronen det?" spurgte jeg.

„Vel veed han det," lod Svaret; „men det bryder han sig ikke om: Jeg veed, at jeg skal snydes — siger, han — og Hiarum er ikke bedre end andre Mennesker. — Han er en Kjeltring, men en klog Kjeltring, og jeg kan bruge ham.

Inden han fik udtalt, saae jeg dem begge staaende i den anden Side af Stuen — som det lod — i en fortrolig Samtale; og alt imellem saae de over til mit Hjørne: det maatte gjælde mig eller Præsten. Dog troede jeg snarest det første, thi den Forelskede er mere mistænkelig end Andre, og frygter — ej heller ganske med Uret — at hans Aasyn skal røbe Hjertets Hemmelighed.

Strax efter kom de henimod os. Baronen tog Præsten tilside, og gik smaasnakkende med ham ud af Stuen; Forvalteren indtog hans Plads.

„Kan De gjætte," begyndte han, med et halvt Øjekast til mig, „hvad Baronen og jeg nu stod og talte om?"

„Det kunde falde vanskeligt," svarte jeg.

„Da skal jeg fortælle Dem det," vedblev han; „Baronen er skinsyg paa Dem — det sagde han naturligviis ikke, men jeg kjender Skjelmen; det er en Rad efter Fruentimmer."

Ganske forundret sagde jeg: „det kan være muligt, Hr. Forvalter! men hvorledes angaaer det mig?"

„Det skal jeg sige Dem" svarte han. „Han er bange, De skal tage Jomfru Dyber fra ham —"

„— Hvad!" udbrød jeg heftig overrasket, og vendte mig om til ham, „Jomfru Dyber? tilhører hun ham?"

Her kastede han sig tilbage, støttede Nakken mod Væggen, rømmede sig nogle Gange, og sagde: „Ikke saa — ikke saa — tilhøre og tilhøre ere to Ting; han kan godt

lide hende, det er ingen Hemmelighed, og — i Grunden — derfor kan jo Pigen være ligegod. Gaaer hendes Fader paa lange Rejser, som det nu lader til, arver hun alle hans Grunker; hun faaer Kjærester — ti for een, og Ingen spørger efter, om han er den første — „hm — hm!“

— Ved disse Ord strækkede han Benene langt ud fra sig, puttede Hænderne i Burelommen og fløjtede Melodien til: „Es hat die Schöpferinn der Liebe“ —.

Jeg forstaaer ikke, hvorledes jeg bevang min Vrede, med mindre det var Skinsygen, som modvejede den; thi jeg nægter ikke, at dens Gift begyndte strax og smertelig at virke.

Dog sprang jeg op, vendte mig mod Boffelen, og sagde: „Vil De gjentage denne Beskyldning i Baronens Nærværelse?“ —

„Hvorfor ikke“ svarte han ganske rolig; „jeg siger aldrig Andet paa hans Bag, end jeg tør sige ham lige i Øjnene.“

„Men Jomfruen?“ vedblev jeg.

„Hm!“ sagde han med et Smiil, mod Damerne er man ikke ugalant. Desuden, min unge Herre! hvad har jeg egentlig sagt? jeg har jo ikke beskyldt hende; og hvad kan hun gjøre ved, at Cavalererne finde hende smuk?

Med disse Ord rejste han sig og gik.

Mit Bryst forlangte frist Luft. Jeg gik udenfor, og besteeg en Banke, der hævede sig over Landsbyen. Paa dens Top laae Vang — som jeg alt længe havde savnet, støttende sig paa Albuen, stirrende tankefuld henud i Heden. Ved min Tilkomst foer han op som af Søvne, og gned Panden. Derpaa rakte han mig Haanden, og sagde med sin sædvanlige Alvorlighed:

„Nu maae jeg da lykønske Dig? bedre Lejlighed kunde Du aldrig faae."

Jeg sagde ham, hvorledes jeg var bleven afbrudt —

„Det er da i Grunden det samme" faldt han ind, „for nu veed jeg, maaskee fuldt saa vel, som Du selv, at hun elsker Dig; og saa er der intet mere ivejen for Eders Lykke."

Sukkende meddelte jeg ham Hiarums Yttringer. Han grundede noget, og sagde derpaa:

„Hvad Du her fortæller mig, bestyrker en Mistanke, som jeg alt en Tid har næret; de smukke Herrers Plan er aabenbare den, at Baronen skal forføre Thereſe, og naar hun saa er skilt ved sin Dyd og sin Ære, griber hun villig det eneste Redningsmiddel, og kaster sig i Armene paa den Satyr Hiarum. De ere altsaa begge lige interesserede i at holde Dig ude af Spillet: den Ene arbejder for sin Sandselighed, den Anden for sin Pengebegjærlighed — Fatter Du det?"

Taus omfavnede jeg min Ven, han havde tændt Lys i min Sjels Mørke.

Da vi tiltraadte vor Nedgang af Bakken, sagde Vang:

„Et oplysende Sidestykke til denne Intrigue vil jeg nu betroe Dig. Du har vel lagt Mærke til Jomfru Urold, Oldgrandskerens Datter? i det ringeste er det ikke hendes Skyld. Det er to Aar siden hun kom til Solholm; uskyldig, eller nærmere, negativ med Hensyn baade til Ondt og Godt, omtrent som et reent Papir, der villig modtager enhver Skrivt. Baronen indprentede hende de Grundsætninger, som Du nokſom kjender; og ved et flygtigt Øjekast vil Du kunne læse dem i hendes driftige Aasyn ligesaa tydeligt som din Vert i hendes Gang. — Hun har allerede gjort een Kjøbenhavnsreise, Du forstaaer mig vel?

Baronen er keed af hende, men kan ikke blive hende qvit. Han saae sig derfor nødt til at forsørge hende, og — jeg er udkaaret til at gjengive hende den tabte Ære ved at opoffre min egen: et Præstekald her paa Godset er Maddingen, Alt efter god gammeladelig Skik og Brug —"

Videre kom han ikke; thi her mødte os Manden selv.

„Aha!" tilraabte han os alt i en Afstand, „jeg tænkte det nok: de unge Herrer har søgt Ensomhed for at sympathisere over Naturen og dens — Yndigheder."

Dette sidste Ord sagde han langtsomt og med Eftertryk, idet han trak Øjenbrynene højt op, og smilte klogt og stjelmsk, som den, der veed mere end han maatte. Jeg var ikke stemt til at svare i den angivne Tone, og sagde derfor med Tvang noget almindeligt om Naturens Skjønheder: at disse kun vare til for dem, der formaaede at opfatte dem. —

„Meget rigtig!" tog han Ordet; „det gaaer netop lige saadan med qvindelig Skjønhed. Der er for Exempel den lille Pige, som nylig forlod os." —

Jeg kastede forundret et stjaalet Blik til Vang —

„Hun er virkelig eet af de fuldkomneste Fruentimmer, jeg i mine Dage har seet; og dog er jeg vis paa, at ikke en eneste af disse Bønderkarle her kunne see det, ja maaskee neppe flere end jeg, og Een til."

Her skottede han til mig med et fiint Smiil; jeg fornam, at jeg rødmede.

„Paa min Ære" vedblev han; „var jeg ung og min egen Herre —"

Videre kom han ikke, da vi imidlertid havde naaet Gaarden, hvor flere af Selskabet mødte os. Baronen blandede sig mellem dem og erindrede om Hjemrejsen, da

han havde faaet flere Fremmede. Vang og jeg bleve noget tilbage.

„Hvad siger Du dertil?“ hviskede jeg.

„Den Tale stemmer ikke med den omtalte Plan.“

„Vel gjør den det,“ svarede han „seer Du ikke, at han vil bibringe Dig den Formodning, at han allerede har været lykkelig, og derfor uden stor Modstand viger for en Medbejler?“

Denne Forklaring gjorde ikke den tilsigtede Virkning; jeg følte meget mere atter et Stik af Skinsygens Braad, men skjulte Smerten under et bifaldende Nik.

---

6. Jacobinerne.

Paa Hjemrejsen til Solholm, hvor der ikke gaves Lejlighed til fortrolig Meddelelse, foretog jeg mig endnu engang at gjennemgaae min Hjertesag, men kom dog ikke paa det Rene med min Tro paa Thereses Dyd. Selv min Vens kraftige Forsvar syntes mig uafgjørende, da det jo muligen kunde været grundet ligesaa meget i hans Modsigelseslyst som i Overbeviisning. Saaledes veed Skinsygen at indsuge Gift af hver en Blomst, eller maaskee rigtigere at forvandle Honning til Gift.

Den Tone, som herskede paa Solholm var slet ikke skikket til at hæve min Mistænkelighed, ligesaa lidet som det nye Bekjendtskab, jeg her gjorde. De nystilkomne Fremmede vare nemlig — Thereses Fader, samt hendes af denne begunstigede Tilbeder: den første Kjøbmand, den anden juridisk Embedsmand i Viborg, og begge erklærede Revolutionsmænd.

Kjøbmanden var en lav, middelaldrende Mand, med et kort men bredt Ansigt, snever Pande og smaa Øjne, som man sjælden fik rigtigt at see, da han næsten altid havde dem nedvendte mod Jorden. Var han i Talen nødt til at see paa Nogen, blinkede han enten meget hurtigt, eller og trak han Øjenstenene højt op under Laagene, saa kun det Hvide kom tilsyne. Rødt Haar, røde Bryn, rødt Skjæg, som altid var skjødesløst og aldrig i Bunden afraget, gjorde Ansigtet endnu modbydeligere.

Embedsmandens var dertil en reen Modsætning, blegt, magert, skjæggeløst, og saa smalt, at det ei syntes stort bredere, end den lange Hals, der bar det; melkeblaae, dorske, og ligesom glasserede Øjne — næsten ingen Bryn — tynde, mørke Haar paa Hovedet, som paa Issen var ganske skaldet. Mandens spinkle Overkrop stod i stort Misforhold til de fyldige Laar og Lægge, hvilke Velunderrettede ogsaa paastode, vare udstoppede. Skjøndt han skulde være i sine bedste Aar — noget over de Tredive — saae han dog langt ældre ud, og opvakte ved første Øjekast uvilkaarlig Formodning om tidlige Udsvævelser. Hvad der gjorde Contrasten mellem disse to Venner endnu fuldkomnere: Kjøbmanden saae altid mild og venlig ud — endog ved de allersørgeligste og græseligste Fortællinger, smaaloe eller smidskede i eet væk, medens Fialtring — saaledes ville vi kalde Juristen — fremviste ved alle, endog de muntreste Anledninger, et Ansigt saa koldt som Is og saa alvorligt som en gammel Rectors.

Jeg forefandt disse Herrer midt inde i en heftig Debat med Hiarum, Pastor Rumsøe og Baronen, om det gjenstridige Lyons Belejring.

Ved min Tilkomst havde Hiarum Ordet: „Jeg paastaaer," sagde han, „at den ikke holder sig i otte Dage

— at den i dette Øjeblik er indtaget og ødelagt; Kellermann er ingen Bogfinke —"

„— Men han er en Kjeltring, en hemmelig Rojalist," faldt Fialtring ivrig ind; „han har hundrede tusinde Bajonetter — hvad vil han mere? borde han ikke havt den forlænge siden? Men pas paa, hvad jeg siger: Conventet er for lemfældigt, det gaaer aldrig godt."

„Jeg synes dog," sagde Baronen, „at de aarelader ret brav; Guillottinen er jo i Gang baade Nat og Dag."

„Det forslaaer ikke," raabte Fialtring; „den Methode er altfor langsom: Carrier! han forstaaer Tingen bedre. Var jeg i Paris, jeg vilde gaae lige op i Conventet og skrige Robespierre i Øret: „Du sover Brutus!"

„Tael ikke om Robespierre!" faldt Kjøbmanden ind med sin Fistelstemme, og foer med Haanden hurtig frem og tilbage over den smalle Pande — hans sædvanlige Gestus; det er en guddommelig Mand, en guddommelig Mand; og Couthon og St. Just ved hans Side — det er et himmelsk Kløverblad, et himmelsk Kløverblad —"

„— En sand Treenighed!" faldt Baronen ind, og saae med et sarkastisk Smiil til Præsten.

Denne slog en Skoggerlatter op.

„Det er en Hyperbol," sagde Fialtring, „at kalde Robespierre en Gud; det er han ikke, men en Guddommens Apostel — Fornuftens ypperste Præst —"

„— Et Monster for alle Præster —" faldt Baronen ind.

„Hm!" sagde Kjøbmanden, „man skulde slet ingen Præster have; hvad skal vi med de Præster? hvad skal vi med dem?"

„Alajo!" sagde Fialtring, „naar de blot vilde holde dem til Fornuften og Moralen."

„Jeg," raabte Rumsøe, „jeg præker, Fanden knække mig! heller ikke andet end Fornuft og Moral."

„Deri gjør De Ret, Hr. Pastor!" sagde Baronen med paatagen Alvorlighed; „men i Moralen maae De heller ikke være altfor strænge," lagde han bedende til; „De maae gjøre os Vejen til Himmerige saa morsom og behagelig som det er Dem muligt; saa skal vi nok følge med Dem. Og naar jeg nu holder de ni Bud, saa kan De nok give mig det ene efter."

Dette Indfald vakte almindelig Latter, kun Fialtring beholdt sin Alvorlighed, og idet han slog til Lyd med Haanden, raabte han flere Gange: „à l'ordre du jour! til Dagens Orden!" inden det lykkedes ham at tilvejebringe saamegen Stilhed, at han kunde faae de Ord frem: „Over saadanne Bagateller som Lyons Belejring maae vi ikke glemme det vigtige: Conventet har erklæret alle Konger paa Jorden Krig."

„Det er ret!" peeb Dyber. „Hvad skal vi med de Konger? hvad skal vi med dem?"

„Hæ! vi kan selv være Konger!" gryntede Hiarum, og ledsagede dette kongelige Indfald med sin sædvanlige modbydelige Latter.

„Rigtig!" tog Baronen ved, „nu har de allerede over syv hundrede i Paris; og enhver Franskmand stræber jo efter Kronen."

„Hvad siger De, hvad siger De?" skreeg Dyber; men Fialtring gjorde i stum Forfærdelse sin Hals en halv Gang saa lang, som den ellers var.

„Jeg mener Borgerkronen," svarede Baronen, der i Grunden gjorde ligemeget baade af Folkemagt og af Kongemagt, og blot deeltog i Samtalen, for at holde den i

Gang, og hemmelig more sig over det nymodens Kandestøberi.

Uden at de mærkede det, havde han dem alle tilbedste; men han skaanede Dyber for hans Datters Skyld, og for hans Penges Skyld.

Jeg havde allerede nok af denne Suurdeig, og vilde bortfjerne mig, da Baronen, som mærkede min Hensigt, hurtig forestillede mig som en god Patriot og dydig Borger, endskjøndt ved Fødselen — ligesom han selv — en Aristokrat.“

Dog kom jeg for denne Gang ikke til at verle et Ord med de Fremmede; thi en sælsom Støj udenfor tildrog sig Alles Opmærksomhed: en grov Røst raabte i eet væk:

„Gott verfluche mich! er soll sterben! der verdammte Hund! er soll sterben —“

Og alt derimellem flere qvindelige Stemmer: Bette Liefers! vær dog rolig! Gud bevares! hys hys! Herren er derinde. —

Ich sch..... in den Herrn — der Verwalter soll sterben — —.“

Hiarum, der under hele Samtalen havde siddet i sin Yndlingsstilling med vidtudstrakte Been, sprang nu op saa let som en Kanin, ihvor tyk og plump han end var, og ind i et andet Værelse, hvis Dør han smekkede i efter sig.

Næsten i samme Øjeblik sprang den modstaaende Dør op, og Skytten styrtede ind med et Gevær i Haanden, fraadende af Vrede. Præsten foer om bag Kakkelovnen; Dyber ryggede sig med smaa Trin hen i en Krog, og den anden djerve Republikaner søgte Skjul bag ved mig, idet han krampagtig tog fat paa mine Arme, som om han vilde holde mig til et Skjold foran sig.

Baronen allene beholdt sin Aandsnærværelse, gik hen

imod den Rasende, og søgte med gode Ord og udstrakte Arme at opholde ham og hindre hans videre Fremtrængen, idet han forsikkrede ham, at Forvalteren ikke var der. Skytten standsede vel, men stampede i Jorden, og skreeg uden Ophold:

„Ich muß ihn haben! sie sollen ihn ausliefern! ich will ihn todtschießen wie'n tollen Hund."

„Hent hans Kone!" sagde nu Baronen til en hidilende Tjener.

Denne vendte hurtig om; men Skytten, som gjennem Vinduet saae eller troede at see et Glimt af den, han søgte, foer ud efter hiin. Nu fremkom de, der vare krøbne i Skjul, og spurgte ængstelige om Aarsagen til dette Optrin. Baronen beroligede dem med den Forsikkring, at Skytten blot havde drukket sig fuld ved Gildet, og at hans Vrede vilde forsvinde med Rusen. Han lagde til, at nogle af Bønderne, som formodentlig havde et Horn i Siden paa Forvalteren, havde ophidset ham mod denne, ved at bilde ham Noget ind. Forresten havde han et Par Gange før havt en lignende Raptus, uden at man dog havde seet hans Trudsler sat i Udøvelse. Idet han derpaa med sit sarkastiske Smiil vendte sig til de forskrækkede Republikanere, sagde han:

„De skal ikke være bange, mine Herrer! forestil Dem blot, at Skytten er en Septembriseur, der gjør Jagt paa en Aristokrat! men lad os see hvorledes Synderen befinder sig."

Han aabnede Døren ind til det Værelse, hvor denne havde søgt Tilflugt; dog han var ikke her, og maatte rimeligviis være flygtet andetsteds hen, for bedre at skjule sig. Imidlertid vare vi dog temmelig urolige, da vi saae Skyt-

ten løbe hid og did i Haugen med Mordvaabnet i Haanden, og vi spurgte Baronen, hvad Enden skulde vorde herpaa?

„Det skal De snart faae at see, naar Mester Erik kommer," svarede han.

Hvad han hermed meente, opklarede sig snart. Skytten, som forgjæves havde søgt sin Fiende i Haven, kom nu styrtende igjen ind i Gaarden; men her modtoges han af sin Kone, en middelaldrende, bondeklædt Qvinde; hendes Tiltale: „hjem med Dig, din fordrukne Hund!" virkede med magisk Kraft paa Menneskets, hans vildtspændte Ansigtsmuskler slappedes, han sagtnede sin Fart, gik langsomt i en Halvkreds uden om hende, og mumlende mellem Tænderne slentrede han af ud ad Porten — hun bagefter, bindende ganske roligt paa sin Strømpe.

„Seer De," sagde Baronen, „hun kan kuske ham; nu er han saa taalig som et Lam."

Den arme Forvalter kom nu frem af sit Smuthul; og maatte strax tære nogle Spottegloser af sin Herre Baronen. Opirret herved forlangte han, at Skytten strax skulde jages bort. Men Baronen fik ham dog snart beroliget ved den Forsikkring, at Skytten skulde bede ham om Forladelse i sin Kones Paahør, og denne indestaae for hans Opførsel i Fremtiden.

Da Roligheden saaledes var gjenoprettet, blev jeg snart ledt ind i en Samtale med de tvende Fremmede; og allerede i denne begyndte det første ufordelagtige Indtryk, deres Aasyn og terroristiske Taler havde gjort, noget at formildes. Det fandt sig virkelig, at de langt fra ikke vare saa slemme, som deres sansculottiske Udseende og Kraftsprog lod formode. Det gik med dem som med tusinde andre Revolutionsmænd, kun i store Flokke ere de glubende Ulve, men enkelte ere de fromme eller fejge som Faar —

stærke og frygtelige for en Tid ved deres Sammenholdenhed og indbyrdes Opbidsning, falde de dog let fra hverandre som en Maskine, der sprænges af en stærkere Kraft, ja vorde endog, naar Frihedsfeberens Hede omskiftes med Kulde og Mathed, lydige og taalige Undersaatter. Jeg har kjendt dem begge mange Aar derefter; og da var Dyber ivrig Bonapartist og Fialtring holdt drabelig paa alle de gamle Dynastier.

Disse Menneskers Underholdning kunde ikke længe fængsle mig, og det saa meget mindre, som en lønlig Uro ikke tillod mig at blive længe paa Sted. —

Jeg søgte efter Vang, men ledte længe forgjæves. Endelig fandt jeg ham i en Afkrog af Haugen, siddende paa en Bænk med sammenslyngede Arme og hensunken i dybe Tanker. Jeg standsede tæt foran ham. Han slog Øjnene op, saae stivt paa mig i nogle Secunder, og brast derpaa i en Latter, som ingenlunde var smittende.

„Hvorover leer Du? spurgte jeg.

„Over mig selv," svarede han. Lykken leder efter mig, og jeg er saadan en Nar, at jeg flygter for den. Hvad mener Du? den dydsirede Jomfru Urold har allerede begyndt sit Angreb paa mit Hjertes Fæstning. Hun kommer og fortæller mig, at den gamle Præst i Lyngbjerg for et Par Timer siden er død, og at jeg borde søge at vorde hans Eftermand. „Jeg troer vist, sagde hun, at Baronen vil foretrække Dem, og saa skal vi da faae at see, om De virkelig er en Fruentimmerhader — her afbrød hun sig selv og skjænkede mig eet af disse Øjekast, om hvilke Pastor Rumsøe siger, at de *svirpe i Ansigtet*."

„Og Du?" spurgte jeg —

„Takkede, og gik," svarte han mørk, og faldt atter i Tanker. —

For at adsprede disse, bragte jeg Begivenheden med Skytten paa Bane, og yttrede min Forundring over den Magt, Konen besad over dette brutale Menneske.

„Naar Du kjendte hende" sagde han, „vilde din Forundring bortfalde; der er Ingen, som jo er bange for hende. Jeg selv er i hendes Nærhed ikke fri for en Slags Benouelse — omtrent som den, der uvilkaarligen yttrer sig hos visse Mennesker, naar der er en Kat i Værelset. Almuen anseer hende for en Hex; og vist nok er det: hendes lumske Øjne synes at varsle om frygtelige Londomme, at være Medvidere i farlige Kundskaber om skjulte Naturkræfter, eller Aandernes Indvirkning paa den legemlige Verden." —

Jeg smilede over den Alvor, med hvilken min Ven foredrog denne Skildring; thi det lod som om han selv var smittet af Almuens Overtro.

„Jeg skal betroe Dig noget" tog han atter langsomt og med bortvendt Blik tilorde. „Du har vel lagt Mærke til den vanvittige Degn, vi saae i Kirken?" —

Jeg bejaede det. —

„Og til, at jeg skyer den Ulykkelige?" —

„Det kom mig saa for —"

„Jeg kan ikke blive den Tanke qvit" vedblev han med et rystende Suk, „at hans Skjæbne engang vil blive min."

„Gud!" raabte jeg, „hvad er det for en Grille!"

Han svarte intet, men hældede sig bagover med Hovedet til et Træ, og kneb Øjenlaagene til — han kunde dog ikke hindre nogle Taarer fra at stjæle sig frem under dem.

Jeg var ligesaa bekymret som forbauset over denne Opdagelse i min stakkels Vens Sindstilstand, der vistnok endnu kun var, hvad man kalder Indbildning, men hvo veed ikke, at en saadan stundom vorder til Virkelighed, at

Nædselsbilledet, som fra Begyndelsen hurtig kom og hurtig svandt, efterhaanden tøver længer og længer, indtil det endelig sætter sig urokkelig fast i den forstyrrede Hjerne"?

Pludselig slog han Øjnene op, en livlig Rødme farvede hans ellers altid blege Ansigt; han greb begge mine Hænder, og sagde med om Heftighed:

„Nordstjerne! en lys Aand har sendt Dig til min Bistand imod den mørke — Du er den første, den eneste, for hvem jeg aabner min Sjels Inderste — det letter mig — jeg finder mig saa vel, som endnu aldrig i disse sidste Aar — bliv hos mig! forlad mig ikke —"

Han stottede sit Hoved mod mit Bryst. Jeg omfavnede ham med Taarer, og talte Venskabs trøstende Ord. Han blev aldeles som ellers, og jeg beroligedes.

„Men sig mig," tog jeg nu atter ved, „hvad Forbindelse er der mellem din hypokondriske Forestilling og Skyttens Kone?"

„Det vil jeg fortælle Dig," svarte han. „Jeg fik det taabelige Indfald at prøve denne Qvindes vidtomtalte Spaadomsgave. Jeg besøgte hende, og spurgte: om hun kunde sige mig, hvo mine Forældre vare? — Længe saae hun paa mig, med sine stive dumme Fiskeøjne, og gav derpaa det Orakelsvar: det første Mandfolk, min Søn, som Du møder, naar Du gaaer fra mig — det er din Fader. — Sikkerheden og Bestemtheden i hendes Tone gjorde et fælsomt Indtryk paa mig, og dreven af en blind Nysgjerrighed forlod jeg Sibyllen. Udenfor saae jeg mig om — der var Ingen. Jeg gik strax til Gaarden — endnu Ingen. Men idet jeg drejer om og indad Porten, kommer den vanvittige Stodder lige imod mig. — Havde jeg mødt et vildt og glubende Dyr, jeg var ikke bleven mere forskrækket. Baronen, der, uden at jeg mærkede det, var gaaet

bag efter mig fra Skoven, forundrede sig over min pludselige Standsning, og da han kom hen til mig, over mit Udseende. Jeg veed jo, det er Narrestreger; men det kunde være sandt, og denne Mulighed er det, der ængster mig — den Ulykkelige min Fader! — jeg — hans Søn — Arving maaskee til hans Vanvid — der paakommer mig undertiden en Engstelse, der jager mig, ligesom en ond Samvittighed, fra Sted til Sted. I denne Forfatning tør jeg neppe være ene, endog ved høilys Dag — tør endnu langt mindre see mig selv i Spejlet — jeg troer at opdage i mit Ansigt nogle af hans Træk — Spor til hans græsselige Sygdom — Gud være lovet! slige Anfald vare dog ikke ret længe — idag er det forbi."

Her kom Tjeneren for at hente os til Aftenbordet, og Samtalen var endt; men dens Indhold stod fastere i min Hukommelse, end jeg selv ønskede.

Ved Bordet savnede jeg Therese: hun var allerede rejst med Faderen og den modbydelige Fialtring.

---

7. Snabsthing.

Solholm havde intet mere, som kunde fængsle mig — dens Sol var borte. Jeg var derfor let at overtale til at gjøre Følgeskab med Baronen og alle de andre Herrer til Jyllands gamle Hovedstad; ikkun Vang blev tilbage.

Den Fremmede, som i hine Aaringer besøgte Viborg under Snabsthingstiden, maatte troe, at dens gyldne Alder atter havde fornyet sig. Der var et Liv, en Færdsel, en Tummel og en Pragt, som ellers kun Europas folkerigste Stæder opvise. Hvad Hjertet er for Blodet, syntes denne

By at være for Landets Penge; de strømmede uophørlig til og fra, eller rettere igjennem, idet de samlede sig fra alle Statslegemets — endogsaa de fjerneste — Dele, for igjen med samme Hurtighed at adsprede sig. —

Plutos Scepter er en Magnet; hvorsomhelst han løfter det, trækker det baade Metaller og Mennesker til sig. Alle Landevejene omkring Viborg vrimlede af Kjørende, Ridende, Gaaende; jeg forundrede mig over, hvor den lille By kunde rumme saa stor en Mængde. Men ogsaa ethvert Huus var fuldt. De fattige eller mindre formuende Indvaanere droge sig med Familie tilbage i Pulterkamre, eller indknebe sig i andre ubeboede Rum, eller stege op paa Lofterne, overladende for dyr Betaling de bedre Værelser til Gjæsterne; en fiendtlig Hær kunde ikke have gjort det værre. De rige eller fornemme Gaardejere toge Venner og Venners Venner i fri Indqvartering. En saadan fik ogsaa jeg i Baronens Huus, hvilket ellers stod ledigt den øvrige Tid af Aaret.

Saasnart jeg var omklædt og pyntet, gik jeg hen for at hilse paa Dyber — og hans Datter: „hun skærmede om i Byen, eller paa Markedet."

Jeg søgte hende først og nærmest paa Torvet. Forgjæves: der vare Damer nok, men ingen Therese. Jeg tildrog mig Opmærksomhed, min øvrige Leden maae være falden stærkt i Øjnene, og meget naturligt; thi et lyst Haar, en rank Skabning trak mig fra den ene Side af Torvet til den anden. Stedse blev jeg ubehageligt stuffet, naar et fremmed Ansigt mødte mit nysgjerrige Blik.

Jeg besluttede nu at gjøre Touren rundt tæt hen med alle Boutikkerne, der stode opstillede i Firkant imod hverandre, og lode det største Rum ledigt i Midten: jeg var endnu ikke lykkeligere. —

Fortrædelig og uvis, hvorhen jeg skulde vende mig,

blev jeg staaende ved en Krambod, og satte Ryggen imod Disken, i Forventning, at den Søgte af sig selv kunde indfinde sig. Som jeg stod her i min aandelige Eensomhed, og lod de ukjendte Skikkelser glide mig forbi, pikkedes der paa min Skulder — det var Fialtring, som tilbød sig at være min Cicerone. I Haab om at træffe Therese paa vor Vandring tog jeg mod dette artige Tilbud.

„Allerførst," sagde han, idet vi forlode Torvet," skal jeg vise Dem Retfærdighedens Tempel i Viborg, og der indføre dem i et Samfund af vor Tidsalders største Mænd."

Jeg troede, han skjemtede, og skottede til ham; men der var ikke mindste Træk af Ironie i hans tørre Ansigt. Vor Gang gjaldt Raadhuset. —

Vi traadte ind i en stor Sal, der — som han sagde, næsten ene var helliget til Dansegudindens Tjeneste. Han udstrakte sin Haand, og idet han drejede sig heelt rundt, pegede han til de Brystbilleder, med hvilke Vægene højt oppe vare behængte.

„Seer De" sagde han haanligt, „disse Portraiter? Stiftets Paschaer i de sidste Par hundrede Aar — lutter Adelsmænd — ægte Aristokrater! men det var ikke dem, De skulde see — her!"

Ved en Sidedør stod en Person og uddeelte Billetter; vi toge hver sin, og nu aabnedes Døren til et — Vokabinet. Neppe derinde standsede Fialtring, greb min Haand, trykkede den krampagtigt, og sagde med dæmpet, dog højtidelig, hartad andægtig Stemme:

„De er i Nationalconventet."

Han taug, ubevægelig, men stedse holdende min Haand, som om han frygtede, at jeg, uden at være sat i den tilbørlige Stemning, skulde letsindigen nærme mig Helligdommen. Efter nogle Secunders Forløb, i hvilke hans Øine

vare de eneste Lemmer, som viiste Livstegn, vovede han at gaae videre frem med mig. Men nu gik det ogsaa i Stormskridt, som om hele hans Mod var vendt tilbage, og, følende sin egen republikanske Værdighed, treen han med mig tæt hen foran Robespierres Büste. —

„Frihedens himmelske Genius, i menneskelig Skikkelse!“ raabte han med Lovestemme.

— At disputere med Sværmere — politiske som religiøse — er taabeligt; jeg taug, og „lod som jeg endnu ventede mere“; ej heller forgjæves.

Da Fialtring endelig havde offret tilbørlig Virak for denne sin Yndlingshelgen, kom Raden til de Andre. Ved Marat gjorde han den Bemærkning, at han havde nogen Ligbed med Kjobmand Dyber, hvilket jeg virkelig ogsaa fandt. Da vi herpaa kom til Couthon, spurgte han, om jeg kunde see, hvem denne lignede. Det kunde jeg ikke.

„Man vil sige“ vedblev han, stirrende paa Billedet, „at jeg ikke er ham uliig.“

„Jeg ønsker Dem bedre Helbred,“ lod en Stemme bag ved, „og mere Barmhjertighed, naar De engang bliver Medlem af Udskuddet.“

Det var Baronen med sit sædvanlige sikkre Smiil og tvetydige Stemme, med hvilken han ogsaa betonede det sidste Ord.

Uden at see sig om svarede Fialtring koldt: „for det Første takker jeg; og hvad det Andet angaaer, da maae jeg sige Dem, at Barmhjertighed mod Aristokrater er Grusomhed mod Patrioterne.“

Baronen lod denne Bjergmandsfloskel gaae ubesvaret hen, og pegede med sin Kjep paa Mirabeau, sigende: „men kan De see, hvem han ligner?“ (Ingen svarede).

„Det er jo Hiarum — Forvalteren op ad Dage;

hans smaa Øine og hans store Kopar — og den der? — (Talleyrand) den livagtige Pastor Rumsøe; jeg haaber ogsaa, at han engang skal omskifte Parykken med den røde Hue."

(Büsterne vare nemlig alle smykkede med dette Jacobinismens Symbol). —

Med lignende Hentydninger blev Baronen ved at gaae Rækken rundt. Den Sidste i samme var Tallien; og bag ved ham saaes hans navnkundige Veninde Therese Cabarus.

„Hvilken er smukkest," spurgte Baronen Fialtring, „denne spanske Therese, eller vores danske?" —

„Jeg ta'er den danske" lød Svaret.

„Da er hun der" raabte Baronen; og i det samme indtraadte hun tilligemed nogle andre Damer.

Uagtet min egen indvortes Bevægelse, kunde jeg dog med lønlig Fryd bemærke hendes Rødme, hendes Forvirring, og jeg takkede i mit Hjerte Fialtring, fordi han udrev hende af samme ved at gribe hendes Haand, og igjen at begynde sine politiske Forelæsninger. —

Men ligesaasnart var og den muntre Pige i sin sædvanlige Ligevægt; og aldrig har hendes Vittighed spillet klarere og finere, end i hendes Bemærkninger ved Republikanerens Helte og hans væmmelige Forgudelser. Han tog det Altsammen for gode Vare og blev tilsidst ganske henrykt over den Udkaaredes ægte Borgersind. At Baronen troligen stod hende bi, var ikke meer, end man kunde vente. —

Min Fornøjelse over min Elskedes glimrende Vid var derimod ikke heel; den som elsker ret af Hjertet, finder hellere Følelse hos sin Kjærligheds Gjenstand, end udmærkede Aandsgaver, og ydermere forekom mig enkelte af Thereses Yttringer — om ikke afgjort frivole — saa dog at smage noget af Baronens Skole. Dette mishagede mig af en

dobbelt Grund: deels formedelst dennes umiskjendelige Indvirkning paa det bøjelige Pigesind, og deels fordi Fritænkeri er noget, hvorved Qvinden mindst skal erhverve sig Mandens — end ikke Fritænkerens — Agtelse eller oprigtige Tilbøjelighed. Havde den dejlige og vittige Therese ikke havt den fromme Mariane til sin fortrolige Veninde, jeg skulde forlængst have trukket mig tilbage.

Vi forlode Conventet, og vandrede videre — et temmelig talrigt Selskab — for at besøge andre af Markedstidens Herligheder. Det Første, som standsede os, var et Marionettheater, heelt beskedent indrettet i en indre Krog af en aaben Port. Hansvurst stod udenfor og indbød de Forbigaaende.

„Skulle vi ikke lære lidt Verdenskundskab her, mine Herrer?“ foreslog Baronen. „Vi see her Menneskene i deres sande Skikkelse, og Livets Løb kort, men tydeligt tegnet. Man gaaer i Skole, gifter sig, skjændes med sin egen Kone, kysser en Andens, forøder sit Gods, laaner Penge paa sin Sjel, øder dem og Pantet, bedrager sine Medmennesker, døer, roses af dem, begraves, og gaaer Fanden i Vold. — Skulle vi ikke see os i Spejl, mine Herrer?“

Hvad Spottefuglen sagde, var virkelig et kjernefuldt Udtog af Theaterdirectørens bedste Kassestykker — han havde ialt kun tre, som jeg vidste fra Dyrehaugen af — og vi havde maaskee fyldt hans hele Parterre, bestaaende af tvende Bænke tvers over Porten, dersom vi ikke vare blevne afskrækkede ved en Persons Mellemkomst, hvis Sælsomhed øjeblikkelig drog min Opmærksomhed bort fra Dukkemanden og hans Bod.

Det var et Qvindemenneske paa de fyrgetyve omtrent, og efter Skjønnende af halvtolvte Qvarteers Høide saavel; idetmindste *oversaae* hun alle os Mandfolk, saamange

som vi vare. Hendes Klædedragt var ogsaa mere mandlig end qvindelig; thi en lang blaa Kofte, med to Rader svære Sølvknapper, bedækkede Kroppen, lige til Knæerne; og kun derfra og til noget nedenfor Læggene viste sig et grønt Skjørt, tyndt og luvslidt, og under Gangen slyngende sig om Benene, der skjultes af blaae uldne Hoser. De svære Fødder vare prydede med Skoe og massive Sølvspænder. Paa Hovedet havde hun en sort Flojelshue med Guldgalloner; derom en hvid, men dog noget smudsig Skjægkappe — som Bønderfruentimmer der i Jylland almindeligt bruge; og endelig ovenpaa en hojpullet sort Mandshat, der ojensynlig var for lille til Amazonens Cranium. Hendes Ansigt var langt, magert, solbrændt og fregnet, og i det hele saa mandhaftigt, at man virkelig savnede Skjægget. To graagrønne Øjne saae forovent ud under tynde rødlighvide Bryn. Hendes Haand, paa hvis lange Fingre blinkede en Guldring og tvende Sølvringe, bar næsten horizontalt en ægte Spanskrørstok med forgyldt Knap og Dupsko.

Denne mærkværdige Skikkelse gik os forbi med lange Skridt, ved ethvert af dem sikkende i Knæerne; Kroppen beholdt sin Stilling fremad, men Ansigtet drejede sig som Uglens heelt til Siden imod os. Det var uden Udtryk, og hendes Øjne glede ligegyldige fra den Ene til den Anden Da hun var kommen forbi, sagde hun med en halvt hæs halvt pibende Stemme, der stak forunderligt af mod hendes Karlefigur:

„Godav Pier! aa Tak faa sidst! Do glemmt ejes di Nætluh*), mi bette Dreng!"

Derpaa vendte hun Ansigtet bort, og fortsatte sin Gang. Den „bette Dreng," som saa fortroligen tiltaltes,

*) Nathue.

var ingen anden end den store Forvalter Hiarum, der just nyligen havde sluttet sig til os; thi Baronen, altid skadefro, sagde med paatagen Forundring:

„Hvem var den Dame? bette Forvalter! dog aldrig deres —"

— „Hr. Baron!" faldt denne ind, rødblaa af Arrighed*) „jeg troer vist, at De kjender denne Qvinde ligesaa godt som jeg, naar De husker Dem om; og forresten kan hendes Frækhed ikke fornærme mig."

„Jh!" raabte hiin, „hvor havde jeg ogsaa min Eftertanke? det var jo Laanng Magreth — hende, som for kort siden i Pallidal greb Deres Hest i Tøjlen — aah, lad Selskabet høre den Historie! den vil more dem."

Hiarum, som nu havde gjenvundet sin Fatning, brystede sig, sparkede ud, prustede, og sagde:

„De maae vide, mine Højstærede, at dette er den værste Røverqvinde i Landet, og hun er ikke bange for at plyndre en Karl allene; hun skal i Forening med hendes Mand og Sønner have myrdet flere end een Bissekræmmer —"

„— Og hun gaaer paa fri Fod, og ved høj lys Dag her i Viborg lige i Øjnene af Landsthinget?" faldt jeg forbauset ind.

„Der er ingen Beviser imod hende" svarte han; „hun har et Par Gange været hæftet; men der kom Intet ud, Andet end at hun drillede Dommerne, og holdt dem saa temmelig for Nar; thi hun er ligesaa snu som dumdristig. Forleden er det, at jeg rider en Eftermiddag herfra Byen;

*) For at begribe Grunden til denne, saavelsom Ondskaben i Baronens ufuldendte Spørgsmaal, maae man vide, at der efter almindeligt Sagn var Natmandsblod i Peder Hiarum; hans Bedstemoder skulde nemlig have været af denne danske Pariaskaste.

og da jeg i Skumringen kommer ud i en stor Lyngdal, rejser denne Qvinde sig med eet foran mig, tager min Hest i Tøjlen og spørger: hvad Klokken er? Istedenfor Svar hugger jeg hende over Haanden med min Ridepisk og Sporerne i Siden paa Hesten. Hun maatte da slippe, men skreeg efter mig: bie bie! det er ikke mere end et Put under Hagen — De seer, hvad hun havde ifinde."

„Ja hvem veed, hvad hun egentlig havde ifinde?" faldt Baronen ind med et listigt Aasyn, og tog sit Uhr op; „men der er en Snabsthingsgjæst, jeg har sat Stævne om en Time — imidlertid, skulle vi ikke besee Domkirken oven paa den Forskrækkelse? hvad siger De, Hiarum! jeg synes De seer saa andægtig ud?"

Forvalteren bukkede, og sagde muggent: „Tjeneren følger sin Herre."

Og nu gik Toget til Kirken.

Havde det ikke været for Therese, til hvem min Kjærlighed bandt mig, og som jeg, inden vi skiltes, tragtede efter at tilstille et Brev — jeg vilde snart igjen have forladt det gamle ærværdige Tempel, fordreven af Baronens Spotterier. Men disse toge dog snart en anden Retning, formedelst et Indfald af Fialtring.

„Ved min borgerlige Ære! raabte han pludselig, idet han lod Øjnene løbe rundtom i Kirken, „her har vi det allerbeqvemmeste Lokale for et Nationalconvent."

„Det er en lykkelig Tanke," raabte Baronen, „Pastor Rumsøe! vil De bare høre!" —

„Choret" vedblev hiin med dyb Alvor, „er for Præsidenten og Secretærerne. Kirkestolene ere for Repræsentanterne — den høire Side for Bjerget, den venstre for Dalen — Prækestolen bliver Talertribune, og de lukkede Stole bliver Galleriet for Tilhørerne."

Han holdt inde, og saae paa den Ene efter den Anden.

Men Een smilte, en Anden hostede, og Alle tang saanærsom Baronen:

„Det er vist nok" sagde denne, idet han efterabede Fialtrings Alvorlighed, „denne Idee fortjener en Borgerkrone; De overskuer Alt med eet Blik — benytter Alt —"

„— Jeg er dog noget forlegen med Choret," afbrød hiin, „det er for stort til sin Bestemmelse —"

„Veed De hvad" sagde Baronen, og lagde Fingeren betænksom paa Næsen, „kunde man ikke der anbringe de fremmede Diplomater?"

„De siger Noget" raabte Fialtring fornøjet, og gik op i Choret; de Øvrige fulgte ham. „Alteret" tog han igjen tilorde, „skal herefter være Fædrelandet helliget; men Billederne maae væk —"

„— Jeg beder for Marie" sagde Baronen bønlig; „hun er saa smuk." —

„Saamænd! hun skal ogsaa blive" svarte hiin; „med Tillæg af nogle Emblemer: en Lynstraale, en Dolk —"

(Baronen) „— En rød Hue —"

(Fialtring) „— Vorder hun Frihedens Gudinde —"

(Baronen) „— Med det lille Danmark paa Armen."

Mere af denne opbyggelige Samtale hørte jeg ikke, da Klokkeren, hvem jeg imidlertid havde nærmet mig oppe ved Alteret, spurgte: „om jeg ikke ønskede at see Kraftkirken.*) To af Damerne vare allerede dernede."

Jeg vidste, hvo disse vare, og steeg saameget hellere ned i dette underjordiske Capel — dengang endnu et Hvilested for de Hensovede.

For mig blev denne Dødens skumle Bolig Indgangen

*) Krypkirken.

til et nyt og skjønnere Liv: mellem Ligkister rakte Therese mig sin Haand; som Vidne for den, der engang vil bringe Lys i Graven, lagde Mariane sin paa vores. Den anden hævede hun i hellig Begeistring; hendes Ansigt skinnede — hun syntes som en Engel, der var nedstegen i Graven for at byde den Slumrende opstaae —

„Eders Kjerlighed," sagde hun med en Stemme, der bragte til at bæve, men sødeligt, „Eders Kjerlighed overleve Eder selv! den sande Kjerlighed kjender intet til Døden —"

Hun vilde talt endnu mere; men pludselig fordunkledes hendes Aasyn, Taarer blinkede i hendes Øine, Haanden sank, og med skjælvende Røst lagde hun til:

„Nordstjerne! ogsaa jeg elsker din Therese — gjør hende lykkelig!"

Gjennemstrømmet af salige Følelser sluttede jeg begge Pigerne i mine Arme, og sagde: „Den, som seer i Londom, skal engang dømme mig aabenbare!"

En skraldrende Latter deroppe i Choret vækkede os smerteligt. Mariane drog et dybt Suk, og sagde: „vi skal igjen tilbage til Verden."

Hun gik langsomt foran op ad Trappen; tause fulgte min Kjereste og jeg.

„Ej! ej!" raabte os Baronen imøde, „kommer I derfra? Jeg vil vædde, de har holdt en Sjælemesse dernede" — vedblev han vendende sig til de Andre — „for min Datter er halv catholsk."

Det var neppe, jeg kunde tilbageholde min Harme; men hun var jo hans Datter. Uden at svare gik hun med sin Veninde ud af Choret og ud af Kirken, og jeg, for at skjule mine Sindsbevægelser, hen til Præsten, og spurgte ham, hvad man vel skulde byde Klokkeren for hans

Ulejlighed. Vi betalte ham, forlode Kirken, og ved første givne Lejlighed sneeg jeg mig i Trængselen bort fra det mig nu saa modbydelige Selskab, og overgav mig til lykkelig Kjerligheds tause Henrykkelse.

---

8. Jacobinerklubben.

Uden selv at mærke det, var jeg kommen ned til Søen, og standsede først paa Pynten af den Landtunge, fra hvilken man dengang færgede over til Asmildkloster. Uden at vide det traadte jeg i Færgen, som netop lagde an; og ligesaa ud af den paa hiin Side. Hvis Færgemanden ikke havde mindet mig, skulde jeg være gaaet videre uden at betale. Men herved kom jeg lykkeligviis til at vende mig, og see Staden, som jeg slet ikke havde havt isinde at forlade. Da jeg nu forlangte, strax at blive sat tilbage igjen, kan Mennesket neppe have fattet de fordeelagtigste Tanker om min Forstand; han nølede virkelig, som om han ikke torde betroe sig allene til mig paa Vandet. Nogle Bønder, som idet samme kom og vilde med, hævede hans Betænkelighed.

Inde i Byen gav en Pige mig en forseglet Seddel. Jeg aabnede den — Underskriften var: Din Th....., og Indholdet blot: om jeg vilde møde hende den følgende Eftermiddag i Nonnmølle. —

Det første Brev og det første Kys (hvilket jeg endnu havde ivente) ere Helligdomme for Elskeren: hiint gjemmer han *ved* Hjertet og dette i Hjertet, men begge i Løndom og Taushed.

Alligevel maae Baronen, som mødte mig allene, af min Haandbevægelse have fattet Mistanke om Noget, og

lagt det sammen med, hvad muligen kunde være skeet i Kryptkirken; thi han begyndte paa hans egen sædvanlige Viis at gjække og med det samme at fritte mig. Bevidstheden om min Lykke, om min Sejr over Medbejleren gav mig fuldkommen Aandsnærværelse og Sikkerhed; ja jeg vovede endog et temmelig dristigt Forsøg paa at forvilde Sporet for ham, idet jeg yttrede mig saaledes, at han let kunde forledes til at ansee sin egen Datter for mine Ønskers Gjenstand.

Hvorvidt dette lykkedes mig, var jeg ej istand til at mærke, thi han var ligesaa varsom og mere mistænkelig end jeg; og pludselig afbrød han denne Materie, som om den havde været ham ganske ligegyldig, med et:

„Apropos! har De nogen Bestemmelse for iaften?"

Jeg benægtede det.

„Godt!" vedblev han, „saa tilbringer De den med mig i Klubben. De vil more Dem; det indestaaer jeg Dem for. Saa store Originaler i saa lille en By kan man forgjæves lede om i mange, — see der gaaer een af dem, en ung Student, som har strevet et Par revolutionære Piecer, og troer virkelig om sig selv: at han er den, som skal komme for at forløse en Deel af Verden. Imidlertid ære vi ham allerede her som en Apostel."

Her standsede han udenfor et langt Huus, som udgjorde den ene Side af Torvet, og spurgte:

„Har De været i Noahs Ark?" —

„Nej!" —

„Saa maae De ind i dette Menagerie, som man og kan kalde et Ligheds Tempel; det vil tillige tjene Dem til en Forberedelse, saa De siden desto værdigere kan fremtræde i Pagtens Ark — jeg mener vores velsignede Klub, den jydske Friheds Vugge."

„Dette" sagde han, idet vi gik op ad Troppen, „er Byens første offentlige Sted, hvor det vrimler af Snabsthingsgjæster af alle Klasser fra Bonden til Herremanden, fra Tiggeren til Pengemanden, fra Lommetyven til Agerkarlen — har De Penge hos Dem, saa pas paa!"

„Hvad Tyven og Agerkarlen levne" vedblev han, efterat vi havde trængt os gjennem et Par Værelser, „kan De nemt blive stilt ved her, hvor Pasadixbrættet er permanent, ligesom vore ærlige Maratister haabe, at Guillotinen engang skal blive herude paa Torvet. Eller ønsker De hellere Pharao, saa finder De det i næste Værelse, og ovenikjøbet finere Selskab: Bankøren er en Rangsperson, hans Croupier ligesaa, og blandt Pointørerne tæller man flere Højvelbaarenheder."

„Og alt dette offentligt uden Sky?" udbrød jeg, „sover Øvrigheden, eller er den blind?" —

„Ingen af Delene," svarte han, „men den er tolerant; og hvorfor skulde den ikke være det, da den ingen Fordeel har af at forfølge Røvere og Skjelmer, men blot Ulejlighed. O, min Ven! De kjender endnu kun lidt til Retsplejen og Politivæsenet i det kjære Cimbrien: her har vi højt til Himmelen, og langt til Kjøbenhavn — De forstaaer mig nok?"

Jeg fik snart nok af Trængslen og Larmen, og fulgte derfor desto villigere min Fører i Klubben. — Af Bekjendte forefandt jeg her Dyber, Fialtring, Pastor Rumsøe, Hjarum, Kammerraad Urold og Studenten. Disse sadde med ligesaa mange Andre omkring et Landkort, og vare i Begreb med at lære de franske Hærførere, hvor de burde gaae over Rhinen. Dog jevnedes i det samme den derover opstaaede Uenighed ved den definitive Bestemmelse af Een — jeg troer, han

var Parykmager — at man skulde passere Floden hvor den var smalleſt.

Nu foreſtillede Baronen mig med følgende Ord:

„Borgere! jeg indfører herved min Ven Nordſtjerne, en god Patriot og dydig Republikaner. Han er rigtignok ganske uden hans egen Skyld en født Adelsmand, men har allerede forlængſt aflagt ſin Stands Fordomme.“

En ſtor Mand, hvis Anſigt ſkinnede af Fedme og Fornøjelſe, og ſom var Kjøbmand i Byen, og for denne Maaned Præſident i Jacobinerklubben, rakte mig ſin vældige Næve med de Ord: „Velkommen ſkal do være, min gode Ven!“

Baronen blinkede ad mig, og ſagde: „Du maae vide, det er en Lov, at ſaalænge vi befinde os her, ere vi alle Dus, ligeſom vi alle af Naturen ere Lighedens Børn.“

Saaledes befandt jeg mig uventet omgiven af tretten inderlige Venner.

Jeg belavede mig nu med Rette paa en Storm af politiſke Forhandlinger; men iſtedet derfor afdeelte Selſkabet ſig i fredelige Spillepartier, og Statens Intereſſe tilſideſattes ganſke for Lomberens. Baronen vilde ikke ſpille, men forſikkrede, at han ſkulde more ſig ſelv og mig langt bedre til Spiſetiden. —

En gammelagtig Mand ſad allene ved et Sidebord og røg ſin lange Kridtpibe med ſtor Alvorlighed; han var udſeet til vor Underholdning.

„Du ſeer her, ſagde Baronen til mig, „en Slægtning af den berømte franſke General Dumouris“ (han udtalte dette Navn paa Danſk, ganſke ſom det her er ſkreven; jeg fattede derfor ikke ſtrax, at han meente Dumouriez).

Den Tiltalte — forhenværende Kromand, nu Penge-

mand — tog Piben af Munden, smaagryntede — det var hans Maade at lee paa — og svarede:

„Vi hedde rigtignok ligedan, undtagen det, at mæ kalde de bar Mouris —"

„— Saadan hed Generalen ogsaa før Revolutionen," faldt Baronen ind, „men da han først fandt paa, at Alle skulde sige Du til hinanden, saa satte man dette Du foran hans Navn som en Ærestitel. Jeg veed bestemt fra en Correspondent i Paris, at han er en Dansk, og Borger Mouris's Broderson, der hed ligesaadan, rejste bort herfra for en Deel Aar siden, og nu er det først, han vaagner som General i Frankrig, men nu er han da rigtignok ogsaa løbet derfra."

„Saa er det sært, han ikke kommer her hjem" sagde Generalens Onkel, „men han er vel bleven storums, kan a tænnk, lissom Store Just*), der knap vill kjendes ved Baronen, allyul han er en Husmands Søn af hans eget Gods, men kahænsæ han skammed sæ, for det han havde været med at slaae Prindsesse Langballe**) ihjel."

Nu mærkede jeg, hvad Mand vi havde for os, og hvori den belovede Morskab skulde bestaae. Og vist er det, at jeg skjøndt jeg med Therese i Tankerne kun hørte skjødesløst til, havde Moje med at tvinge Latteren ved denne og flere lignende Lokaliseringer. —

Samtalen var nu kommen til Du Mads***), een af Dommerne i Revolutionstribunalet, der ligeledes skulde være en bortrømt Bondeson fra Jylland, da den afbrødes ved hiin Students Indtrædelse.

---

*) Terroristen St. Just.
**) Lamballe.
***) Dumas.

Han var klædt ganske som en Sansculot, og et svært forpludsket Haar omgav et lille blegt Ansigt, af hvilket Indbildskhed og Næsvished klarligen fremlyste. De Spillende rejste sig og modtoge ham med temmelig urepublikanske Complimenter, dem han besvarede skjødesløst og næsten fornemt. Da idetsamme forkyndtes, at Aftensmaden var anrettet, gik vi samtlige ind i Spisestuen, og satte os tilbords.

Efterat Mundene først havde arbejdet udelukkende for Maverne, begyndte de dernæst ogsaa at virke noget for Staterne; og denne Virksomhed tiltog for hver Gang de vædedes af Vinen. Der gaves ingen bestaaende politisk Indretning, som fandt Naade, og med samme Lethed som Tungen vendte en Mundfuld Mad, endevendte den et heelt Folk med samt dets Regjering og alle dets Institutioner.

Det var en Nydelse for Baronen, der stedse blev ved at ægge, og syntes selv i dette nymodens Kandestøberie at ville overbyde dem, han beloe i sit Hjerte. —

Denne uegennyttige Nidkjærhed for Nationernes Bedste tog omsider en hjemlig Retning, idet Een af Selskabet rejste sig, og foreslog Studentens Skaal, hvem han benævnede „en Frihedens uforfærdet Kæmper."

Men denne bad med klog Beskedenhed: at Frihedens egen Skaal først maatte drikkes. —

Efterat begge vare udtomte med tilbørlig Hurraskraal, trindredes paa samme Maade andre Gudindens Stridsmænd baade i Paris og Viborg; og Frihedssange og Drikkesange gjorde samme Tjeneste, som de Taler, der nuomdage forberede til Toasterne. —

Enden blev, at Fleerheden berusedes, mere eller mindre, og at Grundsæsterne af Retsærd og Orden kom i Klam-

merie indbyrdes, saa at tilsidst Ingen af dem kunde høre sine egne Ord.

„Nu er den polske Rigsdag igang" sagde Baronen til mig; „allons coucher!" ubemærket listede vi os bort.

Medens vi gik hjem sagde han til mig:

„Jeg har nu vist Dem, min Ven! af hvilke Hænder Frihedstræet her plantes, og hvormed det vandes — med fransk Vin, Gud ske Lov! istedenfor med dansk Blod. Og De kan troe mig: herved vil det blive. Disse stærblinde Drømmere see ikke, at Danmark ingen Revolution kan faae, fordi det ingen behøver: Strengen brister først, naar den spændes til det Yderste. End mere besynderligt er det, at de Studerede iblandt dem kjende saa lidt til Verdens Historie, at de ikke veed — eller og har glemt — hvorledes alle Republiker ende. Løjerligt er det ålligevel — det vil De vist indrømme mig — at see og høre disse Menneskers Optøjer: man kunde fristes til at troe, de spillede for Spøg en temporiseret Omarbejdelse af Holbergs Kandestøber. Men, at de mene det alvorligt, deri stikker just det Comiske. Naa — god Nat! og drøm behageligt!"

---

9. Halds Ruiner.

Jeg veed ikke om dette Steds Beliggenhed og Omgivelser skulde være smukkere end saa mange andre, eller det er fordi jeg her har levet min Ungdomskjerligheds skjønneste Dag, at jeg saa fortrinligen ynder det. Hald Søe med sine skovkrandste Bugter, Bøgelunden i dens Midte, Egeskoven mod Vesten, mod Norden Lyngbakkerne, imellem hvilke Molleaaen skynder sig ned til den mellem gule Sand-

banker indsluttede Nonnboe Søe — til alt dette har jeg i flere Egne seet Mage — yndigere endog, større, stoltere; men de fattes alle — hvad skal jeg kalde det? — den Emaille, hvormed tryllende Erindringer overdrage og oplive hiint venlige Landskab.

Da jeg om Morgenen vaagnede, og min første Tanke faldt paa Therese, forekom mig vor Forlovelse som en Drøm; min Lykke syntes mig for stor til at den kunde være mere. Og dog var den virkelig — jeg greb efter Brevet, det første Pant, som om jeg endnu behøvede skriftligt Beviis; og efter at have studeret det ret con amore, var min første Forretning, i en Guldsmedbod at udsøge en Forlovelsesring. —

Derpaa ilede jeg, for ej at forstyrres i mine Sværmerier af Baronen eller mine nye republikanske Venner, ud af Byen; og, uden at vide det, befandt jeg mig endnu før Middag der, hvor jeg ventede min Elskede.

Ovenfor Mollen er en langagtig Banke som en Vold, tyndt bevoxet med Ege; paa den ene Side Molledammen, paa den anden en Vig af Søen. Der var det, hvor hun førstegang sank til mit Hjerte, og lovede hvad alle Piger love, men hvad hun i Sandhed ubrødelig har holdt gjennem fem og tyve Aars mange Omvexlinger af Sorrig og Glæde. Arm i Arm vandrede vi omkring i Skoven og ved Bredderne af Søen, og samtalede om Fremtiden.

Vor Lykke var ikke uden Hindringer. Therese vidste, at Faderen havde bestemt hende for den rige Fialtring, og at han var vanskelig at rokke i sine engang tagne Beslutninger.

Vor Forlovelse maatte altsaa for det første holdes hemmelig, indtil jeg fik det Embede, som jeg med god Grund snart ventede. Herpaa begyndte vi, som andre

Forlovede, at lægge Planer til vort huuslige Liv; og dette medtog saa lang en Tid, at Solen allerede begyndte at hælde til Nedgang, førend vi mærkede det, og vi selv befandt os ved Ruinerne af det gamle Hald Slot, der ligger smukt paa en Odde i Søen, med sin grønne Vold og mørkrøde Muurstykker.

Nu savnede jeg først min Thereses Veninde, og vilde just spørge om hende, da hun og — Vang kom os imøde fra den anden Side af Volden, og standsede ligesaa overraskede som jeg. Men kun et Øieblik, og — Mariane kastede sig om Thereses Hals, og skjulte sit blussende Ansigt mod hendes Skulder; Vang greb min Haand, og drog mig med sig op ad Volden og ned i den Fordybning, som findes mellem dens fire Sider.

„Det er skeet!“ sagde han; „Fremtiden vil vise, hvorvidt det er rigtigt eller ei — Frøkenen og jeg har byttet Hjerter. Du og din Therese ere de eneste, som skulle vide det.“ —

I Følelsen af min egen Lykksalighed ønskede jeg inderligen ham en lignende, men kunde alligevel ikke tilbageholde min Forundring over, hvad der havde bragt ham til at handle tvertimod sin første Beslutning.

„Ogsaa det vil jeg skrifte for Dig“ svarede han. „Jeg kom igaar til at tænke over den Sag, og da mærkede jeg først, idet jeg alvorligen forestillede mig Adskillelsen, at jeg virkelig elskede hende; og da jeg var overbeviist om, at hun ikke kunde blive lykkelig uden med mig, rejste jeg efter Jer, og ledsagede Pigerne herud. Saasnart jeg saae Dig bag Møllebakken, og Therese ilede hen til Dig, holdt jeg Mariane tilbage, og erklærede mig.“

Alt dette fortalte han, ikke med en Forelskets Ild, men med en Koldhed, som om det havde været en Andens

Historie; og allerede dengang opstod hos mig en svag Tvivl om, at han muligen kunde have skuffet sig selv med Hensyn til hans eget Hjerte.

„Min Plan er lagt," vedblev han: „den theologiske Vej fører kun til et simpelt Maal, og jeg duer desuden ikke til Præst. Jeg begynder strax at studere Jura; denne Videnskab lønner bedre sine Dyrkere; og saaledes kan jeg haabe, engang at turde byde en Frøken min Haand."

Han fortsatte endnu lidt Udviklingen af Planen, og det med en Besindighed, som slet ikke stemmede med min egen søde Urolighed. Jeg bifaldt derfor det Hele, uden engang at have hørt det Halve, og vilde saaledes hos de fleste Andre have erhvervet mig Navn af en fornuftig og ærlig Raadgiver; thi dertil udfordres jo blot at bifalde den Raadspørgendes egen Mening.

Vang var af ganske modsat Sindelag: han vilde modsiges, og vendte den Ryggen, som ikke gjorde det. Men her intervenerede de huldе Piger; inden min Ven kunde faae Stunder at støde sig, vare de allerede hos os. Vi satte os i Fordybningen, bandt Ønskeknuder og Blomsterkrandse, og vare lyksalige som Børn. Selv den ellers alvorlige Vang blev munter og hjertelig, og kun over hans Kjærestes Aasyn foer — undertiden ligesom en Skygge — dunkle Forudfølelser maaskee af en skyfuld Fremtid.

Therese havde trykt en Krands af Koblommer og Blaaklokker paa mit Hoved. Jeg tog Haanden, bedækkede den med Kys, og sagde:

„Gjøre vi nu ikke Millers Digtning *) til Virkelighed? Jeg er din Kronhelm, Therese!" —

---

*) Siegwart, en Klosterhistorie.

Men Marianes Ansigt formørkedes pludseligt, Taarer bævede i hendes Øjne, og med et vemodigt Smiil sagde hun til den Elskede: „Skal Du vorde min Siegwart? saa ulykkelig som han —"

„— Maaskee" svarte han bevæget, „men trofast som han."

„Mig er det nok," sagde hun, og foldede Hænderne i Skjødet, „Gud raader for Lykken —"

„— Og vi for Villien" lagde han til.

Begge Pigerne saae til Jorden, og sukkede; de følte vel bedre end deres Elskere, hvor svag og usikker den menneskelige Villie monne være.

Efter nogle Øjeblikkes uhyggelige Taushed, sprang Therese op, raabte: „Her er for trangt," og let som et Kid hoppede hun op ad Volden, satte sig der, og vinkede ad os; vi fulgte og nedlode os hos hende.

Neden under os var den spejlblanke Søe, og paa hiin Side Bøgeskoven, hvis øverste Kanter rødmede i Aftensolens Straaler, og videre ud tilhøjre og venstre, begrændsedes Søen og Udsigten af brune og grønne, bølgedannede Bakker. Fuglesang og Møllevandets Susen vare de eneste Toner i den stille yndige Natur.

Therese lagde sin ene Arm om min Hals, udstrakte den anden, og sagde:

„Ak! var dog dette den hele Verden — ikke mere end hvad vi her overskue; og ikke flere Mennesker i den, end vi!" —

„Ønsket er sødt" sagde Bang „men —"

„— Men daarligt, vil De sige," faldt hun hurtigt ind, „dog derfor maaskee saa sødt. Er det ikke saaledes med alle dem, hvis Opfyldelse er umulig, eller skjuler sig i det dunkle Fjerne? Hvor ofte har jeg som Barn ønsket

mig oppe blandt Stjernerne, og følt mit hele Væsen betaget af en længselsfuld Vemod, som var mig langt kjærere, end mine andre virkelige Glæder."

Mariane tilnikkede langsomt Veninden sit Bifald med et Smiil, som netop udtrykte denne vemodige Længsel.

Vang, hvorvel selv usædvanligen bevæget, kunde dog ikke ganske betvinge sit Hang til spidsindig Modsigelse — denne Forstandens Pirren til at anatomere Følelser ligerviis som philosophiske Theoremer:

„Hvorfor da" sagde han, „er denne vaagne Drøm saa skatket og sjælden?" —

„Fordi den er saa skjøn" svarede Thereſe.

„Eller omvendt," lagde han til, „den er skjøn, fordi den er sjælden og kort." —

„Deri fejler Du" tog jeg Ordet, „de rene, de højere Glæder ere i det korteste ligesaa lange som Livet; thi de gjentage sig ofte, og hver Gang — saa tykkes mig — med tiltagende Klarhed og Styrke. Dette yndefulde Landskab — til Exempel — vil ofte vise sig for os i Erindringen. Phantasien skal fremtrylle det ligesaa klart og levende, og med ligesaa stor Sandhed, som om Penslen havde fastnet det til Træ eller Lærred. Denne Aftens milde Skjønhed vil leve, eller gjenopleve, saa ofte vi vække Mindet om den, og tilligemed den Alt, hvad nu røres i vore Hjerter, og hæver vore Sjele til Haab og Tro paa noget endnu Skjønnere end Jorden, og varigere end den."

Thereſe drog min Haand til sine Læber; to store Taarer tindrede i hendes stjerneblaae Øjne, hun lagde sin Pande til min Kind, og hviskede:

„Min Theodor! gjør mig gudfrygtig som Du!"

Jeg trykkede hende til mit frydopfyldte Bryst, og

sagde: „Den som elsker, kjender Gud; thi Gud er Kjerlighed.“ —

Vang bøjede sit Hoved, og skjulte sine Øjne i Marianes Haand. Hendes englelige Aasyn smilede gjennem Taarer. Jeg vedblev i min Sjels Begejstring:

„Er der nogen af os Lykkalige, som i dette Øjeblik ikke veed, at vor Kjerlighed skal overleve vore dødelige Legemer? Skoven hist skal ældes og forgaae, og en anden opvoxe paa dens Sted. Søen kan hentørres i Aarenes Løb, og Blomsterne, som opvoxe i dens Leje, ville visne. Sidste Steen af denne Oldtidsborg er snart hensmuldret, som de Hænder, der rejste den. Støv kommer til Støv, men hvad som er født af Aand, skal ikke see Døden.“

Bedeklokkerne klang bag Lyngbjergene. Aftenduggen lagde sig som et Lagen over Søen. Tæt under os hvilede to tamme Svaner jevnsides med Hovedet under Vingen, og mindede ogsaa os om Hvilens Tid.

„Det er et Par“ sagde Therese, idet vi rejste os, „jeg har kjendt dem siden jeg var lille — og dengang vare de allerede gamle. Tiden farer hen over dem, men deres Kjerlighed ældes ikke — Theodor! naar ogsaa vi blive gamle —“

— Hun greb min Haand med begge sine — hendes Øjne fordunkledes — hendes Læber bævede.

Jeg sluttede hende i mine Arme, og svarede: „Vor Kjerlighed tilhører ikke Tiden.“

„Man paastaaer“ sagde Mariane, idet vi gik ned om Volden, „at naar den ene dør, kan Magen ikke leve — den sørger sig snart tildøde — gid de maatte dø paa engang!“

Som hun med et tungsindigt Blik, der røbede, at hun tænkte paa flere end Svanerne, yttrede dette Ønske,

traadte en høj, mørk Skikkelse ud mellem Taarnmurene, just som vi gik dem forbi. Den standsede og trak sig tilbage i Skjul. Et svagt Skrig undslap de forskrækkede Piger. Jeg selv blev ej heller ganske vel tilmode ved dette Syn paa et saadant Sted; Alle toge vi hurtigere Skridt. Men vi vare ikke komne ret langt, før Vang blev staaende, og sagde:

„Hvad var det? har Nogen beluret os? — det maae vi vide!“ —

„For Guds Skyld —“ hviskede Mariane ængstelig, og vilde holde ham tilbage; men han traadte driftig hen til Taarnet, og raabte:

„Hvem er her?“ —

„Hvem skøjer *) herude?“ lød en huul Røst derinde fra.

„Tve Knaspere med djernoses Diller **),“ svarte en qvindelig Stemme, og derpaa viste sig atter hiin lange Skikkelse, i hvem jeg snart gjenkjendte Langemargrethe, som udenfor Marionettheatret saa fortroligt havde tiltalt Forvalter Hiarum. Bag ved hende fremkeeg et blegt Mandsansigt, ombusket af tykke Haar.

„Hvad bestiller I her?“ spurgte Vang studs.

Qvinden gjorde et dybt klodset Knix, og svarte i spottende Tone:

„Ingenting, naadig Hr. Baron!

Derpaa skuppede hun til Manden, og sagde: „Hva glaner ***) do ætter? go in, aa fak Funker te æ Pulter ****).

---

*) Gaaer omkring.

**) To Knøse med deres Smaapiger.

***) Gloer.

****) Gjør Ild til Grøden.

„Kom Vang! kom!„ hviskede jeg; men han blev endnu staaende, og spurgte:

„Hvorfor kalder I mig Baron?„ —

„Haahaah!„ gjenmælede hun med et hæsligt Grin, „der er saa mange Smaabaroner paa Solholms Gods, som aldrig selv veed af det; I kan ligesaagodt være een af dem som en Anden, mi bette Faahr!„

Her strakte hun Hovedet længere frem, og keeg efter Thereſe med et langt:

„Jh! — hva er det for en bette Jomfru? sikken knov jen! hun hører wal aaſſe Baronen til — ja ja! hyt sæ for Kaahlfolk, aa for Autendoeg.*)

— Gonæt, Bonlill!„

Dermed nikkede hun, og forſvandt i Ruinerne.

Der var Noget saa skadelystent i denne rædlige Qvindes forblommede Yttringer, som vakte baade Bæmmelse og en Slags Benouelse, saadan som man føler den ved ildevarslende Spaadomme, dem Fornuften forkaſter, uden dog at kunne jage dem bort af Tankerne; en Følelse liig Spøgelsefrygt, der hænger faſt i Indbildningen, hvor kjækt og ivrigt man end kæmper for at afryste den.

Ogsaa hos Almuen var Langemargrethe en højſt uvelkommen Gjæſt, meer af omtalte Grund, end formedelſt hendes Røverrygte. Man gav hende derfor med Glæde Alt, hvad hun var uforſkammet nok til at æske. Og saaledes behøvede hun nu hverken at ſtjæle eller røve, skjøndt Ingen alligevel tvivlede paa, at hun jo forhen havde øvet begge saa nærbeſlægtede Haandteringer. Forſtyrret ved hende var da saa snart vore Sjeles milde Havblik; og

*) Aftendug.

bitterligen erindredes vi om, „at vi ikke vare ene i Verden."

Vang især var og blev forstemt hele Hjemvejen. Det var mig klart, at hans Tanker sysselsatte sig mere med den hæslige Natmandskone, end med den yndige Pige ved hans Side.

---

10. Natmandskrig.

Snabsthinget var ringet ud; alle Fremmede bortrejste. Byen syntes saa øde, saa folketom, som om en Smitsot havde hærget den. Da ogsaa vi fra Solholm om Morgenen droge ud, vare vi de Eneste, der bragte Liv i de stille Gader. Baronen var tilhest, maaskee for at vise sig for Therese i een af hans meest glimrende Skikkelser — thi han var ustridig en ypperlig Rytter. Vi andre kjørte; Hiarum var ikke med, savnedes ej heller.

At min Kjereste vilde tage tilbage til det farlige Solholm, og at jeg tillod det, kunde synes underligt; men deels frygtede nu Ingen af os mere for Baronen, deels ønskede hun jo at befries for Nærværelsen af Fialtring — hvem Embedssager holdt tilbage i Viborg — og endelig søgte de to Veninder at blive samlede saalænge som muligt: den Tid kunde ikke være langt borte, da jeg maatte adskille dem.

Uden for Porten ventede os et sørgeligt Syn: tæt ved Landevejen befandt sig dengang Rakkerkulen. I samme laae Liget af en nylig dræbt Natmand ved Siden af en flaaet Hund; nogle Markarbejdere stode hos, men vogtede sig vel for at røre ved den Afsjelede.

Paa vor Forespørgsel forklarede de: at de under Arbejdet neden for i Engen havde hørt et Skud her, og strax derpaa seet en Rytter gallopere sydefter.

Therese stjænkede den Ulykkelige et Suk og et medlidende: „den Stakkel!“ og den endnu blødere Mariane en Taare.

Denne foragtede, og derfor foragtelige Kastes sørgelige Forfatning blev længe Gjenstanden for vor Samtale.

„Disse Menneskers Kaar,“ yttrede Mariane, „er ikke bedre end de vilde Dyrs. De fødes og døe ligesom de, hvor Tilfældet byder: de have Fødeland, men intet Hjem, og kunne ej engang nyde den fattige Trøst, at døe ved egen Arne, og hvile de trætte Lemmer hos henfarne Slægt og Venner. De ere Fremmede i deres Fædreland; og de ere mere udlændiske end selve Joderne. Den ringeste Bonde skyer dem som urene Dyr; det Kar, hvoraf han uvillig stiller deres Hunger og slukker deres Tørst, skulde Intet formaae ham til selv at bruge. Han sætter det paa Jorden ved Siden af Hundekoppen, og vilde i Nødsfald hellere betjene sig af denne end af hiint. Men det sørgeligste er dog den Uvidenhed, i hvilken de hendrage deres dyriske Liv: de vide ej engang, at der er et bedre til. Om Gud høre de kun hændelsesviis tale, som om et dem uvedkommende Væsen, og lære først at kjende hans Bud, naar de uvitterligen have overtraadt dem. De undervises først om deres Pligter, naar de straffes, fordi de have forsømt dem; og det ofte i en Alder, da de efter Naturens Orden snart maae fremtræde for en højere, men sikkert barmhjertigere Dommer.“

Greben af den ædle Varme, med hvilken hun talte, og vakt til nøjere Anskuelse af en Gjenstand, der hidtil havde været mig ligegyldig, optog jeg Talens Traad.

„De har den fuldkommeste Ret, min Frøken!“ sagde jeg, „Forældre, der have forsømt Børnenes Opdragelse, og ladet dem opvoxe i Uvidenhed, have visselig tabt deres Ret til siden at straffe dem; Skylden for disses Brøde maae falde tilbage paa dem selv. For sildig og ugrundet er da den almindelige Klage: at Børnene gjøre dem Skam og Hjerteforg.“

Som jeg saaledes talede, drog en vandrende Familie af disse danske Pariaer forbi: en midaldrende Mand med en Tværsæk over Axelen, og Kjeppe i begge Hænderne; en Qvinde bærende paa Ryggen en Vidiekurv, i hvilken sad eller stod et lidet Barn indsvøbt i Pjalter, og bagefter tvende halvvorne Piger.

„See der!“ sagde Therese, „maae Hjertet ikke bløde ved at see dette arme Væsen, der nu sover Uskyldighedens Søvn, og mindst drømmer om den gruelige Skjebne, der venter det?“ —

„Jeg kunde kjøbe det,“ sukkede Mariane, jeg kunde stjæle det, for at udrive det af den Fordærvelse, i hvilken det engang skal nedsynke, hvis ikke Kuld og Nød eller Sygdom tidligere skjænker det disse Ulykkeliges største Gode — Døden.“ —

„Jeg ærer disse Følelser,“ tog Vang Ordet, „men jeg kan ikke ubetinget dele dem; i visse Henseender kunde jeg endog fristes til at misunde de Mennesker, hvis Skjæbne tykkes Dem saa aldeles beklagelsesværdig. De sammenligner den med de vilde Dyrs — vel! Men de vilde Dyr eje et af Livets største Goder: Friheden; den have de tilfælles med vilde Mennesker. Ulven — De mindes dog Fabelen? — den magre men frie Ulv vil ikke bytte med den fede men ufrie Hund. Der er en Skat i Friheden, som alle Statsbaandets Fordele ikke kunne

opveje. De mangle fast Hjem; men saa ere de ej heller bundne til et saadant, de finde et allevegne, hvor de komme; de have følgelig mange Hjem, mens vi andre maae lade os noje med eet. De mener, at Natmændene ikke eje en Plet Jord, som de kunne kalde deres egen. Tvertimod: hele Jylland — i det mindste dets Heder tilhører dem, ligesom Ørkenen tilhører Beduinen. De ere i Virkeligheden langt større Grundejere end Grever og Baroner — de ere sande Friherrer. Og hvad er det ikke for en ubetalelig Lykke, saaledes at kunne vandre sit hele Liv igjennem? At kunne forlade de Steder, som Uheld og Bekymringer have paatrykt et sørgeligt Præg? og derimod at kunne gjensee, saa ofte man vil, dem, „der drage os til sig med kjære Erindringer?" Hvor højt skulle vi vel anslaae Sundheden, den søde Frugt af dette omslakkende Liv og den jevnlige Bevægelse i den frie Luft? Er det ikke bedre at sove sund paa Lyng, end syg paa Edderduun? End videre: de mangle tusinde af vore Bequemmeligheder og Fornøjelser — vja! men saa ere de ogsaa frie for ligesaa mange Ubequemmeligheder, Sorger og Elendigheder, som ledsage hine og ere ufrastillelige Følger af Cultur og statsborgerlig Forening. —

„Den græd aldrig for Guld, som aldrig Guld aatte." „De savne ikke vore forfinede Nydelser, fordi de kjende dem ikke; men de Indskrænkninger, de Krænkelser, de Sygdomme, som forbittre disse Nydelser — dem slippe de for, og have altsaa endog i denne Henseende meget forud for os. — At de ere fremmede i Landet — i Landet, og dog udenfor Staten: skulde det ikke ogsaa være et Fortrin? De nyde hele Fordelen af Statsforbindelsen: Betryggelse for Liv og Ejendom, uden at trykkes af dens Lænker, og uden at skatte til dens Fornødenheder. Lad Statsborgerne

længe nok foragte dem! de selv ere ligesaa forgløse som lovløse; og for at sige Alt med to Ord: lykkelige Naturmennesker." —

Baronen, som imidlertid var kommen paa Siden af Vognen, og havde hørt det meste af Vangs Forsvarstale, yttrede leende sit Bifald med samme, læggende til:

„De glemmer dog Noget, min kjære Vang! vore Kjeltringers ægteskabelige — eller, om man saa vil, uægteskabelige Forhold. Jeg mener ikke Fleerkoneriet — en Mand kan have nok i een — men den Frihed, som de ogsaa heri nyde: nemlig, at de som ikke længer kunne enes, strax uden Vidtløftighed kunne adskilles. Det Baand, som holder dem sammen, kan løses ligesaa let som det knyttes; ligesaa hurtig som Kjeppen gaaer fra een Haand i en anden. Hvormange Ægtefolk maatte ikke ønske, at Hymens Rosenkjede var en Hesselstok, der kunde slænges bort, eller —" her kastede han et gjennemtrængende Blik til Therese — „skjænkes til en kjærere Gjenstand!" —

Derpaa gav han sin Hest Sporen; Therese gav mig et Tryk med Albuen; men Mariane slog Øjnene ned — hun bluedes over sin Fader.

Imidlertid vare vi komne gjennem en Strækning af Hald Skov, og havde nu til vor venstre Side Slottet og hele den før omtalte skjønne Udsigt. Mine Øjne søgte Ruinerne, og fandt dem; Thereses Haandtryk sagde mig, at ogsaa hendes Tanker vare der. — Men snart rullede vi gjennem det sidste Stykke af Skoven, og havde nu intet Andet for os end den sorte Hede.

Langt inde i denne, paa den højeste Strækning af den vide Slette ligger Koloniebyen Grønhøj med sine opdyrkede Marker, en Oase midt i Ørkenen. —

Solen var allerede højt oppe, Luften stille og varm.

Byens Huse syntes i en Fraſtand at være levende; de steeg og sank, smeltede sammen og adskiltes igjen. Snart svævede de som paa Stylter i Luften, og snart indkrympedes de til en eneste uformelig Masse; i det ene Øjeblik lignede de Træstammer uden Toppe, og i det næste Skibe med udspændte Sejl. Vang kaldte det en Dans af Elefanter. Vi alle forlystede os over dette — især for mig — saa uvante Syn, og dannede, med Indbildningens Hjælp, allehaande vidunderlige Skikkelser af Levende og Livløst. —

Men alt som vi kom nærmere, forsvandt Kogleriet; og endelig stod Byen fast og ubevægelig foran os.

Den var bestemt til Bedested; og medens Hestene fodredes, havde vi isinde at gjøre os bekjendte med dens tyrske Nybyggere. Vi lode altsaa holde udenfor Kroen; men hørte strax saadan Støj derinde, at vi nok kunde slutte, der var Slagsmaal. Grove og fine Stemmer brølte og hvinede i skjærende Sammenblanding; men Mundkampen førtes paa det for alle Andre uforstaaelige Kjeltringemaal. —

Kudsken befaledes at kjøre hen til næste Gaard, da en Kone kom farende ud fra Krigens Skueplads, og skreeg:

„Gott behüte! sie spoliren alles im Hause, schlagen Stühle entzwei, und prigeln sich mit den Sticken; Gott mein Erleser!"

„Hvem?" spurgte vi.

„He! die Natmänner", svarte hun, og sprang hurtig ned ad Gaden. —

„Der har vi strax en lille Prøve af Natmandslykksaligheden" sagde Baronen leende, og stod af Hesten.

Strax derpaa kom Konen tilbage, førende med sig en underſætsig, bredskuldret Mand, hvis fortsmudsige Ansigt

og Hænder lod os gjætte, at han var Byens Smed. Tilskuerne, som imidlertid vare hidstimlede, raabte fornøjede:

„Da ist der starke Pejr! nun kriegen sie en Unglick."

Smeden gik allene ind i Huset, hvor vi hørte ham raabe paa godt Jydsk: „Hua æ de hæhr! Dæulen skal regier jer!"

Og næsten i samme Øjeblik styrtede den første Kjeltring ud paa Næsen; og saaledes udslyngedes een efter en anden af Smedens Jernhænder. Qvinder og Børn sløj af sig selv bagefter.

Da vi troede, at der var gjort lyst, gik Baronen og jeg ind for at besee Valpladsen; men her var endnu eet Stykke Arbejde ugjort. Smeden stod udenfor en Alkove, og søgte forgjæves at gribe Een, som havde søgt Tilflugt derinde, og værgede sig drabelig med tvende lange Knive, samt med en ustandselig Strøm af Skjældsord og Forbandelser.

Det var ingen Anden, end den os nu saa velbekjendte Langemargrethe, hvem Angriberen endnu mere opflammede til fortvivlet Modstand ved sine frygtelige Trusler om Beenbrud og Pandeknusning: „og vil Du ikke herud med det Gode" sluttede han, „saa skal jeg vel hitte paa Raad."

Med disse Ord foer han ud af Stuen. —

Vi søgte nu at formaae hende til Flugt; men hun satte sig opret i Sengen med Mordværktøjet i de senefulde Mandfolkehænder, og forsikkrede paa det bestemteste, at hun ikke veeg af Stedet, med mindre hun fik sikkert Løvte om fri og uhindret Bortgang.

Jeg troede at torde give hende dette, men Baronen

gik imellem, og hviskede: at vi først skulde see, hvad Smeden vilde gjøre.

I det samme kom denne ind med en Jernstang, der var gloende i den ene Ende, og som han rimeligviis havde snappet ud af Smedeessen.

„Nu skal jeg varme dit Snydeskaft," raabte han fnysende af Vrede; hans store blaae Øjne rullede vildt i det mørke Ansigt, og Fraaden stod ham om Munden.

Jeg frygtede, at det nu vilde gaae paa Livet løs, og greb derfor den Rasende i Armen, stillede mig som et Brystværn foran Alkoven, og sagde ham saa hurtig som Tungen vilde løbe: at han stod i Begreb med at gjøre en dobbelt Ulykke, myrde Qvinden og stikke Ild i Huset, og at Banden sikkerlig siden efter vilde hævne sig.

Denne sidste Forestilling virkede vel kraftigst, især da den understøttedes af Amazonens hermed overeensstemmende Trusler: „Brænd mig kun!" skreeg hun, „brænd mig kun, Per' Smed! men den rode Kok skal snart gale over Dig og alle I tydske Hunde! Jeg har endnu tolv Sønner levende, Pejr!" —

Ogsaa Baronen fandt, at det var paa Tiden at intervenere; og saaledes afkoledes Smeden tilligemed hans Vaaben. —

Da Freden, for hvis Overholdelse vi tvende Mæglere borgede, saaledes var sluttet, strakte Qvinden paa eengang begge sine lange Been ud af Alkoven, og stod i eet Spring paa Gulvet. Med en Rolighed, som om Intet var forefaldet, foldede hun sine Knive sammen, og stak dem i Lommerne.

Derefter fæstede hun sine gulgrønne Katteøjne et Secund stivt paa mig, hvæsede: „Tak, bette Mossjø!" og bøjende sig tættere hen til mig, lagde hun sagte til:

„kommer han eller hans nogentid i Labeeten*), saa kan han tale mig til; ved Galgehøj — den ligger mellem Solholm og Langebæk — kan han træffe mig eller een af Mine hver Midnat — men lad Ingen vide det!"

Hermed gik hun hurtig bort; vi andre fulgte efter.

Ved den ene Ende af Byen stode endnu de krigførende Magter i tvende Hobe, med hele den brede Gade imellem sig, ifærd med at rense sig for Blod, og forbinde deres Saar, af hvilke dog intet lod til at være farligt. Thi skjondt de i Haandgemæng undertiden gjøre Brug af Knive, vogte de sig dog for at give Ulivs Saar — ligesom i de Dueller, hvor Vedtægten er: kun a hugge efter Arme og Been. Derfor mister hejst sjælden Nogen Livet i deres Fejder. Kun Forræderier, og den, som vilde røbe Hemmeligheden af deres Sprog, straffes med Døden. —

Uagtet altsaa at Knive og Kjeppe hvilede, vare dog Taleredskaberne — især de qvindelige, i fuld Virksomhed: Skjældsord, Eder og Trusler (af Tonen sluttede jeg, det maatte være saadanne) fløj som Granater eller Stinkpotter frem og tilbage over Gaden. Langemargrethe stillede sig ufortovet i Spidsen for den ene Trop, som derved strax syntes at erholde en betydelig Overvægt.

Men Smeden raabte til dem med sin Tordenstemme: „at dersom de havde mere at afgjøre med hinanden, skulde de pakke sig ud af Byen; der maatte de jøre sig saa lystige som de vilde."

De fulgte Befalingen, og droge afsted, hvert Partie ved sin Side af den brede Landevej, men under uophørligt Mundhuggeri. Om det siden fra disse skarpe Noter

*) Yderst ilem Forlegenhed, af hvilken man vanskelig udreder sig selv.

atter kom til Fiendtligheder, veed jeg ikke, da vi rejste ad den modsatte Kant.

Inden vi forlode Byen, erfarede vi Krigens Aarsag: den samme, som førte Grækerne til Troja og Maurerne til Spanien. Een af Margrethes haabefulde Sønner havde nemlig lokket en Dill til sig fra hendes første Elsker. Da denne hørte til en Bande, som længe havde staaet paa en spændt Fod med den Axelmargretske, og den for nærværende Tid var langt talrigere, havde den opsøgt Fienden der i Kroen, og vovet et Slag, der dog, efter Kyndiges Mening, vilde faldet uheldigt ud, formedelst hiin Families legemlige Styrke og Øvelse i at bruge den.

11. Hexen.

Det var ikke en Time efter Ankomsten til Solholm, førend Mariane og Therese, til Baronens Forundring og kjendelige Misnøje, kjørte til Langebæk Præstegaard paa uvis Tid. Jeg blev tilbage. Men just dette vakte Mistanke hos ham.

Med aaben Mine og det ærligste Ansigt af Verden, spurgte han mig: „hvorfor Ingen gjorde Damerne Følgeskab?"

Jeg svarede med samme kunstlede Naturlighed: „fordi de ikke vilde have Nogen med."

„Hm!" sagde han muntert; „saa faae vi see, hvordan vi kan more os selv."

Det var mig og min Ven behageligt, at Baronen overlod os til os selv; og søgte vi derfor strax ud i det Frie, hvor da Æmnet for vor Samtale er let at gjætte.

Vi kom under Løbet af samme tæt forbi Skyttehuset. Vang greb mig om Armen, spørgende: om vi ikke skulde besøge Hexen?

Uagtet en lønlig Modbydelighed for dette Væsen, fulgte jeg dog med ham ind.

Jeg har seet arrige Qvinder i Vredens højeste Grad; jeg har seet frække Qvinder, hos hvem den sidste Gnist af Blufærdighed forlængst var udslukket; jeg har seet dem paa det nederste Trin af aandelig og legemlig Fordærvelse og Elendighed; men ingen har nogensinde viist sig for mig i saa grufuld en Skikkelse som denne.

Det var langtfra ikke Udtrykket af nogensomhelst frygtelig Lidenskab eller Last; tvertimod, det var snarere den fuldkomne Mangel og glatte Sporløshed af begge. Hiint antyder dog Menneskет, om end i sin dybeste Fornedrelse; dette har Noget saa spøgelseagtigt, saa infernalsk, at Hjertet indkrymper sig og Blodet isner.

Hendes Ansigt var liigfarvet, hendes smalle Læber blegblaae, de store grønlige Øjne matte, matte som anløbet Glas, jeg kunde sige hartad brustne som en Døendes; og i hele dette Dødningeaasyn ikke det svageste Glimt af indvortes Liv, ikke Spor af Tanke eller Følelse. Jeg veed i Naturen ingen Lignelse herfor, med mindre det skulde være Lavaskorpen over en udbrændt Vulkan. Hvid Skjægkappe, hvidt Halsklæde, ja Trøje og Skjørt af samme Farve, skjønt altsammen faldende noget i Gult og Graat, fuldendte Aandebilledet; og som hun saaledes sad der allene i det snevre, dunkle Kammer, ubevægelig, stirrende os imøde, lod hun for mig som Een, der var vendt tilbage fra Graven, og havde forjaget Beboerne fra sin forrige Vaaning.

Vang bød den Frygtelige et „Goddag Moer!"; hvor-

til hun svarede med et langsomt Nik, og tog fat paa Bindehosen, som laae i hendes Skjød. —

„Jeg veed, at J er klog, Mo'er!" vedblev han, „og kan sige Folk, hvad der skal times dem i Fremtiden. Her er til en Kop Kaffe" — han lagde et Par Rigsorter paa Disken — „vil J ikke spaae denne Mand? han vilde gjerne vide sin Skjæbne."

Hun betragtede mig stivt i nogle Secunder, og sagde derpaa, næsten uden at aabne Læberne: „er det ogsaa værdt?"

Det var som en Gjord blev løsnet om mit Bryst, da jeg hørte menneskelig Stemme fra dette gjengangeragtige Væsen, — og tilmed robede sig en saa sund Fornuftighed i det advarende Spørgsmaal; thi er det ikke en Daarlighed at ville vide, hvad Skjæbnens Styrer kjerligen skjuler for os? Men Øjeblikket derefter blev jeg ogsaa opmærksom paa det Tvetydige i de henkastede Ord; de indeholdt jo en forblommet Tilstaaelse om, at hun virkelig besad Spaadomsgave.

Uden at troe paa en saadan, følte jeg dog — som saa mange Andre — en Nysigenhed efter at høre, hvad jeg i Forvejen var bestemt paa at ansee for Tant. Saaledes kastede vore Mødre Psalmer op i Nytaarsny, og deres Døttre lagde Kort op, for i den tilfældige Blanding at finde Bekræftelse paa et lønligt Ønske.

Jeg gjentog min Vens Begjæring.

Uden at svare gik Kjerlingen hen til Arnen, tog en sort Kaffekjedel af Ilden, og skjænkede sig en Kop, den hun da drak med stor Betænksomhed. —

Nu gik hun tilbage til sin Stol, satte sig, og lod Bundfaldet løbe om i Koppen; hvorpaa hun under dyb-

findig Beskuelse og i lange Mellemrum gav følgende Orakelsvar:

„Her ligger allerførst et Brev — det er et stort Brev — det lader til, at der kan være Penge i — eller og gode Tidender — see her staaer en bette Pige — hun har gode Tanker til Jer — men der staaer et Karlfolk vel nær ved hende — og der er nok Een ved den anden Side — hillemænd! hvor hun har Bejlere! men den Ene seer ud til, at han kun vil holde hende for Nar — hm! de trækkes stærkt om hende — J skal passe vel paa!" — her lod hun Koppen synke, og saae mig stivt ind i Ansigtet. —

Skjøndt jeg fornuftigviis maatte antage, at Qvindens Udtydning af Kaffehieroglypherne var paa Slump, og saadan, som det kunde passe til flere end mig; saa traf den dog her saa nøje, at jeg atter følte en Slags Benouelse, den jeg søgte at bekæmpe — som ofte prøves med anden Frygt — ved spottende Trods.

Jeg mindes ikke selv, hvad jeg sagde, men vel, at det havde samme Virkning paa Spaaqvinden som en Kugle, der affyres paa et Spøgelse. Hun betragtede mig blot nogle Secunder med sit iiskolde Dødningsblik, satte Koppen hen og tog atter fat paa sin Bindehose. —

„Vil J ikke slaae op for mig?" spurgte nu Vang.

„En anden Gang" svarte hun, „naar J er ene."

I dette Øjeblik hørtes udenfor Huset Hovslagene af en galopperende Hest; og strax efter kom den bestjænkede Skytte farende ind med et: „Hohl Dich der Deiwel, Du alte Pulverhexe! jetz sage ich Adjes; und Du sieheſt mich nimmer wieder. Adjes Dänemark! Gott verdamm euch allezusampt!"

Og under bestandig Skjælden og Banden rumsterede

han omkring i Værelset, lukkede Skabe og Kister op, og snappede Eet og Andet, hvormed han fyldte sine Lommer. —

Kjerlingen blev rolig ved at binde, og fulgte ham med Øjnene uden at mæle et Ord. Først da han nærmede sig den Dragkiste, ved hvilken hun sad, og som formodentlig var hendes Eneejendom, rejste hun sig imod ham; og Bulbrianen tumlede tilbage mod Bordbladet, som om han var truffen af et vældigt Næveslod. Saa pludselig og stærk var Virkningen, at Rusen næsten forsvandt; det vilde Menneske ryggede sig hen mod Udgangen, og sagde i nedstemt Tone:

„Leben sie wohl, meine Herren! ich muß davon."

Og dermed steeg han tilhest, og foer afsted ligesom han var kommen.

Forundrede over dette fælsomme Hastværk, vilde Vang og jeg ud, for at see, hvor han blev af; men Konen vinkede ad ham, og sagde: „bie et bette Korn! — den Anden kan gjerne gaae."

Vang nikkede til mig, og blev. Jeg gik.

Den Ridende var allerede langt borte, og tog rigtig Vejen ad den Kant, hvor Tydskland ligger. Jeg vandrede langsomt ad Gaarden til, seende mig flere Gange om efter min Ven. Han kom ikke; og jeg blev — om ikke urolig — saa dog underlig tilmode over hans lange Samværen med den uhyggelige Qvinde.

Ankommen til Solholm blev jeg ombedet at komme til Baronen, med det Tillæg: at han var upasselig. Jeg fandt ham i Sengen; men uden synligt Ildebefindende.

„De undrer Dem maaskee" — tiltalte han mig — „over at see mig her uden kjendelig Sygdom; men jeg har et indvortes Tilfælde, som hverken medfører Feber eller

synderlig Smerte. Alligevel, har min Læge sagt, vil det engang bringe mig Døden, og førend jeg venter den. Er der Intet, som afholder Dem, saa lad os sladdre lidt sammen!"

Jeg satte mig ved Sengen, og begyndte strax med at fortælle Skyttens Adfærd dernede i Huset og hans Bortrejse.

„Det skal jeg snart forklare Dem" svarede Baronen: „Det er ham, som har skudt den Natmand uden for Viborg. Natmanden havde slaaet hans Hønsehund for Panden, formodentlig for Fidtets Skyld; og nu har han i Fuldskab og Hidsighed brugt Gjengjældelsens Ret. Det aabenbarede han mig strax efter min Hjemkomst. Jeg skjænkede ham Hesten, og saamange Penge, som kan befordre hans Flugt til Holsteen. Der er han sikker nok. Om et Aars Tid eller to er Sagen glemt, og saa kommer han maaskee igjen."

Studsende yttrede jeg uforbeholden min Forundring over, at han kunde have saa stor Medlidenhed med en Morder.

Han smilede, og sagde: „det er saamænd slet ikke af Medlidenhed, jeg har hjulpet ham; men ærlig talt, jeg skottede ikke om, at een af mine Betjente skulde komme i Bøddelens Hænder; ikke heller om, at alle de Andre skulde jages til Things hvergang Herredsfogden fløjtede. Nu er hele Proccssen endt — De ryster paa Hovedet — er det over min Egoisme? eller over min Aabenhjertighed? — det sidste er rigtignok noget usædvanligt; men jeg finder det unødvendigt at forstille mig for Dem som en allerede uddannet Mand. Aa! Hr. von Nordstjerne! vi ere alle Egoister, og intet Andet. Alle saakaldte Dyder udspringe af Egoisme. Enten finder man sin Regning ved at være

dydig — man venter Gjengjæld, god Erstatning for sine Opofrelser, eller man er det af Ærgjerrighed, eller man sætter sine Dyder paa Rente, og lader dem løbe op for at hæves paa eengang i det, de kalde et andet Liv; der er vel ogsaa dem, der finde en vis Fornøjelse, en indvortes Kildren i Dyden — den morer dem —"

„— Hr. Baron!" afbrød jeg ham med Harme, „De vil nok prøve mig — eller skulde det virkelig være Deres Alvor, hvad De her siger om Menneskets højeste, ja eneste Gode?"

„Chaqu'un son goût" svarte han; „ja vel! for saavidt det bringer Fordeel, skaffer Agtelse, saa er det ret bravt at være dydig; men De vil ikke nægte mig, at det ofte generer bandsat?"

„Dersom saadanne Grundsætninger vare almindelige" svarte jeg, „var jo intet Menneske sikker paa sin Formue eller sit Liv. Dersom Deres Tjener havde sin Herres Tro, da var De jo forlængesiden bestjaalen og myrdet?"

„Ikke for det," gjenmælede han, „kan Frygt for Straffen i dette Liv ikke holde ham tilbage, vil den tilkommende, fjerne og uvisse langt mindre gjøre det. Og —" her hævede og støttede han sig paa Haanden — „er jeg da en Tyv eller en Morder?"

Han gjorde dette Spørgsmaal med et aldeles godmodigt Smiil; men i Tonen laae Ironie.

„Tyven stjæler, naar han hungrer" svarte jeg, „men den Rige fortjener ingen Tak fordi han er ærlig."

„Det er sandt" sagde han; „men der gives flere Laster — kan De bebrejde mig nogen? sig mig reent ud, hvori synder jeg?"

„Hr. Baron!" svarede jeg, „jeg er ikke Deres Skriftefader."

„Jeg bruger heller ingen" sagde han, „men derfor kan De gjerne sige, hvad De har paa mit Forhold at udsætte." —

Jeg blev næsten forvirret ved denne sælsomme Paatrængenhed, og de Ord slap mig af Munden: „det sømmer sig ikke at indtrænge sig i huuslige Forholde. —"

„— Aha!" faldt han hurtig ind, „jeg veed, hvad De mener: min Kone? ikke sandt? men hvad Ondt gjør jeg hende? Vi ere Antipoder: hun er lutter Følelse — jeg hylder Fornuften; hun sværmer, og jeg tænker. Jeg lever for denne Verden — hun for den anden. Det er ikke min Skyld, at hun har faaet saa forkeert en Opdragelse. Da jeg nu veed, at hun ikke skjetter om mit Selskab, saa forskaaner jeg hende derfor saa meget muligt. See det er det Hele." —

Da han saaledes selv brød Isen, blev jeg dristigere, og sagde: „Hendes Naade troer maaskee, at hun har Grund til Jalousie."

„Hm!" svarede han haanligt, „det rejser sig netop af hendes barnagtige Romangriller — englereen Kjærlighed! Troskab til Døden — og efter Døden — og med i Graven, og op af Graven, og alt det græsselige Vaas, hvormed de forplumre deres Hjerner. Jeg følger Naturen; det er den bedste Læremester i alle Henseender, og" — her saae han stivt paa mig med den meest sarkastiske Mine — „eller — skulde det være muligt? Jeg mærker nok, at De troer paa meget, som jeg ikke troer — men, De troer dog vel aldrig paa Kydskhed? Jeg mener Qvindekydskhed? naturligviis —"

Her afbrød Tjeneren denne lærerige Samtale, og sparede mig for et bittert Svar. Han bragte et Brev, som Baronen bad om min Tilladelse til at læse.

Jeg greb Lejligheden til at bortfjerne mig, og var allerede ude af Døren, da han med Heftighed kaldte mig tilbage.

„Her! behag at læse!“ sagde han, rækkede mig Brevet; jeg troer, vi strax har et Bilag til min sidste Paastand.“ —

Jeg læste. — Præsten i Langebæk lod Baronen prestissimo vide: „at Jomfru Dyber var paa en ubegribelig Maade forsvunden kort efter hendes Ankomst til Præstegaarden. De havde forgjæves søgt allevegne i Nærheden; men hun havde ikke efterladt sig det mindste Spor. Frokenen var utrøstelig; man ønskede Baronens Nærværelse der, samt at hurtig Anstalt maatte fojes til, ved flere Ridende at oplede den Forsvundne; thi efter hans Mening maatte hun være bortført — om med eller imod hendes Villie, saae han sig ikke beføjet til at paastaae.“ —

Jeg blev i det første Øjeblik som forstenet; men i det næste stod den hele Begivenhed for mig som en Spøg — saa utrolig lod Sandheden.

„Det er et Indfald af Damerne“ raabte jeg, „de lege Skjul.“

Baronen satte et alvorligt Ansigt op, og saae mig spørgende ind i Øjnene.

„Det skulde man dog vide“ sagde han med Eftertryk, „vil De ikke ride derover — De kunde tage Hovmesteren og Forvalteren med — og lad kun Kudsken og et Par Staldkarle ligeledes sætte sig til Hest! De maae troe, det hænger ikke rigtigt sammen.“ —

Nu begyndte jeg selv at troe det; og i ængstelig Spænding foer jeg ud, for at sætte hans Forslag i Værk. —

Forvalteren havde ikke været hjemme, siden han tog

til Snabsthing. Vang var for en halv Time siden reden bort, uden at sige hvorhen. Højst sælsomt! Med trende Karle jog jeg nu over Hals og Hoved afsted til Langebæk.

Paa dette Vædderidt krydsede den ene Tanke den anden i mit fortumlede Hoved — som naar det i en mørk Nat lyner fra forskjellige Kanter. — Hvor er Vang? hvorfor tager hun bort, uden at lade mig det vide? Hvor er Forvalteren? er han den sandskyldige? paa egen Regning? eller per Commission? og Baronen? — jeg fandt intet Hvilepunkt for min Mistanke.

12. Langemargrethe.

Det vilde være umuligt at skildre min Fortvivlelse, da jeg i Præstegaarden i Alles forstyrrede Aasyn og Fagter læste Rigtigheden af dette Ulykkesbudskab. Endnu efter saa mange Aars Mellemrum drømmer jeg ikke sjælden den hele Scene om igjen, vaagner i den yderste Angest, og griber efter den Forsvundne, der slumrer roligt ved min Side.

Natten var ikke langt borte, da jeg kom til Langebæk, og i Forening med alle Derværende gjentog den unyttige Eftersøgning. Der var ikke en Vraa i Husene, ikke en Sandgrav, ikke et Vandhul paa en Fjerdingmiil deromkring, uden den jo blev randsaget. Præsten holdt utrættelig ud.

Højt yttrede han ingen Gisning; men hans Mening røbede sig alligevel, da han nogle Gange mumlede for sig selv: „frække Synder — stakkels Barn — ikke første Gang

— det maae være ham — men hvor har han ført hende hen — hic nodus." *) —

Da vi langt ud paa Aftenen vendte tomhændede tilbage til Præstegaarden, aabenbarede jeg ham mit Forhold til den Forsvundne; og nu sagde han mig i Fortrolighed reent ud, at hans Mistanke hvilede paa Baronen. Han meente endvidere, at Forvalteren havde udført Skurkestregen. Kun var det ham ubegribeligt, hvorledes det var gaaet til; thi Ingen savnede Therese, før længe efter at hun var væk, ingen Fremmed havde før den Tidspunkt været hos hende, og ingen af Gaardens Folk, ej heller af dem, der boede i nærmeste By og Huse, havde mærket nogen enten Ridende eller Agende.

I Neden griber man efter ethvert Redningsmiddel: Heren og hendes Spaadomme randt mig i Tanker: „jeg skulde passe vel paa!" Skulde hun maaskee vidst noget om Anslaget?" — endog selv være deelagtig? — Jeg maatte tale med hende. —

Min egen Hest var bleven forfangen; jeg fik derfor een af Præstens, og reed ad Solholm til.

Vejen gik tæt forbi den berygtede Galgehøj — det gamle Retterssted for denne Deel af Landet — og da jeg nærmede mig den, huskede jeg, at det var der, hvor Langemargrethe tilbød at give Stævnemøde. Ved Højens Fod standsede jeg, og saae derop, tænkende paa, om jeg ikke ogsaa skulde forsøge dette Middel. Det var Midnat. Fuldmaanen stod lige over Højen. Da rejste en mørk Skikkelse sig paa dens Top, og viste sig med skarpe Omrids i den klare Maaneglands.

Mit Hjerte var for bespændt af Sorg, til at Spøgelsefrygt kunde faae Indpas; jeg raabte an.

*) Det er Knuden.

„Kjendt' Folk" svarede en hvinende Stemme; den lod som Langemargrethes.

Det var virkelig hende; og idet hun gik ned ad Højen, sagde hun:

„Go Auten bette Junker! er hans Gjæs floun hen, mens han sier saa hout?"

Disse Ord ledsagedes af en saare ubyggelig Latter.

„A haar ejs lit*) ætter ham," lagde hun til med sær modbydelig Venlighed; „kahænsæ han aa wanted**) aa snakk mæ mæ." —

Jeg var ene med Rovergvinden midt paa den vilde Hede, og værgeløs; alligevel faldt det mig slet ikke ind, at mit Liv kunde være i Fare. Udfaldet retfærdiggjorde min forvovne Tillid til et saa farligt og forvorpent Menneske, og beviste derhos, at ogsaa det meest fordærvede dog har een god Side — at der — figurlig talt — endog paa det sorteste Hjerte er een hvid Plet, naar man kun veed at finde den.

„Siig mig kun reent ud", tog hun atter tilorde, men paa hendes Bondemaal, „om han ikke har mistet Noget, han nødig vilde af med?"

Jeg fortalte hende mit Tab, og spurgte, om hun var istand til at bringe mig paa Spor.

„Det var ikke umuligt", svarede hun, „enten er hun der, hvor a mener nu, eller og har Jenniken nøkket***) hende, for Æsken tog den Kant —"

„— Hvad for en Æske?" — faldt jeg ind —

„Den" svarte hun, „der kom jagende i Eftermiddags

*) Ventet med Længsel.
**) Ogsaa behøvede.
***) Fanden taget.

fra Præstegaarden af og ud over Heden; deri har de vel puttet det bette Lam, han leder om." —

Altsaa var Therese da virkelig bortført i en lukket Vogn; og hvis kunde den være, uden Baronens? Nu vidste jeg, hvorfor han havde anstillet sig syg: for at undgaae Mistanke — og hvorfor han havde ladet mig kalde, og opholdt mig med sit smukke Moralsystem.

„Har vi langt til det Sted, I mener?" spurgte jeg ivrig.

„Om en Timestid kan vi være der," svarte hun.

Og dermed drejede hun af fra Vejen, og gik foran ind i Heden med sine sædvanlige lange Skridt. —

Mit næste Spørgsmaal: hvem der havde bortført Therese, og paa hvis Anstiftelse, vilde hun ikke indlade sig paa at besvare.

„Det kan vel være ham det samme," sagde hun, „naar han bare faaer hende igjen. Det er ikke værdt at slaae Steen efter Hunden, saalænge han tier stille."

Med dette Ordsprog affærdigede hun mig, uden at standse i sin Gang.

Utaalmodig som jeg var, tyktes mig, at Vejen fik aldrig Ende; men Frygt for at gjøre Qvinden studsig afholdt mig fra at skynde paa hende. Frygt for, at hun kunde føre mig ind i en Røverkule, følte jeg slet ikke. —

Omsider standsede vi ved et Huus, der laae ene i Heden. Min Førerinde pikkede paa Vinduet.

Indenfor raabtes strax: „hvem der?"

— „Margrethe" svarede hun.

„Hvad vil I her saa silde?" spurgte Stemmen.

„Har I ikke faaet store Fremmede idag?" spurgte hun.

„Nej — hvor skulde de komme fra?" svartes der.

„Det kan ikke nytte, at I nægter det" vedblev hun; „for jeg har selv seet, de kom med hende."

„Ja, men de har hentet hende igjen" lød det derindefra med en anden og finere Stemme; „hun er borte for over tre Timer siden." —

Margrethe vendte Ansigtet om til mig, og sagde sagte: „hun lyver vist nok; — kom og luk op!" raabte hun derpaa, „jeg er ikke allene: herudenfor holder en fornem Herre — det er hans Kjereste, de har taget istedetfor en Anden — stræb og luk op! — han er i Slægt med Bispen og Amtsmanden og alle de Store. —

I det samme hørte jeg ligesom et svagt Skrig langt borte eller dybtindefra i Huset, og Langemargrethe raabte: „haa haah! der peeb jo Musen — lad os nu komme ind, for ellers gaaer det Jer ulykkeligt!"

Jeg sprang af Hesten, hvis Tøjle min besindige Ledsagerske greb og bandt. Nu gik endelig Døren op, og ind foer jeg — hun efter mig.

„Therese!" raabte jeg — hun svarede — en Skodde blev skudt fra en anden Dør derinde, — og den Elskede laae i mine Arme.

Langemargrethe vækkede os af vor Henrykkelse ved at klappe mig paa Armen, og spørge: „om jeg ikke vilde længer frem?"

„Jo ganske vist" svarte jeg, „men sig mig først" — henvendte jeg mig til Manden, der stod halvpaaklædt, og gloede paa os — „hvem har givet Jer Lov til at indspærre min Kjereste? Og hvem er det, som har ført hende hertil?"

— „Det veed vi ikke" tog Konen i Sengen Svaret, „her kom to Morianer — eller og de havde forklædt deres Ansigter — de kom med hende, og sagde: at hun var

rendt bort fra hendes Forældre, og at vi skulde passe vel paa hende, til Faderen eller Herredsfogden kom og hentede hende." —

Jeg vilde ikke ladet mig nøje med dette Svar; men min Førerinde mindede mig om, at det var bedst, jeg stræbte at komme saasnart muligt i Sikkerhed med den Gjenfundne, da Røverne maaskee endnu i denne Nat kunde komme, og bringe hende til et Sted, hvor vi ikke saa let skulde opdage hende. —

Jeg sagde hende da et velmeent Farvel, og trykkede hende en Pung i Haanden, som hun ogsaa villig modtog. Da jeg var kommen tilhest, og hun havde hjulpet Therese op til mig, raabte hun endnu efter mig i Bortridningen:

„Nu har J hende — pas vel paa hende! — og see til, J kan snart komme langt herfra! Høgen er slem her efter Folks Høns — Lykke paa Jer Rejse!"

Der blev en Fryd i Langebæk Præstegaard; men Ingen følte en heftigere, end den stakkels Mariane — ak! hun tænkte mindst paa, hvor snart hendes eget Hjertes Lykke skulde tilintetgjøres.

Da den første Glædesstorm havde sagtnet sig, vare Alle naturligviis nysgjerrige efter at vide, hvem Røverne monne være, og hvorledes hun saa pludselig og aldeles ubemærket kunde komme bort fra dem. Kun det sidste var hun istand til at forklare: som hun nemlig et Øjeblik var sprungen ud for at hente Noget, der var glemt i Vognen, staaer der et ubekjendt Menneske med Pidst i Haanden tæt ved i Porten, kalder hende ved Navn, og siger, „at hun strax maatte skynde sig herudenfor, Hr. Nordstjerne holdt der med en Vogn, og maatte absolut tale med hende strax om Noget af yderste Vigtighed." Hun fulgte da

hurtig efter Personen op ad Bakken og hen til Chaisen, som stod derovenfor. Døren fløj op, en Mand i Kappe og med sort Maske sprang ud, greb hende, og satte hende ind i Vognen, hvor en Anden bandt hende et Klæde om Munden, for at dæmpe hendes Skriig. Og nu gik det i stærkeste Fart, men i fuldkommen Taushed fra Rovernes Side, didhen, hvor jeg med Ratmandskonens Bistand havde været saa lykkelig at befrie hende.

Da vi næste Morgen raadsloge om, hvorhen og hvorledes Therese skulde bringes i Sikkerhed, bragte Postbudet mig et Brev, der indeholdt den glædelige Efterretning, at jeg havde erholdt det ansøgte Embede. Nu torde jeg altsaa træde som Bejler frem for min Elskedes Fader; men i det Tilfælde, at han endda skulde afslaae min Begjering og foretrække den rige Republikaner Fialtring, besluttedes: at Kongebrev skulde erhverves, og Vielsen fuldbyrdes af min Ven i al Stilhed; hvorpaa vi ad en Omvej vilde søge vor tilkommende Bopæl i Hovedstaden. —

Da jeg imidlertid hverken torde eller vilde slippe Therese af Øjne, affendtes et Ilbud til den gamle Dyber med min skriftlige Anmodning om Datterens Haand; og fortalte jeg ham tillige den Fare, hvori hun havde svævet, og af hvilken jeg havde frelst hende.

Vore Tanker henvendte sig nu til Vang, hvis Udeblivelse var os uforklarlig. Men som vi gjættede hid og did, kom een af Solholmskarlene, der var fulgt med mig, og leverede mig et Brev, han havde faaet af Hovmesteren, med Befaling ikke at flye mig det før nu. —

Jeg brød det — de første Ord, jeg læste, vare disse: „Naar Du læser dette, er jeg ikke mere —".

— En frygtelig og uventet Tildragelse slaaer os endnu heftigere, naar den forkyndes ved Skrifttegn —

disse stumme Sorte, der kolde og ubevægelige — liig hine med Silkesnorer — overbringe os Skjæbnens uigjenkaldelige Beslutning; at høre den af en Levendes Mund formilder det Rædselfulde, fordeler Skrækken.

Min maae have malet sig klart i mit Aasyn; thi Mariane sank tilbage paa sin Stol, og Therese foer hen til mig med et skjælvende „Gud! hvad er der?"

Haanden med det ulykkalige Brev laae paa mit Knæ; der drog som en Taage for mine Øjne. —

Præsten snappede Brevet, kastede Øjnene deri og sagde strax: „Han lever jo — det er ikke Andet, end en pludselig Rejse —"

Jeg greb det begjerlig igjen; og Therese omfavnede Veninden med Trøstens Ord. —

Jeg læste en Linie videre, og saae vel Bekræftelse paa Præstens Udsagn; men da jeg alligevel maatte vente eet eller andet voldsomt Skridt, forlod jeg hurtigt Værelset, uden at Pigerne mærkede det, og ilede ud i Gangen.

Brevet lod saaledes: „Naar Du læser dette, er jeg ikke mere i Jylland. Min Skjæbne har udviklet sig. Heren er min Moder — Baronen min Fader — han eller den gale Degn — eller begge To — hun vidste det ikke selv. Jeg gaaer til Hamborg og lader mig hverve — Tak for dit korte Venskab! En bedre Lykke i Kjerlighed vil jeg oprigtig ønske Dig! — Trøst min stakkels Søster! Nu kunde hun jo dog ikke blive min — Lever Alle vel!

Din Vang.

NB. Hold hemmeligt hvad Du kan!"

Jeg indsaae strax, at Froken Sonnenthal maatte indvies i en Londom, som med al sin Rædsomhed indeholdt en Lægedom for hendes dybtsaarede Hjerte. Præ-

sten, hvem jeg ikke kunde tage i Betænkning at meddele samme, var ganske af min Mening, som han og bifaldt, at Veninden var bedst skikket til dette sørgelige Hverv.

Hvor indskrænket og usikker er dog vor Kundskab om det menneskelige Hjerte — vort eget som Andres! Hvorledes vi under hvilkesomhelst Forhold *have* følt, det vide vi; men de Følelser, som nye og uvante ville opvække, det skal Ingen med Bestemthed kunne forudsige.

Da min Kjereste kom tilbage fra Mariane, meente jeg, at denne enten maatte segne under haabløs Kjærligheds frygtelige Magt, eller og maaskee heldig bekæmpe den som vanhellig og stridende mod guddommelige og menneskelige Love. Ingen af Delene; den herlige Pige hensank vel de første Øjeblikke i dybeste Smerte, men snart hævede hun sig igjen med en Kraft, som ikkun ejes af ædle Sjæle.

„Min Kjærlighed til ham er dobbelt nu" havde hun sagt; „den første var reen som den anden, men begge maae sammensmelte til een. Tre Engle, Therese, lede os gjennem dette korte Liv: Tro, Haab og Kjærlighed. Men der kommer en Tid, Therese! da hine forlade os, naar Troen er vorden Vished og Haabet opfyldt; da bliver Kjærligheden ene tilbage."

— Ja i Sandhed! det er den *Guds Kraft i de Svage*, som det *naturlige Menneske* ikke fatter. *Naturphilosophen*, den foragtelige Sonnenthal, Guddommens og Menneskehedens kolde Spotter, hvor arm og elendig staaer han ikke ved Siden af den englefromme haabrige Datter!

For hende var og Tanken om den uværdige Fader sikkerlig den bitterste Draabe i hendes Malurtbæger. Men hun sank den uden høilig Klage. Derimod var Sorgen

over den elskede Broder mildnet og opklaret af Haabets Sol. Ogsaa skjulte vi for hende hans fortvivlede Beslutning; hun vidste ikke andet, end at han var rejst til Kjøbenhavn, for der at søge Ansættelse eller Befordring. Ligesaalidet erfarede hun, hvo der var hans Moder.

Om Baronen kjendte den hele Hemmelighed, veed jeg ikke; men troligt er det. Hans ædle Hustru kom ingensinde til Kundskab om samme; den var den eneste, som Datteren ikke deelte med hende.

Allerede den følgende Dag erholdt jeg Svar fra Thereses Fader, og det et saadant, som langt overgik vor Forventning; han indvilgede ganske uforbeholdent i vor Forbindelse, ja bestemte den endog til ottende Dagen derefter. Hvad hertil bidrog, var ikke saameget den Rettighed, jeg havde erhvervet mig til Datterens Haand ved at udfrie hende af Rovernes Vold, ej heller min lykkelige Befordring, men meget mere en Uenighed, som pludselig var opstaaet mellem ham og Fialtring, idet denne vilde have det opsætsige Lyon ødelagt i Bund og Grund; Dyber derimod, hvis Handel for en stor Deel bestod i Silkevarer, paastod, at Silkevæverne og deres Værkstæder skulde skaanes.

Lyons Belejring blev en Medaarsag til min Lykke.

Smertelig var de to Veninders Skilsmisse. Den ene drog nu Opfyldelsen af Livets skjønneste Haab imøde; den anden, uden Haab for denne Verden, skulde, selv dybt nedbøjet af Skjæbnens tunge Haand, lette Byrden for en lidende Moder. Kjærlighedens Baand var sønderrevet — nu maatte Venskabets ogsaa løses.

Aldrig var mit Hjerte ved nogen Afsted saa blødt, som ved denne; først langt borte fra Langebæk kunde jeg hemme mine Taarers Løb. Jeg havde tabt en Ven — tabt ham paa en Maade, der gjorde Tabet dobbelt smerteligt; og min Brud var løsrevet fra den ene af de Tvende, mellem hvilke hendes unge Hjerte var delt.

Ofte bortkysſede mine Læber Taarerne fra hendes opsvulmede Øjne, og ligesaa ofte frembrøde de paanye. Jeg foreſtillede hende, hvorledes Venſkabet ved Skilsmiſſen dog ikke var opløſt, at det ved Fraværelſe ſnarere vilde knyttes end faſtere, at ſtadig Brevveksling jo kunde vedligeholdes, ja glædeligt Gjenſyn med Tiden haabes.

„Aldrig i dette Liv“ hulkede hun, „jeg veed det: hun ſørger ſig i Graven,“

„Det veed Du ikke, kjæreſte Thereſe!“ ſvarede jeg, „hun er ſtærkere, end Du troer; thi hun har Gud i ſit Hjerte.“

Da hun omſider var bleven nogenlunde rolig, gjorde jeg hende endvidere opmærkſom paa: at den Lidendes Smerter altid forekomme den Blødhjertede og Deeltagende ſtørre, end de virkelig ere.

„Det kunde jeg aldrig holde ud“ ſiger ofte den, ſom i lignende Forfatning vilde bære Ulykken med en Styrke, den hidtil ikke anede. Almindeligviis tiltroer Menneſket ſig ſelv formeget, men ſtundom henfalder det til den modſatte Fejl.

Vort Bryllup blev fejret i Stilhed, og ikkun i ganſke faa Vidners Overværelſe; vi bleve viede i Stuen. Vel havde vi begge ønſket, at denne Handling maatte være foretaget i Kirken; men vi maatte rette os efter min Svigerfader, der paa ſin Nyfrankiſk anſaae det for en blot borgerlig

Act, og gjerne skulde have ladet det beroe ved en simpel Notarialforretning, hvis en saadan havde været tilstrækkelig hjemlet i Lovene.

Den følgende Dag bleve vi, efter priselig Skik og Brug, pinte med Lykønskninger, og tilsidst overraskede med en saadan skriftlig fra — Baronen. Det er umuligt at drive Forstillelse videre: hans Brev var affattet i den artigste og muntreste Tone, og sluttede med en venskabelig Bebrejdelse, fordi vi ikke havde taget Afsked med ham, inden vi forlode Egnen. I en Efterskrift tilkjendegav han sin Glæde over, at Pigerovet var mislykket, henkastende tillige et Vink, som skulde lede os paa den Formodning, at Fialtring var den sandskyldige. —

Dette var spildt Umage; jeg kunde ikke vildledes. Min første Mistanke steeg derimod til moralsk Vished, da jeg erfarede, at han engang tilforn skulde have bortført en uskyldig Pige, som ikke paa almindelig Maade stod til at forføre. Da hun befandt sig i hans Vold, maatte hun falde; thi hvilke Midler skulde vel være for slette for saa samvittighedsløst et Menneske?

Man kan ikke antage dem bedre, end hans Redskaber. Thi, at han ved Thereses Bortførelse har betjent sig af Hiarum — hvem han vel allene yndede, fordi han lignede ham selv i moralsk Fordærvelse — samt af den fordrukne Jæger, derom fik hun ved nærmere Eftertanke rimelig Formodning; af den Ene hørte hun nemlig nogle Gange hiint characteristiske kalkunske Prust, og den Anden stank af Brændeviin.

Var dette saa, har Baronen endnu havt en anden

Aarsag til at befordre Morderens Flugt, end den han med tilsyneladende Aabenhjertighed betroede mig. —

Det var dernæst meer end sandsynligt, at han tilforn ved lignende smukke Skjelmsstykker har brugt saavel hans forrige Boelskab, Heren, som ogsaa den agtværdige Ratmandsqvind. Hvorledes skulde ellers denne have kjendt hiint Smuthul, hvor hun med saadan Sikkerhed søgte og fandt min Brud? Og hvorfor blev hun staaende herved og strøbte at standse al videre Undersegelse om Ophavsmanden.

Baron Sonnenthals topmaalte Nederdrægtighed blev mig ret indlysende, da jeg hørte den nysomtalte ulykkelige Piges Historie. Jeg forundredes over, at en saadan Forbrydelse kunde gaae saaledes af, uden Følger for Skurken, og uden at gjøre videre Opsigt.

Fortælleren, en Apotheker, og, som Dybers Svoger, een af Bryllupsgjæsterne, loe ret hjertelig, og meente, at Pigen vist nok selv havde fundet det raadeligst at tie, og saavidt muligt dølge sin egen Skam.

„Baronen har flere Gange“ hviskede han mig i Øret, „faaet et vist Medicament i mit Apothek, og sikkert nok anvendt det med ønskelig Virkning.“

Jeg gos, og takkede Forsynet, som havde frelst min Therese fra den hartad uundgaaelige Fordærvelse.

Otte Dage derefter modtog Hovedstaden det lykkaligste Par inden dens Vold.

13. Gjensyn.

Solen skinnede klart den smukke Sommerdag, og satte den mangfoldigt afvexlende Egn i livligste Lys: Amagermark og Eng, Krat og Kjer, Søe og Banke — Alt gav et venligt Gjenskjær af Glandsen herovenfra; selve Hedepletterne og de lyngtakte Gravhøje vare mindre mørke; matte Glædesglimt syntes at formilde deres sædvanlige skumle Udseende.

Men der var kun liden Færdsel paa Landevejen, ad hvilken vi nærmede os det gamle Viborg — Viborg, som jeg nu gjensaae første Gang efter meer end to og tyve Aars Forløb. Snabsthingets forrige Herlighed var forbi; kun enkelte Ryttere og færre Vogne saaes der, hvor det fordum vrimlede af Ridende og Kjørende. Mine to Smaadrenge morede sig ved at lege Skjul med Stadens Taarne, der snart fremstege og snart forsvandt, alt eftersom den bølgeformige Vej førte os op paa Bakker eller ned i Dale.

Min Hustrue, som sad foran mig, havde rakt mig sin Haand over Bagslaget; Taarer, fremdrevne af mange Erindringer, perlede i hendes Øjne. Mariane syntes hensunken i Tanker ved hendes Side; lange Sukke nu og da tilkjendegave Dybden og Smerten af de Minder, som bestjæftigede hende.

Anledningen til denne Rejse var min Svigerfaders Dødsfald, som indtraf Aaret iforvejen. Det blev en Nødvendighed for mig, selv at see Boets Fordringer inddrevne; saameget mere som hans efterladte betydelige Formue stod prioriteret i flere Skiftejurisdictioner, fornemmelig paa Solholms Gods. Saasnart altsaa mine Forretninger i Viborg vare tilende, kjørte jeg med min Familie didud, med den Bestemmelse at tage Ophold i Langebæk Præstegaard.

Synet af de Egne, hvor jeg havde tilbragt min Ungdoms skjønneste og for hele mit efterfølgende Liv saa vigtige

Dage, virkede paa mit Hjerte som Toner af en fordums Yndlingsmelodie, der efter mange Aars Mellemrum gjenvække de længe indslumrede Følelser. Men Erindringen fremtryller alle hine Begivenheder i et mildere og yndefuldere Lys, og — hvis dette Udtryk tilfredsstiller ligestemte Sjele — i hiint mattere, men venlige Morgenskjær, der viser os Gjenstandene, uden at blænde vort omsvævende Blik.

Vi bedede, som paa hiin Rejse, i Coloniebyen; og hele Natmandsfejden stod levende for mig. Den samme Krokone var endnu til, og jeg erkyndigede mig strax om Heltinden, den lange Margrethe, der havde havt en saa afgjørende Indflydelse paa min og min Thereses Skjæbne.

„Hun er i Viborghuset" hed det.

Saaledes benævner Almuen artigen og skaansomt en Bolig, der ligesaavel kan ansees som et Asyl for Trang og Alderdom, som for en Straffeanstalt for Lovens modtvillige Overtrædere.

Det næste Sted, der opfriskede gamle Erindringer, var Landsbyen, hvor det forhenbeskrevne Bondebryllup holdtes. Gildegaarden var den første, vi kom til; jeg gjenkjendte den strax, Therese ligesaa.

Hos os begge opstod paa eengang det Ønske, at fornye vort Bekjendtskab med hine Ægtefolk, med hvem vi dengang saa heldigen byttede Klæder og Roller. Ak, du mægtige Tid! hans aldrende Ansigt og krummede Ryg vidnede om dine ustandselige Virkninger.

Vi spurgte om hans Kone: „hun havde været død og borte for flere Aar siden."

Vi spurgte om hans Børn: han viste paa en kraftfuld Ungkarl, og tvende blomstrende Piger. Jeg suðsede. Det forekom mig som noget utroligt, saa længe — tyktes mig — kunde han umulig have været gift; Brylluppet stod jo for

stakket siden — skulde det virkelig nu være to og tyve Aar? Hvor ere de blevne af? Jeg saae til mine egne Børn — et Suk undslap mig — jeg lod kjøre videre. — Hist var Strædet, hvor Mænd og Karle brødes om den formeentlige Brudgom — der stod Huset, hvor jeg mødtes med min bondeklædte Brud.

Jeg lagde min Haand paa min Hustrues Skulder, pegede derhen, og hviskede: „Therese, kan Du huske?"

Hun tog min Haand, trykkede den mod sin Barm, og smilede „mildeligt som Solen i Høst." —

Vejen herfra til Langebæk gik ikke om ad Solholm, og havde den end gjort det, jeg vilde dog taget en anden for Frøken Sonnenthals Skyld. Alligevel, erindrede jeg, kunde man herfra see de saakaldte Solholms Tørveskruer, og længe have dem i Sigte. Det undrede mig derfor, at jeg, uagtet Luftens Klarhed, slet ikke kunde faae Øje paa dem. Grunden, som jeg siden erfarede, var denne: at den nuværende Ejer havde nedbrudt dem, for at gjøre deres Blytag i Penge. Men jeg maae her gaae noget tilbage i Tiden.

Lidet over to Aar efter mit Giftermaal døde Baronen. Det fandt sig tvertimod Alles Forventning, at hans Gjæld var saa stor, at Gaard og Gods maatte sælges.

Hiarum, som trolig havde hjulpet til at forarme ham og berige sig selv, blev Kjøber, og ægtede hans Maitresse Jomfru Urold, der paa sin Side ligeledes havde plukket ham dygtig. Baronessen forlod det Sted, hvor hun havde henlevet saa mange Kummers Aar, og bosatte sig med Datteren i Viborg. Men ikkun to Aar overlevede hun sin uværdige Ægtefælle. Frøken Sonnenthal valgte nu, til min Kones store Glæde, vort Huus til fremtidigt Opholdssted, og blev en anden Moder for mine to Døttre, hvem hun

ej allene undervise, men ogsaa indgjød sin egen rene Kjærlighed til Gud og Dyden.

De vare allerede begge lykkelig gifte. Deres Opdragerinde, hvis Skjønhed, som ikke tabte ved Udtrykket af stille Tungsind, i Forbindelse med hendes fortræffelige Egenskaber, i de første Aar af hendes Ophold hos os forskaffede hende flere fortrinlige Tilbud, afslog dem alle.

Det er let indseet, at et saadant Hjertes første Kjærlighed ogsaa maatte vorde den sidste. — Langt fra ikke for sin Fornøjelse, men fordi hun ikke kunde skilles fra sin Ungdoms Veninde, gjorde hun denne Rejse med, ledet af Skjæbnens usynlige Styrer til Maalet for sine jordiske Lidelser og Lønnen for det store Taalmod, med hvilket hun bar dem.

Vi rullede ind i Langebæk Præstegaard. I tre eller fire Aar havde vi slet Intet hørt herfra, og vidste blot, at han endnu var ilive. En Tjenestepige traadte ud i Døren.

„Er de selv hjemme?“ spurgte jeg.

„Præsten er inde“ lød Svaret. Vi stode af.

Hun viste os ind i Haugestuen, der nu tillige var Studeerkammer.

Der sad den gamle Mand i en højrygget Lænestol, med sin Pibe i Munden og sin Bibel foran sig; i Haanden holdt han et Forstørrelsesglas: „hm!“ sagde han for sig selv „hvem har vi der? — Nyt, som sjælden skeer — længe imellem — Ingen seer til ham.“

Imidlertid hævede han sig langsomt, og tiltalte os med et: „Velkommen de gode Venner: vil De sige mig, hvem De er? for Synet slaaer mig fejl nu.“

Jeg sagde ham det.

Et Smiil opklarede Oldingens mørke Aasyn; han

kastede Piben og Glasset, og udstrakte sine skjælvende Hænder, dem vi grebe med inderlig Rørelse.

„Herre Gud!“ sagde han, ofte afbrudt af Graad, „mine elskelige Venner! saa seer jeg Dem da endnu engang, før jeg skal heden vandre — hvorledes lever De? — Det er saa længe længe siden — jeg er saa ene, mine Kjære! — Ane! sig til Jomfruen, hun skynder sig med Noget til de Fremmede — det Bedste, hun har — De bliver dog hos mig nogle Dage? Sæt Dem, sæt Dem! lad os nu snakke lidt!“

— Vi toge Sæde omkring ham, men vare alt for bevægede til at kunne fremføre andet, end korte og usammenhængende Spørgsmaal om hans og hans Kones Befindende.

„Min Kone!“ sukkede han, og foldede sine magre Hænder, „min Christiane! det er tre Aar siden hun forlod mig — Herren tog hende — hans Villie er den bedste — men jeg er saa ene — saa ene i min høje Alderdom —“

Hænderne faldt ned paa hans Skjød — Taarer trillede over hans rynkede Kinder. —

Og virkeligt ved at kaste et Øje omkring i Værelset, sporede jeg lettelig, at hun var borte: jeg savnede hiin Penhed og Orden, ved hvilke en god Husfru gjør Hjemmet endnu kjærere. Det skulde været i hendes Tid, at Edderkopperne ustraffede havde vovet at udspænde deres Garn i Krogene, eller Støvet blevet liggende i Vindueskarmene, eller Huller paa Stolebetræk eller et Rivt i Gardinerne forblevne ustoppede! —

Der paafulgte for nogle Øieblik en uhyggelig Taushed. Jeg vilde bryde den, men gjorde det paa en Maade, der atter fornyede Erindringen om bedre Dage:

„Gjør De endnu noget af Musiken?“ spurgte jeg temmelig tankeløst; men opdagede i det samme Violoncellen

i en Krog af Værelset; dens Strenge vare borte saanær som Bassen.

„Det gaaer mit Instrument som det gaaer mig selv“ svarede han, „vi har kun een Streng, som holder; *min* brister vel først, vil jeg haabe — nej! jeg har ikke rørt den derhenne, siden min Christiane døde. Der ere skjønnere Toner, jeg nu længes efter at høre; min Sjel fornemmer dem allerede i sine stille Timer.“

Atter et Ophold. Jeg følte nu, at jeg maatte føre Tankerne ud af det ikkun med sørgelige Minder opfyldte Huus; og ved at lede Samtalen hen paa fordums Venner og Kjendinge i Egnen, lykkedes det mig efterhaanden at frembringe en mindre vemodig Stemning, ihvorvel mange af de Efterspurgte ikke mere vandrede paa Jorden. Blandt disse var ogsaa Oldgransker Kammeraad Urold.

„Det er snart ti Aar, siden han blev *højlagt*,“ fortalte Præsten.

Jeg kunde ikke andet, end smile ved dette ægte oldnordiske Udtryk, som jeg ansaae for figurligt.

„Jo virkelig!“ vedblev han, „*ret højlagt*, i selve Luushøj, som, siden vi omgravede den, som De nok husker, er benævnet sommetider Harpegrethes Høj, og sommetider Langmagrethes Høj. Først havde han bestemt, at hans Liig skulde brændes, og Asken deels kastes i Havet, og deels blandes med Kong Haddings. Men da han siden kom i Tanker om, at den Skik at begrave Ligene ubrændte var ældre, fulgte han denne; dog med den udtrykkelige Betingelse, at de kongelige Levninger skulde nedsættes ovenpaa hans Kiste.“ —

Da jeg spurgte om hans fordums Herredsbrødre, berettede han mig, at de vare enten døde eller bortflyttede,

saanærsom Rumsøe, om hvem han udlod sig med nogen Bitterhed.

„Han har faaet en stor Forandring" sagde han. „Engang prækede han ikke andet end Fornuft og Moral; men nu foragter han Moralen og fordømmer Fornuften. Han er ellers min Amtsprovst — maae De vide — og saa hovmodig som nogen Pave. Jeg kom for Skade, paa et Brev at titulere ham blot højærværdig; men det varede ikke længe, inden vi fik et Circulær, i hvis Convolut — der havde været brugt til ham selv — stod Højædle og Højærværdige. Jeg veed, han tilgiver mig det aldrig; thi hans Hævngjerrighed er saa stor, at den kun kan sammenlignes med hans Gjerrighed. Jeg vil allene sige Dem, at han ikke antager Nogen til Synsmand, med mindre han forærer ham et Slagtehoved, eller lover at dele Gebyrerne med ham; og at han sælger Skoleembeder til den Højstbydende." —

Da jeg fornam, at den gamle Mand kom mere og mere i Harnisk, vilde jeg bringe en anden Materie paa Bane, og spurgte: om han endnu fik sig en Lombre?

Men ogsaa her var jeg uheldig. Et langttrukket Nej sagde mig, hvormeget han savnede et Morskab, der selv for den, som ikke fortjener Navn af Spiller, kan vorde en trængende Nødvendighed.

I min Forlegenhed for et behageligere Æmne, kastede jeg mine Øjne ud af den aabenstaaende Haugedor, og saae tvende sælsomme Skikkelser nærme sig med langsomme, og afmaalte Trin. Den ene var en liden, meget alderstegen Mand, hvis lange, stride, graalighvide Skjæg skjulte det meste af hans indskrumpede Ansigt. Paa Hovedet bar han ligesom et Taarn af mange forskjelligt farvede Parykker; hans magre Krop indhylledes af et Klædemon, der havde megen

Lighed med en Præstekjole; den var nemlig knappet foran fra Halsen og ligened til Fødderne, men lappet med Klude af alle mulige Couleurer. Den anden saae ud til at være af Middelalder; han bar et lige saa stærkt Skjæg, men ganske sort, samt korte Klæder af mørke Farver, men luvslidte og med Huller for Knæer og Albuer.

Man kunde ikke miskjende dem begge for Vanvittige; og min Hukommelse sagde mig snart, at den Ene var hiin „Gale Bertel," som jeg fordum havde seet i Klintekirken. —

De standsede uden for Døren; den Yngre hilsede fornemt med Haanden, og holdt derpaa med Pathos og sære Fagter følgende Tale: „Mine Herrer og Damer! De seer her for dem de tvende vor Tidsalders største Philosopher — han det forrige Aarhundredes, og jeg det nærværendes. Dette er den store Kant, som smeddede Vaaben for Tænkekraften, og jeg er Øxen — som bruger dem. Den preussiske Konge har viist mig i Landflygtighed, fordi han frygtede, at jeg skulde støde ham fra Tronen. Intet havde været mig lettere, men jeg nedlader mig ikke til slige Smaating, som et Smule Kongerige. De maae vide: jeg er istand til at skabe ligesaamange Verdener, som min Forgænger her Systemer, og det allene ved min Aands og min Villies store Magt. Da De nu ved en consequent Ideerække let ville kunne indsee, at jeg kan frembringe disse Verdner saa store som jeg behager: saa kunne De ligesaalet begribe, at denne Verden er mig for liden og i det Hele ikke indrettet efter philosophiske Grundsætninger. Den skal følgelig tilintetgjøres; og jeg er nu paa Rejsen til Bergen for at iværksætte dette. De veed af Niels Klim, at der er en Nedgang til Underverdenen. Jeg stiger derned, og sprænger hele Kloden som en Bombe, ved en eneste simpel

Syllogisme, og splitter den ad i alle de Atomer, af hvilke den Stymper Xeno engang har sammenflikket den." —

Under Fremsigelsen af denne ultrametaphysiske Tale, havde den gamle Mand bestandig skottet til ham, nu og da løftet paa Skuldrene, og smilet, som om han ynkedes over sin Medfølgers Galskab; men ved Slutningen fremtraadte bag ved dem en hvidklædt qvindelig Skikkelse, i hvilken jeg strax gjenkjendte hiin Skyttekone, som Almuen betitlede med Øgenavnet Heren. —

„Hvad vil I her? vil I hjem!" sagde hun, og løftede truende et Riis ivejret.

Ved dette Tilraab vendte Begge sig hurtig, toge hverandre under Armen, og traskede henud ad Haugeporten; Kjerlingen bagefter.

De vare kun komne nogle faa Skridt bort, førend Præsten slog Hænderne sammen, og raabte:

„Min lille Himmeriges Part! det var Vang; nu kjender jeg ham paa Gangen."

— Therese udstødte et Skriig, og sprang omkring ham hen til Mariane. Hun sad ubevægelig, med Nakken lænet mod Bagslaget af Stolen. Præsten raabte paa Vand.

Jeg greb hendes Haand — den var kold og slap — Øjnene brustne — hendes skjønne Hjerte havde ophørt at slaae — og at sørge. — Hun maae allerede strax have kjendt den Ulykkelige, og i samme Øjeblik være berørt af Dødens velgjørende Haand.

Begravelsen var forbi; de faa Indbudne bortrejste. Vi havde endnu saa meget tilbage af Dagen, at jeg kunde opfylde min dybtsørgende Hustrues Ønske: endnu engang at besøge hiin Kirke, hvor vi allerførst saae hverandre. Begge vore Sønner, begjerlige efter at see Vesterhavet, ledsagede os.

Klintekirken var nu sit Fald eller Nedbrydelse ganske nær. Den var sunken dybere ned i den sandige Grund. Revnerne havde udvidet sig; Taget var næsten heelt afblæst. Ingen Gudstjeneste holdtes mere, den næste Storm vilde sandsynligen nedrive den smalle Sandvold, som der endnu var imellem Gavlen og Bølgernes Vælde.

Det var fuldkomment Havblik; Vandfladen, saavidt Synet rakte, blank og lysblaa som den skyfri Himmel. Kun tæt udenfor mærkedes en svag og langsom Bevægelse frem og tilbage langs hen med Strandbreden og med en Risten ikke stærkere, end Bækkens over smaastenig Grund. — Therese og jeg satte os paa Brinken. Hendes Haand hvilte i min, hendes Øine paa vore Børn, der ivrigen ledte efter Rav nede ved Havstokken, og allerede lode til at have grædt deres sidste Taarer for den kjære Hedenfarne.

Vi sade i Taushed; vore Tanker fandt ingen Ord. Først da Solen havde tilsmilet Verden sit sidste Farvel, forlode vi den øde Egn, som ved glade og sørgelige Minder bliver os uforglemmelig.

Gyldholm.

En Middagsdrøm.

For en Snees Aar siden gik jeg en smuk Midsommersdag paa Andejagt.

En halv Fjerdingvej fra mit Hjem var en Mose, der paa tre Sider omgav en lille Holm; paa Spidsen af denne søgte jeg ud, eftersom jeg herfra bedst kunde bestryge Gangene.

Da Jagten var forbi, begav jeg mig hen til en midt paa Holmen staaende Høstak, for at nyde Hvile og Vederqvægelse, og forefandt der Bonden, vor Naboe, som, uagtet Hundens Halsen og den hyppige Skyden, havde faaet sig en rolig Middagsluur i Stakken. Ved min Ankomst vaagnede han; men da jeg tog Plads ved hans Side, blev han endnu siddende lidt, for at slaae en Sladder af.

Efterat denne i nogen Tid havde drejet sig om Hverdagsting, spurgte han mig: „om jeg vidste, hvad denne Holm engang havde været?"

Jeg svarte Nej.

„Da har her," sagde han, „staaet en Herregaard, som de kaldte Gyldholm. Min Bedstefader har fortalt

efter hans Bedstefader, at de endnu i hans Tid kunde pløje Muursteen op; han fandt ogsaa engang en gammel rusten Kaarde, og noget andet Jerntøj."

Jeg saae mig nu omkring, som Een, der første Gang befinder sig paa et minderigt Sted, og undrede mig over, at jeg saa ofte havde vandret her, uden at ane Stedets antiquariske Mærkværdighed. Pludselig oplodes mine Øine, saa jeg tydelig erkjendte, at denne Forhøjning midt i disse sumpige Omgivelser maatte være opført og dannet af Menneskehænder: den smalle Ager, som fra Fastlandet ledte derud, var jo grandgivelig opfyldt over Borggraven, paa det Sted, hvor Vindebroen engang havde været. Selv Jordbunden, som havde en fra den omliggende Mark aldeles forskjellig Beskaffenhed, tilkjendegav dens kunstige Oprindelse.

Jeg faldt i Tanker.

Bonden, som formodentlig troede, at Ole Lukøje nu ogsaa fik Magt over mig, forlod mig med et: „Guds Fred! og sov vel!" for igjen at tage fat paa sit Arbejde.

Saa sidder Du her — tænkte jeg — paa en Oldtidsborg, hvoraf selv Ruinerne ere forsvundne! Ikke en eneste Steen vidner om Forgængeligheden af dette Menneskeværk. Af den fordums klippefaste Bygning er nu Intet mere tilbage, end det blotte Navn. Mindet om en mægtig Slægt, dens engang blomstrende Vælde, dens Daad og dens Fald hænger alene ved et Ord, som idag maaskee for sidste Gang kom over et Menneskes Læber. Det vækker et ubeskriveligt Beemod, saaledes at skue de ødelæggende Virkninger af Tiden, der, ikke nøjet med at nedrive og udslette, først synes at være tilfredsstillet, naar den har bragt sit Offer lige til Forglemmelse. Over denne af Jorden — ja selv af Erindringen nu snart forsvundne

Kæmpeborg stryger Bonden sin Lee; han synger, medens Døden svinger sin over ham selv, og snart afmejer ham, som han Græsset.

„Ved en Gravhøj“ synger Ossian „fremtager Jægeren sin Spise om Middagen: Hvo monne slumre her? siger han, og gaaer fløjtende sin Vej.“

Ej engang derom kan jeg spørge; ej engang en Grav har Tiden levnet Dig, du navnløse Mand! — Men — hvad var Du vel imod Selmas Konge, Helten og Heltenes Sanger? Og er ikke allerede hans Tilværelse et Spørgsmaal blandt hans egne Efterkommere? kun hans Harpe har bevaret hans Sværd for Forglemmelse; Skjalden har gjort Kongen udødelig. Under saadanne Betragtninger indslumrede jeg, og havde en Drøm, hvis phantastiske Gjøglerier maae træde istedet for den virkelige Historie, som nu er uigjenbringelig begravet i Tidens bundløse Hav.

Jeg stod paa Platformen af et højt Taarn, hvorfra der var Udsigt over den største Deel af Hads-Herred og vidt ud paa Havet, lige til Samsøe og Helgenæs. Trindtom neden under mig viiste sig, som en spejlklar Søe, den Mose, i hvilken jeg nylig havde jaget. Jeg gjenkjendte de omliggende Landsbyer, men savnede Kirkerne, saaner som dem i Torrild og Randlev. Dog vare begge kuldede; og den sidste forekom mig at være takt med Planker.

„Hvorledes“ raabte jeg, „er dette virkelig Randlev Kirke?“

„Hvad snakker Du her om Kirke?“ hørte jeg en Stemme bag ved mig: „hvad Du seer, er jo en Offerhal for Havets Gudinde, den frygtelige Ran. Veed Du ikke, at det er der, hvor skibbrudne Mænd nedlægge deres Gaver for Frelse af Havsnød? hvor Gudindens Billede bestæn-

kes med Blodet af en Somand, som hvert Aar ved Lodkastning udvælges?"

Jeg vendte mig om, og saae en Olding med sneehvidt Haar og Skjæg, ifert en lang og viid Kappe af samme Farve, der sammenholdtes af et bredt Læderbelte. Paa Brystet hang et sort Kors.

„Hvo er Du?" spurgte jeg forbauset.

„En Jesu Christi Tjener!" svarte han nejende; „Willibrod af Britannien."

„Du skjemter, gamle Mand!" sagde jeg; „Willibrod er jo død for tusinde Aar siden."

„Meget rigtigt" svarte han; „for tusinde Aar siden døde jeg fjerde Gang, som en af de halvfjerdsindstyve Fortolkere i Alexandrien; men nu er jeg født femte Gang, som Britten Willibrod."

„Det bliver endnu galere!" raabte jeg: „Vil Du holde mig for Nar? Siig mig engang: hvad skrive vi nu?"

„Aar otte Hundrede efter Frelserens Fødsel!" svarte han.

„Vor Tidsregning" raabte jeg leende, „stemmer saa temmelig overeens; der er blot en Forskjel af tusinde Aar!"

„Du drømmer, unge Menneske!" vedblev han smilende, „eller og har Du kigget for dybt i Mjødhornet."

„Naar jeg drikker," gjenmælede jeg, „drikker jeg af et Glas og ikke af et Horn. Mjød smager jeg desuden ikke; det er en Drik for Bønder. Men Du, min Fa'er! har maaskee lettet ved Brændeviinsflasken."

„Brændeviin?" raabte han, „saadan Viin kjender jeg ikke; det maae være en antediluvianſk Liqveur, og næsten skulde jeg troe, at Du havde Reminiscentser fra hine Tider."

„Jeg, Erindringer fra Syndfloden? Hvor gammel antager Du mig vel for at være?“ spurgte jeg.

„En Sneesaar saa omtrent“ svarte han „af din femte Tilværelse. Men din Forundring og Latter kan jeg godt forklare mig; thi Du kjender vist nok Intet til Sjælevandringen?

„Aa, jo!“ sagde jeg „Pythagoras's sværmerske Hypothes er ikke fremmed for mig, ligesaalidt som Ægypternes endnu ravgalere.“

„Hør! hør!“ raabte han; „atter Reminiscentser! det er et reent Mirakel. Men siden Du virkelig mindes saadant, hvor kan Du da tvivle paa Sjælevandringen? Jeg siger Dig: hiin hedenske Philosoph var virkelig paa Spor efter Sandheden. Hans Lære var en Anelse om den rette Chiliasmus. Jeg forsikrer Dig nemlig, at den nuværende Verden skal staae — i det hele — syv tusinde Aar; og i dette Tidsrum skal ethvert Menneske syv Gange fødes og syv Gange dø, førend det vorder luttret til Opstandelsen. Men kun faare Faa er det givet — som Dig — at mindes Noget af deres forrige Tilværelse.“

„Jeg forsikrer Dig,“ svarte jeg, „at det gaaer mig saaledes: det forekommer mig virkelig at være første Gang, jeg befinder mig i Verden.“

„Og dog“ gjentog han: „har Du allerede været her fire Gange tilforn.“

„Det er fire Gange tiere, end jeg veed af!“ raabte jeg; „men denne Passiar er ellers moersom nok. Hvordan monstroe jeg saae ud første Gang, jeg gik her paa denne forunderlige Klode?“

„Jeg vil forsøge,“ sagde han, „om jeg kan udfinde det.“

Derpaa fremtog han en Bog med chaldæisk Skrivt, saae vexelviis i den og paa mit Ansigt, og efter nogen

Grublen lukkede han den sammen og sagde: „første Gang saae Du Lyset ved Bredden af Tigris — om jeg ellers læser ret — og fortjente dit Brød som Jubals Bælgetræder.“ —

„Aha!“ afbrød jeg, „derfra har jeg rimeligviis min Lyst til Musik; nu, anden Gang?“ —

„Var Du Nimrods Jægerdreng.“ —

„Ingen Skoser, Deres Velærværdighed!“ raabte jeg; „hvorfor stikler De paa min Jagtlyst? Det er dog ikke værre at dræbe Dyr, end Mennesker? At skyde et vildt Dyr, er vel ikke større Synd, end at slagte et tamt? Skulde det være mere grusomt at sætte en Kugle gjennem Hjertet af en Hjort, end at skjære Halsen over paa et Lam, der slikker den myrdende Haand, at koge Krebs levende, og rive Tungen af en kalkunsk Hane? Men jeg mærker, at De hører til de følsomme Sjæle, der græde over en død Ræv, og juble over et Feldtslag, hvori mange tusinde Mennesker myrdes og lemlæstes — naa videre!“

„Tusinde Aar derefter“ vedblev han „fremstod Du i Grækenland, som Svend hos Amphion.“ —

„Det var en dygtig Muurmester,“ sagde jeg; „han brugte hverken Skee eller Vaterpas; men alene Munden og Liren: alligevel kom Stene og Stolper dansende, og ordnede sig selv til en Muur om den berømte Stad Theben. Det var en Kunst — Skade, at jeg nu ganske har forglemt den! med mindre din Fiction er en af de nu saa yndede Allegorier; thi Luftcasteller kan jeg bygge saa godt som Nogen.

„Fjerde Gang“ sagde Willibrod „var Du en skotsk Druide.“ —

„Rigtigt!“ gjenmælede jeg, „deraf kan jeg forklare mig min Forkjerlighed for den højlandske Kongeskjald. Men

nu femte Gang, efter saa megen Herlighed, efter at have været Belletrist, kongelig Jægerdreng, Architect og formodentlig Hofpræst hos en skotsk Næsefekonge, driver jeg det dog ikke videre nu, end til Studiosus Theologiæ."

Willebrod studsede: „At høre latinske Ord af din hedenske Mund, indgyder mig Bileams Forskrækkelse. Men Du veed jo ikke selv, hvad Du siger; en Aand — endskjøndt ingenlunde een af de gode — taler af Dig profhetiske Ord, som vistnok antyde din Bestemmelse om andre tusinde Aar. At Du kan vorde denne saa meget mere værdig, vil jeg for det første uddrive den onde Aand af Dig."

„Hvad!" raabte jeg, „anseer Du mig virkelig for at være besat?"

„Upaatvivlelig!" svarte han, umiddelbart derpaa fremsigende en latinsk Besværgelses-Formular. „Og nu" blev han ved „kan Du strax døbes."

„Er Du en af Gjendøberne?" spurgte jeg, „eller troer Du ikke, at jeg allerede een Gang er døbt?"

„Det var en hedensk Daab, min Søn!" svarte han, „da din Fader Asmund, som faldt paa Braavalla Hede, øste Vand paa dit Hoved og kaldte Dig Thorsteen."

„Hedder jeg Thorsteen?" spurgte jeg.

„Skjemt ikke længer, unge Dreng!" skreg han; „men følg mig til Daaben!"

Med disse Ord tog han mig ved Haanden, og svævede med mig gjennem Luften ned til Søen.

„Den sidste Halvdeel af dit hedenske Navn kan Du beholde" sagde han; „det betyder Petrus," og dermed dukkede han mig i Vandet. —

Da jeg kom op, sporede jeg af denne Neddyppelse en Virkning, ganske modsat Letheflodens; thi denne bort-

skyllede Erindringen om det Forbigangne, men jeg glemte nu alt det — Tilkommende.

Det faldt mig ikke mere ind at tvivle paa, at jeg var Bonden Thorsteen paa Gyldholm, eller at det var Rans Blodhal, jeg saae norden for min Gaard. Det undrede mig ikke længer, at Odder — den navnkundige Stærkodders Fødebye — og Falling, hvorfra Svend Felding havde sit Navn, begge vare uden Kirker, og ligesaaledet, at Thors Tempel i Torrild manglede Klokketaarn, og at Skibe sejlede i det Sund, hvor der nu er Tørvemose, men som fordum omflød Hadsherred, og gjorde dette til Hatisøe; at jeg stundom slog Harpen, og stundom Kæmper, at jeg derfor havde en lang Dyrendal, ved Navn Skrep, af den berømte Vaulundrs Arbejde, dinglende ved min Hofte; at jeg bar en Reenskindstrøje, lange, vide Badmels Burer, Barkeskoesoller under Fødderne og en Læderhjelm paa Hovedet — Alt var i sin Orden, undtagen min Daab.

„Hør Du Fremmede!“ begyndte jeg, „Du skylder mig Erstatning, fordi Du kastede mig i Vandet; vel lader Du til at være stærk, men Du skal alligevel staae mig et Hug eller to. Dog først maae Du smage min Moders Mjød og hendes harske Flæsk!“

„For Mjøden takker jeg“ svarte han, — „men Flæsk skjøtter jeg ikke om —“

— „Du kan ogsaa faae Hestekjød,“ afbrød jeg. —

„Hestekjød“ raabte han „spiser jeg aldrig, og overalt om Fredagen intet Slags Kjødmad.“

„Det var snurrigt!“ sagde jeg, „smager Kjød ikke ligesaa godt paa Frejrs Dag, som paa Thors Dag? Men der kommer min Kjereste, Svanhvide, fra Jagten. Jeg seer, hun har skudt en Vildbasse til vor Aftensmad

— er hun ikke smuk som en Valkyrie? Klæder ikke denne snevre Jægertrøje og dette korte Skjørt hende fortræffeligt? See engang, hvor let hun haandterer Spydet som en Vaand! Men jeg har ogsaa for hendes Skyld maattet nedlægge fem Kæmper — nu iaften skal Du bænkes ved mit Bord; imorgen kunne vi slaaes."

„Jeg slaaes aldrig, o Ungersvend!" gjenmælede han.

„Saa est Du en Nidding!" raabte jeg, „og kan sidde og fryse til Ragnarokr i Niflhejm, og forlyste Dig med Sigyns*) dejlige Datter, den blegnæbede Hel!"

„At det ikke er Fejghed, som forbyder mig at kæmpe med Dig," sagde han rolig, „vil Du erkjende af denne lille Prøve."

Med disse Ord greb han mig i Brystet, svingede mig nogle Gange rundt over sit Hoved, og satte mig derpaa ned.

„Jeg mærker nok" udraabte jeg, „at Du er en Seidmand, men min Moder, Gunild, rister ogsaa stærke Runer; dog derom siden! følg nu med ind i min Borg!"

Ved Trækkebroen traf vi sammen med Svanhvide. Hun gav mig et Rap af Spydet: „Det er til Straf, fordi Du har været tre Dage borte, uden min Tilladelse!" sagde hun smilende: „Har Du maaskee atter sendt en Medbejler til Valhal?"

„Paa Hald Hede" svarte jeg, „har de nu travlt med at trille Jord og Stene til ung Sivalds Gravhøj. Men seer Du denne Fremmede? Han er vor Gjæst iaften."

„Velkommen skalt Du være!" sagde hun, „est Du een af Thors Goder? mig tykkes, Du bærer hans Hammertegn paa dit Bryst?"

*) Sigyn (Lokes Hustru) bliver strengt taget kun Stedmoder til Hel, som var et af Lokes Børn med Jettekvinden Angerbode.

Udg.

„Det er ikke Thors Hammer," svarte han, „men et Kors, som jeg haaber, Du selv snart vil tilbede."

„Jeg tilbeder Freja!" raabte hun, med et skjelmsk Smiil til mig. Derpaa greb hun mig under Armen, og dansede afsted med mig ind i Borgen.

Da formodentlig ingen af de ærede Læsere og Læserinder nogensinde har været saa heldig — som jeg — at see een af vore hedenske Forfædres Stadsstuer, eller Indretning og Anretning ved deres Gjæstebud, haaber jeg, at en kort Beskrivelse over begge Dele ikke vil blive uvelkommen. — De første vare meget forskjellige fra Nutidens: Lofterne vare hverken malede eller gibsede, men af uhøvlede Fjæl, sorte og glindsende af Sod; thi store aabne Arnesteder (Caminer, som de siden kaldtes) gjorde Kakkelovne overflødige. Væggene vare ikke betrukne, og endnu langt mindre behængte med udenlandske Kobberstykker, men med Skjolde, Sværd, Buer, Brynier, og alle andre Angrebs- og Forsvars-Vaaben. Man vilde der forgjæves søge efter Divaner, Stole og Borde af Mahogny eller Cedertræ; men istedet derfor finde een eneste lang, bred og vægtig Egeskive, samt rundt om denne Træbænke, belagte med Bjørne- og Ulve-Skinds Hynder. Hvad der meest vilde støde den forfinede Smag, var vistnok det tykke Lag Halm, som skjulede hele Gulvet; thi skjøndt denne Indretning kunde være saare hensigtsmæssig og bequem for Beskjænkede, saa maatte den dog gjøre Dans, ja endog et blot Skrabud ganske umuligt. —

Skulde en slig Gjæstestue synes simpel, da stod Bevertningen i et passende Forhold hertil: paa Bordets ene Ende et Træfad med en røget, harsk Flæskeborste; paa den anden et ditto med Hestekjød; mellem begge et uhyre Gammelølskar, og et andet med Mjød, samt Smaakruse til at øse med og drikke af. Samtalen, der skulde krydre

Retterne, var ligesaa eensformig som disse, og drejede sig om tvende endnu ikke ganske obsolete Æmner: Krig og Kjærlighed. Harpespil og Sang, Udfordringer og Tvekampe sluttede ethvert godt Gjæstebud.

Jeg føler nok, at Mange ville være utilfredse med en saa summarisk Beskrivelse. Nogle kunde ønske at vide, om Loftsspærene vare af Gran, eller Fyr, om de vare sammenplejede, eller blot sømmede; Andre, om der vare Comfurhuller eller Indretninger paa Skorstenen, om Gulvet var bestrøet med Rug-, Byg- eller Havrehalm, (Ærtehalm tør jeg sige, det ikke var); atter Andre kunde spørge, om man fik Sennop til Flæsket, om Hestekjødet ikke var lavet i Suursteeg, hvor meget Malt, man tog til en Tønde Øl, o. s. v., o. s. v. Men det er mig ganske umuligt at besvare disse vigtige Spørgsmaal, og det af den antagelige Grund, at jeg slet ikke ved Noget af det Omspurgte.

De Lærde — om jeg tør tælle saadanne blandt mine Læsere — ville ligesaa forgjæves ønske at vide, om Harperne vare med tre, fire, eller flere Strænge, om disse vare af Sølv eller Messing, af Faare- eller Gede-Tarme, om hvo Sangenes Forfattere vare, angaaende Melodierne: om de vare i Mol eller Dur, om de vare vel udsirede med Semitoner og Dissonantser. Herpaa ved jeg alene at svare dette: de vare uden Rim, med mindre man saa vil benævne de stærkt aspirerede Begyndelses-Consonanter af trende Ord i hver tvende Linier; hvilken Indretning virkelig gav en Slags Eftertryk, eller rettere Fortryk: S'erne hvislede som Pile gjennem Sangernes Tænder, og H'erne hvinede, som Sværdhug, i Krakumaalets Forqvæd: „Huggom ver med Hiorvi." —

Man tillade mig altsaa at springe over Bordet saavelsom over Gjæsterne, og hen til Arnen, hvor min Moder

Gunild havde taget Sæde, tilligemed Willibrod, der, som vi allerede have hørt, var en affagt Fiende af Hestekjød og Fredagsflæsk. Deres Samtaler, der angik religiøse Gjenstande, bleve, som saa mange andre af samme Natur, ført med høj Røst og al mulig Bitterhed paa begge Sider; thi Enhver af dem meente at have ene og alene Ret, og det i alle Henseender.

Begge troede at være Guddommens ene udkaarede Forsvarere, og at gjøre sig denne højlig forbunden ved at forbande og fordømme, og — om muligt — fordærve sin Modpart baade til Legeme og Sjel, baade i Tid og Evighed. De indviede hverandre til Hel, hvilken Afgudinde de begge vare enige i at troe paa. Min Moder blev alligevel snart bragt i Knibe, hendes dogmatiske System redigeret in absurdum, og da hun ikke længer var istand til at forsvare det med Grunde, tog hun sin Tilflugt til Skrig og Skjældsord (omtrent som Gunild Smeds paa Anholt, hvilken Dame — om der skulde være noget i Willibrods Sjælevandring — rimeligviis har været hendes Gjenganger). Omsider endte hun sin Disputats med en formelig Udfordring paa — Mirakler.

Hun gjorde sig til af at kunne døve Sværd, tillave Elskovsdrikke, bringe døde Mennesker til at tale ved at lægge Runer under Tungen paa dem; og opfordrede sin Modstander til at præstere det samme. Men han, som imidlertid havde stukket Ildtangen ind i Ilden, tog den, istedenfor at svare — gloende rød ud igjen, greb selv om det ene Been, og præsenterede Moder Gunild det andet. Da hun vægrede sig herved, maatte hun virkelig ansees for overvunden, skjøndt hun hverken vilde tilstaae dette og endnu mindre trøde over til den sejrende Contraparts Mening. Hun ilede ud i taus Forbittrelse.

Paa mig derimod havde dette Kunststykke en afgjørende Virkning. Jeg satte mig paa den ledige Trefod og udbad mig af den mægtige Fremmede nøiere Oplysning i en Lære, hvis Sandhed han tyktes mig saa haandgribeligt at have bevist. Han opfyldte strax min Begjæring, og, hvorvel jeg ikke var istand til at fatte eller rime alle hans Dogmer og Fortællinger, gjorde dog Grundideen et saa mægtigt Indtryk paa mig — der desuden ikke var synderlig fast i det othiniske System — at jeg med Liv og Sjel erklærede mig for en Christen.

Denne den christelige Lærebygnings Grundvold: at Gud er Kjerlighed, henrev min Aand og mit Hjerte, og dette: at Religionens Væsen er Kjerlighed til Gud og alle Mennesker, overbeviste mig om, at en saadan Grundsætnings Udøvelse vilde have Almeenlykkaligheden til uudeblivelig Følge. Gjennemglødet, opflammet af dette nye himmelklare Lys, traadte jeg hen til Gjæsterne og holdt en Omvendelsestale, der først blev anhørt med taus Forundring, dernæst besvaret med spottende Smiil og medlidende Axeltræk, og endelig med vrede og foragtelige Ord.

I det samme traadte min Moder ind med tvende af Rans Præster, og da hun hørte mig prædike den nye Lære, raabte hun: „Griber disse Gudsbespottere og overgiver dem til velfortjent Fordømmelse! Den ene er vel min Søn og jeg har baaret ham under mit Hjerte; men dog vil jeg nu udrive hans med mine egne Hænder!“

Stum af Forfærdelse over denne unaturlige Tale, formaaede jeg ikke at fremføre et Ord; men end højere steeg min Gru, da Svanhvide, min Elskede, sagde til Præsterne: „Tillader mig at forrette Offertjenesten, og opskjære Brystet paa denne Misdæder!“

Hele Forsamlingen overfaldt os nu, og bandt vore

Hænder. Modstand var unyttig, og desuden stridende mod den nye Lære, af hvilken jeg nu var gjennemtrængt. Willibrod og jeg bleve lænkede sammen, og derpaa gik Toget til Rans Tempel: Præsterne sjungende foran, min Moder og min Kjæreste skjældende bagefter, og alle Gjæsterne dansende omkring os, med Spydrap paa de klingende Skjolde. Paa denne sørgelige Vandring søgte Willibrod — af hvis Mirakelgaver jeg forgjæves haabede Frelse — at trøste og opmuntre mig.

„Du seer" sagde han blandt Andet, „af hvilken rædsom Vildfarelse, Du er udrevet. Den Religion, hvortil Du før bekjendte Dig, er unaturlig, da den kan qvæle Naturens helligste Følelser: Moderkjerlighed og Qvindens Kjerlighed til Manden. Glæd Dig! Du dør Martyrdøden, men alle dine Mordere skulle brænde evigt i Helvede."

Denne sidste Yttring syntes mig mere overeenssstemmende med mine forrige hedenske Grundsætninger, end med Christendommens milde Aand, men jeg fik ikke Tid til at gjendrive den; thi vi befandt os allerede i Templet, og udstraktes ufortøvet paa tvende brede Stene, lige foran Afgudindens Billede, en Skikkelse, der med uudslettelige Træk indprentede sig i min Erindring: hendes grønne Lokker flød, som glindsende Tang, ned fra hendes Hoved, der omgaves af en Muslingkrands. En sølvskællet Fiskehale krummede sig opad fra hendes Lænd og endte sig i strimede Guldfinner. I den ene Haand holdt hun et Coralbæger, i den anden et Fiskegarn. Hendes store, søegrønne Øjne stirrede frygteligt paa mig.

Allerede hævede Svanhvide, med en Drages giftige Blik, Kniven over mig, da see! der skeete et Changement, som kun i Drømme er tænkeligt.

Den skrækkelige Ran forvandledes til en blid og dejlig Qvinde med et Barn paa Armene. Goderne bleve til Munke, med Kappe og Tonsur; Gunild og Svanhvide til store Mandsskikkelser, iførte kulsorte, snevre, glindsende Klæder, og med lignende Masker for Ansigterne.

Templet omskiftedes til et sortbetrukket Torturkammer, der ikke fremviste andet Bohave, end Pinebænken, paa hvilken jeg laae udstrakt; Stigen med sem jernbeslagne Trin, hvormed Inqvisiten paa een Gang saaer fem Slag over Skinnebenene; Truget (de Gamles eqvuleus), hvori han indtvinges, og i den vidtudspilede Mund modtager den lodret nedstyrtende Vandstraale, der paa een Gang næsten qvæler og martrer med uudsigelig Angst; de smalle Snorer, ved hvilke, snærede om Haand- og Fodledder, han hejses op til Loftet, slippes pludselig og han falder ved sin egen Tyngde til et Qvarteer fra Gulvet, saa Snorerne skjære ind lige til Benet.

Desuden saae jeg paa Væggen en temmelig fuldstændig Garderobe, bestaaende af spanske Støvler, en Flonels Nattrøje, som, for bedre at holde Varmen, overøses med sydende Olie, Caraccoer og Sanbenitoer,*) begge Dele smukt bemalede med Ildsluer og Djævlefigurer.

„Hvor er jeg?“ skreg jeg med Forfærdelse.

„I Venneselskab!“ svarte, med blid Stemme, en sødtsmilende Munk. „Vi ere alle baade Jesu og dine Venner.“

„Men hvortil“ spurgte jeg, allerede lidt lettere om Hjertet, „disse ominøse Redskaber? For et Øieblik siden vilde mine hedenske Landsmænd have myrdet mig, fordi jeg havde antaget Christendommen; men nu, da jeg er Eders Troesforvandte —“

„— Ville vi“ afbrød en anden Munk, „saameget

*) See Fortællingen Leonora.

beredvilligere forarbejde din Salighed, om den endnu er mulig."

„Hvormed" spurgte jeg forvildet, „kan jeg saa hastig have forspildt den, og det ganske uden mit Vidende?"

„Det er det just," svarte en Tredie, „vi, ved Hjælp af disse Instrumenter, ville udfritte. Enten Du har læst i Bibelen, eller Luthers Skrifter, eller Du har spiist Kjød paa en Fredag, eller Du har glemt at tage Hatten af og knæle for Venerabile, eller at bestænke Dig med det hellige Vand, naar Du traadte ind i Kirken, eller talt tvetydigt om den hellige Ret eller Guds Statholder, eller yttret gudsbespottelige Meninger som disse: at udøbte Børn kunde vorde salige, eller at Gud kunde lade være at fordomme til evig Tid dem, som ikke ere døde i den alene saliggjørende catholske Kirkes Skjød — dette maae Du selv bedst vide. Dersom Du nu bekjender og fortryder, ville vi overgive dit Legeme til Ilden, for at frelse din Sjel, der da maaskee kan slippe med en halv Snees Tusind Millioner Aar i Skjærsilden; men dersom Du ikke frivillig tilstaaer din Brøde, da ville vi til Guds Ære, de hellige Engles Glæde, og alle retroende Christnes Opbyggelse, pine Dig igjennem alle syv Grader, og derpaa overgive dit Legeme til de timelige, og din udødelige Sjel til de evige Luer."

Til denne kjerlige Trøstetale formaaede jeg intet at svare; men med et Blik til Himmelen sukkede jeg: „Er jeg her mellem Christne?"

„Fromme, retskafne Christne, min kjære Søn!" svarte venligt en Olding med sneehvidt Skjæg.

„O!" skreg jeg med min sidste Kraftanstrængelse „saa er Loke og hans Børn Lysalfer mod disse! Nastrond er taalelig mod dette Forfærdelsens Hjem! o, at jeg dog atter

laa paa Offersteen i Rans Blodhal! der var jeg kun forladt af Verden og Menneskene — her er jeg forskudt af Himmelen selv!"

— See! mig skeete som jeg ønskede: jeg laae atter under Svanhvides Kniv; men ved mine Fødder stod et Væsen, som vel havde menneskelig Skikkelse, men af hvis Aasyn lyste en saadan Mildhed, som kun kan tænkes hos de Himmelske.

„Hvo est Du!" raabte jeg, „est Du Baldur hiin gode?"

„Kald mig Baldur!" svarte det milde Væsen, „kald mig hvad Du vil: Sandhed, Dyd, Frihed eller Kjerlighed! Jeg er den Uendeliges Sendebud, og lærer Menneskene at døe. I dit ængstede Hjerte gyder jeg tvende Trøstedraaber. Vent ikke, at Støvets Børn her skulde naae Fuldkommenhed, og allermindst i det, som er den allerstørste Viisdom; Vejen til denne er længere, end nogen Dødelig aner eller øjner; Begyndelsen er ikke Enden. — Naar Du seer: at Menneskene hade istedenfor at elske, at de, skjøndt de borde være ydmyge, dog lade sig forblænde af Stolthed, anse sig selv for aandelig fuldkomne, og forvexle deres egen indskrænkede Synskreds, deres usikkre Synspunkter, ja deres egne selviske Øjemed med den Usynliges uudforskelige Planer; naar de omvende hans Sandhed til Løgn; naar de holde deres Overgetanker for hans himmelske Lys, og stræbe at indhylle Jorden i Mørke; naar de forfølge Sandhed og Dyd, Frihed og Kjerlighed — o! da forsag ikke, men sig alene: „„de vide ikke, hvad de gjøre.""

„Troe ikke, at Forsynet sover, frygt ikke for et Chaos i den aandelige Verden! i den legemlige er jo Alt synlig Viisdom og Orden. Betragt den stjernefulde Himmel!

Synes disse natlige Sole ikke henkastede blandt hverandre i vild Forvirring? og dog kan Du beregne deres sikkre Gang og erkjende den allerfuldkomneste Orden. Skulde den, som styrer Millioner Solsystemer, ikke vide at bringe Samstemmelse og Harmonie i de menneskelige Sjeles Kampe og Forvildelser? Endnu est Du ikke selv ved Maalet; fordom ikke dem, der ere længer borte derfra, end Du er, eller troer at være! Doe i Haabet, saa skal Du leve!"

Da Engelen saaledes havde talet, svævede den op mod Himmelen. Svanhvide gjorde et Krydssnit i mit Bryst, og jeg — vaagnede. — —

Solen stod lavt paa Himmelen. Det var stille og lummert. Utallige Myg omsværmede mig med en Summen, liig Offerpræstens dumpe Sang; een sad paa mit blottede Bryst; dens Braad var Præstindens Kniv. Længe blev jeg liggende fortumlet, bedøvet af denne underfulde Drøm.

Først den næste Dag hentede jeg Bøsse og Jagttaske, som jeg havde glemt paa hiint Sted, hvor de Dødes Aander stumdom synes at besøge de Drømmendes.

Kjerlighed i Vildmosen.*)

(Nye.)

II.

Det Strøg, i hvis Midte Vildmosegaarden nu befinder sig, var højt op i Tiden en ukjendt Halvøe mellem Sumper, Sommergræsgang allene for Skovens vilde Dyr. Men efterat Høstmark var bygget, og dens omliggende Fastland opdyrket, trængte først Jægere sydud gjennem Urskoven; og med disse sidenefter Hyrder og Fæhjorde.

I lange Tider gjorde Ulve endnu Munkene Herredømmet stridigt: Jægere og Hunde maatte beskytte den græssende Hjord, og med dagligt Besvær udføre og hjemdrive det tamme Qvæg.

Da fandt endelig en Klosterbroder paa, at der skulde bygges Vaaningshytte og Nods derude, og som tænkt saa gjort. I over hundrede Aar havde her een anachoretisk Hyrde afløst den anden. Dette dyriske Ministerskifte foregik hvert tredie Aar: længere ensomt Liv ansaaes utjenligt baade for Eremiten og for Munkenes Spisekammer; det var nemlig allene Stude, der bleve først vinterfodrede, og derefter græsfedede. Ved Afløsningen fik gjerne Forman-

*) See nærv. Udg. 3die Deel.

den, naar han havde passet sin Dont ærligt og troligt, en bedre og rosommere Stilling i Klosterets Nærhed.

Det var en smuk Septemberdag — een af dem, da det hverken er for varmt eller for koldt, men lige tilpas.

Den brave Tydsker — jeg troer han heed Götz — havde ved Skovfogdens Medhjelp paa den søndre Ende af det beboelige Landstrøg mellem Vester- og Øster-Vildmosen faaet indrettet en Hytte, eller med gammelt Tømmer indvendig beklædt den, og udvendig med Mønnetorv, hvilket i Frastand gav den Udseende af en Stump Dige. Her tilbragte Manden og Konen deres Honningmaaned (som Britten siger, og som lyder sødere, end vore „Hvedebrødsdage").

Kun fra Østsiden vidste een og anden Jæger at finde Gangvej over til Øen; den havde Pater Eusebius ogsaa ladet sig vise; derfor kunde han og vejlede det elskende Par, skjønt tvende Raadner (Rødner i Almuesproget), for brede til at springe over, gjorde det nødvendigt at lægge Fjæl fra Tue til Tue.

Lindenborgs Messalina havde siden Halvbroderens Flugt ikke været ledig, hendes Ridefoged fik Befaling at spejde; og det gjorde han med saamegen Flid og Fremgang, at han kunde aflægge Beretning om det, vi allerede vide, paa Eremitagen og dens Beboere nær.

Hendes Naade gjorde kort efter en Ridetuur med hendes Cavalliero servante hen mod Vestkysten af Mosen, vi veed nok. Da opdager hun paa Vildholmen den nye grønne Forhøjning; og som de Onde ere almindeligen meget opmærksomme — ligesom Rovdyrene — vender hun sig halvt paa Hesten til sin bagved ridende Kammerjunker, peger ad Forhøjningen, og siger:

„Hvad er det? jeg har aldrig seet det før."

„Jeg ikke heller" svarer han; „men har her været Mennesker, saa kan her vel være endnu." —

„Det maae vi have efterseet!" sagde hun hurtigt men lagde sammende til: „det skulde dog aldrig være min Broder? Han forsvandt med Eet; og er ikke seet af noget Menneske — kunne vi ikke ride derover?" —

„Ikke fra denne Kant; men fra den anden Side kan det være muligt at gaae eller hoppe over paa Tuerne."

„Etsteds maae De der have humpet over; lad os ride omkring og see ad!"

„De reed søndenom langsomt og besværligt, saae ingen rimelig Overgang, henvendte sig derfor til Beboerne i Dokkedal, hvor de fik den Underretning: at det ikke var muligt tilfods at komme over, undtagen paa et Strøg, som kun Jægere kjendte.

„Skaf os fat paa saadan een!" raabte hun.

„Ja saa maae vi tilbage og sydom Mosen!" svarte han.

Det gik langsomt, men ikke lysteligt. Fruen skjældte og smældte; dog derfor gik det ikke raskere.

Endelig blev man en Mand med Bøsse vaer; man gjorde Tegn, og strøbte hen til ham.

„Aa! viis os, hvor vi kan komme histover" sagde hun.

„Hvad vil I der?" sagde Jægeren." Derover kan Fanden ikke ride; og gaae, det skal være om Vinteren i stærk Frost. Nu maatte I have seralens Fjæl med, for at komme over Rødnerne, for dem kan hun ikke skræve over."

„Saa skaf mig en Fjæl, og viis mig afsted paa dette fordømte Morads!"

Jægeren satte Bøssen til Foden, og sagde: „Hvem er hun ellers?"

— „Jeg er Fruen paa Lindenborg" hvinede hun, og satte Hænderne, ikke just i Siderne, men paa Grebene af to Dolke, som sad der i Bæltet.

Jægeren blev forskrækket ved at høre, hvem han havde for sig:

„Nu skal jeg strax være her igjen med Fjælen" sagde han ydmygt, og løb hen til det nærmeste Huus, fra hvilket han snart medbragte Brædtet.

Nu bad han Begge staae af Hestene, for hvilke han lovede at sørge, indtil man kom tilbage. Derpaa førte han dem hen til Fodstien over Mosen, flyede Ridefogden Brædtet, og gav ham fornøden Underretning om dettes Brug over Rødnerne.

Nu skrede begge afsted, han foran. De kom til den første. Han anbragte den smalle Bro, gik først over, hun bagefter. Man kom til den anden Mudderkanal. Ogsaa denne passeredes lykkeligt — af ham; men da hun kom midt paa Fjælen, vippede den, og hun faldt i Polen, og under Skrigen om Bistand, som Fogden enten ikke kunde, eller ikke vilde yde, sank hun ned i Pludderet, og er ikke siden kommen op: Vildmosen blev hendes Dubliette.

Dette blev snart bekjendt. Den fromme Eusebius førte strax sin Datter og Svigerson ind paa Lindenborg, hvor de skal have levet i mange Aar, men omsider være nedlagt i Kirkegaardens Dublietter, uden Efterkommere.